Inhoudsopgave Awir

1. Inleiding Awir *5*
1.1. Achtergrond *5*
1.2. Toepassingsgebied *5*
1.2.1. Regelingen onder de Awir 5
1.2.2. Regelingen niet onder de Awir 6
1.2.3. Definitie Inkomensafhankelijke regelingen 6
1.2.4. Uitvoering Awir door Belastingdienst/Toeslagen 6
1.3. Verhouding tot Awb *6*

2. Belanghebbende(n) voor toeslagen *8*
2.1. Belanghebbende *8*
2.2. Aanvrager *8*
2.3. Partner volgens afpelmechanisme *8*
2.3.1. De niet duurzaam gescheiden levende echtgenoot of geregistreerde partner 9
2.3.2. Ingeschreven op hetzelfde woonadres 10
2.3.3. Fiscaal partnerschap 11
2.3.4. Samen een kind 11
2.3.5. Al eerder toeslagpartner geweest 11
2.3.6. Gezamenlijke huishouding 12
2.3.7. Aanwijzen partner 13
2.3.8. Partnerschap in een deel van het jaar 13
2.3.9. Begin en einde partnerschap voor de Awir 14
2.4. Medebewoner *14*
2.5. Kind *15*
2.5.1. Pleegkinderen 16
2.5.2. Kind behoort tot twee huishoudens 16
2.6. Vreemdeling *17*
2.6.1. Wettelijk kader voor rechtmatig verblijf 18
2.6.2. Aanvrager en rechtmatig verblijf 19
2.6.3. Partner en/of medebewoner en rechtmatig verblijf 19
2.6.4. Bepaling rechtmatig verblijf aan de hand van BRP-codes 20
2.6.4.1. Overzicht BRP-codes 20
2.6.4.2. Codes en het recht op een toeslag voor de aanvrager 21
2.6.4.3. Werkwijze met stappenplan 22
2.6.4.4. Partner met procedurecode 31, 32 of 34 24
2.6.4.5. Partner met procedurecode 33 24
2.6.4.6. Rolwisseling 24
2.6.4.7. Uitzonderingen bij minderjarige vreemdelingen (code 98) 25
2.6.4.8. Pardonregeling voor asielzoekers (Generaal Pardon) 26
2.6.5. Geldige verblijfstitel (BRP-code) tijdens berekeningsjaar 27
2.6.6. Toezicht en betrouwbaarheid BRP-codes 27
2.6.7. Bezwaar tegen afwijzing en onderzoeksplicht 28
2.6.8. Bijzondere groepen 28
2.6.8.1. EU/EER-onderdanen 28
2.6.8.2. Buitenlandse studenten 30
2.7. Minderjarige *31*

1873665 00724

3. BRP *33*

4. Wilsonbekwaamheid bij ondertekening *34*

5. Vertrek naar onbekende woon- of verblijfplaats (vow) *35*
5.1. Kader behandellijnen vow-situaties *35*
5.2. Alleenstaande vow *36*
5.2.1. Gevolgen per toeslag 36
5.2.2. Behandellijn en toelichting 36
5.2.3. Achterhalen adres 37
5.2.4. Uitgangspunt meldingsplicht 38
5.3. Aanvrager vow, partner blijft achter *38*
5.3.1. Gevolgen per toeslag 38
5.3.2. Behandellijn en toelichting 40
5.3.3. Uitgangspunten voor beoordeling van het recht op toeslag voor aanvrager en/of partner 41
5.3.3.1. Reactie en beoordeling datum vertrek 41
5.3.3.2. De aanvragen 42
5.3.3.3. Vorderen en uitbetalen 42
5.3.3.4. Uitgangspunt meldingsplicht 43
5.4. Partner of medebewoner vow, aanvrager blijft achter *43*
5.4.1. Gevolgen per toeslag 44
5.4.2. Behandellijn bij BRP-registratie of wijzigingsmelding 44
5.4.3. Behandellijn geen BRP-registratie en geen wijzigingsmelding 45
5.4.4. Toelichting 45
5.5. Vertrek naar onbekende woonplaats of verblijfplaats (vow) kindertoeslag/kindgebonden budget *46*
5.6. Behandellijn vow kindertoeslag/kindgebonden budget *47*

6. Inkomenssituaties *48*
6.1. Toetsingsinkomen *48*
6.1.1. Toetsingsinkomen vanaf berekeningsjaar 2008 48
6.1.2. Toetsingsinkomen over berekeningsjaren 2006 en 2007 48
6.2. Het inkomensgegeven en de basisregistratie inkomensgegevens (BRI) *49*
6.2.1. BRI en Belastingdienst/Toeslagen 49
6.2.2. Hoe werkt de BRI? 49
6.2.3. Is er nu wel of geen BRI? 50
6.2.4. BRI vanaf DT 2008 50
6.2.5. DT-besluit en besluit vaststelling inkomensgegeven 50
6.2.6. Inkomensgegeven 'in onderzoek' 51
6.2.7. Inkomensgegeven is geheim 51
6.2.8. Geen inkomen wordt fictief inkomen nul
6.3. Niet in Nederland belastbaar inkomen *51*
6.3.1. Binnenlands belastingplichtige 52
6.3.2. Buitenlands belastingplichtige 53
6.3.3. Geen belastingplichtige voor de Wet IB 2001 54
6.3.4. Inkomen van kinderen 55
6.4. Herleid toetsingsinkomen en 10%-regeling *55*
6.4.1. 10% regeling tot en met 2011 56
6.4.1.1. Achteraf constateren
6.4.1.2. 10% regeling alleen voor aanvrager
6.4.1.3. 10% regeling bij overlijden van de aanvrager
6.4.1.4. Partnerperiode, BRP-registratie en herleiding inkomen

1873665 00724

6.4.1.5. 10% regeling niet van toepassing
6.4.2. Herleid toetsingsinkomen bij overlijden – tot 2012 57
6.4.2.1 Besluit Stas van 16 juni 2011 na kamervragen
6.4.2.2.Wijzigingen per 1 januari 2012
6.5. Vermogen *62*
6.6. Bijzondere berekeningen *64*
6.6.1. Bijzonder vermogen 64
6.6.2. Soorten bijzonder vermogen 65
6.6.3. Honoreren bijzonder vermogen 65
6.6.4. Heffingvrij vermogen voor alleenstaande ouder met kind 66

7. Verlenen van toeslagen *68*
7.1. Uitgangspunten *68*
7.2. Aanvraagtermijn *69*
7.3. Ondertekening partner en medebewoner *70*
7.4. Voorschotverlening *70*
7.5. Maandsystematiek *72*
7.5.1. Regeling vanaf 2009 72
7.5.2. Regeling 2006 tot en met 2008 73
7.6. Uitbetaling *74*
7.6.1. Uitbetaling van het voorschot 75
7.6.2. Wijze van uitbetaling 76
7.7. Automatisch continueren *77*
7.8 Informatieuitwisseling
7.9. Definitieve toekenning *77*
7.10. Uitbetaling restant definitief toegekende toeslag *79*
Rente *79*
7.11

8. Dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen

8.1 Inleiding

9. Herziening van voorschotten en definitieve toekenningen *80*
8.1. Herziening voorschotbeschikking *80*
8.1.1. Op verzoek of ambtshalve 80
8.1.2. Naar aanleiding van een bezwaarschrift 80
8.1.3. Wijzigen gegevens belanghebbende 81
8.2. Herziening van een DT-beschikking *83*
8.2.1. Op verzoek 83
8.2.2. Ambtshalve ten nadele van belanghebbende 84
8.2.2.1. Herzieningsbeleid 86
8.2.3. Ambtshalve ten gunste van belanghebbende 85
8.2.4. Naar aanleiding van een bezwaarschrift 85
8.2.5. Wijziging fiscale gegevens 86

10 Terugvordering Toeslagen *87*
9.1. Achtergrond *87*
9.2. Verhouding tot Awb en Invorderingswet *87*
9.3. Terugvordering *88*
9.3.1. Terugvorderingsbeleid 88
9.3.2. Beschikking 88
9.3.3. Betalingstermijn 89
9.3.3.1. Rente bij te late betaling 90
9.3.4. Betalingsherinnering 90

1873665 00724

9.3.5. Aanmaning 90
9.3.6. Dwangbevel 90
9.3.7. Verzet 91
9.3.8. Vordering 91
9.3.9. Faillissement en WSNP 91
9.3.10. Minnelijke schuldsaneringsregeling 92
9.3.11. Verjaring 92
9.4. Verrekening *92*
9.4.1. Verrekenen: hoe? 92
9.4.2. Verrekening bij uitstel van betaling 93
9.5. Uitstel van betaling *93*
9.5.1. Uitstel: wanneer? 93
9.5.2. Standaardbetalingsregeling 93
9.5.3. Bezwaarschriften en CBT 95
9.5.4. Betalingsregeling op basis van betalingscapaciteit 96
9.5.5. Niet verder bemoeilijken 97
9.5.6. Geen betalingsregeling bij opzet of grove schuld 97
9.5.7. Uitstel van betaling bij bezwaar tegen terugvordering 97
9.5.8. Uitstel van betaling bij bezwaar tegen aanslag IB 98
9.6. Aansprakelijkheid partner *98*
9.6.1. Partner aansprakelijk: wanneer? 98
9.6.2.Aansprakelijkheid derde/medebewoner
9.6.3. Invordering van aansprakelijkheidschuld 98
9.7. Beslag *99*
9.7.1. Beperkt vatbaar 99
9.7.2. Informatieverzoeken van gerechtsdeurwaarders 99

11. Heffings-, invorderings- en coulancerente *100*
10.1. Drie soorten rente *100*
10.2. Hoogte van de rente *100*
10.3. Heffingsrente (Awir, artikel 27) *100*
10.3.1. Definitief toekennen over 2006 101
10.3.2. Definitief toekennen over 2007, 2008 en 2009 101
10.4. Invorderingsrente (Awir, artikel 29) *102*
10.4.1. Bezwaar tegen berekende invorderingsrente 102
10.4.2. Centrale Betalingsregeling Toeslagen (CBT) 102
10.4.3. Definitief toekennen over 2006 103
10.4.4. Niet-verwijtbaarheid 103
10.5. Coulancerente (BW, artikel 6:162) *103*
10.6. Adressen *104*

11. Bijlage 1 - Wettelijke bepalingen vow *106*

12. Bijlage 2 - Schema herziening voorschotbeschikking *109*

13. Bijlage 3 – Schema herziening DT-beschikking *110*

14. Bijlage 4 – Concept herzien hoofdstuk Terugvordering *111*
14.1. Achtergrond *111*
14.2. Verhouding tot Awb en Invorderingswet *111*
14.2.1. Bezwaar en beroep 112
14.3. Terugvordering in theorie *112*
14.3.1. Terugvorderingsbeleid 113
14.3.2. Beschikking 113
14.4. Terugvordering in praktijk *114*
14.4.1. Betalingsmogelijkheden 114

1873665 00724

14.4.2. Wie doet wat? 114
14.5. Invorderingplaza *115*

Inleiding Awir

Achtergrond

Tot 2006 verschilden de inkomensafhankelijke regelingen in Nederland sterk van elkaar. Er bestonden verschillen in gehanteerde begrippen en de manier waarop de regelingen werden uitgevoerd was niet eenduidig. Daardoor ontstond een onsamenhangend en voor burgers ondoorzichtig systeem van inkomensafhankelijke tegemoetkomingen.

De Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) is ontworpen om de diverse inkomensafhankelijke regelingen (met name die voor zorg, kinderen en wonen) te harmoniseren en verder te stroomlijnen. Zo ontstaat er meer duidelijkheid voor de burger (één-loketgedachte), worden uitvoeringskosten verminderd en kan de armoedeval beter worden aangepakt.

Directe aanleiding om over te gaan tot het harmoniseren en stroomlijnen van de diverse inkomensafhankelijke regelingen was de introductie van de zorgtoeslag: een toeslag in verband met het nieuwe zorgverzekeringsstelsel voor in beginsel alle inwoners van Nederland. De doelgroep van de zorgtoeslag is omvangrijk en overlapt voor een groot deel de doelgroepen van de overige inkomensafhankelijke regelingen.

De Awir trad in werking op 1 september 2005 en geldt voor toeslagen vanaf 2006.

Toepassingsgebied

Regelingen onder de Awir

De Awir is een kaderwet waarin een geharmoniseerd begrippenkader is opgenomen voor de inkomensafhankelijke regelingen onder die wet. Dat zijn alle nieuwe inkomensafhankelijke regelingen die op of na 1 januari 2006 van kracht worden (Awir, artikel 1, lid 1 en 2). Inkomensafhankelijke regelingen die voor 1 januari 2006 al bestonden, vallen alleen onder de Awir voorzover dat in die regelingen uitdrukkelijk is bepaald. Dit is het geval voor:
- de Wet op de huurtoeslag (Wht)
- de Wet op de kinderopvang (WKO)
- de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (WTOS)
- de Wet studiefinanciering 2000 (WSF 2000)

Alle inkomensafhankelijke regelingen die op of na 1 januari 2006 van kracht zijn, vallen dus direct onder de werkingssfeer van de Awir. Dit betekent dat op die regelingen automatisch de Awir-definities van toepassing zullen zijn (Awir, artikel 1, lid 1 en 2). Dit is het geval voor:
- de Wet op de zorgtoeslag
- de Wet op het kindgebonden budget

De Awir is dus een (formele) wet die de procedures voor de (materiële) toeslagwetten regelt. Deze wet geeft aan:
- wanneer een toeslagwet onder de Awir valt;
- definities;
- de procedures rond aanvraag en toekenning van een toeslag;
- en uiteraard ook het toezicht op de naleving.

De wet op de huurtoeslag, de wet op de zorgtoeslag, de wet op het kindgebonden budget en de wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen zijn materiële wetten. In deze wetten wordt geregeld *wanneer* iemand recht heeft op een toeslag en *hoe hoog* die toeslag dan is. Zoals in paragraaf 1.2.4 wordt vermeld, zijn dit de wetten die door Belastingdienst/Toeslagen wordt uitgevoerd. In afzonderlijke modules worden deze wetten behandeld.
In een wet staat welke minister verantwoordelijk is:
- Voor de Awir is dat de Minister van Financiën;
- Voor de Zorgtoeslag is dat de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS);
- Voor de Huurtoeslag is dat de Minister van Binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties;
- Voor de kinderopvangtoeslag en het kindgebonden budget is dat de Minister van Sociale zaken en werkgelegenheid. punt weglaten

Samengevat betekent dit dat Financiën gaat over de uitvoering (hoe krijgt iemand zijn toeslag). De overige ministeries gaan, op hun terrein, over de inhoud (wanneer krijgt iemand toeslag en hoeveel).

De uitvoering bestaat uit (artikel 11, lid 2 Awir) komma
- Verlenen van de toeslag;
- Uitbetaling van de voorschotten en definitieve toekenning;
- Terugvorderen van teveel of ten onrechte uitbetaalde bedragen.

Regelingen niet onder de Awir

De Awir geldt niet voor belasting- en sociale zekerheidswetten zoals de Werkloosheidswet, Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen en de Wet werk en bijstand. Belastingwetten, die voor een deel ook inkomensafhankelijke elementen bevatten, vallen dus buiten de Awir. Belastingwetten zijn immers niet gericht op het verstrekken van een inkomensafhankelijke bijdrage, maar op een inkomensafhankelijke heffing. Dit betekent ook dat de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) niet van toepassing is op toeslagen, tenzij de Awir daar specifiek naar verwijst. De sociale zekerheidswetten voorzien niet in een bijdrage in kosten of bijdrageverplichtingen, maar zijn bedoeld om een tekort aan bestaansmiddelen aan te vullen. Daarom vallen ook zij niet onder de Awir.

Definitie Inkomensafhankelijke regelingen

Inkomensafhankelijke regelingen zijn regelingen die bij of krachtens de wet zijn vastgesteld en die natuurlijke personen aanspraak geven op een financiële bijdrage van het Rijk in kosten of bijdrageverplichtingen. De hoogte van de bijdrage is afhankelijk van de draagkracht (Awir, artikel 1, lid 3).

1873665 00724

De financiële bijdrage van het Rijk kan dus aan burgers worden betaald als tegemoetkoming in kosten of bijdrageverplichtingen, zoals een tegemoetkoming in de kosten van huur.

Uitvoering Awir door Belastingdienst/Toeslagen

De Wet op de huurtoeslag, de Wet op de zorgtoeslag, de Wet kinderopvang en de Wet op het kindgebonden budget worden uitgevoerd door Belastingdienst/Toeslagen in Utrecht (zie ook paragraaf 1.2.1).

Belastingdienst/Toeslagen is een afzonderlijk organisatie-onderdeel van de Rijksbelastingdienst en valt onder het gezag van de Minister van Financiën (Awir, artikel 11, lid 2 in combinatie met artikel 2, lid 2 van de Uitvoeringsregeling Belastingdienst 2003). Belastingdienst/Toeslagen verricht de volgende werkzaamheden (Uitvoeringsregeling Belastingdienst 2003, artikel 3, lid 5):
- het toekennen van de tegemoetkomingen
- de uitbetaling van de toekenning
- het terugvorderen van teveel of onterecht uitbetaalde bedragen

Inkomensafhankelijke regelingen worden alleen uitgevoerd door Belastingdienst/Toeslagen als in de inkomensafhankelijke regeling zelf staat dat Belastingdienst/Toeslagen die specifieke regeling uitvoert (Awir, artikel 11, lid 1). Dit is het geval bij:
- de Wet op de huurtoeslag
- de Wet op zorgtoeslag
- de Wet kinderopvang (en kwaliteitseisen peuterspeelzalen)
- de Wet op het kindgebonden budget

Verhouding tot Awb

Hoewel de Algemene wet bestuursrecht (Awb) in formele zin geen hogere rangorde heeft dan andere wetten, fungeert zij binnen het bestuursrecht toch als het algemene kader voor een groot aantal bijzondere wetten. Dit betekent dat onderwerpen die al in de Awb zijn opgenomen, niet nog eens in een nieuwe wet geregeld hoeven te worden.

Bij toepassing van de Awir moet ook steeds worden uitgegaan van de Awb, tenzij anders is bepaald. Artikel 12 van de Awir doet dat in een aantal gevallen:
1. De subsidietitel (titel 4.2) in de Awb is niet van toepassing op toeslagen. Dat betekent niet dat de Belastingdienst de inkomensafhankelijke regelingen volgens de (gesloten) fiscale rechtsgang uitvoert, het voorgeschreven open systeem van rechtsbescherming van de Awb is steeds van toepassing op deze regelingen. Omdat ook de partner en medebewoner(s) belanghebbenden in de zin van de Awb zijn, staat echter ook voor hen de mogelijkheid van bezwaar en beroep open.
2. Op de invorderingsmaatregelen verrekening, aanmaning en dwangbevel zijn artikel 3:40 en de hoofdstukken 4, 6 en 7 van de Awb niet van toepassing. Het hoofdstuk Terugvordering gaat hier verder op in.
3. Vanaf de invoering van de vierde tranche Awb per 1 juli 2009 is artikel 4:125 van de Awb voor Awir (terugvorderings)beschikkingen niet van toepassing. Artikel 4.125 maakt het om proceseconomische redenen mogelijk dat bezwaar tegen een betalingsverplichting ook geldt tegen

1873665 00724

bijkomende beschikkigen, zoals verrekening of uitstel van betaling e.d. In het gesloten stelsel van de fiscaliteit en de invorderingswet past dat niet.

4. Met ingang van 2013 heeft de Awir een eigen dwangsomregeling. Daarbij is paragraaf 4.1.3.2 van de Awb buiten toepassing verklaard, met uitzondering van de de definitieve beschikking en de beslissingen op bezwaar tegen deze beschikkingen.

1873665 00724

Belanghebbende(n) voor toeslagen

De hoogte van de toeslag is afhankelijk van de draagkracht van een huishouden. De draagkracht wordt vastgesteld aan de hand van het gezamenlijke toetsingsinkomen van de belanghebbende(n): de aanvrager, zijn partner en eventuele medebewoner(s).

Belanghebbende

De Awir gebruikt het begrip belanghebbende zonder uit te leggen wat daar precies onder moet worden verstaan. Dit komt omdat de Awb het begrip in artikel 1:2 als volgt definieert: een belanghebbende is diegene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken.

Bovendien heeft het begrip belanghebbende in de Awir een engere betekenis dan in de Awb. Belenghebbende zijn slechts de aanvrager, de partner en de medebewoner(s). zij hebben er immers rechtstreeks belang bij het besluit of een tegemoetkoming wel of niet wordt verleend, en bij de vaststelling van de hoogte van de tegemoetkoming.

In de Awir worden de begrippen belanghebbende, partner en medebewoner(s) afzonderlijk gebruikt. Zo wordt onderscheid gemaakt tussen diegene die een toeslag heeft aangevraagd en aan wie de tegemoetkoming al dan niet wordt toegekend, dan wel de partner of medebewoner van deze persoon. (zie pagina 5 van de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel Awir (Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, 29764, nummer 3, pagina 5)).

Aanvrager

Wie de aanvrager is, wordt niet in de Awir gedefinieerd. Dat hoeft ook niet want er is weinig discussie mogelijk over wie de aanvrager is: dat is degene die de toeslag aanvraagt (Awb, artikel 4:2).

Partner volgens afpelmechanisme

Met ingang van 2013 is het partnerbegrip gewijzigd. De regeling vanaf 2013 staat hieronder en daarna is de regeling tot en met 2012 opgenomen. De reden voor de wijziging van het partnerbegrip per 2013 is dat het partnerbegrip van de Awir nog verder is geobjectiveerd én is geharmoniseerd met het partnerbegrip in de belastingen. In de Wet inkomstenbelasting geldt het nieuwe partnerbegrip al sinds 2011 (zie artikel 1.2. Wet inkomstenbelasting en artikelen 2, derde lid, en 5a AWR).

2.3.1. Regeling vanaf 2013

Het partnerbegrip in de Awir komt vanaf 2013 nagenoeg overeen met het partnerbegrip in de inkomstenbelasting. Die aanpassing van het partnerbegrip heeft de IB al sinds 2011 en deze aanpassing heeft voor B/T dus een paar jaar in de steigers gestaan. De reden van de vertraging bij B/T is de automatisering: men wilde wachten op het nieuwe toeslagensysteem (aan elkaar) (2012) en daarin kon uiteindelijk het nieuwe partnerbegrip niet meteen worden meegenomen zodat de invoering is uitgesteld tot 2013.

Waar tot en met 2012 alle partnerschapsvoorwaarden in artikel 3 van de Awir te vinden zijn, is dat vanaf 2013 niet meer het geval. Artikel 3, eerste

lid, Awir zoals het vanaf 1 januari 2013 geldt, verwijst naar artikel 5a AWR voor het basis-partnerbegrip. In de rest van het nieuwe artikel 3 Awir worden daar een aantal objectieve partnersituaties aan toegevoegd.

Het uitgangspunt van het in artikel 3 van de Awir opgenomen partnerbegrip is het partnerbegrip voor de fiscale wetgeving. Daarvan is de basis neergelegd in artikel 5a van de Algemene wet rijksbelastingen (Awr). Daarom verwijst het eerste lid van artikel 3 Awir meteen naar dat artikel. Het partnerbegrip Awir en IB zijn nu nagenoeg gelijk: het partnerbegrip Awir (en IB) verschilt nog wel steeds van het partnerbegrip zoals bijvoorbeeld in de Wet werk en bijstand en de Algemene Ouderdomswet.

Het is de wetgever die bepaalt of er sprake is van partnerschap. In de afzonderlijke wetten (IB, Awir) wordt verder uit gegaan van objectieve criteria en van bepaalde standaardsituaties waarvan is vastgesteld dat er dan sprake is van partnerschap. Daardoor is feitenonderzoek naar partnerschap niet (meer) nodig. Is er sprake van zo'n situatie, dan is Belastingdienst/Toeslagen verplicht om partnerschap aan te nemen.

In de praktijk zal het grootste verschil tussen het nieuwe en het oude partnerbegrip zijn dat de mensen die een “gezamenlijke huishouding” hebben vanaf 2013 geen toeslagpartners meer zijn. Wel is vanaf 2013 sprake van partnerschap als er een minderjarig kind op hetzelfde adres als de ouder en een ander staat ingeschreven. De ouder en die ander (mits beide meerderjarig) zijn dan toeslagpartners. Vóór 2013 zou in zo’n geval sprake kunnen zijn geweest van een gezamenlijke huishouding.

2.3.1.1 Partnerbegrip Algemene wet rijksbelastingen

De basis voor het voor het partnerbegrip is artikel 5a Awr. Dit betreft de:

1. Echtgenoot (en de geregistreerd partner) en
2. De samenwoners op hetzelfde adres met een notarieel samenlevingscontract.

2.3.1.1.1 De echtgenoot of geregistreerde partner

Voor gehuwden en geregistreerde partners geldt dat zij partners zijn, ook al wonen ze niet op één adres of woont een van beiden in het buitenland. Dit is hetzelfde als bij de Wet IB (t/m 2010) en vergelijkbaar met de sociale verzekeringswetten.

Er is bij echtgenoten een belangrijk verschil met de regeling t/m 2012: gehuwden waren geen partner meer als ze duurzaam gescheiden leefden. Dat was tot en met 2012 een subjectief begrip: als men niet meer op hetzelfde adres woonde omdat een van de partners dat (bestendig) niet meer wilde dan gold men als duurzaam gescheiden (zie ook 2.3.2.1). Per 2013 is “duurzaam gescheiden” vervallen en vervangen door: scheiding van tafel en bed, een verzoek tot echtscheiding of een verzoek tot scheiding van tafel en bed. Dat zijn objectieve(re) begrippen dan duurzaam gescheiden.

In de eerste plaats wordt iemand die van tafel en bed is gescheiden door het derde lid van artikel 5a Awr aangemerkt als ongehuwd. Een scheiding van tafel en bed is voor geregistreerde partners niet mogelijk: daarin voorziet de wet niet. Civielrechtelijk blijft men wel gehuwd: de scheiding van tafel en bed wijzigt de onderhoudsplicht tussen echtgenoten niet. Wel vervalt de financiële verantwoordelijkheid voor elkaar: een eventuele huwelijksgemeenschap wordt er door ontbonden. Er komen huwelijkse voorwaarden. Louter een scheiding van tafel en bed is niet voldoende om geen toeslagpartners meer te zijn: een van de twee moet ook de gezamenlijke woning verlaten. Pas bij scheiding van tafel en bed én inschrijving op verschillende adressen vervalt het toeslagpartnerschap (zie artikel 5a, tweede lid, Awr en paragraaf 2.3.1.1.3).

1873665 00724

In de tweede plaats kan iemand die gehuwd is als gescheiden worden aangemerkt als deze persoon zich op een ander adres laat inschrijven én als er een verzoek tot echtscheiding of een verzoek tot scheiding van tafel en bed is ingediend (artikel 5a Awr, vierde lid). Dat is dus een dubbele eis: men moet zowel ergens anders wonen, als een verzoek tot echtscheiding of tafel en bed hebben gedaan. Het volstaat niet meer om louter ergens anders te gaan wonen (oude regeling t/m 2012) om geen toeslagpartner meer te zijn. De objectivering zit er in dat er een aantoonbaar verzoek om echtscheiding/scheiding van tafel en bed moet zijn gedaan.

Bij geregistreerde partners is wel sprake van gelijkstelling met gehuwden, maar de scheidingsregels zijn niet dezelfde. De beëindiging van geregistreerde partnerschappen moet via de rechter als:

(a) er minderjarige kinderen zijn;

(b) de partners het niet met elkaar eens zijn over de voorwaarden.

In de overige gevallen kan een geregistreerd partnerschap worden beëindigd via notaris of advocaat. De partners maken samen met de notaris of advocaat een overeenkomst op, waarin het geregistreerde partnerschap wordt beëindigd. Daarom is voor duurzaam gescheiden leven na geregistreerd partnerschap naar analogie met gehuwden, cfm art. 5a, vierde lid, onderdeel a AWR nodig dat er ofwel sprake moet zijn van een verzoek aan de rechtbank, ofwel van een schrifftelijk verzoek aan een notaris of advocaat voor een overeenkomst om het geregistreerde partnerschap te beëindigen.

Van 2012 naar 2013 en verder
Belanghebbenden die in 2012 op grond van subjectieve criteria duurzaam gescheiden (dgl) leefden zijn bij B/T als alleenstaande aanvragers bekend. Dat is niet veranderd door of na het automatisch continueren. De vraag is dan wat te doen als we een dergelijke aanvrager in 2013 of in een later jaar ontdekken, als er nog niet is voldaan aan de objectieve criteria. In de vakgroep Handhaving is op 23 april 2013 besloten dat dergelijke aanvragers bij ontdekking nog drie maanden de tijd krijgen om wel aan de objectieve criteria te gaan voldoen. Gebeurd dat, dan blijft het dgl vanaf 1 januari 2013 bestaan. Voldoen ze er niet aan dan wordt er vanaf 1 januari 2013 een toeslagpartner bijgeplust. Belanghebbenden mogen kiezen wie stopt en wie er wordt bijgeplust. Kiezen ze niet, dan wordt degene die bij B/T als eerste bekend staat als aanvrager, degene waarbij de toeslagpartner wordt bijgeteld. Van die toeslagpartner moet de aanvraag worden gestopt.

2.3.1.1.2 Uitzondering bij huurtoeslag

Voor de huurtoeslag geldt wél de voorwaarde dat beide gehuwden of geregistreerde partners op één adres staan ingeschreven, anders wordt de partner niet in aanmerking genomen op de aanvraag. Zie daarvoor artikel 1a, lid 3 van de Wet op de huurtoeslag, ook toegelicht in het onderdeel Huurtoeslag van dit handboek.

2.3.1.1.3 Partnerschap in een deel van het jaar

In artikel 5a, tweede lid van de Awr (en ook in artikel 3, derde lid Awir) is bepaald dat als iemand op grond van het eerste lid (via het afpelmechanisme) als partner wordt aangewezen, dat partnerschap ook geldt voor de periode in het berekeningsjaar waarin de partner op hetzelfde BRP-adres staat ingeschreven, maar niet aan de voorwaarden van het eerste lid (bij de Awir, tweede lid) voldoet. De periode van het aannemen van partnerschap wordt op deze manier verlengd. Zo telt bijvoorbeeld mee de periode dat de aanvrager op hetzelfde woonadres ingeschreven heeft gestaan als degene met wie hij later in dat jaar is getrouwd.

Voorbeeld 1

De heer A en mevrouw B staan vanaf 1 augustus 2013 ingeschreven op hetzelfde woonadres. Op 15 december 2013 sluiten ze een notarieel samenlevingscontract. Op grond van het eerste lid van artikel 3 Awir, in samenhang met artikel 5a, lid 1, onderdeel b, en het derde lid van de Awr worden zij vanaf 1 augustus 2013 aangemerkt als toeslagpartners.

Let op: artikel 3 gaat hier vóór art. 5 Awir dat zegt dat een wijziging in omstandigheden pas per de volgende maand wordt meegenomen (zie ook 7.5). Zou artikel 5 voorgaan, dan zou in 2013 in het geheel geen toeslagpartnerschap worden geconstateerd. Dit zou ook een niet te rechtvaardigen ongelijke behandeling geven in vergelijking met het vóór 1 december sluiten van zo'n samenlevingscontract.

Voorbeeld 2

De heer X en mevrouw Y staan vanaf 1 augustus 2013 ingeschreven op hetzelfde BRP-adres. Op 15 februari 2014 treden zij in het huwelijk. In dit geval worden zij vanaf 1 januari 2014 aangemerkt als partners. Omdat artikel 5a, derde lid Awr (en ook art. 3, derde lid, van de Awir) alleen ziet op hetzelfde berekeningsjaar, worden zij niet aangemerkt als partners voor de periode in 2013.

Er kunnen overigens in een kalenderjaar volgtijdelijk meerdere toeslagpartners zijn, wanneer een partnerrelatie in de loop van het jaar wordt beëindigd en in hetzelfde jaar een andere partnerrelatie ontstaat.

Op enig moment kan iemand maar één partner hebben. Zijn er meer echtgenoten, dan wordt degene met de oudste verbintenis als partner aangemerkt. Als er méér dan een notarieel samenlevingscontract is, wordt het oudste samenlevingscontract in aanmerking genomen. Dit laatste is overigens vooral theorie: het is niet zo waarschijnlijk dat op een adres iemand woont die met meer personen een samenlevingscontract heeft afgesloten. Een notarieel samenlevingscontract met meer dan een persoon geldt niet.

Bij opname in een verpleeghuis of verzorgingshuis blijven gehuwden en geregistreerd partners in principe toeslagpartner van elkaar. Bij niet gehuwde partners die wel toeslagpartner zijn, geldt, dat wanneer ze gescheiden gaan wonen, het toeslagpartnerschap vervalt. Voor het geval een van de twee in een verpleeg- of verzorgingshuis wordt opgenomen maken het zevende lid van art. 5a Awr en het zesde lid van artikel 3 Awir een uitzondering. Men blijft dan elkaars (toeslag)partner tenzij een van de twee laat weten dat zij niet meer als partners aangemerkt willen worden.

2.3.1.1.4 Uitzondering bloedverwanten eerste lijn tot 27 jaar

Bloedverwanten in de eerste lijn (ouders-kinderen of omgekeerd) kunnen geen partner zijn tot beiden aan het begin van het kalenderjaar 27 jaar of ouder zijn. Met het oog op het bepaalde in art. 5a Awr betekent dit dus dat een moeder die met een kind samenwoont dat nog geen 27 is, ook al hebben beiden een notarieel samenlevingscontract gesloten, geen toeslagpartner van dat kind kan zijn. In het jaar, volgende op dat waarin het kind 27 wordt, worden ze in die situatie wel toeslagpartner van elkaar (art. 3 Awir, vijfde lid).

2.3.1.2 Afpelmechanisme partnerbegrip Awir

Artikel 3 van de Awir werkt volgens het zogenaamde afpelmechanisme: degene die in de opsomming als eerste wordt genoemd, wordt aangewezen

1873665 00724

als partner van de aanvrager. Het minst objectieve criterium: dat van de gezamenlijke huishouding (zie regeling 2012) is vervallen.

Het afpelmechanisme betekent dus dat - in de volgorde van onderstaande opsomming en per criterium - wordt bekeken of iemand is aan te merken als toeslagpartner. In artikel 3, vierde lid, Awir is bepaald dat iemand in een bepaalde periode maar 1 toeslagpartner kan hebben. Omgekeerd kan hij ook maar van 1 belanghebbende toeslagpartner zijn.

Partners conform het afpelmechanisme zijn in de eerste plaats de onder 2.3.1.1. genoemde partners Awr: de gehuwden/geregistreerde partners en samenwoners met een notarieel samenlevingscontract. Daarnaast zijn het volgens de Awir achtereenvolgens degenen die op hetzelfde woonadres staan ingeschreven en:

1. uit welke relatie een kind is geboren;
2. waarbij een kind van de belanghebbende is erkend of van wie door de belanghebbende een kind is erkend;
3. voor de pensioenregeling de ander is aangemeld als partner;
4. die samen een eigen woning bewonen in de zin van de Wet IB 2001 en (mede) aansprakelijk is voor een schuld waarbij die woning als onderpand dient;
5. waarbij op dat adres ook een minderjarig kind van een van beiden staat ingeschreven;
6. die voor het berekeningsjaar fiscaal partner zijn;
7. die in het aan het berekeningsjaar voorafgaande jaar ook elkaars toeslagpartner waren (geldt alleen niet in 2013);

Bij een aantal voorwaarden wordt hierna nog een toelichting gegeven.

2.3.1.2.1 Ingeschreven op hetzelfde woonadres

Bij alle punten onder 2.3.1.2 uit de opsomming van partners conform het afpelmechanisme en bij het notariële samenlevingscontract van artikel 5a Awr, eerste lid, letter b, geldt de voorwaarde dat de aanvrager en diens partner staan ingeschreven op hetzelfde woonadres in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (BRP).

Er zijn situaties mogelijk waarin ongehuwd samenwonende meerderjarigen zich niet in de BRP op een woonadres kunnen inschrijven. Dit geldt bijvoorbeeld voor binnenschippers of andere personen die wonen op een binnenschip zonder vaste ligplaats, en soms ook in het geval van recreatiewoningen. Dan kunnen personen mogelijk niet als partner worden aangemerkt, ook al voldoen ze verder wel aan een van de genoemde criteria. Beide personen kunnen daardoor bijvoorbeeld alleen voor zichzelf zorgtoeslag aanvragen, in plaats van samen met de partner. Toegestaan wordt dat ongehuwd samenwonende meerderjarigen, die voor het overige wel voldoen aan een van de criteria van artikel 3 Awir (en nu ook: 5a Awr) wel als partner kunnen worden aangemerkt als zij:

- in de BRP staan ingeschreven op hetzelfde briefadres (BVR-code 09), of
- op een andere manier aannemelijk kunnen maken dat zij gedurende een bepaalde periode op hetzelfde adres hebben gewoond

Het moet in elk van deze situaties dan wel feitelijk onmogelijk zijn om in de BRP op hetzelfde woonadres ingeschreven te staan.

Met deze uitzondering wordt aangesloten bij het beleidsbesluit van 12 december 2007 (nr. CPP2007/2793M, Stcrt. Nr. 1) over de partnerregeling voor de Wet inkomstenbelasting 2001. Onder 2.4 van dat besluit staat dat 'de keuze voor kwalificatie als partner toch mogelijk is in de situatie dat twee ongehuwd samenwonende meerderjarigen niet op een woonadres kunnen worden ingeschreven in de basisadministratie persoonsgegevens en zij bij het ontbreken van een woonadres staan ingeschreven op hetzelfde briefadres.'

2.3.1.2.2 Samen een kind of een erkend kind

Mensen die op hetzelfde adres staan ingeschreven en samen een of meer kinderen hebben, worden aangemerkt als partners. Hierbij is het niet van belang of het gaat om kinderen die financieel zelfstandig zijn of nog onderhouden worden, minderjarig of meerderjarig zijn, thuiswonend of uitwonend zijn. Het gaat dus om het algemene begrip van een kind zoals we dat kennen in de samenleving. Het gaat niet om een kind zoals dat gedefinieerd is in artikel 4 van de Awir. Kortom: als iemand op hetzelfde adres staat ingeschreven als degene met wie hij of zij ooit een kind heeft gekregen, dan is dit de toeslagpartner.

Voorbeeld

Mevrouw A en de heer B zijn 10 jaar geleden uit elkaar gegaan na een relatie van 20 jaar. Vanwege omstandigheden is de heer B dit jaar in dezelfde woning gaan wonen als mevrouw A en heeft hij zich ingeschreven op dit woonadres. Hun kinderen - de oudste is 28 en de jongste is 22 jaar - zijn het huis al uit en staan niet op dit adres ingeschreven. Mevrouw A dient een aanvraag in. Op grond van artikel 3, tweede lid, onder a, van de Awir is meneer B haar toeslagpartner. Het is dus niet van belang waarom meneer B weer bij zijn ex is gaan wonen en het doet er ook niet toe dat de kinderen al het huis uit zijn. Ook als meneer B een onderhuurcontract zou hebben doet dat niet af aan het toeslagpartnerschap.

2.3.1.2.3 Samengestelde gezinnen

Na de motie van de Tweede Kamer (Omtzigt c.s.) is letter e aan het tweede lid toegevoegd. Deze aanpassing is bekend onder de naam: "trouwtaxbepaling". Deze houdt in dat wanneer op een adres twee personen woonachtig zijn waarvan er één een minderjarig kind heeft, op hetzelfde adres, dat dan sprake is van partnerschap. In de situatie tot 2012 zou in die gevallen meestal sprake zijn van het voeren van een gezamenlijke huishouding, zodat ook sprake zou zijn van partnerschap. Dat criterium is per 2013 vervallen, waardoor voor deze groep geen sprake meer zou zijn van partnerschap, terwijl meestal sprake zal zijn van een gezamenlijke leefeenheid. Het "kind" is in dit verband alleen een natuurlijk kind. Een pleegkind (art. 4 Awir) valt er niet onder. Wanneer in een huis meer dan twee volwassenen wonen waarvan er één een minderjarig kind heeft, kan geen toeslagpartner worden aangewezen. De bepaling ziet alleen op twee volwassenen die samenwonen – gelet op het woord "beiden". Een uitzondering is mogelijk in een situatie van (onder)huur. Partnerschap is niet aanwezig wanneer sprake is van een (onder)huurcontract, b.v. wanneer een eigenaar een deel van de woning heeft verhuurd. Een kamer is daarbij voldoende. Het moet wel een zakelijke huurovereenkomst zijn. Zijn verhuurder en onderhuurder verwanten in de eerste graad, dan is weliswaar geen sprake van partnerschap maar dan is de onderhuurder nog wel medebewoner (zie: 2.4). In de overige situaties die het tweede lid van artikel 3 Awir noemt, bestaat die uitzondering niet.

1873665 00724

Oorspronkelijk was geen sprake van volwassen personen (meerderjarigen) waardoor de situatie kon ontstaan dat een volwassen ouder met kind, die – tijdelijk – een neefje in huis nam, ineens een samengesteld gezin zou hebben. Dat is per 2014 – met terugwerkende kracht naar 2012 – herzien.

Is er eenmaal een partnerschap gevormd op grond van de Omtzigt regel, dan is dat partnerschap er het volgende jaar ook op grond van dezelfde regel óf op grond van voorafgaand jaar partnerschap. Wanneer in die situatie zich een derde volwassene op dat adres laat inschrijven dan verandert dat het partnerschap niet (meer).

2.3.1.2.4 Fiscaal partnerschap

Omdat het partnerbegrip IB en Awir nagenoeg een op een lopen is niet duidelijk waarom deze bepaling (zie artikel 3, tweede lid, onder f van de Awir) in 2013 nog is gehandhaafd. Het gaat om fiscaal partnerschp in het berekeningsjaar zelf.

2.3.1.2.5 Al eerder toeslagpartner geweest (vanaf 2014)

Vanaf 2014 geldt ook dat mensen die op hetzelfde adres staan ingeschreven in het berekeningsjaar dat volgt op een kalenderjaar waarin zij toeslagpartners waren, in het latere toeslagjaar ook worden aangemerkt als partners. Voor 2013 geldt deze bepaling bewust niet, want anders zouden personen die op grond van de 2012-regeling toeslagpartner waren ook dat toeslagpartnerschap zien doorlopen naar 2013, terwijl ze op basis van de nieuwe regeling geen toeslagpartner meer zouden zijn. Vandaar dat tussen 2012 en 2013 een zogenaamde “harde knip” is gelegd om een zuivere overgang naar het nieuwe partnerbegrip mogelijk te maken. Vanaf 2014 geldt deze bepaling wel weer.

Voorbeeld

Meneer A en meneer B zijn in 2013 toeslagpartners voor de periode januari 2013 tot en met november 2013. In die periode hebben ze gezamenlijk een eigen woning. Meneer B schrijft zich met ingang van 30 november 2013 in op een ander woonadres en meneer A koopt meneer B uit, waarbij zowel het huis als de hypotheekschuld uitsluitend op naam van meneer A komt te staan. Vanaf 10 oktober 2014 schrijft meneer B zich opnieuw in op hetzelfde woonadres als meneer A. De eigen woning en de schuld blijven volledig van A. Omdat zij het jaar voorafgaande al toeslagpartners waren, worden zij door deze inschrijving opnieuw aangemerkt als partners (vanaf de datum van inschrijving op het BRP-adres en met toepassing van artikel 5 van de Awir).

2.3.1.2.6. Uitzondering bloedverwanten in de eerste lijn tot 27 jaar

Bloedverwanten in de eerste lijn (ouders-kinderen of omgekeerd) kunnen geen partner zijn tot beiden aan het begin van het kalenderjaar 27 jaar of ouder zijn. Met het oog op het bepaalde in art. 3 Awir betekent dit dus dat een moeder die met een kind samenwoont dat nog geen 27 is, ook al hebben beiden samen een huis, dat deze twee geen toeslagpartners zijn. In het jaar, volgende op dat waarin het kind 27 wordt, worden ze in die situatie wel toeslagpartner van elkaar (art. 3 Awir, vijfde lid: zie ook 2.3.1.1.4).

2.3.2. Partnersituatie t/m 2012

De belangrijkste verschillen ten opzichte van zijn:

1. Ongehuwd samenwonen met gezamenlijke huishouding leidt tot partnerschap;

2. Geen bepaling voor samengestelde gezinnen;

3. Duurzaam gescheiden leven;

2.3.2.1 Gezamenlijke huishouding

Vóór 2013 kende de Awir in artikel 3, eerste lid, letter c een restbepaling. Ongehuwd samenwonen op hetzelfde adres leidt, (zonder verdere formaliteiten) bij een gezamenlijke huishouding van meer dan zes maanden, tot toeslagpartnerschap.

Van een gezamenlijke huishouding is sprake als twee ongehuwden hun hoofdverblijf in dezelfde woning hebben, waarbij zij blijk geven zorg te dragen voor elkaar door middel van het leveren van een bijdrage in de kosten van de huishouding dan wel anderszins. Er is sprake van wederzijdse verzorging bij een bepaalde mate van financiële verstrengeling tussen betrokkenen die verder gaat dan uitsluitend delen van de woning en de hiermee samenhangende woonlasten. Maar er kunnen ook andere feiten en omstandigheden zijn om aan te nemen dat betrokkenen in elkaars verzorging voorzien. Betrokkenen die niet voldoen aan een van de in in artikel 3, lid 1 van de Awir onder a en b genoemde (afpel)criteria, maar wel ingeschreven staan op hetzelfde woonadres, worden als partners aangemerkt als zij duurzaam een gezamenlijke huishouding voeren, dat wil zeggen als zij in het berekeningsjaar gedurende meer dan 6 maanden onafgebroken een gezamenlijke huishouding hebben gevoerd. Let op: dit geldt dus niet meer vanaf 2013.

Op deze regel bestaan enkele uitzonderingen:

- De bloedverwanten in de rechte lijn (ouders, grootouders en kinderen). Met deze uitzondering wordt voorkomen dat bijvoorbeeld een bij haar dochter inwonende hulpbehoevende moeder als partner zou worden aangemerkt.

- De tweedegraads bloedverwanten in de zijlijn (broers en zussen) voorzover deze meerderjarig zijn en nog bij hun ouders inwonen. Deze uitzondering voorkomt dat kinderen die nog bij hun ouders inwonen als partner worden aangemerkt.

Let op

Ongehuwd samenwonenden die niet kwalificeren voor partnerschap worden wel als medebewoner (huurtoeslag) aangemerkt.

Studenten

Studenten die in een studentenhuis wonen, waarbij ieder voor zich een huurcontract met de eigenaar van het studentenhuis heeft afgesloten, zullen veelal geen gezamenlijke huishouding voeren. De motieven voor het wonen op één adres worden niet ingegeven door de wens zorg te dragen voor elkaar. In dergelijke gevallen spelen louter economische en praktische motieven een rol. De medestudenten waarmee de woning wordt gedeeld vormen een toevallige groep mensen met dezelfde woonwens: betaalbare studentenhuisvesting. Het gebruik van de woning wisselt regelmatig.

In de praktijk doen zich echter ook situaties voor waarbij twee studenten samen een huurcontract afsluiten met een huiseigenaar. Samen richten zij de woning in en gebruiken zij de gemeenschappelijke ruimtes, beiden leveren -al dan niet naar draagkracht- een bijdrage in de huishouding. In zo'n situatie zal er veelal wel sprake zijn van een gezamenlijke huishouding.

1873665 00724

Tussen deze twee casusposities zijn nog diverse vormen van gezamenlijke bewoning door studenten mogelijk. Van geval tot geval zal aan de hand van de precieze situatie beoordeeld moeten worden of er sprake is van een gezamenlijke huishouding.

Deze regel geldt ook voor anderen dan studenten, als sprake is van een met het hiervoor beschrevene vergelijkbare situatie.

Religieuzen

De voorwaarden voor gezamenlijke huishouding gelden voor alle samenleefverbanden en daarmee dus ook voor religieuzen in een klooster. In de fiscaliteit is in het verleden het standpunt ingenomen dat, gelet op de bijzondere positie waarin de kloosterlingen verkeren, bij hen geen sprake is van een gezamenlijke huishouding. Dit standpunt steunde op de omstandigheid dat er alleen een band tussen de individuele kloosterling en de orde of congregatie bestaat, en dat er geen zorgplicht bestaat tussen de kloosterlingen onderling. Zo hebben de kloosterlingen ook de plicht hun gehele inkomen af te dragen aan de orde of congregatie, waartegenover zij onder meer een voorziening in het levensonderhoud verkrijgen.

Voorbeeld 1

Een gehandicapte man wordt verzorgd door zijn inwonende zus. Beiden zijn ingeschreven op hetzelfde BRP-adres. Er woont niet ook een ouder op dat adres. Het op één adres wonen is ingegeven door de wens zorg te dragen voor elkaar; hier is sprake van een gezamenlijke huishouding. Vanaf 2013: geen toeslagpartners meer, tenzij sprake is van de andere in artikel 3 genoemde situaties.

Voorbeeld 2

Een broer en een zus staan op hetzelfde adres ingeschreven en verklaren samen te koken, de woning te onderhouden en de kosten voor huishoudelijke inkopen te delen. Zij voeren een gezamenlijke huishouding (Rechtbank Amsterdam, 30 januari 2009, 08/484). Vanaf 2013: geen toeslagpartners meer.

Voorbeeld 3

Een broer en een zus staan op hetzelfde adres ingeschreven, maar blijven ontkennen dat ze een gezamenlijke huishouding voeren. Belastingdienst/Toeslagen neemt een gezamenlijke huishouding aan door te stellen dat het voor de hand ligt dat ze elkaar zullen helpen in geval van ziekte. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State vindt dit onvoldoende. Als de gezamenlijke huishouding inhoudelijk betwist wordt, moet Belastingdienst/Toeslagen met feiten komen waaruit blijkt dat er wel sprake is van een gezamenlijke huishouding. (AbRS 11 maart 2009, LJN: BH5542.)

2.3.2.2. Geen samengestelde gezinnen

Wonen twee volwassenen tot 2012 samen en heeft een van hen een eigen kind (samengesteld gezin) dan zal vaak sprake zijn geweest van toeslagpartnerschap, b.v. op grond van een samenlevingscontract. Als restbepaling bestond tot en met 2012 de “gezamenlijke huishouding” als reden voor partnerschap. Die gezamenlijke huishouding bestaat vanaf 2013 niet meer als voorwaarde voor partnerschap. Mede om die reden is m.i.v. 2013 de bepaling over de samengestelde gezinnen (zie ook 2.3.1.2.3) ingevoerd.

2.3.2.3. Duurzaam gescheiden leven

Gehuwden die duurzaam gescheiden leven zijn in de jaren 2012 en daarvoor, geen toeslagpartner meer. Anders dan vanaf 2013 is tot en met 2012 voor gehuwden geen verzoek om echtscheiding of tafel en bed nodig om duurzaam gescheiden te leven bij verschillende adressen.

Gehuwden of geregistreerde partners leven 'duurzaam gescheiden' als ze de samenleving verbroken hebben, als ze daardoor ieder een afzonderlijk leven leiden en ze deze situatie ook zo willen laten. Dit geldt ook als één van beiden de situatie zo wil laten, terwijl de ander de samenleving liever zou willen hervatten. Als gehuwden tijdelijk gescheiden leven omdat een van beiden in het buitenland een aanvraag om een vergunning tot verblijf moet afwachten, is er dus geen sprake van 'duurzaam gescheiden' (Rechtbank Rotterdam, 10 oktober 2008, 07/4466).

Voorbeeld 1

Mevrouw A en de heer B zijn getrouwd. A woont in Leeuwarden, B woont in Arnhem. Mevrouw A en de heer B leiden hun eigen leven en zien dit als een definitieve situatie. Ze leven duurzaam gescheiden. Er is in dit geval tot 2012 geen sprake van partnerschap. Voor de inkomstenbelasting zijn mevrouw A en de heer B vanaf 2011 (weer) fiscaal partner, en voor B/T weer vanaf 2013, behalve wanneer een verzoek tot echtscheiding is gedaan.

Voorbeeld 1a

Het is ook mogelijk dat mevrouw A en de heer B uit het bovenstaande voorbeeld in het weekend samen leuke dingen doen en samen op vakantie gaan (LAT-relatie). Dan is er volgens jurisprudentie géén sprake van duurzaam gescheiden leven.

Voorbeeld 2

Mevrouw X en de heer Y zijn getrouwd. Ze wonen vanwege werk op verschillende plekken in het land. Ze zien dit als een tijdelijke situatie en verwachten in de toekomst weer een gezamenlijk woonadres te krijgen. Ze leven niet duurzaam gescheiden. Er is in dit geval sprake van partnerschap.

Voorbeeld 3

Mevrouw A was vanaf 2006 gehuwd met X. X verbleef in die periode in Turkije, omdat hij niet beschikte over de benodigde verblijfsvergunning. Hij is in 2008 naar Nederland gekomen en heeft zich op 19 mei 2008 ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie. A heeft het standpunt van de Belastingdienst, dat zij de intentie had om met haar echtgenoot samen te wonen en dat zij slechts tijdelijk van haar echtgenoot was gescheiden, omdat haar echtgenoot niet beschikte over een geldige verblijfstitel, niet bestreden. Gelet hierop was de toestand, waarin A haar eigen leven leidde, niet als bestendig bedoeld. Zij was dan ook in 2006 en 2007 niet duurzaam gescheiden van haar echtgenoot. De Belastingdienst heeft derhalve de echtgenoot van A terecht aangemerkt als partner als bedoeld in art. 3, lid 1 aanhef en onder a, van de Awir (AbRS: 11 januari 2012, nr. 201105180/1/H2).

Gehuwden of geregistreerde partners leven ook 'duurzaam gescheiden' als ze niet zelf die keuze hebben gemaakt maar wanneer ze door omstandigheden niet kunnen samenleven. Als de mogelijkheid bestaat dat ze op termijn wel weer (kunnen) gaan samenleven, dan zijn ze wel partners. Bijvoorbeeld bij detentie of als de partner tijdelijk in het buitenland woont omdat hij nog geen verblijfsvergunning heeft.Het kan voorkomen dat gehuwden of geregistreerde partners niet op één adres staan ingeschreven omdat een van de partners in verband met ziekte of ernstige beperkingen of

1873665 00724

een handicap, min of meer structureel elders wordt verpleegd. Volgens de hiervoor gegeven definitie is dan sprake van duurzaam gescheiden leven. Omdat de partners zich in een dergelijk geval vaak nog als gehuwd beschouwen en dat ook willen blijven, wordt in deze situatie uitgegaan van partnerschap, tenzij betrokkenen zelf hebben aangegeven dat sprake is van duurzaam gescheiden leven. Zie ook het beleidsbesluit van 12 december 2007 (nr. CPP 2007/2793M, Stcrt. Nr. 1).

Het kan ook zo zijn dat gehuwden of geregistreerde partners wel op hetzelfde adres staan ingeschreven, maar dat een van beiden er niet meer daadwerkelijk woont. Als ze niet van plan zijn om op hetzelfde adres te gaan wonen, dan accepteren we niet snel de stelling dat ze duurzaam gescheiden leven. Minimaal is nodig dat ze moeten aantonen dat de gehuwde partner inderdaad niet meer op hetzelfde adres woont als de aanvrager. Bovendien moet de adreswijziging vervolgens worden geëffectueerd in de BRP. Het aantonen kan bijvoorbeeld door documenten over acties die in gang zijn gezet om het huwelijk te beëindigen: correspondentie met advocaten of een convenant met afspraken over de verdeling van de boedel en een omgangsregeling met de kinderen. Of gegevens over 'en/of'-rekeningen die inmiddels zijn gesplitst. Uit dergelijke stukken kan het andere adres blijken, en het mogelijke tijdstip waarop men uit elkaar is gegaan. De bewijslast is best zwaar: zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (uitspraak van 11 januari 2012 in de zaak nr. 201105180/1/H2), wordt duurzaam gescheiden leven slechts aangenomen, indien ten aanzien van de gehuwden de toestand is ingetreden, dat, na de door beiden of één van hen gewilde verbreking van de echtelijke samenleving, ieder afzonderlijk zijn eigen leven leidt als ware hij niet met de ander getrouwd en deze toestand door hen beiden, althans één van hen, als bestendig is bedoeld. Anders dan belanghebbende X betoogt, heeft de rechtbank terecht door haar niet aannemelijk gemaakt geacht dat zij in 2011 duurzaam gescheiden van haar echtgenoot leefde. Een door belanghebbende X overlegde e-mail van een gezinsvoogd van 12 juni 2012, waarin die verklaart dat de vader in ieder geval thans niet bij het gezin woont, kan niet als bewijs daarvan dienen, omdat die verklaring geen betrekking heeft op de situatie van 2011. Voorts heeft belanghebbende X een verzoek van het bureau Schuldhulp en Budgetadvies van 23 maart 2012 overlegd, waarin het bureau namens haar een beroep op het noodfonds van de gemeente Ede heeft gedaan. Een in dit verzoek opgenomen reactie van de WWB-consulente van belanghebbende X dat de echtgenoot van belanghebbende X al twee jaar spoorloos is, is op zich, zonder nadere bewijsmiddelen ter staving van die stelling, eveneens onvoldoende om aan te nemen dat sprake is van duurzaam gescheiden leven in 2011. Tot slot heeft de rechtbank terecht de door belanghebbende X ter zitting gegeven verklaring dat haar echtgenoot in 2011 al weg was, daarvoor eveneens onvoldoende geacht, omdat ondersteunende bewijsstukken ontbreken. In hoger beroep zijn die stukken evenmin overgelegd. (RvS, 25 september 2013, 201208552/1/A2)

Als iemand nog niet lang weg is van het adres waarop eerst werd samengewoond, kan er verschil van mening bestaan over het moment dat de partner is verhuisd. Als dat moment niet overeenkomt met de BRP-gegevens, dan zal daarvoor bewijs moeten worden geleverd. Zie daarover hoofdstuk 8 van het Handboek huurtoeslag.

2.3.2.4 Aanwijzen partner

Wanneer iemand met meerdere personen een gezamenlijke huishouding voert, en deze personen in de BRP op hetzelfde woonadres als de aanvrager staan ingeschreven, kon de aanvrager t/m 2012 zelf kiezen wie van deze personen als zijn partner moet worden beschouwd (Awir, artikel 3, lid 3). Dit kan bijvoorbeeld voorkomen bij meerdere broers en zussen op hetzelfde woonadres, behalve wanneer de ouders er ook wonen.

2.3.3. Begin en einde partnerschap voor de Awir

Met de aan- of afwezigheid van een partner wordt niet altijd rekening gehouden in de maand waarin het partnerschap begint óf eindigt. Zie artikel 5 Awir.

Medebewoner

Naast het begrip partner definieert de Awir het begrip medebewoner: de persoon die in de BRP op hetzelfde woonadres als de aanvrager staat ingeschreven (Awir, artikel 2, lid 1, onderdeel g).

Het begrip medebewoner is niet alleen van belang voor de Wet op de huurtoeslag (ECLI:NL:RVS:2013:BZ7622 3 april 2013). Het inkomen (en eventueel het vermogen) van de medebewoners is ook relevant voor het bepalen van het recht op en de hoogte van de huurtoeslag.

De volgende personen worden uitdrukkelijk niet als medebewoner beschouwd:
- de partner van de belanghebbende
- de persoon die op basis van een schriftelijke overeenkomst met de aanvrager een deel van de woning huurt (onderhuur), tenzij deze een bloed- of aanverwant in de eerste graad is van de belanghebbende of van diens partner ((schoon)ouder < - > kind - relatie)
- de persoon die tot het huishouden van de onderhuurder behoort

Kind

Het begrip kind is in de Awir gedefinieerd (Awir, artikel 4, lid 1). Er moet aan 3 voorwaarden zijn voldaan, wil er sprake zijn van een kind:
- Er is sprake van een bloed- of aanverwant in de neergaande lijn van de belanghebbende of zijn partner, of van een pleegkind.
- Het kind wordt in belangrijke mate onderhouden door de aanvrager of zijn partner.
- Het kind staat in de BRP op hetzelfde adres ingeschreven als de aanvrager.

Deze definitie omvat ook inwonende (achter)kleinkinderen. Daardoor kunnen bijvoorbeeld grootouders een tegemoetkoming krijgen voor de kosten die zij betalen voor kinderopvang van bij hen inwonende kleinkinderen van 'tienermoeders'.

Ook stiefkinderen vallen onder de Awir-definitie. Stiefkinderen zijn de kinderen van de echtgeno(o)t(e)/geregistreerde partner uit een eerdere relatie. Tussen de stiefouder en het stiefkind bestaat aanverwantschap.

Geadopteerde kinderen worden gelijkgesteld met bloedverwanten.

Iemand onderhoudt een kind in belangrijke mate als voor het kind recht bestaat op kinderbijslag of een naar aard en strekking daarmee overeenkomende buitenlandse regeling. Heeft men geen recht op kinderbijslag, dan is sprake van onderhoud in belangrijke mate als men in 2009 per kwartaal voor minimaal € 408 bijdroeg in de kosten van het onderhoud van het kind (Wet IB 2001, artikel 1.5 en Uitvoeringsregeling

1873665 00724

inkomstenbelasting 2001, artikel 2). Voor 2014 is dit kwartaalbedrag € 416,00, voor 2013 was het € 408.

Personen die kwalificeren als kind volgens artikel 4 van de Awir en dus op hetzelfde woonadres als de aanvrager staan ingeschreven in de BRP, worden afhankelijk van de soort toeslag aangemerkt als kind en/of medebewoner of eventueel partner. Immers als ze aan één van voorwaarden voor partnerschap voldoen, worden ze als partner aangemerkt.

Huurtoeslag
Voor het bepalen van de draagkracht voor de huurtoeslag staat in artikel 7, lid 5 van de Awir een ander begrip dan de kinddefinitie uit artikel 4. In artikel 7 staat dat een deel van het toetsingsinkomen van een medebewoner (dus alleen bij huurtoeslag) onder omstandigheden niet meetelt als draagkrachtbepalend inkomen. Voorwaarde is dat de medebewoner:
- een eerstegraads bloed- of aanverwant in de neergaande lijn of pleegkind van de aanvrager/partner of een andere medebewoner is
- bij aanvang van het berekeningsjaar (1 januari) jonger is dan 23 jaar

Let op
Artikel 4 van de Awir is niet van toepassing voor de Wet op het kindgebonden budget (Wet op het kindgebonden budget, artikel 1, lid 3). De definitie geldt ook niet voor het kind in artikel 3 van de Awir: kind is dan louter een bloedverwant of erkend kind.

Pleegkinderen

Pleegkinderen vallen ook onder de definitie van kind.

Een pleegkind is een kind dat wordt onderhouden en opgevoed als een eigen kind. Omdat alleen voor minderjarige kinderen een opvoedingsplicht bestaat, is de maximumleeftijd van een pleegkind 17 jaar.

Pleegkinderen vallen onder het kindbegrip van de Awir. De Awir sluit voor de betekenis van het begrip pleegkind aan bij de inkomstenbelasting (zie de Memorie van toelichting, TK 29764, nr. 3, bladzijde 37). Ook de inkomstenbelasting sluit volgens vaste jurisprudentie aan bij het pleegkindbegrip van de Algemene Kinderbijslagwet.

Een pleegouder heeft recht op kinderbijslag als de pleegouder het kind in een exclusieve relatie onderhoudt en opvoedt als een eigen kind. Als er nog een natuurlijke ouder bevoegd is en in staat belangrijke beslissingen te nemen over het kind, dan is er géén sprake van een pleegkind in de zin van de kinderbijslag (zie de bijlage bij de brief van de Minister van Jeugd & Gezin van 9 juli 2009, TK 31279, nr. 9).

In de volgende gevallen wordt een pleegkind *niet* onderhouden en opgevoed als een eigen kind:
- De pleegzorg vindt plaats op grond van de Wet op de jeugdzorg of via Bureau Jeugdzorg. De pleegouders hebben recht op een pleegvergoeding; er bestaat geen recht op kinderbijslag;
- De natuurlijke ouder heeft het juridische gezag over het kind. De natuurlijke ouder heeft recht op kinderbijslag.

Bijzondere bepaling kinderopvangtoeslag

De Wet kinderopvang kent een bijzondere bepaling voor het recht op kinderopvang door pleegouders in de zin van de Wet op de jeugdzorg: op grond van artikel 1.3, tweede lid, onderdeel a, Wet kinderopvang kunnen zij toch in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag.

Bijzondere bepaling huurtoeslag
Zoals hiervoor aangegeven is de maximumleeftijd van een pleegkind 17 jaar. Toch geldt de inkomensvrijstelling voor kinderen van 18 tot 23 jaar óók voor pleegkinderen, onder de voorwaarde dat ze nog op hetzelfde adres staan ingeschreven als de pleegouder.

Gemoedsbezwaarden en kinderbijslag
In beginsel hebben ook gemoedsbezwaarden recht op kinderbijslag. Het recht op kinderbijslag hangt er namelijk niet van af of er premie is betaald. Indien een gemoedsbezwaarde pleegouder er echter voor kiest om geen kinderbijslag aan te vragen, dan is het gevolg dat er geen kinderbijslag wordt betaald en er geen recht is op toeslagen voor het pleegkind.

Vormen van pleegzorg in de praktijk
Pleegzorg kan op verschillende manieren plaatsvinden;

1. Op grond van de Wet op de jeugdzorg (= pleegouders met indicatie pleegzorg op grond van de Wet op jeugdzorg)
   Mogelijke varianten:
   - vrijwillig – de ouders zijn akkoord met uithuisplaatsing
   - gedwongen: via voogdij of ondertoezichtstelling. De kinderrechter moet akkoord gegaan zijn met de ondertoezichtstelling.
   ⇨ recht op pleegvergoeding op grond van Wet jeugdzorg: geen recht op kinderbijslag
2. Door pleegouders zonder wettelijke indicatie
   ⇨ indien de natuurlijke ouder het juridische gezag heeft, heeft deze recht op kinderbijslag (de pleegouder dus niet)
3. Netwerkpleegzorg door familie of vrienden, in de vorm van:
   ⇨ vrijwillige pleegzorg (mantelzorg): zie punt 2
   ⇨ er is sprake van ondertoezichtstelling: dit gaat via Bureau Jeugdzorg, pleegouders krijgen pleegvergoeding en hebben geen recht op kinderbijslag.
   ⇨ er is sprake van instellingsvoogdij: ook dit gaat via Bureau Jeugdzorg, de pleegouders krijgen pleegvergoeding en hebben geen recht op kinderbijslag.

Of een ouder – of pleegouder – kinderbijslag ontvangt kan de behandelaar zien in EKIT. Is het recht op kinderbijslag hier niet te vinden, dan biedt een kopie van de kinderbijslagbeschikking uitkomst, waarin staat dat de ouder of pleegouder recht heeft op kinderbijslag.

Minderjarige vreemdelingen kunnen op verzoek van de overheid worden opgevangen in pleeggezinnen. Een alleenstaande minderjarige vreemdeling heeft rechtmatig verblijf als hij in afwachting is van de beslissing op zijn asielaanvraag (art. 9, derde lid). In dat geval is er geen beperking van uitkeringsrechten voor het gezin waar de vreemdeling verblijft. Zodra de minderjarige vreemdeling uitgeprocedeerd is, vervalt dit rechtmatig verblijf en daarmee het recht voor het pleeggezin op een tegemoetkoming onder de

1873665 00724

werking van de Awir. In de praktijk treedt dit gevolg alleen op bij de huurtoeslag, aangezien voor de andere toeslagen het begrip medebewoner niet van belang is.

Kind behoort tot twee huishoudens

De eis van inschrijving op hetzelfde BRP-adres als de aanvrager geldt niet gedurende de periode waarin een kind tegelijkertijd tot de huishoudens van beide ouders behoort en op hetzelfde BRP-adres staat ingeschreven als één van de ouders. Dit *kan* zich voordoen bij co-ouderschap (Awir, artikel 4, lid 2). Aan het formele vereiste van inschrijving in de BRP kan dan niet worden voldaan, omdat een kind slechts op één adres kan staan ingeschreven. Het is niet wenselijk dat in zulke gevallen de ouder bij wie het kind niet staat ingeschreven louter om die reden wordt uitgesloten van een toeslag.

Een kind behoort tegelijkertijd tot het huishouden van beide ouders als hij doorgaans ten minste drie dagen per week in elk van beide huishoudens verblijft. Hieronder valt ook de regeling dat een kind afwisselend een week bij de ene en daarna bij de andere ouder verblijft.

Ook een pleegouder geldt als ouder van een kind als het er om gaat dat dit kind tot twee huishoudens kan behoren. Dit vloeit voort uit artikel 4, eerste lid, Awir. Bovendien is het begrip “ouder” in de Wet kinderopvang gedefinieerd als: de bloed- of aanverwant in opgaande lijn of de pleegouder van een kind op wie de kinderopvang betrekking heeft. Een voorbeeld: het kind staat ingeschreven bij zijn pleegouders maar verblijft ook bij zijn biologische moeder.

Van de regelingen die momenteel worden uitgevoerd door Belastingdienst/Toeslagen, geldt deze bepaling alleen voor de Wet op de kinderopvangtoeslag en de Wet op de huurtoeslag.

Wet op de huurtoeslag
Voor de huurtoeslag werd uitgegaan van het bepaalde in artikel 9, lid 1, onderdeel a, van de Wet op de huurtoeslag. Op grond hiervan kon alleen de ouder de toeslag ontvangen bij wie het kind in de BRP is ingeschreven. De Raad van State heeft echter in hoger beroep op 1 juli 2009 uitgesproken dat artikel 4 van de Awir van toepassing is op de Wet op de huurtoeslag. Door het tweede lid van artikel 4 kan zo ook bij de andere ouder een meerpersoonshuishouden aanwezig zijn als het kind door het drie-dagen criterium tot twee huishoudens behoort. (ECLI:NL:RVS:2009:BJ1115 Raad van State, 01-07-2009, 200809499/1/H2). Artikel 4, lid 2 is van toepassing vanaf de inwerkingtreding van de Awir, per 1 januari 2006.

Wet op de zorgtoeslag
Voor de zorgtoeslag is het hebben van kinderen niet van belang voor de hoogte van de toeslag.

Wet op het kindgebonden budget
In afwijking van het bovenstaande heeft alleen de ouder die geregistreerd staat als aanvrager voor de kinderbijslag, recht op kindertoeslag.

Vreemdeling

De Awir (artikel 2, onder k verwijst bij de definitie van vreemdeling naar de bepaling in de Vreemdelingenwet 2000 (Vw2000). De Awir heeft dus geen

eigen definitie voor het begrip vreemdeling, ook niet voor het rechtmatig verblijf van een vreemdeling.

Volgens de Vw2000 is een vreemdeling een ieder die de Nederlandse nationaliteit niet bezit en niet op grond van een wettelijke bepaling als Nederlander moet worden behandeld (Vw2000, artikel 1, onderdeel m).

Uitgangspunt van de Vw2000 is dat aanspraak van vreemdelingen op verstrekkingen, voorzieningen, uitkeringen, ontheffingen en vergunningen is gekoppeld aan het rechtmatig verblijf in Nederland. Dit is het koppelingsbeginsel. Zo moet onder andere worden voorkomen dat mensen die niet rechtmatig in Nederland verblijven door het ontvangen van uitkeringen hun illegale verblijf kunnen voortzetten en/of het idee kunnen krijgen dat ze toch legaal in Nederland zijn. Dit is ook het uitgangspunt voor de aanspraak op toeslagen. Een toeslag die onder de reikwijdte van de Awir valt, is aan te merken als een uitkering.

Een vreemdeling die geen rechtmatig verblijf houdt in Nederland, heeft dan ook geen recht op een toeslag. In dat geval geldt artikel 10, lid 1 van de Vw2000.

De Vreemdelingenwet valt onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Justitie. De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) is verantwoordelijk voor de uitvoering van het Vreemdelingenbeleid en de Rijkswet op het Nederlanderschap.

Hoewel het koppelingsbeginsel door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State wordt omarmt, is er wel een “maar”. De AbRS overweegt dat het weigeren van een toeslag in verband met een partner of medebewoner door Belastingdienst/Toeslagen in zeer bijzondere omstandigheden in het concrete geval kan worden aangemerkt als strijdig met het discriminatieverbod van artikel 14 EVRM in samenhang met artikel 8 van het EVRM 1). In zo’n geval moet dan toch een toeslag verleend worden. Daarom heeft Belastingdienst/Toeslagen een onderzoeksplicht om, *als daar een beroep op wordt gedaan*, te onderzoeken of artikel 9, derde lid, van de Awir, buiten toepassing moet worden gelaten (AbRS, 22 december 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BO8342). In deze zaak loopt nu hoger beroep bij het EHRM.

. . . . .

1) Art. 8 EVRM: recht op respect voor privéleven etc; Art. 14 EVRM: discriminatieverbod.

Als een aanvrager een beroep doet op het EVRM dan moet een afweging plaatsvinden of de omstandigheden bijzonder genoeg zijn voor een afwijking van de wet. Wat de wetgever heeft beoogd – een geautomatiseerde koppeling tussen status en toeslag, is dus niet langer mogelijk. Bij zo’n beroep op het EVRM mag een individuele medewerker geen toeslag verlenen. Deze gevallen moeten aan de juristen van Handhavingsregie en Productieregie worden voorgelegd. Met zo’n beroep is B/T ook geconfronteerd in kgb-zaken in gevallen waarin de Svb geen startbewijs stuurt op grond van het feit dat er geen kinderbijslag wordt verstrekt wegens onrechtmatig verblijf:

Onder zeer bijzondere omstandigheden kan in het concrete geval de weigering om een kindgebonden budget te verstrekken in strijd zijn met het verbod op het maken van een ongerechtvaardigd onderscheid. In dat geval moet artikel 2, eerste lid, van de Wkb, buiten toepassing worden gelaten.

1873665 00724

De door appellant naar voren gebrachte omstandigheden, te weten dat de dochter van X de Nederlandse nationaliteit heeft, dat zij is geworteld in de Nederlandse samenleving en geen herinneringen heeft aan Suriname en een bijstandsuitkering ontvangt, zijn geen zeer bijzondere omstandigheden als in voorbedoelde zin. Daarbij is van belang dat X en niet haar dochter de aanvrager en begunstigde is van het kindgebondenbudget. AbRS zegt ook nog dat deze zaak niet te vergelijken is met een uitspraak van de CRvB van 15 juli 2011 omdat in die zaak de aanvragers van AKW wel een verblijfstitel hadden en in deze zaak geen verblijfstitel (AbRS, 23 november 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BU5435). Tot nog toe zijn bij de Afdeling nog geen (zeer) bijzondere omstandigheden gepresenteerd die rechtvaardigen dat artikel 2, eerste lid, van de Wkb buiten toepassing moet worden gelaten.

2.6.1. Wettelijk kader voor rechtmatig verblijf

Op grond van artikel 11 van de Vw2000 is de aanspraak van vreemdelingen op verstrekkingen, voorzieningen en uitkeringen van overheidsorganen gekoppeld aan rechtmatig verblijf in Nederland. Dit geldt ook voor de toeslagen die als uitkeringen worden beschouwd. Om voor een toeslag in aanmerking te komen moet een vreemdeling dus rechtmatig in Nederland verblijven. Echter, niet elk rechtmatig verblijf geeft recht op een toeslag.

Het rechtmatig verblijf van de aanvrager is omschreven in artikel 8 van de Vw2000 (a t/m l). Voor de aanspraak op een toeslag geldt het rechtmatig verblijf onder a t/m e en l. Op grond van rechtmatig verblijf onder g en h kan de vreemdeling onder voorwaarden de aanspraak op de toeslag bij voortgezet verblijf behouden. Dit volgt uit Awir artikel 9, lid 1, als aanvulling op artikel 11, lid 2, onderdeel b van de Vw2000, voor de aanvrager.

Van rechtmatig verblijf op grond van artikel 8 Vw2000 is onder meer sprake als de vreemdeling:

- in het bezit is van een geldige verblijfsvergunning voor bepaalde of onbepaalde tijd (a t/m d)
- verblijf houdt op grond van een regeling krachtens het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap dan wel de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (e)
- wacht op een besluit tot verlening van een verblijfsvergunning en dit besluit in Nederland mag afwachten (f)
- wacht op een besluit tot verlenging of wijziging van een verblijfsvergunning en dit besluit in Nederland mag afwachten (g)
- wacht op een besluit op een ingediend bezwaar- of beroepschrift en dit besluit in Nederland mag afwachten (h)
- verblijfsrecht ontleent aan het Associatiebesluit 1/80 van de Associatieraad EEG/Turkije (l)

In artikel 8 staan nog enkele categorieën vreemdelingen met rechtmatig verblijf onder i, j en k die in dit hoofdstuk verder niet behandeld worden, omdat deze categorieën verblijfsrecht niet gelden voor de aanvrager voor het recht op een toeslag.

Artikel 3.1 van het Vreemdelingenbesluit 2000 (Vb2000) bepaalt dat een aanvraag tot verlening, verlenging of wijziging van een verblijfsvergunning

(f, g en h) in beginsel in Nederland mag worden afgewacht. Als er sprake is van een herhaalde aanvraag, of als de vreemdeling in kwestie een gevaar vormt voor de openbare orde of nationale veiligheid, zal de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) op grond van artikel 3.1 een zogenaamde 'last tot uitzetting' verstrekken en tot uitzetting overgaan.

In artikel 9 van de Awir zijn verder aanvullende bepalingen opgenomen over afwijkende rechten bij de aanspraak op een toeslag. Het gaat dan om rechten als gevolg van een wijziging in het rechtmatig verblijf van de aanvrager die er toe leiden dat de aanvrager de toeslag niet verliest. Vervolgens gaat het om de bepalingen waarin de aanvrager geen recht op de toeslag heeft in verband met de aanwezigheid van een partner en/of een medebewoner die niet rechtmatig in Nederland verblijft. Tot slot geldt daarop nog een wettelijk bepaalde uitzondering als het een uitgeprocedeerde alleenstaande minderjarige vreemdeling betreft.

Verblijfsdocument

Artikel 9 (lid 1 t/m 3) van de Vw2000 bepaalt dat de minister (van Justitie) de vreemdeling die rechtmatig verblijf heeft op grond van artikel 8 van de Vw2000, een document of schriftelijke verklaring verschaft waaruit het rechtmatig verblijf blijkt.

Zonodig kunnen op het document voorschriften of beperkingen worden aangetekend die uit het verblijfsrecht volgen.

Voor personen met een nationaliteit van een EU- of EER-lidstaat en Zwitserland (EU/EER-onderdanen) geldt dat hun recht op vrij verkeer en verblijf in een andere lidstaat eenvoudiger is. Deze personen hebben voor hun verblijf in Nederland vanaf 1 mei 2006 geen verblijfsdocument meer nodig, maar moeten zich inschrijven bij de gemeente en bij de IND.

2.6.2.Aanvrager en rechtmatig verblijf

In samenhang met artikel 9, lid 1 van de Awir heeft een aanvrager als rechtmatig verblijvende vreemdeling volgens artikel 11 van de Vw2000 uitsluitend recht op een toeslag als hij:

- overeenkomstig artikel 8, onderdelen a t/m e, en l van de Vw2000 rechtmatig verblijf heeft
- in het bezit is geweest van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd, tijdens deze periode een toeslag heeft gehad, en aansluitend rechtmatig verblijf houdt in de zin van artikel 8, onderdelen g of h van de Vw2000 vanwege een aanvraag tot verlenging van de verblijfsvergunning, of bezwaar/beroep heeft aangetekend tegen de intrekking van de verblijfsvergunning

2.6.3.Partner en/of medebewoner en rechtmatig verblijf

In samenhang met artikel 9, lid 2 en lid 3 van de Awir, heeft de aanvrager geen recht op een toeslag als diens partner en/of medebewoner die vreemdeling is, niet rechtmatig in Nederland verblijf houdt zoals bedoeld in artikel 8 van de Vw 2000.

Het criterium voor rechtmatig verblijf van een partner en een medebewoner is aanmerkelijk ruimer geformuleerd dan voor een aanvrager. Waar een aanvrager in het bezit moet zijn van een verblijfsvergunning of in een procedure verwikkeld moet zijn voor voortgezet verblijf (artikel 8,

onderdelen a t/m e, en l, respectievelijk onderdelen g en h van de Vw2000), is het voor de partner en medebewoner voldoende dat er een aanvraag voor een verblijfsvergunning is ingediend, of dat er een bezwaar of beroep is ingediend tegen de afwijzing van een aangevraagde verblijfsvergunning (artikel 8, onderdelen f, g, h). Het bewijs dat de uitkomst van het bezwaar of beroep in Nederland mag worden afgewacht zal een belanghebbende wel moeten leveren – of de IND moet daarover uitsluitsel geven.

Als de partner of medebewoner geen rechtmatig verblijf heeft, dan heeft ook de aanvrager geen recht op een toeslag, zo luidt de wettelijke bepaling. Dit is een uitvloeisel van het koppelingsbeginsel. Artikel 9, lid 2 en lid 3 van de Awir zorgt er voor dat er geen recht is op een toeslag voor de aanvrager met een partner of medebewoner zonder rechtmatig verblijf, ook al is de aanvrager zelf Nederlander of verblijft hij rechtmatig in Nederland. Hiervoor is gekozen omdat toeslagen bij een aanvrager met een partner in de zin van de Awir of een medebewoner, niet per individu wordt verstrekt, maar toekomen aan 'het gezin'. Als er dus wel een toeslag zou worden verstrekt, dan zou ook de vreemdeling zonder rechtmatige verblijfstitel een geldelijk voordeel hebben. Dat wil de wetgever nu juist via het koppelingsbeginsel voorkomen.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de hoogste bestuursrechter) heeft hierover geoordeeld dat artikel 9, lid 2 en lid 3 van de Awir geen verboden discriminatie oplevert. De wetgever mag dus een onderscheid maken tussen mensen met een Nederlandse of rechtmatig in Nederland verblijvende partner/medebewoner en mensen met een partner/medebewoner zonder geldige verblijfstitel. Dit was al zo voor de huursubsidie en is inmiddels ook vast komen staan voor de zorgtoeslag (AbRS, 22 juli 2009, LJN:BJ3435).

2.6.4.Bepaling rechtmatig verblijf aan de hand van BRP-codes

Controle op rechtmatig verblijf van vreemdelingen vindt plaats aan de hand van een geautomatiseerde uitwisseling van verblijfscodes. Deze verblijfscodes staan vermeld in de BRP, dat het adressenbestand van de Belastingdienst (BVR) voedt. De BRP's zijn gekoppeld aan de gegevens van het Vreemdelingen Administratie Systeem (VAS). Dit systeem wordt gevoed en beheerd door de IND. De IND bepaalt het verblijfsrecht van de vreemdeling en vertaalt deze in de bijbehorende BRP-verblijfscode.

2.6.4.1. Overzicht BRP-codes

Als een vreemdeling een verstrekking, voorziening of uitkering aanvraagt, dan moet de betreffende uitvoeringsorganisatie de verblijfscode raadplegen die in de BRP is opgenomen voor de meest actuele gegevens over het verblijfsrecht van de vreemdeling. Het verblijfsrecht uit artikel 8 van de Vw2000 correspondeert dus met een BRP (verblijfs)code. Er zijn 18 codes die aansluiten op het verblijfsrecht dat van belang is voor het recht op toeslagen. Deze codes zijn te onderscheiden in verblijfs- en procedurecodes. Daarnaast volgt uit artikel 10 van de Vw2000 verblijfscode 98 voor een vreemdeling die geen rechtmatig verblijf heeft.

39.11 Verblijfstitel	39.12 Omschrijving
0	Onbekend
9	Art. 9 van de Vreemdelingenwet
10	Art. 10 van de Vreemdelingenwet
11	Vergunning art. 9 Vw, zonder beperking, dan wel gerechtigd krachtens art. 10 Vw
12	Vergunning art. 9 Vw, met beperking, die elke vorm arbeid in loondienst toestaat
13	Vergunning art. 9 Vw, met beperking, die arbeid in loondienst niet toestaat
14	Voorwaardelijke vergunning art. 9a Vw
15	Benelux of EG richtl nrs 68/360/EEG, 73/148/EEG 75/34/EEG, verord nr 1251/70/EEG
16	EG-richtlijnen nrs. 90/364/EEG, 90/365/EEG en 90/366/EEG
17	Verzoek tot toelating als vluchteling, uitzetting blijft achterwege
18	Gemeld bij VD, geen verzoek toelating als vluchteling, geen uitzetting
19	Vergunning art. 9 Vw, met andere beperking dan hierboven
20	Ander verdrag dan hierboven
21	Vw 2000 art. 8, onder a, vergunning regulier bepaalde tijd, arbeid vrij
22	Vw 2000 art. 8, onder a, vergunning regulier bepaalde tijd, arbeid mits TWV
23	Vw 2000 art. 8, onder a, vergunning regulier bepaalde tijd, arbeid specifiek
24	Vw 2000 art. 8, onder a, vergunning regulier bepaalde tijd, geen arbeid
25	Vw 2000 art. 8, onder b, vergunning regulier onbepaalde tijd, arbeid vrij
26	Vw 2000 art. 8, onder c, vergunning asiel bepaalde tijd, arbeid vrij
27	Vw 2000 art. 8, onder d, vergunning asiel onbepaalde tijd, arbeid vrij
28	Vw 2000 art. 8, onder e, gemeenschapsonderdaan econ. actief, arbeid vrij
29	Vw 2000 art. 8, onder e, gemeenschapsonderdaan econ. niet-actief, arbeid vrij
30	Vw 2000 art. 8, onder e, toetsing aan het gemeenschapsrecht, arbeid vrij
31	Vw 2000 art. 8, onder f en h, in procedure voor vergunning art. 14 Vw 2000
32	Vw 2000 art. 8, onder f en h, in procedure voor vergunning art. 28 Vw 2000
33	Vw 2000 art. 8, onder g en h, in procedure voortgezet verblijf, tijdige aanvr.
34	Vw 2000 art. 8, onder g en h, in procedure voortgezet verblijf, ontijdige aanvr.
35	Vw 2000 art. 8, onder l, Associatiebesluit 1/80 EEG/Turkije, arbeid specifiek
36	Vw 2000 art. 8, onder e, gemeenschapsonderdaan econ. actief, arbeid specifiek
37	Vw 2000 art. 8, onder e, gemeenschapsonderdaan econ. niet-actief, arbeid spec.
38	Vw 2000 art. 8,17, onder e, toetsing aan het gemeenschapsrecht, arbeid specifiek
39	Vw 2000 art. 8, onder m, in afwachting indiening asielaanvraag, geen arbeid
40	Vw 2000 art. 8, onder e, gemeenschapsonderdaan duurzaam verblijf, arbeid vrij
41	Rechtmatig verblijf Vw 2000 art. 8, onder e, is beëindigd
42	Rechtmatig verblijf op grond van voorlopige maatregel EHRM, geen arbeid
43	Rechtmatig verblijf op aanwijzing minister van justitie, geen arbeid.
91	Vw 2000 art. 115, lid 4, vergunning onbepaalde tijd, arbeid vrij
92	Vw 2000 art. 115, lid 6, vergunning asiel bepaalde tijd, arbeid vrij
93	Vw 2000 art. 115, lid 2, verg. regulier bepaalde tijd, arbeid nader te bepalen
98	geen verblijfstitel (meer)

1873665 00724

2.6.4.2. Codes en het recht op een toeslag voor de aanvrager

Verblijfscodes

De verblijfscodes (21 t/m 30 en 35 t/m 38 en 40) geven aan dat de vreemdeling beschikt over een bepaalde verblijfsvergunning (zie artikel 11, lid 2, onderdeel a van de Vw2000). Deze verblijfscodes geven recht op een toeslag voor de aanvrager. Daarnaast zijn er nog een aantal codes die recht geven: zoals die op basis van Verdragen of EU-verordeningen – b.v. 15 en 16, dan wel 42. Maar b.v. ook: 43, 91, 92 en 93.

Procedurecodes

De procedurecodes (31 t/m 34) geven aan dat de vreemdeling in afwachting is van de uitkomst van een procedure om een verblijfsvergunning te krijgen. Alleen code 33 geeft - onder voorwaarden - recht op een toeslag. Bij de overige procedurecodes (31, 32 en 34) bestaat geen recht op een toeslag voor de aanvrager.

Code 98

Code 98 is voor de vreemdeling die niet (langer) in het bezit is van een verblijfsvergunning. Deze vreemdelingen verblijven dan niet rechtmatig in Nederland. Code 98 geeft in principe (zie onder, bij Let op) geen recht op een toeslag.

Verder zijn er ook vreemdelingen die geen code hebben en in volledige anonimiteit in Nederland verblijven. Deze vreemdelingen staan bij geen enkele instantie geregistreerd en zij (of degenen die ze onderdak bieden) mogen/kunnen geen aanspraak op een toeslag maken.

Let op

Code 98 dient ook als 'vergaarbak'. De vreemdeling krijgt code 98 ook toegekend als zijn verblijfsrechtelijke status onduidelijk of onbekend is. Code 98 betekent daarom niet per definitie dat er geen rechtmatig verblijf zou kunnen zijn. Daarom moet de behandelaar bij deze code altijd contact opnemen met het Koppelingsbureau van de IND (T (070) 888 0000, optie 6, speciaal voor ketenpartners). Het Koppelingsbureau kan nagaan of er al dan niet sprake is van rechtmatig verblijf.

Code partner/medebewoner

Heeft een aanvrager een partner en/of medebewoner dan geldt dat de aanvrager recht heeft op een toeslag als de partner en/of medebewoner rechtmatig verblijf houdt in de zin van artikel 8 van de Vw2000. Dit is het geval bij alle BRP-codes, uitgezonderd code 98.

Overgangsrecht voor de aanvrager (procedurecode 33)

Een aanvrager die in het bezit is geweest van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd, die tijdens deze periode een toeslag heeft gehad, en aansluitend rechtmatig verblijf houdt in de zin van artikel 8, onderdelen g of h van de Vw2000, verliest op grond hiervan niet het recht op eenzelfde toeslag gedurende de periode van dat verblijf. De aanvrager moet in dat geval een aanvraag hebben ingediend tot verlenging van de verblijfsvergunning of bezwaar/beroep hebben aangetekend tegen de intrekking van de verblijfsvergunning. Voorwaarde is dus dat voorafgaand aan de procedure voor voortgezet verblijf eenzelfde toeslag werd ontvangen.

Aan een bepaalde toeslag kan eenzelfde of andere vergelijkbare voorziening vooraf zijn gegaan. Bij beoordeling van bovenstaande voorwaarde wordt daar dan rekening mee gehouden. Dit geldt met name voor huur- en kinderopvangtoeslag. De huurtoeslag sluit naadloos aan op de huursubsidie in de Huursubsidiewet, de kinderopvangtoeslag op de tegemoetkoming kinderopvang. De zorg- en kindertoeslag kenden voorafgaand aan hun inwerkingtreding geen vergelijkbare, gelijkwaardige toeslag. Daarom geldt voor de zorgtoeslag als criterium dat de aanvrager in de voorafgaande periode van rechtmatig verblijf aansluitend verplicht verzekerd moet zijn geweest (Ziekenfondswet). Voor de kindertoeslag geldt dat de aanvrager voorafgaand aanspraak moet hebben gehad op de kinderkorting (Wet IB).

Let op

Code 33 wordt bij elke aanvraag voor een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd gehanteerd, ook bij eerste aanvragen. In samenhang met de beoordeling van het overgangsrecht voor de aanvrager (aansluitend verstrekkingen uit voorliggende voorzieningen) moet het verblijfsrecht bij de IND worden gecontroleerd. Dit geldt met name als er geen koppelingsbeginsel gold, zoals bij een verplichte ziekenfondsverzekering of bij de aanspraak op de kinderkorting. Bij de huursubsidie en de kinderopvangtoeslag gold het koppelingsbeginsel ook en is controle bij de IND niet nodig als er in december 2005 betalingen voor deze voorzieningen zijn geweest.

2.6.4.3 Werkwijze met stappenplan

Met het volgende stappenplan kan worden bepaald of er voor een aanvrager al dan niet recht bestaat op een toeslag.

Stappenplan recht op toeslag voor de aanvrager

Stap 1. Controleer de BRP-code van de aanvrager
- Bij code 98: Koppelingsbureau bellen om verblijfstatus te controleren. Is code 98 juist, dan geen recht op toeslag.
- Bij codes 31, 32 en 34: geen recht op toeslag.
- Bij code 33: ga na of de aanvrager voorafgaand aan deze verblijfstatus aansluitend een toeslag is toegekend op grond van een geldige verblijfsvergunning. Zo nee: dan geen recht op een toeslag. Zo ja: ga naar stap 2.

Stap 2. Bij codes 21 t/m 30, (33), 35 t/m 38 en 40
- Is er geen partner en/of medebewoner? Dan heeft de aanvrager op grond van de verblijfsrechtelijke status recht op een toeslag. Uiteraard moet er nog wel een toetsing aan de overige voorwaarden plaatsvinden.
- Is er een partner en/of medebewoner: ga naar stap 3.

Stap 3. Controleer de BRP-code van de partner en/of medebewoner
- Bij code 98: als de partner en/of medebewoner deze code heeft, dan moet de verblijfsstatus bij het Koppelingsbureau worden gecontroleerd. Is code 98 juist, dan heeft de aanvrager geen recht op een toeslag (tenzij een uitzondering bij minderjarige vreemdelingen).
- Bij codes 21 t/m 38 en 40: op grond van de verblijfsrechtelijke status van de partner en/of medebewoner heeft de aanvrager recht op een toeslag. Uiteraard moet er nog wel een toetsing aan de overige voorwaarden plaatsvinden.

Controle bij code 98

1873665 00724

EU/EER-onderdanen verblijven van rechtswege rechtmatig in Nederland en kunnen daarom aanspraak maken op toeslagen. Een EU/EER-onderdaan zal dus in principe geen code 98 hebben, tenzij daar gegronde redenen voor zijn (bijvoorbeeld persoon is een gevaar voor de openbare orde of nationale veiligheid, of de nationale volksgezondheid). Als een vreemdeling (ook een EU/EER-burger) zijnde de aanvrager, diens partner en/of een medebewoner code 98 heeft, dan moet bij het Koppelingsbureau worden gecontroleerd of code 98 terecht is. Verder blijven de voorwaarden voor het recht op een toeslag gelijk. De aanvrager heeft geen recht op een toeslag als hij:

- niet rechtmatig in Nederland verblijft (code 98 is terecht)
- wel rechtmatig in Nederland verblijft, maar zijn partner en/of medebewoner heeft code 98

AbRvS: Gelet op doel en bepalingen richtlijn 2003/109/EG dient de langdurig ingezetene bij aankomst in een tweede lidstaat een verblijfsvergunning aan te vragen, waarop de bevoegde nationale autoriteiten beslissen. De toeslagpartner i.c. heeft geen aanvraag als bedoeld in de richtlijn ingediend zodat de Belastingdienst/Toeslagen mocht uitgaan van de gegevens van de IND over diens verblijfsrecht in 2009. Nu hieruit volgde dat de partner in 2009 in Nederland geen rechtmatig verblijf hield in de zin van artikel 8 van de Vw 2000, had [wederpartij] in 2009 geen aanspraak op zorgtoeslag (12 februari 2014: ECLI:NL:RVS:2014:401).

Strengere beoordeling in 2006 voor EU/EER-onderdanen
In 2006 gold voor een aanvrager die EU/EER-onderdaan was en die code 30, 38 of 98 had (toetsing aan het gemeenschapsrecht) een strengere beoordeling. Deze codes gaven recht op een toeslag onder de voorwaarde dat de aanvrager een verblijfsdocument EU/EER overlegde. Het verblijfsdocument mocht alsnog worden overlegd om voor 2006 de toeslag te kunnen behouden en om te voorkomen dat de toeslag in 2007 werd afgewezen. Dit gold ook als de partner en/of medebewoner die EU/EER-onderdaan was code 98 had. Deze code gaf in 2006 en 2007 voor de aanvrager recht op de toeslag onder de voorwaarde dat de partner en/of de medebewoner alsnog een verblijfsdocument EU/EER overlegde. Het verblijfsdocument is vervallen maar de verblijfsvergunning moet er dus wel zijn (zie de uitspraak van de Afdeling, hiervoor)

Let op
Het stappenplan geldt voor alle toeslagen. Alleen de huurtoeslag kent medebewoners.

2.6.4.4 Partner met procedurecode 31, 32 of 34

Aanvragers met een code 31, 32 of 34 komen niet voor een toeslag in aanmerking. Zij hebben immers geen verblijfsrecht op grond van artikel 8 onderdelen a t/m e en l van de Vw2000. Belastingdienst/Toeslagen komt in dat geval niet toe aan het argument dat de aanvrager niet verplicht verzekerd is op grond van de Zorgverzekeringswet.

Als de partner een van deze codes heeft, dan kan de aanvrager die rechtmatig in Nederland verblijft wel aanspraak maken op een toeslag. Immers, deze partners hebben voor de toeslag verblijfsrecht. In dat geval geldt een afwijkende berekening van de zorgtoeslag. Een rechtmatig

verblijvende aanvrager (Nederlander of geldige verblijfscode) met een partner die procedurecode 31, 32 of 34 heeft, kan aanspraak maken op 50% van de zorgtoeslag. De partner heeft weliswaar verblijfsrecht voor wat betreft de toeslag, maar is dan niet verplicht verzekerd op grond van de artikel 5 van de AWBZ (in samenhang met artikel 2 van de Zorgverzekeringswet) en betaalt geen premie. Partners met deze verblijfscodes zijn verzekerd op basis van een andere regeling onder de IND, zoals de ZRA ofwel Ziektekostenregeling Asielzoekers (code 32).

2.6.4.5 Partner met procedurecode 33

Als de partner procedurecode 33 heeft in verband met een tijdige aanvraag voor voortgezet verblijf, dan heeft de aanvrager recht op 100% zorgtoeslag. De in Nederland verblijvende partner is in dat geval AWBZ-verzekerd en dus verplicht verzekerd op grond van de Zorgverzekeringswet. Hieronder vallen bijvoorbeeld ook toeslagpartners die op grond van artikel 5 van de AWBZ (in samenhang met artikel 11 van het Besluit uitbreiding en beperking verzekeringsplicht (BUB 1999, Stb. 1998, 746)) een werkvergunning is toegekend. De partner is dan van rechtswege verplicht verzekerd en de aanvrager ontvangt 100% zorgtoeslag als de partner een verzekering heeft afgesloten.

Uitgangspunt voor de berekening van de zorgtoeslag in deze situaties is dus dat de partner verplicht verzekerd is op grond van de Zorgverzekeringswet en premie verschuldigd is. Als dit niet het geval is, dan heeft de aanvrager met een partner met verblijfsrecht onder de codes 31 tot en met 34 een beperkt recht op de zorgtoeslag. Dit geldt bijvoorbeeld ook als de aanvrager voor de partner vrijwillig een particuliere zorgverzekering heeft afgesloten waarvoor hij premie betaalt.

2.6.4.6 Rolwisseling

Soms past Belastingdienst/Toeslagen (ambtshalve) rolwisseling (tussen aanvrager en partner/medebewoner) toe. Dit is het geval als een aanvrager rechtmatig in Nederland verblijft, maar geen verblijfstitel heeft die recht geeft op een toeslag, terwijl de partner of medebewoner rechtmatig in Nederland verblijft met een verblijfstitel die wel recht op de toeslag geeft. Het recht op de toeslag wordt dan niet zonder meer gebaseerd op de gegevens van de vreemdeling die zich als aanvrager presenteert.

Voorbeeld

Aanvrager heeft procedurecode 31 en de partner verblijfscode 21. Op grond van zijn verblijfstitel bij deze code heeft hij geen recht op de toeslag. Partner met verblijfscode 21 heeft als aanvrager wel recht op een toeslag. De aanvrager als partner met code 31 belemmert dit recht niet.

2.6.4.7 Uitzonderingen bij minderjarige vreemdelingen (code 98)

Pleeggezinnen en opvang van uitgeprocedeerde alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) kunnen - in afwachting van de afhandeling van hun asielaanvraag - op verzoek van de overheid worden opgevangen in pleeggezinnen. Vaak blijft deze opvang ook voortduren nadat de amv is uitgeprocedeerd, omdat de daadwerkelijke uitzetting enige tijd kan duren. Vanaf het moment dat de amv is uitgeprocedeerd, verblijft deze echter zonder rechtmatige verblijfstitel in Nederland. Dit zou dan tot gevolg hebben dat het pleeggezin dat de amv opvangt, het recht op huurtoeslag verliest (code 98).

1873665 00724

Omdat deze pleeggezinnen op verzoek van de overheid uitgeprocedeerde amv's opvangen, is het verlies van huurtoeslag niet wenselijk. Dit is aanleiding geweest een uitzondering op te nemen in een beleidsbesluit (nr. BCPP2006/0785M van 6 juli 2006). Dit besluit gold met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2006 en regelde dat het opvangen van uitgeprocedeerde amv's niet kan leiden tot het verlies van huurtoeslag voor de pleegouders.

Vanaf 1 januari 2008 is dit beleidsbesluit vervallen en staat de uitzondering in de wettekst van de Awir (artikel 9, lid 3, laatste zin). Hierin is bepaald dat de opvang van uitgeprocedeerde amv's voor het pleeggezin er niet toe leidt dat deze geen recht op de toeslag heeft tot het moment waarop het recht op opvang eindigt (bij meerderjarigheid of uitzetting uit Nederland). Voor de uitvoering betekent dit dat vanaf 1 januari 2006 de uitgeprocedeerde amv als medebewoner met code 98 voor de berekening van de huurtoeslag buiten beschouwing kan blijven.

Minderjarige kinderen die zijn geboren in Nederland
Op 3 oktober 2007 heeft de Raad van State uitspraak gedaan (LJN: BB4712) over de situatie van een in Nederland geboren kind dat vanaf een bepaalde datum een verblijfsvergunning kreeg. Met de rechtbank is de Raad van mening dat het kind met terugwerkende kracht vanaf de geboorte een materieel recht had op die verblijfsvergunning, omdat de ouders (en de overige kinderen) allen rechtmatig in Nederland verbleven vanaf de geboorte van dit kind. Als gevolg daarvan hadden de ouders recht op huursubsidie. Belastingdienst/Toeslagen volgt deze uitspraak bij de uitvoering in vergelijkbare gevallen.

Het verzuim van rechtmatig in Nederland verblijvende ouders om een aanvraag voor een verblijfsvergunning in te dienen voor een pas geboren kind, wordt hen niet aangerekend als het in Nederland geboren minderjarig kind vanaf een latere datum over deze verblijfsvergunning beschikt. De aanvraag voor de verblijfsvergunning is in dat geval slechts een formaliteit om het kind rechtmatig verblijf te verlenen. Ondanks dat het minderjarige kind een periode geen geldige verblijfstitel heeft (code 98), kan dan toch een toeslag worden toegekend. Het gaat dan altijd om situaties waarin beide ouders (en de andere gezinsleden) rechtmatig in Nederland verblijven bij de geboorte van het kind in Nederland.

Deze situatie zal pas worden onderkend in de bezwaarfase. Daarbij kan het voorkomen dat:
- het minderjarige kind alsnog beschikt over een verblijfsvergunning (en geldige verblijfscode)
- in procedure is voor een verblijfsvergunning
- de procedure nog gestart moet worden

Alleen als het kind beschikt over een geldige verblijfsvergunning kan de toeslag worden toegekend vanaf de geboortedatum. In andere gevallen krijgt de aanvrager 4 weken uitstel om de procedure af te wachten (en dus de verblijfsvergunning), of een procedure te starten en hiervan bewijs te leveren. De aanvrager moet in dat geval instemmen met uitstel van de beslissing op zijn bezwaar en wordt niet gehoord, omdat het bezwaar alsnog wordt gehonoreerd zodra het kind de verblijfsvergunning heeft.

2.6.4.8 Pardonregeling voor asielzoekers (Generaal Pardon)

In 2007 is de Pardonregeling ingesteld voor een 'oude' groep asielzoekers die onder de oude Vreemdelingenwet (voor april 2001) asiel heeft gevraagd. Eind 2008 hebben ongeveer 27.500 buitenlanders een verblijfsvergunning gekregen op grond van de Pardonregeling. Procedures van vreemdelingen die na 1 april 2004 in Nederland asiel hebben aangevraagd, kunnen daardoor sneller worden afgerond.

De Pardonregeling verviel definitief vanaf 1 januari 2009. Aanvankelijk zou de regeling per 1 januari 2008 vervallen, maar ex-asielzoekers die jarenlang in Nederland verbleven, konden nog een beroep doen op de regeling via de burgemeesters van de 4 grote steden (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht).

Aanbod generaal pardon in 2007

Als gevolg van deze speciale regeling is in 2007 aan een grote groep asielzoekers een aanbod generaal pardon gedaan. De ingangsdatum van het generaal pardon is 15 juni 2007. De vreemdeling aan wie het aanbod is gedaan komt dan in aanmerking voor een vergunning overeenkomstig artikel 8, letter a van de Vw2000 (code 21). Deze vergunning gold voorlopig voor 1 jaar. Daarna volgde een verlengingstermijn van 5 jaar.

De IND gebruikte bij de vreemdelingen aan wie een aanbod generaal pardon is gedaan, administratief de verblijfscode 31 in de systemen. Deze code heeft geen enkele rechtsgeldige waarde zolang het aanbod generaal pardon in behandeling is. De IND heeft deze code uitsluitend als indicator gebruikt om aan te geven dat het aanbod is gedaan. Code 31 is dan ook in eerste instantie in de aanbodperiode gebruikt voor vreemdelingen die eigenlijk code 98 hebben.

Als het generaal pardon wordt ingewilligd, dan geldt vanaf 15 juni 2007 code 21. Code 31 wordt in dat geval bekrachtigd als geldige procedurecode in de periode vanaf het aanbod, als dat aanbod voorafgaat aan de datum dat het generaal pardon geldt. Het verblijfsrecht is echter nooit eerder dan vanaf 15 juni 2007.

Is code 31 naar aanleiding van het aanbod later dan 15 juni 2007 geregistreerd, dan zal deze code vanaf 15 juni 2007 worden overschreven met code 21.

Als het generaal pardon niet wordt ingewilligd, dan heeft code 31 geen enkele rechtsgeldige waarde. Vanaf de datum van het aanbod stelt de IND code 31 dan gelijk aan code 98. Code 31 zal in dat geval doorgaans worden vervangen door de rechtsgeldige code voor die periode (bijna altijd code 98), alsof code 31 nooit heeft bestaan.

Let op

Het fictieve gebruik van code 31 bij een partner of medebewoner gedurende de aanbodperiode voor generaal pardon, kon onterecht leiden tot de conclusie dat een rechtmatig verblijvende aanvrager die periode recht op een toeslag zou hebben. Dit recht kon pas worden vastgesteld nadat op het aanbod generaal pardon van de partner of medebewoner was beslist. Een rechtmatig verblijvende aanvrager kon dan alleen aanspraak op de toeslag maken als het generaal pardon van de partner of medebewoner was ingewilligd (code 31 was in dat geval rechtsgeldig geworden).

1873665 00724

Om het recht op de toeslag in andere situaties na te gaan, kunnen de verblijfsgegevens per mail bij de contactpersonen IND worden opgevraagd.

2.6.5 Geldige verblijfstitel (BRP-code) tijdens berekeningsjaar

Een geldige verblijfstitel is een grondslag voor het recht op de toeslag die per maand beoordeeld wordt. Zoals in de paragraaf Aanvraagtermijn is te lezen, is het mogelijk om een aanvraag voor een toeslag in te dienen tot 1 april van het jaar volgend op het berekeningsjaar. Dus als een vreemdeling met terugwerkende kracht een verblijfstitel (BRP-code) krijgt die recht geeft op een toeslag, kan hij tot 1 april van het daarop volgende jaar een aanvraag indienen. Vanaf het moment dat er een bepaalde verblijfsvergunning wordt verstrekt (verblijfscodes 21 tot en met 30, 35 tot en met 38), bestaat er - ingevolge artikel 49 van de Awir (vanaf 2009 artikel 5 van de Awir) - recht op een toeslag vanaf de maand volgend op de maand waarin de verblijfsvergunning ingaat. Stel dat een vreemdeling alsnog met ingang van 15 mei 2008 in het bezit is van een verblijfsvergunning, dan heeft hij vanaf 1 juni 2008 recht op een toeslag en heeft hij nog tot 1 april 2009 de tijd om een aanvraag daartoe in te dienen.

2.6.6 Toezicht en betrouwbaarheid BRP-codes

De BRP-verblijfscodes dienen voor de diverse uitvoeringsinstanties als hulpmiddel om de verblijfsrechtelijke status van een vreemdeling te bepalen. Bij een optimaal functionerend geautomatiseerd systeem zal een BRP-code die geen recht geeft op een toeslag, direct kunnen leiden tot een afwijzing van de aanvraag. Tot TVS vond er bij de geautomatiseerde afhandeling van de aanvragen (behoudens kot) geen controle van BRP-codes plaats. Via Toezicht-acties werd de controle op de verblijfsstatus van vreemdelingen aan de hand van BRP-codes uitgevoerd. Aanvragen waarbij vreemdelingen betrokken zijn met een code die de aanvrager geen recht geeft op de toeslag, werden stopgezet.

Het kan voorkomen dat een vreemdeling met een onjuiste code in de BRP vermeld staat. De ervaring is dat het VAS (een registratiesysteem) van de IND niet altijd up-to-date is. Dit kan ertoe leiden dat aanvragen worden/zijn afgewezen (stopgezet) op basis van een code voor een ongeldig verblijf, terwijl de verblijfsrechtelijke status van de vreemdelingen in kwestie wel degelijk recht geeft op een tegemoetkoming. Belastingdienst/Toeslagen beoordeelt reacties van aanvragers op de beslissingen hierover dan ook zorgvuldig.

2.6.7 Bezwaar tegen afwijzing en onderzoeksplicht

In het geval van een onterechte afwijzing, gebaseerd op een BRP-code, zal de vreemdeling waarschijnlijk bezwaar maken en aangeven dat hij wél rechtmatig in Nederland verblijft. Bij de afhandeling van het bezwaar moet dan nader onderzoek worden verricht naar de daadwerkelijke verblijfsrechtelijke status van de vreemdeling. Dit is nodig omdat de BRP-code slechts een hulpmiddel is. Uit de Awir (artikel 9) volgt immers dat rechtmatig verblijf van de vreemdeling bepalend is voor het recht op de toeslag en niet zijn of haar BRP-code. Alleen een verwijzing naar de BRP-code is dus onvoldoende om een bezwaar te kunnen afhandelen!

Als de vreemdeling beweert wél rechtmatig in Nederland te verblijven, dan moet hij dit zelf aantonen. Dit kan bijvoorbeeld door overlegging van een kopie van zijn verblijfsvergunning of besluit(en), dan wel andere correspondentie van de IND. Hieruit kan in de meeste gevallen worden afgeleid of er al dan niet sprake is van rechtmatig verblijf. Zo nodig neemt Belastingdienst/Toeslagen contact op met het Koppelingsbureau van de IND.

2.6.8 Bijzondere groepen

2.6.8.1 EU/EER-onderdanen

EU/EER-onderdanen (ofwel burgers van de Unie) zijn vreemdelingen met de nationaliteit van één van de volgende landen: België, Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Kroatië, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Luxemburg, Malta, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, Verenigd Koninkrijk (Groot-Brittannië en Noord-Ierland), IJsland en Zweden. Onderdanen van Zwitserland worden ook als EU/EER-onderdanen beschouwd.

EU/EER-onderdanen zijn van rechtswege rechtmatig in Nederland. Deze burgers van de Unie kunnen rechtstreeks verblijfsrecht ontlenen aan een EG-verdrag (Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap dan wel de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte) en richtlijnen. Dit rechtmatig verblijf gaat echter niet zover dat een lidstaat geen voorwaarden mag stellen. Uitgangspunt is dat burgers van de Unie gedurende de zogenaamde 'vrije termijn' van 3 maanden rechtmatig in Nederland verblijven (Vreemdelingenbesluit 2000, artikel 8.11).

Inschrijvingsplicht

Als een burger van de Unie langer dan 3 maanden in Nederland wil blijven, dan heeft hij vanaf 1 mei 2006 een inschrijvingsplicht in de vreemdelingenadministratie (Basisvoorziening Vreemdelingen (BVV). De procedure van 1 mei 2006 staat omschreven in artikel 8.12 van het Vreemdelingenbesluit 2000. De EU/EER-onderdaan moet zich dan inschrijven in de gemeente waarin hij woont. De inschrijving in de BRP wordt gemeld aan de BVV/IND en de IND stuurt via BVV een verblijfscode terug. Voor alle EU/EER-onderdanen is dit code 30 (de standaardcode voor een ongetoetste verblijfstitel). Tot 2014 gold dit niet voor Roemenen en Bulgaren.

Na inschrijving bij de gemeente moet de burger van de Unie een afspraak maken bij het dichtstbijzijnde IND-loket om zich daar in te schrijven. Aan de hand van een vooraf ingevuld inschrijfformulier en de bijbehorende documenten toetst de IND tijdens de afspraak of de EU/EER-onderdaan voldoet aan de inschrijvingsvoorwaarden en registreert het doel van verblijf (bijvoorbeeld in verband met werk of een opleiding).

Voor inschrijving in de BVV toetst de IND in ieder geval of de EU/EER-onderdaan een geldig paspoort of geldige identiteitskaart heeft en een ziektekostenverzekering. Verder moet het verblijfsdoel worden aangetoond. De IND past de standaardcode (30) aan naar aanleiding van de inschrijving in BVV.

1873665 00724

Verklaring van inschrijving (sticker in paspoort)
Burgers van de Unie krijgen geen verblijfsdocument meer. Vanaf 1 mei 2006 krijgen ze een verklaring van inschrijving, die als een sticker in het paspoort wordt geplakt.

Voldoet de EU/EER-onderdaan aan de toets voor inschrijving in de BVV, dan krijgt hij vervolgens direct een sticker ('verklaring van inschrijving') in zijn paspoort geplakt. Hiermee kan de burger van de Unie zijn verblijfsrecht aantonen. Op de 'verklaring van inschrijving' staat geen geldigheidsdatum vermeld. Hij eindigt van rechtswege als het paspoort van de EU/EER-onderdaan verloopt. De inschrijfplicht volgt uit artikel 8, lid 1 van Richtlijn 2004/38/EG.

Een sticker of verblijfsdocument heeft slechts een declaratoire werking, dat wil zeggen dat de burger hiermee zijn bestaande verblijfsrecht kan aantonen. Het hebben van een sticker of verblijfsdocument houdt dus geen rechtstreeks verband met het rechtmatig verblijf van een burger van de Unie die zich niet inschrijft bij de IND.

Aanspraak op een toeslag
Een burger van de Unie kan rechtstreeks verblijfsrecht ontlenen aan het EG-verdrag en de richtlijnen. Dit verblijfsrecht ontstaat van rechtswege automatisch. Burgers van de Unie hebben dus rechtmatig verblijf in de zin van artikel 8, onder e van de Vw2000. Naar aanleiding van de inschrijving bij de gemeente en de verplichte melding bij de IND zullen deze burgers een verblijfscode hebben die recht geeft op een toeslag, tenzij er een gegronde reden is de burger van de Unie het verblijfsrecht te ontzeggen (bijvoorbeeld gevaar voor openbare orde, nationale veiligheid of nationale volksgezondheid in Nederland).

Partner en medebewoner van de EU/EER-burger
Uit artikel 8.7 van het Vreemdelingenbesluit 2000 volgt dat de partner en familieleden van de burger van de Unie dezelfde verblijfsrechtelijke positie hebben als die burger van de Unie. Deze verblijven dus ook van rechtswege rechtmatig in Nederland op grond van het EU/EER-recht. Partners of medebewoners van de burger van de Unie die niet de nationaliteit van een lidstaat hebben, moeten dan een verblijfskaart aanvragen om hun verblijfsrecht te bevestigen (Richtlijn 2004/38/EG, artikel 9).

Aanspraak op publieke middelen en verblijfsrecht
Een burger van de Unie met een sticker kan niet zonder meer een beroep doen op de bijstand. Uitgangspunt is dat deze burgers zelfstandig in hun onderhoud kunnen voorzien. Of bij een beroep op de bijstand het verblijfsrecht van de EU/EER-onderdaan in gevaar komt, hangt af van de duur dat deze persoon al in Nederland verblijft en de mate van beroep op de publieke middelen.

Een beroep op de publieke middelen van iemand met een duurzaam verblijfsrecht (in het algemeen na 5 jaar), heeft geen gevolgen voor zijn verblijfsrecht (Vreemdelingen Circulaire B10/4.3).

Gevolgen bij niet inschrijven
Burgers van de Unie die zich, ondanks de verplichting daartoe, niet inschrijven bij de IND, mogen in Nederland verblijven. Niet inschrijven heeft geen gevolgen voor het verblijfsrecht, omdat zij dit recht hebben op grond van het EG-Verdrag.

Niet ingeschreven staan in de BVV kan echter betekenen dat deze burgers geen beroep kunnen doen op sociale bijstand en geen studiebeurs of -lening kunnen aanvragen.

Duurzaam verblijf
Als een EU/EER-onderdaan langer dan 5 jaar rechtmatig in Nederland is, dan kan hij sinds 1 mei 2006 bij de IND een permanent verblijfsdocument aanvragen voor 'duurzaam verblijf burgers van de Unie'. Hiervoor is niet vereist dat de EU/EER-onderdaan in het bezit is geweest van een verklaring van inschrijving of een verblijfsdocument EU/EER. Het rechtmatige verblijf kan ook worden aangetoond als de EU/EER-onderdaan bijvoorbeeld 5 jaar onafgebroken in de BRP ingeschreven heeft gestaan. Dit geldt ook voor Roemenen en Bulgaren.

Let op tot 2014 gold onderstaande
Voor EU-onderdanen met een Roemeense of Bulgaarse nationaliteit gelden afwijkende regels. Roemenen en Bulgaren moeten een verblijfsdocument (bewijs van rechtmatig verblijf) aanvragen, omdat zij niet vrij zijn op de Nederlandse arbeidsmarkt. De werkgever van een Roemeen of Bulgaar die arbeid in loondienst wil gaan verrichten, moet beschikken over een tewerkstellingsvergunning. Verblijft een Roemeen of Bulgaar bij een partner die ook niet vrij is op de Nederlandse arbeidsmarkt, dan geldt hetzelfde. Voor Roemenen en Bulgaren die bij een Nederlandse partner verblijven geldt dit vereiste niet, omdat zij op grond daarvan vrij zijn op de arbeidsmarkt.

Het verblijfsdocument kan worden ingenomen als niet meer aan de voorwaarden wordt voldaan. Roemenen en Bulgaren die zich melden voor inschrijving in de BRP krijgen via de IND code 38 (standaardcode ongetoetste titel).

2.6.8.2 Buitenlandse studenten
Voor buitenlandse (niet zijnde EU/EER-) studenten geldt in beginsel dat zij - dan wel de persoon bij wie zij verblijven - zelfstandig en duurzaam moeten beschikken over voldoende middelen van bestaan (Vw2000, artikel 14 en artikel 16). Verder geeft artikel 3.41 van het Vb2000 de algemene voorwaarden waaraan voldaan moet worden om voor een verblijfsvergunning voor studie in aanmerking te komen. Daarnaast bepaalt artikel 3.42 van het Vb2000 - onder verwijzing naar artikel 3.74 en artikel 3.75 van dat zelfde besluit- dat het inkomen van de student voldoende duurzaam en van een bepaalde hoogte moet zijn.

Uit het vorenstaande volgt dat vreemdelingen die op reguliere gronden in Nederland willen verblijven (zoals studenten), dan wel degene bij wie zij willen verblijven, zelfstandig en duurzaam moeten beschikken over voldoende middelen van bestaan, zodat zij hier te lande niet ten laste komen van de openbare middelen. Als niet (langer) aan deze voorwaarde is voldaan, wordt de aanvraag om verlening dan wel verlenging van een verblijfsvergunning afgewezen, of kan een reeds verleende verblijfsvergunning worden ingetrokken.

Voorgaande geldt echter niet als een student een toeslag aanvraagt. In de Wijziging Vreemdelingencirculaire 2000 (Stcrt. 5 april 2007, nr. 68 onder 2.5, pagina 11), is in dat verband bepaald dat *'zorg-, huur- en*

1873665 00724

kinderopvangtoeslagen zoals die door de Belastingdienst worden uitgekeerd, niet worden beschouwd als een beroep op de publieke middelen in de zin van artikel 3.4, lid 4, Vb2000'. De toekenning van een toeslag heeft dan ook geen gevolgen voor het verblijfsrecht.

Als een buitenlandse student een verblijfsvergunning heeft aangevraagd en ontvangen, verblijft hij vanaf dat moment rechtmatig in Nederland (in de zin van artikel 8, onder a tot en met e en l, van de Vw2000) en kan hij aanspraak maken op een toeslag. In dat geval heeft de student een geldige verblijfscode (23).

Studenten die op grond van het EG-verdrag in Nederland verblijven. ontlenen hun verblijfsrecht aan hun nationaliteit op grond van artikel 8.12, in samenhang met artikel 8.7, van het Vb2000. EU/EER-studenten hoeven in dat geval slechts een verklaring af te leggen dat zij over voldoende middelen van bestaan beschikken (artikel 7, lid 1, sub c van Richtlijn 2004/38/EG) en ontvangen naar aanleiding van de toets door de IND een verblijfssticker in hun paspoort . Deze studenten kunnen aanspraak op een toeslag maken (code 24)

Minderjarige

Uitgangspunt bij minderjarigen is dat zij handelingsonbekwaam zijn. Zij kunnen daardoor niet zelfstandig een toeslag aanvragen. Artikel 10, lid 1 van de Awir verleent minderjarigen in bepaalde gevallen tóch de bevoegdheid een toeslag aan te vragen. Dit is van belang, omdat minderjarigen soms recht kunnen hebben op een toeslag (artikel 10, lid 2 Awir) en die ook zelf aan moeten kunnen vragen.

De vraag in hoeverre een minderjarige recht kan hebben op een toeslag, hangt af van twee eisen:

1. Uit de specifieke toeslagwet moet volgen dat meerderjarigen recht hebben op een toeslag.
2. De minderjarige wordt beschouwd als meerderjarige. Dat is het geval als:
   - de minderjarige een kind heeft
   - beide ouders van de minderjarige zijn overleden
   - de minderjarige is getrouwd of getrouwd geweest (BW, artikel 1:233)

Niet voor de Wet op de zorgtoeslag
Het voorgaande geldt niet voor de Wet op de zorgtoeslag: daar staat in artikel 1, eerste lid, onderdeel c dat iemand recht heeft op een zorgtoeslag vanaf de maand, volgend op de maand waarin hij 18 jaar is geworden.

BRP

Een van de voorwaarden voor het bepalen van de omvang van het Awir-huishouden is dat mensen - tenzij gehuwd of geregistreerd partner - op hetzelfde adres moeten staan ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (BRP).

In het onderdeel Huurtoeslag van dit handboek staat een uitgebreide uitleg over het BRP en de regels daarover in de Awir en de Wet op de huurtoeslag.

1873665 00724

Wilsonbekwaamheid bij ondertekening

Als de aanvrager of de toeslagpartner wilsonbekwaam is (bijvoorbeeld door dementie) en daardoor zelf niet in staat om het aanvraag- en/of wijzigingsformulier te ondertekenen (als dat nodig is), kunnen de volgende personen optreden als wettelijke vertegenwoordiger:

1. de curator of mentor die door de rechter is benoemd
2. de schriftelijk gemachtigde. Dit is een persoon die door de patiënt, toen deze nog wilsbekwaam was, is gemachtigd om in geval van wilsonbekwaamheid namens hem op te treden.
3. de echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel van de patiënt
4. een ouder, een kind, een broer of een zus van de wilsonbekwame
5. een hulpverlener (dus bijvoorbeeld een vertegenwoordiger van een verpleeghuis)

Bij het bepalen van de wettelijke vertegenwoordiger wordt bovenstaande volgorde aanhouden.

Voorbeeld
Als er een curator of mentor is die door de rechter is benoemd (1), dan is dit de wettelijke vertegenwoordiger en niet een ouder, een kind, een broer of een zus van de wilsonbekwame (4).

Bij de bepaling van deze rangorde is in het oog gehouden dat de meest veilige weg is om een curator of mentor te benoemen. Dit moet echter via een kantongerechtprocedure (kostbaar en vergt veel tijd) gebeuren. Om van iedere wilsonbekwame een curator of mentor te verlangen gaat veel te ver en is in de praktijk ook niet haalbaar. Om de groep zonder curator of mentor toch tegemoet te komen, is voorzien in bovenstaande praktische en ook juridische juiste oplossing. Op deze manier zorgt Belastingdienst/Toeslagen ervoor dat de toeslag wordt uitbetaald aan wie deze toekomt.

Bij het opstellen van deze opsomming is ook aansluiting gezocht bij de Wet bijzondere opnemingen Psychiatrische ziekenhuizen (WGBO), Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst (Wet Bopz) en de volgorde die geldt in artikel 465, lid 4 van Boek 7 van het BW.

Mag bij aanvragen/wijzigingen op papier bovenstaande een oplossing bieden: digitaal aanvragen/wijzigen is thans alleen mogelijk met de eigen digi-d van de belanghebbende. Een digitale machtigingsfunctie moet voor B/T nog worden uitgewerkt.

Vertrek naar onbekende woon- of verblijfplaats (vow)

Dit hoofdstuk gaat in op de gevolgen die er voor de diverse toeslagen zijn als de aanvrager, of de partner en/of een medebewoner, van het toeslagadres is vertrokken naar een onbekend adres: 'Vertrokken onbekend waarheen' (vow). Bij vow-situaties kan het gaan om verhuizingen binnen Nederland, maar ook om vertrek naar het buitenland.

De behandellijn is aangegeven voor de volgende situaties:
- een alleenstaande aanvrager is vow
- de aanvrager is vow en de partner (of medebewoner) blijft achter
- de partner of medebewoner is vow en de aanvrager blijft achter

Voor de huur-, zorg- en kinderopvangtoeslag zijn de gevolgen per situatie aangegeven. Voor het kindgebonden budget, die in een aparte paragraaf wordt behandeld, kan hierbij worden aangesloten.

Vow-situaties komen naar voren uit toezichtsacties, uit onbestelbaar retour ontvangen post of uit bijvoorbeeld signaleringen door derden. Sinds TVS ook uit aanvragen/wijzigingen. Niet in alle gevallen is de datum vow (of het vertrek) in de BRP/BVR geregistreerd en is de juiste datum van vertrek te achterhalen. Dit geldt ook voor het nieuwe adres van de vertrokken aanvrager. Uitgangspunt is dat de aanvrager, maar ook een achtergebleven partner, het vertrek aan Belastingdienst/Toeslagen had moeten melden.

Kader behandellijnen vow-situaties

Met de behandellijn is een kader vastgesteld voor de behandeling van vow-situaties. Het kader geldt in het bijzonder voor de aanvrager, omdat deze aansprakelijk is voor de toeslaggegevens naar aanleiding van zijn aanvraag. Het vertrek van een partner of medebewoner betekent voor de aanvrager een wijziging van die aanvraaggegevens en in de regel een gewijzigde toeslag.

Het aangegeven kader voorziet in een uniforme afhandeling binnen de wettelijke mogelijkheden en houdt rekening met de specifieke risico's.

De bepalingen in de Awir en in de Uitvoeringsregeling Awir gelden als uitgangspunten voor de behandellijn. Daarnaast gelden ook de bepalingen in de Wet op de huurtoeslag, de Wet op de zorgtoeslag en de Wet op de kinderopvangtoeslag. Een samenvatting van de wettelijke bepalingen staat in de bijlage.

De behandellijn is bepaald op basis van het belang dat Belastingdienst/Toeslagen heeft om risico's op onjuiste en onvolledige gegevens voor een toeslag te voorkomen. Gevolg is een onderscheid in de behandeling van vow bij een alleenstaande aanvrager, een achtergebleven partner (of medebewoner) en een achtergebleven aanvrager van wie de partner of medebewoner vow is.

De aangegeven behandellijnen kunnen voor de vier genoemde toeslagen worden gevolgd, ongeacht het moment waarop Belastingdienst/Toeslagen constateert dat een aanvrager (of partner, of medebewoner) vow is.

1873665 00724

Uitgangspunt moet echter zijn zo snel mogelijk na de constatering vow de toeslag te stoppen of aan te passen. Dit om de financiële gevolgen beperkt te houden en om zo snel mogelijk de gegevens van de vertrokken persoon te achterhalen.

Alleenstaande vow

Gevolgen in schema

Huur	Zorg (en KGB)	Kot	Awir
Toeslag voor het adres moet stoppen want geen hoofdverblijf meer in de woning Wht artikel 1, sub c, 1e.	Geen direct gevolg voor de toeslag onder voorwaarde dat aanvrager verzekeringsplichtig of CVZ verzekerd blijft Wzt artikel 1, sub c	Direct gevolg voor de toeslag omdat inschrijfeis op hetzelfde adres niet kan worden getoetst	Artikel 17, lid 1 en 2 Artikel 49 (UR artikel 5)
Stopdatum afhankelijk van datum vow en werkt terug naar 1 januari	Stopdatum afhankelijk van voorwaarde	Stopdatum afhankelijk van datum vow en werkt terug naar 1 januari	Artikel 49 Artikel 5 Afwijkende behandellijn stopdatum
Terugvorderen onterecht betaald	Niet terugvorderen o.g.v. uitsluitend vow	Alleen terugvorderen te veel betaalde	Artikel 49 Artikel 5 Afwijkende behandellijn stopdatum
Adres achterhalen	Adres achterhalen	Adres achterhalen	Artikel 26
RISICO: deel berekeningsjaar toeslag, want geen volledig jaarbeeld inkomen			Artikel 8 en 8a

Gevolgen per toeslag

Huurtoeslag
Aanvrager/huurder vertrekt en de aanvraag geldt zo lang de aanvrager aan alle voorwaarden voldoet (waaronder BRP-inschrijving op huurtoeslagadres).

Zorgtoeslag (en KGB)
Door het vertrek van de aanvrager vervalt de aanspraak op de zorgtoeslag niet, mits de aanvrager nog verzekerd is. Zolang de Svb geen stopsignaal voor de KGB geeft kan deze toeslag doorlopen.

Kinderopvangtoeslag
Door het vertrek van de aanvrager vervalt de aanspraak op de kinderopvangtoeslag, omdat niet voldaan wordt aan de gezamenlijke inschrijvingseis.

Behandellijn en toelichting

De behandellijn bij een alleenstaande aanvrager die met onbekende bestemming van het adres is vertrokken, is als volgt.

De stopdatum voor de toeslag geldt met terugwerkende periode vanaf:
- 1 januari van het berekeningsjaar, of
- de aanvangsmaand van de toeslag als deze na 1 januari van het berekeningsjaar ligt

Bepalend bij de huurtoeslag is vervolgens de aanvangsmaand van de huurtoeslag voor de woning die is verlaten. De aanvangsmaand kan dan na 1 januari van het berekeningsjaar liggen of op een latere aanvangsdatum, als de aanvrager daarna een andere woning heeft betrokken.

Als blijkt dat de aanvrager om een andere reden dan vow vanaf een eerdere datum geen recht op de toeslag had, dan gelden altijd de grondslaggegevens en de eerdere stopdatum van voor 1 januari van het berekeningsjaar.

Een belangrijke grondslag voor het toekennen van een toeslag is het toetsingsinkomen. Bij vertrek van een aanvrager met een onbekende bestemming ontstaat er een risico bij het vaststellen van de juiste inkomensgegevens in het berekeningsjaar. Dit geldt met name bij vertrek naar het buitenland. De inspecteur kan na verloop van tijd ambtshalve een verzamelinkomen vaststellen voor aangifteplichtigen, maar voor niet aangifteplichtigen zal een belastbaar loon veelal betrekking hebben op een deel van het inkomensjaar. Bovendien is de aanvrager niet bereikbaar om zo nodig ook andere toeslaggegevens te kunnen controleren.

De stopdatum per 1 januari of per aanvangsdatum van de toeslag is dan ook gekozen om te voorkomen dat een deel van het berekeningsjaar (tot aan de datum vow) onterecht een te hoge toeslag wordt verstrekt, omdat de (jaar)gegevens niet te controleren zijn.

Daarnaast kan (soms – zie ook 5.2.3) de intrekking van de toeslag(en) een reactie van de aanvrager uitlokken en zijn/haar adres worden achterhaald.

De toeslag wordt dus altijd gestopt (ingetrokken) ongeacht of de aanvraag voor de aanvrager zou kunnen doorlopen, omdat hij/zij aan de voorwaarden voor de toeslag voldoet. Maar ook dit is onzeker. Na zijn vertrek is bijvoorbeeld niet na te gaan of de aanvrager een partner met een hoog inkomen heeft.

Achterhalen adres

Om de beslissing met de gevolgen voor de toeslag bekend te maken moet het nieuwe adres van de aanvrager worden achterhaald. Afhankelijk van de soort toeslag kunnen hiervoor worden benaderd:
- de verhuurder
- de zorgverzekeraar(s)
- de kinderopvanginstelling
- de achtergebleven of nieuwe bewoner(s) op het betreffende adres

Het ligt voor de hand bij alleenstaande aanvragers het juiste adres te achterhalen naar aanleiding van het invorderingstraject. De aanvrager ontvangt dan alsnog de (vaststellings- en) terugvorderingsbeschikking (waartegen hij bezwaar kan maken).

Belastingdienst/Toeslagen stuurt via de systemen geen beschikkingen als de aanvrager in de BRP/BVR-registratie vow staat, tenzij er een briefadres bekend is.

1873665 00724

Uitgangspunt meldingsplicht

De aanvrager moet de wijziging melden. De meldingsplicht geldt in ieder geval bij (UR Awir, artikel 5, lid 1 en lid 2 onder c):
- beëindiging van de toeslag
- verlaging daarvan
- verhuizing naar het buitenland

Ongeschreven regel is verder dat zolang een persoon aanspraak op een toeslag maakt, Belastingdienst/Toeslagen in ieder geval over een (post)adres van deze persoon moet beschikken.

Aanvrager vow, partner blijft achter

Gevolgen in schema

Huur	Zorg	KOT	Awir
De partner (of medebewoner) moet vanaf de gewijzigde situatie een nieuwe aanvraag indienen, omdat met het vertrek van de aanvrager uit de woning het recht op de toeslag is vervallen. Wht, artikel 7, lid 2 Wht, artikel 23	Niet gehuwde partner of niet geregistreerde partner moet een nieuwe aanvraag indienen i.v.m. de voorwaarde dat beiden zijn ingeschreven op hetzelfde BRP-adres. Partner moet nieuwe aanvraag indienen als gehuwde en geregistreerde partners duurzaam gescheiden leven, want aanvrager vow duidt t/m 2012 op duurzaam gescheiden leven. Conclusie: alle partners moeten een nieuwe aanvraag indienen. Vanaf 2013 moeten ze scheiding regelen en daarna aanvragen.	Zie uitleg bij Zorg. Partner moet nieuwe aanvraag indienen als de kinderen bij de partner zijn achtergebleven en in opvang zijn.	Artikel 3, lid 1 Artikel 14, lid 2 Artikel 15, lid 1 Artikel 17, lid 1 en lid 2 (UR artikel 5)
Stopdatum afhankelijk van vow aanvrager	vow-datum aanvrager wordt aanvangsdatum voor de achtergebleven partner.	Stopdatum vow aanvrager is afhankelijk van woonadres kind bij partner (of bij iemand anders).	Artikel 49 Artikel 5 Afwijkende behandellijn stopdatum!
Aanvraag partner + Indieningstermijn Terugvorderen onterecht betaald aan aanvrager Eventueel toekennen aan nieuwe aanvrager Adres vow-er achterhalen	Aanvraag partner + Indieningstermijn Terugvorderen onterecht betaald aan aanvrager Eventueel toekennen aan nieuwe aanvrager Adres vow-er achterhalen	Aanvraag partner + Indieningstermijn Terugvorderen onterecht betaald aan aanvrager Eventueel toekennen aan nieuwe aanvrager Adres vow-er achterhalen	Artikel 26 Artikel 33
RISICO: deel berekeningsjaar toeslag, want geen volledig jaarbeeld inkomen vertrokken aanvrager			Artikel 8 en 8a

Gevolgen per toeslag

Huurtoeslag
Aanvrager/huurder vertrekt en de aanvraag geldt alleen voor een andere woning als de aanvrager aan alle voorwaarden voldoet (waaronder BRP-

inschrijving op het huurtoeslagadres). De huurtoeslag stopt voor de oude woning vanaf het vertrek van de aanvrager. De partner kan aansluitend een aanvraag indienen voor deze woning.

De huurtoeslag wordt gestopt omdat de aanvrager niet meer in de woning woont en/of niet meer op het toeslagadres in de BRP staat ingeschreven (Wht, artikel 1, lid c, onder 1e en/of artikel 9 lid 1).

Een achtergebleven partner (of medebewoner) kan als aanvrager aansluitend huurtoeslag aanvragen. Dit volgt uit de subjectgebonden systematiek van de Awir en uit artikel 23 van de Wht.

Stopdatum voor de aanvrager en aanvangsdatum voor de partner zijn afhankelijk van de registratie in de BRP over de datum van het vertrek van de aanvrager uit de woning (toepassen Awir, artikel 49).

Zorgtoeslag
Door het vertrek van de aanvrager vervalt het partnerschap als geen sprake is van huwelijk of geregistreerd partnerschap.

De aanvrager verliest het recht op de toeslag niet uitsluitend op grond van zijn vertrek uit de woning, omdat dit niet automatisch inhoudt dat hij/zij niet meer verzekerd is op grond van de verzekeringsplicht. Het CVZ-recht vervalt niet zo lang de aanvrager geregistreerd is bij de CVZ als verdragsgerechtigde. Is het CVZ-recht vervallen, dan is er ook geen recht op zorgtoeslag. Het recht op zorgtoeslag vervalt als de aanvrager naar het buitenland is vertrokken en in het buitenland werkt. In dat geval is een persoon niet meer verzekeringsplichtig of verdragsgerechtigde. Als de aanvrager vertrekt bij een partner kan het zijn dat de zorgtoeslag aangepast moet worden, bijvoorbeeld in een eenpersoonstoeslag.

De achtergebleven partner kan/moet opnieuw een aanvraag indienen om in aanmerking te komen voor zorgtoeslag. Dit volgt uit de subjectgebonden systematiek van de Awir.

De wijzigingsdatum voor de aanvrager en de aanvangsdatum voor de partner zijn afhankelijk van de registratie of de beoordeling van het vertrek van de aanvrager uit de woning (toepassen Awir, artikel 49).

Voor de beëindiging van de zorgtoeslag geldt in dat geval de datum waarop het recht op de toeslag vervalt.

Kinderopvangtoeslag
Door het vertrek van de aanvrager vervalt het partnerschap in ieder geval, als geen sprake is van huwelijk of geregistreerd partnerschap. De aanvrager kan de aanspraak op de kinderopvangtoeslag op basis van de nieuwe situatie alleen houden, mits een kind inwonend is en naar de kinderopvang gaat. Als sprake is van een onbekend adres, is dat niet het geval. De partner kan op basis van de nieuwe situatie een aanvraag voor kinderopvangtoeslag indienen. Is sprake van huwelijk of geregistreerd partnerschap dan zal de partner miv 2013 eerst de scheiding moeten regelen. Gebeurd dat niet, dan moet in de aanvraag de huwelijkspartner die vow is, nog wel worden vermeld.

De aanvrager verliest het recht op de toeslag als de kinderen niet meer bij hem/haar wonen, en het is ook de vraag of hij nog kosten maakt. Voor het recht op de kinderopvangtoeslag is het belangrijk na te gaan op welk adres de kinderen verblijven. Bronnen zijn de BRP/BVR of de kinderopvanginstelling.

Als het kind (of de kinderen) bij de partner is (zijn) gebleven en ook in opvang, dan kan de partner een aanvraag indienen aansluitend aan de datum van het vertrek van de aanvrager. Dit volgt uit de subjectgebonden systematiek van de Awir. Of de vow partner in die aanvraag dan nog moet worden vermeld hangt van de situatie af (zie hiervoor).

Stopdatum voor de aanvrager en aanvangsdatum voor de partner is afhankelijk van de registratie of de beoordeling van het vertrek van de aanvrager uit de woning (toepassen Awir, artikel 5).

Het kind kan ook naar een ander adres zijn verhuisd dan bij de aanvrager of de achtergebleven partner. In dat geval vervalt de aanspraak op de toeslag voor beiden.

Ook in de situatie dat de aanvrager met de kinderen naar het buitenland is vertrokken is er geen recht op kinderopvangtoeslag meer. Voor de beëindiging van de kinderopvangtoeslag geldt dan de datum waarop het recht op de toeslag vervalt.

Behandellijn en toelichting

Deze paragraaf handelt over situaties waarin een partner achterblijft na vow van de aanvrager. Bij de huurtoeslag kan het ook om een medebewoner gaan.

Voor de toeslag van de aanvrager geldt dat deze wordt gestopt vanaf de vow-datum BRP/BVR-registratie of, als de datum vow niet bekend is, de stopdatum die geldt voor een alleenstaande vow, te weten:
- 1 januari van het berekeningsjaar, of
- de aanvangsmaand van de toeslag als deze na 1 januari van het berekeningsjaar ligt

De toeslag wordt altijd gestopt ongeacht of de aanvraag voor de aanvrager zou kunnen doorlopen op de nieuwe situatie, omdat hij/zij aan de voorwaarden voor de toeslag voldoet.

Belastingdienst/Toeslagen stuurt via de systemen geen beschikkingen als de aanvrager in de BRP/BVR-registratie vow staat en er geen briefadres bekend is. In ieder geval moet de partner bericht ontvangen dat de toeslag van de aanvrager wordt gestopt. Uitgangspunt is dat de partner hierop kan reageren en tegen deze stopzetting bezwaar kan maken.

De partner moet als medebelanghebbende op de hoogte worden gesteld van de gevolgen voor de toeslag met een kennisgevingsbrief. Bij deze kennisgevingsbrief moet (een opnieuw gedateerd duplicaat van) de beschikkingen voor de aanvrager worden gevoegd. De partner kan dan reageren en bezwaar maken tegen deze beslissingen.

Belastingdienst/Toeslagen kan via de partner de datum van vertrek en mogelijk de verblijfplaats van de aanvrager achterhalen. Naar aanleiding van de reactie van de partner kan de feitelijke situatie duidelijk worden en kan de partner zo nodig in de gelegenheid worden gesteld een nieuwe aanvraag in te dienen.

Dit geldt ook in situaties dat de indieningstermijn is verstreken. Achtergrond daarvan is dat bij vow aanvrager B/T eerder actie had moeten ondernemen. De aanvraag kan in TVS worden ingevoerd en wordt definitief toegekend als de inkomensgegevens bekend zijn (dit kan overigens een knelpunt zijn als Definitief Toekennen (DT) lang duurt).

Vow-datum aanvrager bekend
Als de datum vow van de aanvrager in de BRP/BVR geregistreerd staat en deze datum geldt als stopdatum voor de toeslag, dan blijft het risico op een toekenning met onvolledige jaargegevens. Omdat er echter een partner achterblijft die mede verantwoordelijk is voor de toeslag over de periode samen met de aanvrager, wordt dit risico als acceptabel ingeschat. De grondslaggegevens (met uitzondering van het volledige jaarinkomen) kunnen zo nodig voor controle bij de partner worden opgevraagd.

Bovendien zou de partner met een terugvordering over een periode voor het vertrek van de aanvrager op voorhand extra gedupeerd worden. In deze periode woonden zij immers samen op het adres en er is vooralsnog geen reden om de toeslag ook voor deze periode in te trekken. Alleen het nieuwe adres van de aanvrager ontbreekt.

Vow-datum aanvrager niet bekend
Als de aanvrager is vertrokken en de datum en het adres zijn niet bekend bij Belastingdienst/Toeslagen, dan geldt de behandellijn alsof het een alleenstaande aanvrager vow betreft. De achtergebleven partner had de gewijzigde situatie kunnen/moeten melden en het signaal dat de aanvrager van het adres is vertrokken of onbekend is, heeft Belastingdienst/Toeslagen via een ander kanaal ontvangen.

Ook hier geldt dat de partner als medebelanghebbende op de hoogte moet worden gesteld van de gevolgen voor de toeslag met een kennisgevingsbrief, waarbij (een opnieuw gedateerd duplicaat van) de beschikkingen voor de aanvrager zijn gevoegd. De partner kan dan reageren en bezwaar maken tegen deze beslissingen en Belastingdienst/Toeslagen kan de juiste gegevens achterhalen.

Afhankelijk van de vertrekdatum van de aanvrager kan de partner een nieuwe aanvraag indienen. Pas nadat deze datum is vastgesteld kan worden beoordeeld of er voor het berekeningsjaar in de periode voorafgaand aan het vertrek van de aanvrager, recht is op een toeslag op basis van de gezamenlijke situatie.

Met andere woorden: in deze situatie wordt eerst het risico beoordeeld of in een periode onjuiste gegevens worden gehanteerd.

Uitgangspunten voor beoordeling van het recht op toeslag voor aanvrager en/of partner

1873665 00724

Als blijkt dat de aanvrager vertrokken is van betreffend adres, zal moeten worden beoordeeld of zijn aanvraag (die is gestopt) alsnog voor de toeslag kan gelden. Zie hiervoor het schema en de samenvatting van de gevolgen op grond van de wettelijke bepalingen. Het gaat dan om de beoordeling van de periode voor het vertrek van het adres en om de periode nadat de aanvrager van het adres is vertrokken.

Reactie en beoordeling datum vertrek

Naar aanleiding van een reactie van de aanvrager of achtergebleven partner/medebewoner kan uit een beoordeling over de bewoningssituatie op grond van de Awir artikel 6, lid 4 in samenhang met UR Awir artikel 3, lid 2 onder c, alsnog een andere stopdatum voor de toeslag gelden. In dat geval zal de feitelijke bewoningssituatie van de aanvrager aangetoond moeten worden en in de BRP het vertrek (vow) geregistreerd moeten staan. Achtergebleven partners kunnen dit in de BRP laten opnemen.

In eerste instantie is de datum vow in de BRP/BVR-registratie leidend als stopdatum voor de aanvraag van de aanvrager en voor de nieuwe aanvraag van een achtergebleven partner/medebewoner.

Als er geen datum vow in de BRP is opgenomen, dan kan voor de achtergebleven partner de aanvangsdatum voor de toeslag lastig te bepalen zijn. Met name als de toeslag is gestopt vanaf 1 januari van het berekeningsjaar of per aanvangsdatum en de partner de vertrekdatum daarna niet kan aantonen. Uitgangspunt is dat de achtergebleven partner de toeslag niet eerder kan ontvangen dan nadat een datum is vastgesteld en in de BRP een datum is geregistreerd. De partner ontvangt dus niet in alle gevallen aansluitend de toeslag vanaf de stopdatum van de toeslag.

Voor de aanvrager blijft de stopdatum per 1 januari of vanaf een latere aanvangsdatum gehandhaafd zo lang zijn/haar nieuwe adres niet bekend is. Ook al toont de achtergebleven partner het vertrek op een datum daarna aan, dan blijft de toeslag gestopt, totdat de verblijfplaats van de aanvrager bekend is. De beoordeling over het recht op de toeslag voor de periode dat hij samen met de partner op het adres woonde, vindt niet eerder plaats dan na zijn reactie en onder de voorwaarde dat ook zijn/haar woonadres in de BRP is geregistreerd.

De aanvrager

Voor de aanvrager geldt dat hij/zij opnieuw een aanvraag moet indienen vanaf de gewijzigde situatie op zijn nieuwe adres. Alleen als er geen echte vow-situatie is, bijvoorbeeld omdat er toch aansluitend een nieuw adres geregistreerd wordt, kan de aanvraag ook eventueel op basis van de nieuwe situatie voortgezet worden.

In de situatie dat een partner (of medebewoner) achterblijft op het adres wordt *geen rolwisseling* toegestaan. Uit de systematiek van de Awir volgt dat de toeslag subjectgebonden is en de aanvrager als belanghebbende hierop aanspraak kan maken. De aanvraag blijft daarmee uitsluitend gelden voor de aanvrager. De partner moet (alsnog) een nieuwe aanvraag indienen.

Vorderen en uitbetalen

De aanvrager die van het adres vertrokken is zal op grond hiervan veelal met een vordering worden geconfronteerd.

Een achtergebleven partner (of medebewoner) op het adres kan echter vanaf de gewijzigde situatie naar aanleiding van een nieuwe aanvraag op dit adres de betalingen ontvangen. Dit kan dan, afhankelijk van de toeslag, een gelijk, een hoger of een lager bedrag zijn.

In situaties dat de toeslag na het vertrek van de aanvrager nog een periode doorloopt, al of niet ten gunste van de achtergebleven partner, heeft dit gevolgen. In dat geval wordt voor eenzelfde periode zowel teruggevorderd (bij de een) als uitbetaald (bij de ander).

Bij geclusterd betalen (t/m 2013) ontstaat de situatie dat de toeslag in eenzelfde periode ten gunste van de aanvrager aan derden is gedaan (aan de verhuurder bij de huurtoeslag). De vordering wordt op de aanvrager ingesteld, terwijl de partner voor eenzelfde periode via geclusterde betaling de nieuwe toeslag kan aanvragen. In dat geval zal bijvoorbeeld aan de verhuurder in eenzelfde periode twee keer de huurtoeslag worden uitbetaald. Dit is met name bij een lange terugwerkende periode een ongewenste situatie. Dit kan worden voorkomen door de geclusterde betaling voor de partner op een later moment te laten ingaan en de toeslag een periode (berekeningsjaar) op eigen rekening aan de partner uit te betalen.

Als de partner hoofdelijk aansprakelijk wordt gesteld voor de vordering op de aanvrager omdat deze niet te achterhalen is, dan kan de betaling worden aangewend voor verrekening van de vordering. Overigens kan over het algemeen worden aangenomen dat de achtergebleven partner de toeslag in die periode heeft ontvangen (dit geldt met name bij geclusterde betaling), omdat deze anders eerder had gereageerd met een nieuwe aanvraag of met een melding van de gewijzigde situatie. Hoewel het begrijpelijk is dat de partner het vertrek van de aanvrager niet altijd meteen als definitief beschouwt, had de partner ook de verhuurder van het vertrek van de aanvrager op de hoogte moeten stellen.

Uitgangspunt meldingsplicht

Als uitgangspunt geldt dat de aanvrager de wijziging behoort te melden. Ook de partner kan aan de meldingsplicht worden gehouden als de toeslag op de gewijzigde situatie ten gunste van haar/hem doorloopt.

De meldingsplicht geldt in ieder geval bij beëindiging van de toeslag en bij een verlaging (UR Awir artikel 5, lid 1) en ook bij het aangaan of beëindigen van het partnerschap en een verhuizing naar het buitenland (UR Awir artikel 5, lid 2 onder a en c).

Hoewel niet altijd op voorhand het gevolg voor de toeslag is in te schatten (toeslag kan zowel gelijk blijven, als hoger of lager worden na de wijziging), heeft met name de partner belang bij een juiste en tijdige verwerking van de actuele gegevens, omdat hij/zij mede aansprakelijk is voor terugbetaling van onterecht ontvangen toeslag.

Hier kan als ongeschreven regel gelden dat zolang een persoon aanspraak op een toeslag maakt, Belastingdienst/Toeslagen in ieder geval over een (post)adres van deze persoon moet beschikken.

1873665 00724

Partner of medebewoner vow, aanvrager blijft achter

In de situatie dat een partner of een medebewoner (ook een kind) vow is, geldt dat de aanvraag voor de toeslag op naam van de aanvrager blijft. De aanvrager blijft verantwoordelijk voor de gegevens in de aanvraag (ook van de partner of de medebewoner) en is gehouden het vertrek van de partner of medebewoner binnen 4 weken aan Belastingdienst/Toeslagen te melden.

Het risico op onvolledige of onjuiste gegevens voor de toeslag in de periode dat de partner of medebewoner nog bij de aanvrager woonde, is laag en de aanvrager kan hierop worden aangesproken.

De behandellijn is gebaseerd op 3 situaties. Afhankelijk van de situatie, kan dit gevolgen hebben voor de toeslag van de aanvrager. Met de behandellijn is aangesloten bij de behandellijn voor aanvragers die vow zijn en een partner of medebewoner achterlaten.

Ook kinderen
Ook kinderen kunnen vow zijn, maar aangenomen wordt dat het vertrek van een kind in dat geval verband houdt met het vertrek van de partner. Alleen de huurtoeslag kent een medebewoner.

Gevolgen per toeslag

Het financiële gevolg van het vertrek van een partner of medebewoner is afhankelijk van de soort toeslag. Het vertrek van een partner of een medebewoner kan zowel positief als negatief uitpakken voor de toeslag, of geen financieel gevolg hebben. De vertrekdatum in de BRP-registratie is leidend, tenzij aangetoond is door de aanvrager of door Belastingdienst/Toeslagen, dat het vertrek eerder was. Er wordt niet gekeken of de datum van vertrek voor de toeslag leidt tot financieel voordeel of financieel nadeel. Belastingdienst/Toeslagen maakt deze afweging alleen als er sprake is van fraude en is aangetoond dat de aanvrager opzettelijk feiten heeft verzwegen of onjuiste gegevens heeft verstrekt met het doel voordeel van de toeslag te hebben.

Huurtoeslag
De huurtoeslag kent medebewoners (waaronder kinderen). Het vertrek van een partner of een medebewoner kan zowel positieve als negatieve gevolgen voor de toeslag van de aanvrager hebben, maar kan soms ook geen gevolgen hebben. Dit is afhankelijk of door het vertrek een meegerekend inkomen wegvalt en/of voor de aanvrager een andere tabel geldt.

Zorgtoeslag
De zorgtoeslag kent geen medebewoners of kinderen. Het vertrek van een partner kan leiden tot een hogere of tot een lagere zorgtoeslag van de aanvrager, of heeft soms geen gevolgen. Dit is afhankelijk van de hoogte van het gezamenlijk inkomen en het inkomen dat met het vertrek van de partner wegvalt. En met ingang van 2013 van de vraag of de aanvrager – igv huwelijk of geregistreerd partnerschap – gescheiden is. De aanvrager zal dan recht op een eenpersoonstoeslag hebben.

Kinderopvangtoeslag
De kinderopvangtoeslag kent een partner en een kind. Als alle kinderen (meestal samen met de partner) vow zijn, stopt de kinderopvangtoeslag voor de aanvrager (er zijn geen kinderen meer die naar de kinderopvang gaan en het recht op de toeslag vervalt).

Als alleen de partner vow is, houdt de aanvrager het recht op de kinderopvangtoeslag zolang de aanvrager kinderopvang voor een kind heeft waarvoor hij/zij kosten maakt. Vanaf 2013 geldt dat voor gehuwde of geregistreerde partners de partner toeslagpartner blijft, behoudens objectieve scheiding. Was sprake van samenwoning dan kan de aanvrager als alleenstaande kinderopvangtoeslag ontvangen.

Behandellijn bij BRP-registratie of wijzigingsmelding

Voor de toeslag van de aanvrager wordt de partner of de medebewoner uit de aanvraag verwijderd vanaf de maand die geldt naar aanleiding van de vow-datum BRP/BVR-registratie. Als het vow of de datum niet in de BRP bekend is, geldt de datum die de aanvrager aan Belastingdienst/Toeslagen als vertrekdatum meldt.

Vertrekdatum voor de toeslag
Afhankelijk van de in aanmerking te nemen vertrekdatum voor de partner of medebewoner (naar aanleiding van de wijzigingsmelding, de BRP-registratie of de beoordeling van de feitelijke bewoningssituatie) geldt voor de huur- en de zorgtoeslag de maand volgens de bepalingen in artikel 49 van de Awir en voor de Kinderopvangtoeslag de bepalingen in artikel 5 van de Awir.

Behandellijn geen BRP-registratie en geen wijzigingsmelding

De situatie kan zich voordoen dat de partner of medewerker niet vow is geregistreerd in de BRP/BVR en de aanvrager ook het vertrek niet aan Belastingdienst/Toeslagen heeft gemeld. In dat geval kan Belastingdienst/Toeslagen het signaal over het vertrek van derden ontvangen (klikbrieven, meldingen van instanties) of komt dit naar voren bij de behandeling van bezwaren of uit toezichtsacties).

In eerste instantie informeert Belastingdienst/Toeslagen eerst bij de aanvrager naar het vertrek, de datum en nieuwe adres van de partner of medebewoner. Uitgangspunt is in het algemeen dat een aanvrager niet met opzet het vertrek van de partner of medebewoner verzuimt te melden. Wellicht gaat hij/zij er nog vanuit dat de partner of medebewoner weer terugkomt. Ook kan blijken dat er geen vow-situatie is.

Voor de aanvrager die het vertrek van de partner of medebewoner niet heeft gemeld en dit vertrek niet in de BRP is opgenomen, geldt het volgende. Als de aanvrager niet binnen de gestelde termijn of onvoldoende reageert op het verzoek om duidelijkheid over de situatie, dan geldt dat de toeslag wordt gestopt met terugwerkende periode vanaf:
- 1 januari van het berekeningsjaar, of
- de aanvangsmaand van de toeslag als deze na 1 januari van het berekeningsjaar ligt

1873665 00724

Toelichting

De aanvrager moet het vertrek van de partner of van de medebewoner melden.

Uitgangspunt is de datum vow in de BRP-registratie, of de datum die de aanvrager voor het vertrek van de partner of medebewoner aangeeft in zijn melding van de gewijzigde omstandigheden.

De melding van de aanvrager kan een eerdere vertrekdatum aangeven dan de datum die in de BRP geregistreerd staat. De BRP noteert het vertrek niet met terugwerkende kracht, maar op de datum van aangifte bij de gemeente.

In eerste instantie kan naar aanleiding van de melding van de aanvrager de datum worden aangehouden die hij als vertrekdatum doorgeeft. Later zal echter uit een controle of een bezwaar kunnen blijken dat de BRP-datum daarna ligt. Bij een geschil over de vertrekdatum van de partner of de medebewoner, is de BRP-datum bepalend, tenzij de aanvrager met bewijsdocumenten kan aantonen dat de partner of de medebewoner eerder is vertrokken.

Naar aanleiding van een reactie van de aanvrager kan voor de toeslag alsnog een andere vertrekdatum gelden dan de BRP aangeeft. Dit kan blijken uit een beoordeling over de bewoningssituatie op grond van artikel 6, lid 4 van de Awir in samenhang met artikel 3, lid 2 onder c van de UR Awir. In dat geval moeten de feitelijke bewoningssituatie en het vertrek van de partner of medebewoner worden aangetoond.

In de situatie dat zowel de aanvrager het vertrek van de partner of een medebewoner niet heeft gemeld en in de BRP geen registratie van het vow is opgenomen, zal dit gevolgen kunnen hebben voor de aanvraag. De aanvrager wordt in dat geval echter eerst in de gelegenheid gesteld de situatie toe te lichten, zodat het stoppen (intrekken) van de toeslag met terugwerkende periode kan worden voorkomen.

De aanvrager kan de vertrekdatum aangeven en moet alsnog zorgen voor registratie in de BRP. Belastingdienst/Toeslagen hanteert in eerste instantie de datum die de aanvrager aangeeft. Bij een geschil over de vertrekdatum van de partner of de medebewoner is de BRP-datum bepalend, tenzij de aanvrager met bewijsdocumenten kan aantonen dat de partner of de medebewoner eerder is vertrokken.

Als het onvermijdelijk is dat de toeslag met terugwerkende periode moet worden gestopt, dan kan de aanvrager de toeslag pas weer ontvangen nadat in de BRP het vertrek van de partner of de medebewoner is opgenomen en Belastingdienst/Toeslagen een beoordeling heeft gemaakt over de feitelijke bewoningssituatie.

Het stopzetten van de toeslag vanaf de aanvang van het berekeningsjaar of de aanvangsdatum van de aanvraag zal de aanvrager aansporen om te reageren en de nodige acties te nemen, zoals te zorgen voor registratie in de BRP.

5.4.5 Terugkeer uit vow

Als een aanvrager en/of partner uit vow terugkeert en de toeslag is eerder gestopt of aangepast, dan kan de toeslag voor de tussenliggende periode worden hersteld mits vaststaat dat over die periode recht bestaat. Er moet huur zijn betaald, of kinderopvangkosten, er moet een zorgverzekering zijn geweest of er moet een kindsignaal van SVB hebben bestaan. Het is daarbij niet van belang of de vow periode korter of langer dan een jaar heeft geduuurd.

5.5. Vertrek naar onbekende woonplaats of *verblijfplaats* (vow) kindertoeslag/kindgebonden budget

De kindertoeslag geldt voor 1 jaar (2008) en is in de Wet op het kindgebonden budget opgenomen met de overgangsbepaling in artikel 6a. Bij deze toeslag speelt het aantal kinderen geen rol.
Vanaf 1 januari 2009 vervangt het kindgebonden budget de kindertoeslag in de Wet op het kindgebonden budget (Wkgb). Bij een toekenning kindgebonden budget wordt rekening gehouden met het aantal kinderen.

Op basis van de wettelijke bepalingen is het recht op de toeslag afhankelijk van de voorwaarden voor de kindertoeslag of het kindgebonden budget. Een vertrek van de aanvrager of partner is hierop van invloed, maar dit hoeft niet te betekenen dat het recht op de toeslag zou vervallen.

Gevolgen op basis van de wettelijke bepalingen (Wkgb en Awir)

Alleenstaande vow (alleenstaande ouder)
Het vertrek van een alleenstaande aanvrager betekent niet dat de kindertoeslag of het kindgebonden budget hoeft te vervallen. Zolang de aanvrager aan de voorwaarden voldoet, behoudt hij/zij het recht op de toeslag naar aanleiding van zijn of haar aanvraag.

Aanvrager vow, partner blijft achter
Als de aanvrager vertrekt, kan een achtergebleven partner als aanvrager kindertoeslag of kindgebonden budget aanvragen. De partner moet als aanvrager aan de voorwaarden voldoen. Vanaf 2013 moet in geval van huwelijk en geregistreerd partnerschap sprake zijn van een objectieve scheiding.

Partner vow, aanvrager blijft achter
Als de partner vertrekt, houdt de aanvrager met zijn aanvraag het recht op kindertoeslag of kindgebonden budget zolang hij/zij aan de voorwaarden voldoet. De partner kan als aanvrager voor kindertoeslag of kindgebonden budget in aanmerking komen als hij of zij aan alle voorwaarden voldoet. Vanaf 2013 moet in geval van huwelijk en geregistreerd partnerschap sprake zijn van een objectieve scheiding.

Risico op onvolledige jaargegevens
Ook al voldoet de aanvrager aan alle voorwaarden. Het vertrek van een aanvrager of partner naar een onbekend adres betekent een risico op onvolledige jaargegevens. Voor de aanspraak op de toeslag moet Belastingdienst/Toeslagen daarom beschikken over het woonaders in de Gemeentelijke basisadminsistratie (BRP) van de aanvrager of partner.

1873665 00724

5.6. Behandellijn vow kindertoeslag/kindgebonden budget

Voor de kindertoeslag en het kindgebonden budget kan worden aangesloten bij de behandellijnen die in dit hoofdstuk zijn aangegeven voor de huur-, zorg- en kinderopvangtoeslag. Kindgebonden budget is wat dit betreft vergelijkbaar met de zorgtoeslag. De uitgangspunten en risico's die bij deze behandellijnen zijn aangegeven gelden ook voor de kindertoeslag en het kindgebonden budget.

Voor een alleenstaande aanvrager vow betekent dit dat de stopdatum voor de toeslag geldt met terugwerkende periode vanaf:

* 1 januari van het berekeningsjaar, of
* de aanvangsmaand van de toeslag als deze na 1 januari van het berekeningsjaar ligt.

Voor een achtergebleven partner na vow van de aanvrager betekent dit dat de toeslag van de aanvrager wordt gestopt vanaf:

de vow-datum in de BRP/Beheer van relaties (BVR) registratie, of
als de datum vow niet bekend is, de stopdatum die geldt voor een alleenstaande die vow is (zie hiervoor).

Toelichting

Zowel de kindertoeslag als het kindgebonden budget kent een aanvrager, partner en één of meerdere kinderen. De aanvrager moet altijd de ouder zijn die recht op kinderbijslag heeft en deze ontvangt. Het vertrek van de aanvrager betekent risico op onvolledige jaargegevens (jaarinkomen en eventueel nieuw partnerschap). Belastingdienst/Toeslagen kan de Sociale Verzekeringsbank (SVB) benaderen om de nieuwe adresgegevens te achterhalen.

Als extra voorwaarde geldt dus dat er een woonadres van de aanvrager en de partner in de BRP/BVR is opgenomen om aanspraak te maken op kindertoeslag of kindgebonden budget.

Als een kind vow is (alleen het kind of samen met de partner vow) dan kan de aanvrager het recht op kinderbijslag houden. Vow van een kind hoeft geen gevolgen voor de kindertoeslag of kindgebonden budget van de aanvrager te hebben, zolang deze rechthebbende van de kinderbijslag is en kinderbijslag ontvangt. De voorwaarde dat het kind op het adres van de ouder (de aanvrager) in de BRP ingeschreven moet staan, geldt namelijk niet voor de kindertoeslag of het kindgebonden budget. (zie in artikel 3 van de Wet kindgebonden budget, waarin artikel 4 van de Awir niet van toepassing is verklaard).

De toets op de voorwaarden voor de kinderbijslag ligt bij de SVB. Belastingdienst/Toeslagen controleert deze voorwaarden niet en stopt de kindertoeslag of het kindgebonden budget als de SVB meldt dat er geen recht op kinderbijslag is.

Let op!

Awir artikel 5 (t/m 2008: artikel 49) geldt voor het vaststellen van de einddatum kindertoeslag naar aanleiding van het vertrek van de aanvrager en de aanvangsdatum voor de partner. Dit is afhankelijk van de BRP-registratie of de beoordeling over de feitelijke bewoningssituatie.

1873665 00724

Inkomenssituaties

De hoogte van de toeslag is afhankelijk van de draagkracht van een huishouden. De Awir-maatstaf voor de draagkracht van het huishouden dat in aanmerking komt of wil komen voor een toeslag, is het toetsingsinkomen van de aanvrager en zijn partner. Bij de huurtoeslag is daarnaast van belang:

- het toetsingsinkomen van eventuele medebewoners (Awir, artikel 7, lid 1 en 2)
- het vermogen van aanvrager, partner en medebewoner (Awir, artikel 7, lid 4 en Wet op de huurtoeslag, artikel 7, lid 1)

Berekening per maand

Als de aanvrager slechts in een deel van het berekeningsjaar een partner en/of medebewoner heeft, dan wordt alleen in die maanden rekening gehouden met het toetsingsinkomen van de partner en/of medebewoner.

Toetsingsinkomen

Het toetsingsinkomen is het instrument waarmee voor de verschillende toeslagen de draagkracht wordt gemeten. Artikel 8 van de Awir geeft aan wat onder toetsingsinkomen wordt verstaan.

Toetsingsinkomen vanaf berekeningsjaar 2008

Vanaf berekeningsjaar 2008 is het toetsingsinkomen 'het op het berekeningsjaar betrekking hebbende inkomensgegeven' (Awir, artikel 8, lid 1).

Artikel 1, lid 1, letter o, van de Awir verwijst voor het inkomensgegeven naar artikel 21, onderdeel e, van de Algemene wet rijksbelastingen (AWR). Dat artikel zegt over het inkomensgegeven het volgende:

1. als er over een kalenderjaar een aanslag IB is of wordt vastgesteld: het na afloop van dat kalenderjaar van betrokkene over dat kalenderjaar laatst bepaalde verzamelinkomen
2. als er over een kalenderjaar geen aanslag IB is of wordt vastgesteld: het na afloop van dat kalenderjaar van betrokkene over dat kalenderjaar laatst bepaalde belastbare loon

Toetsingsinkomen over berekeningsjaren 2006 en 2007

Voor toeslagen over de berekeningsjaren 2006 en 2007 geldt de oude definitie van toetsingsinkomen uit artikel 8 van de Awir zoals die luidde voor 1 januari 2009. Het toetsingsinkomen kende 2 vaststellingsmethoden:

1. Verzamelinkomen
   Het verzamelinkomen is het inkomen dat iedere aangifteplichtige jaarlijks vóór 1 april (soms ook na 1 april) moet aangeven en dat door de inspecteur van Belastingdienst 'blauw' wordt vastgesteld (Wet IB 2001, artikel 2.18). Ook voor degenen die vrijwillig aangifte doen (via een T-biljet) wordt een verzamelinkomen vastgesteld. Daarom stond er in artikel 8 ook: 'als over het berekeningsjaar een aanslag inkomstenbelasting is of wordt vastgesteld'.

1873665 00724

2. Belastbaar loon
   Als er geen aanslag inkomstenbelasting is of wordt vastgesteld, wordt gekeken naar het belastbaar loon.

Het begrip toetsingsinkomen is dus niet inhoudelijk veranderd.

Het inkomensgegeven en de basisregistratie inkomensgegevens (BRI)

Met ingang van 1 januari 2009 is er een basisregistratie inkomensgegevens (BRI) waarin de inkomensgegevens van zo'n 13 miljoen Nederlanders worden vastgelegd. Grondslag hiervoor is de Wet BRI. Door deze wet is artikel 8 van de Awir gewijzigd. Om te weten wat het toetsingsinkomen is, moet het inkomensgegeven bekend zijn. Dat is vastgelegd in de BRI.

De BRI is een basisregistratie, te vergelijken met de BRP. Nieuw is dat door de Wet BRI het toetsingsinkomen nader wordt gedefinieerd in de AWR - en dus niet in de Awir. Alles over de BRI is geregeld in de AWR. Hierin staat ook dat de inspecteur de basisregistratiehouder is. B/CA treedt op als de centrale beheerder. De BRI bevat de zogenaamde 'authentieke inkomensgegevens'. Overheidsinstellingen die hun besluiten baseren op deze gegevens mogen niet meer steeds opnieuw de burger vragen naar de hoogte van zijn inkomen over een afgerond kalenderjaar.

BRI en Belastingdienst/Toeslagen

Belastingdienst/Toeslagen moet gebruikmaken van de BRI. In de BRI staan geen 'actuele' gegevens, maar gegevens over een afgerond jaar. Dit komt doordat de belastingen pas na afloop van een jaar definitief worden berekend en vastgesteld. Per persoon wordt steeds één inkomensgegeven als authentiek aangemerkt. Het inkomensgegeven in BRI is dynamisch, het kan dus veranderen. Het is de bedoeling dat steeds het meest recente inkomensgegeven wordt geregistreerd, namelijk het door de inspecteur laatst bepaalde verzamelinkomen of fiscaal jaarloon. Omdat het gaat om inkomensgegevens over een afgerond berekeningsjaar, heeft de BRI voor Belastingdienst/Toeslagen alleen betekenis als het gaat om de definitieve vaststellingen van de toeslagen. Voor de voorschotbesluiten is de BRI dus niet van belang en werkt Belastingdienst/Toeslagen nog steeds met schattingen van de aanvrager.

Hoe werkt de BRI?

Op grond van de Wet BRI is Belastingdienst 'blauw' de leverancier van authentieke inkomensgegevens binnen de overheid. Bestuursorganen die besluiten nemen die afhankelijk zijn van de hoogte van het inkomen, moeten gebruikmaken van de BRI. Zij zijn de 'afnemers'. Ook Belastingdienst/Toeslagen moet dus gebruikmaken van de BRI. De afnemers zijn verplicht het inkomensgegeven dat ten grondslag ligt aan hun besluit, expliciet te vermelden op dat besluit. Zo zien ook mensen die geen aangifte IB doen en geen (voorlopige) aanslag krijgen, welke gegevens over het fiscaal jaarloon door de inspecteur zijn vastgelegd. Op termijn hoeven werkgevers hun werknemers geen jaaropgaaf meer te verstrekken en kunnen zij volstaan met de maandopgaven.

Nieuw is ook dat mensen rechtsmiddelen krijgen tegen de vaststelling door de inspecteur van het fiscaal jaarloon. Zij kunnen namelijk bezwaar maken en vervolgens eventueel de fiscale rechtsgang gebruiken, net als bij de aanslagen IB.

Omdat Belastingdienst/Toeslagen toch al gebruik moest maken van de inkomensgegevens die door de inspecteur werden verstrekt, verandert er niet zo veel. Belangrijk is wel dat Belastingdienst/Toeslagen door de Wet BRI geen enkele bemoeienis meer mag hebben met het inkomensgegeven. Ook al ziet de medewerker van Belastingdienst/Toeslagen direct dat er iets niet juist is, dan nog mag Belastingdienst/Toeslagen niet zelf een besluit nemen waarin een ander inkomensgegeven in de DT wordt verwerkt. Wat de medewerker dan wel moet doen, is zijn 'gerede twijfel' melden bij B/CA. Alle afnemers moeten zich houden aan deze 'terugmeldverplichting'. Het inkomensgegeven kan dan worden onderzocht en krijgt dan het kenmerk: 'in onderzoek'. Mocht het onderzoek leiden tot een wijziging in het inkomensgegeven, dan krijgt Belastingdienst/Toeslagen daar automatisch bericht van, zodat dit eventueel kan leiden tot een herziening van de DT op grond van artikel 20 van de Awir.

Is er nu wel of geen BRI?

Hoewel de BRI juridisch gezien al bestaat, heeft B/CA nog geen technische voorziening die geschikt is als basisregistratie. Deze wordt nog gebouwd. Vandaar dat nog steeds gebruik moet worden gemaakt van ABS en Fi-Base (VIT). Dit kan dus leiden tot spraakverwarring. Belastingdienst/Toeslagen werkt dus wel al volgens de regels van de Wet BRI, maar er is feitelijk nog geen echte BRI. Totdat die er wel is, vormen ABS en Fi-Base (VIT) voor Belastingdienst/Toeslagen een 'voorlopige BRI'.

BRI vanaf DT 2008

Omdat de BRI voor het eerst gevuld wordt met inkomensgegevens over het berekeningsjaar 2008, gaat Belastingdienst/Toeslagen voor het eerst gebruikmaken van het inkomensgegeven uit de BRI bij de definitieve vaststelling van de toeslagen over 2008.

DT-besluit en besluit vaststelling inkomensgegeven

Sinds de inwerkingtreding van de Wet BRI kunnen mensen die het niet eens zijn met de hoogte van hun fiscaal jaarloon, bezwaar en beroep aantekenen. Voor hen staat dan dezelfde rechtsbescherming open als voor mensen die een (voorlopige) aanslag IB ontvangen: de fiscale rechtsgang.

Belangrijk is dat mensen op de hoogte zijn van het door de inspecteur vastgestelde fiscaal jaarloon. Anders dan bij een (voorlopige) aanslag, ontvangen deze mensen namelijk geen aparte beschikking van Belastingdienst ‘blauw’ met daarop hun inkomensgegeven. Elke afnemer is daarom verplicht op zijn beslissingen het authentiek inkomensgegeven kenbaar te maken als dit gebruikt is als grondslag (AWR, artikel 21f, lid 3). Bij Belastingdienst/Toeslagen is dat dus het DT-besluit. Zo ziet de aanvrager hoe hoog zijn fiscaal jaarloon is en kan hij bezwaar maken tegen deze vaststelling.

De aanvrager kiest zelf bij welke instantie hij bezwaar maakt:
- bij Belastingdienst/Toeslagen (B/T)

1873665 00724

- bij de inspecteur (B/CA)

Als een belanghebbende bij Belastingdienst/Toeslagen bezwaar maakt tegen het authentieke inkomensgegeven dat als toetsingsinkomen op de DT staat, bepaalt kantoor Heerlen of het bezwaar (ook) bestemd is voor B/CA. Is dat het geval, dan handelt B/CA het bezwaar verder af. Formeel gesproken heeft Belastingdienst/Toeslagen het bezwaar tegen het inkomensgegeven dan doorgezonden aan de inspecteur.

De site van de Belastingdienst 'blauw' adviseert mensen die bezwaar willen maken tegen hun inkomensgegeven.

Bezwaar maken moet binnen 6 weken na het DT besluit. Als iemand te laat is, kan hij B/CA nog vragen om herziening.

Inkomensgegeven 'in onderzoek'

Als niet helemaal zeker is dat het inkomensgegeven in de BRI juist is, moet B/CA bij het inkomensgegeven vermelden dat dit 'in onderzoek' is. Dit gebeurt in de volgende gevallen (AWR, artikel 21d, lid 1):
- Een afnemer heeft een terugmelding gedaan.
- Een aanvrager heeft een bezwaar-of beroepschrift ingediend.
- Een aanvrager heeft een verzoek om ambtshalve vermindering ingediend.
- Er zijn andere twijfels over het gegeven.

Inkomensgegeven is geheim

Alleen medewerkers die dat nodig hebben voor hun werk bij Belastingdienst/Toeslagen mogen het inkomensgegeven raadplegen en gebruiken. Verder moet het inkomensgegeven geheim blijven. Ook mag Belastingdienst/Toeslagen het inkomensgegeven niet doorleveren (AWR, artikel 21f, lid 1 en lid 2).

6.2.8. Geen inkomen wordt fictief inkomen nul

Het komt voor dat de Belastingdienst van personen die bij een toeslagaanvraag zijn betrokken geen inkomensgegeven ontvangt. Er is geen inkomen in de Basisregistratie Inkomen (BRI) opgenomen van deze personen en ook is van hen geen niet in Nederland belastbaar inkomen bekend. In sommige gevallen zullen die gegevens ook niet komen (bijvoorbeeld studenten zonder inkomsten). Om een toeslag definitief toe te kunnen kennen moet B/T gebruik maken van de inkomensgegevens uit de BRI en van het niet in Nederland belastbaar inkomen. Zijn deze inkomensgegevens er niet wanneer er definitief moet worden toegekend, dan is het formeel voor B/T niet mogelijk om aan de verplichting tot definitieve toekenning te voldoen. Daarom heeft de Awir per 2012 een fictiebepaling gekregen in art. 14, derde lid. Door die fictiebepaling kan B/T in deze situaties definitief toekennen naar een nihilinkomen. Daartoe bevat zo'n definitieve beschikking mede de beschikking waarbij dit nihilinkomen wordt vastgesteld. Komt er later alsnog een inkomensgegeven beschikbaar dan wordt de toegekende toeslag automatisch herzien. Deze fictiebepaling werkt terug tot en met het berekeningsjaar 2006. Voor het geval een toeslaggerechtigde nadeel heeft van deze fictieve nihilvaststelling

is in artikel 37 Awir rechtsbescherming gecreëerd. Maakt een belanghebbende bezwaar tegen de definitieve toekenning dan is dat bezwaar mede gericht tegen het nihilinkomen. Maakt de belanghebbende bezwaar tegen de inkomensvaststelling op nihil, dan wordt dat bezwaar geacht ook tegen de definitieve toekenningsbeschikking te zijn gericht.

Niet in Nederland belastbaar inkomen

Het inkomensgegeven kan worden aangevuld met het eventuele 'niet in Nederland belastbare inkomen' (NINBI, zie Awir, artikel 8, lid 2). Ofwel het toetsingsinkomen is gelijk aan het wereldinkomen.

Toetsingsinkomen = inkomensgegeven + NINBI

Met ingang van 1 januari 2007 is de wetswijziging 'Paarse krokodil' in werking getreden. In die wet is artikel 19 van de Awir zo gewijzigd dat de toeslag over een berekeningsjaar in beginsel vóór 1 juli van het jaar daarop definitief wordt vastgesteld. Daarom bepaalt deze wijziging ook dat daarvoor het *aangegeven* verzamelinkomen wordt gebruikt. Op die manier kunnen ook de meeste toeslagen van aangifteplichtigen voor 1 juli worden vastgesteld. Dat wil zeggen, nog vóórdat heffingsrente verschuldigd wordt. Het verzamelinkomen blijft in de overgrote meerderheid van de gevallen bij *vaststelling* door de Belastingdienst ongewijzigd. Dus in meer dan 90% van deze gevallen zal definitief naar verwachting ook echt definitief zijn. Belastingdienst/Toeslagen streeft er naar de definitieve toekenning ook voor huishoudens *zonder* aangifteplichtigen te vervroegen.

NINBI

In (inter-)nationale situaties is het mogelijk dat de inkomensvaststelling voor toeslagen afwijkt van de inkomensvaststelling in aanslagen inkomstenbelasting dan wel het belastbare loon. Het gaat in deze gevallen om inkomsten die wel voor de vaststelling van het toetsingsinkomen van belang zijn, maar niet voor de vaststelling van het verzamelinkomen en ook geen onderdeel vormen van de loonopgaaf van werkgevers. Deze inkomsten behoren tot het NINBI.

Hieronder zal bij de verschillende soorten belastingplichtigen worden aangegeven of er sprake kan zijn van NINBI. Op grond van de artikel 15, lid 8 van de Awir is de belanghebbende of de partner die NINBI geniet, verplicht aan de inspecteur (Belastingdienst 'blauw') een opgaaf te verstrekken van dat inkomen. Dit NINBI wordt volgens de artikel 8, lid 2 van de Awir bij beschikking vastgesteld door de inspecteur.

Binnenlands belastingplichtige

Op grond van artikel 2.1, lid 1, onderdeel a van de Wet IB 2001 worden de natuurlijke personen die in Nederland wonen in de inkomstenbelasting betrokken voor hun gehele inkomen. Het maakt dus niet uit of dat inkomen uit een Nederlandse bron stamt dan wel elders is verkregen. Zij worden dus belast voor hun wereldinkomen. In het vakjargon heet het ook wel dat voor inwoners een onbeperkte belastingplicht geldt, waarbij het woord 'onbeperkt' aangeeft dat deze personen door hun inwonerschap belastingplichtig zijn, en dat de bepaling van het belastbare inkomen niet stopt bij de landsgrens.

1873665 00724

Binnenlands belastingplichtige, beschreven voor de Wet IB 2001
Deze persoon doet aangifte voor de inkomstenbelasting en vermeldt in zijn aangifte het wereldinkomen (binnenlands, buitenlands en vrijgesteld inkomen). De inspecteur (Belastingdienst 'blauw') stelt het verzamelinkomen (binnenlands en buitenlands inkomen) op aanslag of bij beschikking vast (Wet IB 2001, artikel 9.4). De inspecteur (Belastingdienst 'blauw') stelt het NINBI (vrijgesteld inkomen) bij beschikking vast (Awir, artikel 8a, lid 1). Het toetsingsinkomen is gelijk aan het verzamelinkomen (binnenlands en buitenlands inkomen) en NINBI (vrijgesteld inkomen).

Toetsingsinkomen = verzamelinkomen (binnenlands en buitenlands inkomen) + NINBI (vrijgesteld inkomen)

Binnenlands belastingplichtige, niet beschreven voor de Wet IB 2001
Een binnenlands belastingplichtige die niet is beschreven voor de Wet IB 2001 doet geen aangifte en dus is er geen wereldinkomen vastgesteld. Deze persoon kan binnenlands, buitenlands en vrijgesteld inkomen genieten.

Als deze persoon binnenlandse inkomsten, buitenlandse inkomsten en/of vrijgesteld inkomen heeft dan zal de inkomstenbelasting beneden de aanslaggrens blijven, anders zou hij wel beschreven zijn voor de inkomstenbelasting. Het inkomen zal in de meeste gevallen alleen bestaan uit binnenlands loon waarop loonheffing wordt ingehouden (belastbaar loon). Als hiervan sprake is dan bestaat het toetsingsinkomen uit het belastbare loon, zoals dat blijkt uit de op het berekeningsjaar betrekking hebbende jaaropgaven, vermeerderd met het belastbare loon van het berekeningsjaar waarover loonbelasting is nageheven van de werknemer (AWR, artikel 21, onder e, 2°). De Belastingdienst kent deze looninkomsten. Heeft deze persoon vrijgesteld inkomen dan behoort dit tot het NINBI. Het toetsingsinkomen is gelijk aan het belastbaar loon en NINBI (vrijgesteld inkomen).

Toetsingsinkomen = belastbaar loon (FLG-base) + NINBI (vrijgesteld inkomen)

Is er sprake van buitenlandse inkomsten dan is artikel 15, lid 10 van de Awir van toepassing. In dit geval wordt de aanvraag toeslag voor zover nodig ook aangemerkt als een verzoek om te worden uitgenodigd tot het doen van aangifte inkomstenbelasting als bedoeld in artikel 6, lid 2 van de AWR.

Gevolg hiervan is dat deze persoon in zijn aangifte het wereldinkomen (binnenlands, buitenlands en vrijgesteld inkomen) moet opgeven. De inspecteur (Belastingdienst 'blauw') stelt vervolgens zijn verzamelinkomen (binnenlands en buitenlands inkomen) en het NINBI (vrijgesteld inkomen) vast. Het toetsingsinkomen is gelijk aan het verzamelinkomen (binnenlands en buitenlands inkomen) en NINBI (vrijgesteld inkomen).

Het gaat hier om situaties dat het inkomen van de binnenlandse belastingplichtige slechts bestaat uit een uitkering uit het buitenland waarover het heffingsrecht niet aan Nederland is toegewezen. Nederland verleent dan aftrek ter voorkoming van dubbele belasting, waardoor in Nederland geen belasting verschuldigd is en men dus ook niet aangifteplichtig is. Artikel 15, lid 10 van de Awir zorgt er voor dat in deze situaties toch een aangifte wordt uitgereikt.

Ook in situaties dat het vermogen van een binnenlandse belastingplichtige uitsluitend bestaat uit een vakantiewoning in het buitenland kan zich dit voordoen.

Toetsingsinkomen = verzamelinkomen (binnenlands en buitenlands inkomen) + NINBI (vrijgesteld inkomen)

Buitenlands belastingplichtige

Op grond van artikel 2.1, lid 1 onderdeel b van de Wet IB 2001 worden de natuurlijke personen die niet in Nederland wonen in de inkomstenbelasting betrokken voor inkomensbestanddelen die een directe relatie hebben met Nederland. Zij zijn dus beperkt belastingplichtig. Zij zijn louter belastingplichtig als zij Nederlands inkomen genieten. Nederlands inkomen is het inkomen bedoeld in Hoofdstuk 7 van de Wet IB 2001.

Buitenlands belastingplichtige kiest voor behandeling als binnenlands belastingplichtige voor de Wet IB 2001
Deze persoon doet aangifte alsof hij binnenlands belastingplichtige is. In zijn aangifte vermeldt hij het wereldinkomen (binnenlands, buitenlands en vrijgesteld inkomen). De inspecteur (Belastingdienst 'blauw') stelt het verzamelinkomen (binnenlands en buitenlands inkomen) op aanslag of bij beschikking vast (Wet IB 2001, artikel 9.4). De inspecteur (Belastingdienst 'blauw') stelt het NINBI (vrijgesteld inkomen) bij beschikking vast (Awir, artikel 8a, lid 1). Het toetsingsinkomen is gelijk aan het verzamelinkomen (binnenlands en buitenlands inkomen) en NINBI (vrijgesteld inkomen).

toetsingsinkomen = verzamelinkomen (binnenlands en buitenlands inkomen) + NINBI (vrijgesteld inkomen)

Buitenlands belastingplichtige, beschreven voor de Wet IB 2001
Deze persoon doet aangifte. De inspecteur (Belastingdienst 'blauw') stelt het verzamelinkomen (binnenlands inkomen) op aanslag of bij beschikking vast (Wet IB 2001, artikel 9.4). Dit vastgestelde verzamelinkomen omvat slechts inkomsten zoals genoemd in artikel 7.1 van de Wet IB 2001 en is dus niet volledig wat betreft het toetsingsinkomen. Het toetsingsinkomen is gelijk aan het vastgestelde verzamelinkomen (binnenlands inkomen) zoals op aanslag of bij beschikking is vastgesteld (AWR, artikel 21, onder e, 1°) en NINBI (buitenlands en vrijgesteld inkomen) (Awir, artikel 8, lid 3).

Beschikking NINBI is het verschil tussen enerzijds het verzamelinkomen dat hij zou hebben genoten ingeval hij op de voet van artikel 2.5 van de Wet IB 2001 zou hebben gekozen voor toepassing van de regels voor binnenlandse belastingplichtigen en, in geval van vrijstelling op grond van bepalingen van interregionaal of internationaal recht, zonder die vrijstelling, en anderzijds het verzamelinkomen dat hij heeft genoten als buitenlands belastingplichtige (Awir, artikel 8a, lid 2 onderdeel b). In dit geval kan er sprake zijn van NINBI. Het NINBI kan bestaan uit inkomen dat niet behoort tot het Nederlandse inkomen als bedoeld in artikel 7.1 van de Wet IB 2001 en vrijgesteld inkomen op grond van interregionaal en internationaal recht. Het NINBI zal uitgevraagd moeten worden door de Belastingdienst.

toetsingsinkomen = verzamelinkomen (binnenlands inkomen) + NINBI (buitenlands en vrijgesteld inkomen)

1873665 00724

Buitenlands belastingplichtige, niet beschreven voor de Wet IB 2001
Deze persoon doet geen aangifte en dus is er geen verzamelinkomen vastgesteld. Het toetsingsinkomen bestaat uit het belastbare loon, zoals dat blijkt uit de op het berekeningsjaar betrekking hebbende jaaropgaven, vermeerderd met het belastbare loon van het berekeningsjaar waarover loonbelasting is nageheven van de werknemer (AWR, artikel 21, onder e, 2°) en NINBI (buitenlands en vrijgesteld inkomen) (Awir, artikel 8, lid 2).

Beschikking NINBI is het verschil tussen enerzijds het verzamelinkomen dat hij zou hebben genoten als hij op de voet van de Wet IB 2001, artikel 2.5 zou hebben gekozen voor toepassing van de regels voor binnenlandse belastingplichtigen en, in geval van vrijstelling op grond van bepalingen van interregionaal of internationaal recht, zonder die vrijstelling, en anderzijds het verzamelinkomen dat hij heeft genoten als buitenlands belastingplichtige (Awir, artikel 8a, lid 2 onderdeel b). In dit geval kan er sprake zijn van NINBI. Het NINBI zal uitgevraagd moeten worden door de Belastingdienst.

toetsingsinkomen = belastbaar loon (FLG-base) + NINBI (buitenlands en vrijgesteld inkomen)

Geen belastingplichtige voor de Wet IB 2001

De groep 'niet-belastingplichtigen' bestaat voornamelijk uit partners van buitenlandse belastingplichtigen. Deze partners hebben meestal geen Nederlands inkomen, maar misschien wel buitenlands en vrijgesteld inkomen. Het toetsingsinkomen bestaat dus slechts uit NINBI (Awir, artikel 8, lid 2). Het NINBI zal opgevraagd moeten worden door de Belastingdienst.

toetsingsinkomen = NINBI (binnenlands en buitenlands en vrijgesteld inkomen)

Inkomen van kinderen

Inwonende kinderen worden beschouwd als medebewoners. Hun inkomen moet daarom worden meegenomen bij het bepalen van het recht op huurtoeslag. Volgens artikel 7, lid 5 van de Awir wordt het inkomen van kinderen die op 1 januari jonger dan 23 jaar zijn alleen in aanmerking genomen voor zover het meer bedraagt dan € 4.706 (bedrag in 2014). De gedachte hierachter is dat de inkomsten van vakantiebaantjes, krantenwijken, etc. niet worden gebruikt voor uitgaven waarop de Awir betrekking heeft. Deze inkomsten hebben in dat geval dus geen invloed op de draagkracht.

Voor pleegkinderen geldt dat hoewel zij vanaf 18 jaar officieel geen pleegkind meer zijn, zij hun recht op deze vrijstelling behouden als zij bij de pleegouders in huis blijven wonen. Dit recht vervalt net als bij gewone kinderen op het moment dat zij op 1 januari niet meer jonger zijn dan 23 jaar

Voorbeeld
A is 20 jaar en woont met zijn ouders in een huurhuis. A verdient € 5.000 per jaar. De vader van A vraagt huurtoeslag aan. Voor het bepalen van het recht op huurtoeslag moet de vader € 294 in aanmerking nemen als inkomen van A.

Het vermogen van kinderen telt onder strikte voorwaarden niet mee voor de bepaling van de draagkracht van een huishouden, zie daarvoor de paragraaf over bijzondere berekeningen.

Herleid toetsingsinkomen bij een kind (huurtoeslag)
Artikel 7, lid 5 Awir bepaalt de draagkracht van een kind dat bij het begin van het berekeningsjaar jonger dan 23 jaar is. Er is een vrijstelling van toepassing. Alleen toetsingsinkomen boven het vrijstellingsbedrag wordt in aanmerking genomen. Als er sprake is van een herleid toetsingsinkomen (zie 6.4) dan wordt de vrijstelling op dat herleide inkomen toegepast. Dit volgt uit de systematiek van de wet. Immers voor de partner(medebewoner)periode komt het herleide toetsingsinkomen in de plaats van het reguliere toetsingsinkomen. Daarom vindt de aftrek ook plaats op het herleide inkomen. Dus eerst herleiden en dan de aftrek, niet andersom.

Voorbeeld
- jaarinkomen kind is € 11.543
- - inkomen tijdens de medebewonerperiode tot 1 juli 2011 is € 1.873
- herleid inkomen (€ 1.873 / 6 x 12) is dan € 3.746; dit inkomen wordt verlaagd met de aftrek voor de vrijstelling op het inkomen (bedrag 2011 = € 4.451)
- herleid toetsingsinkomen wordt dan € 3.746 -/- € 4.451 is € 0

Herleiding toetsingsinkomen

Voor de herleiding van het inkomen kende de Awir tot en met 2011 twee regelingen. De 10% regeling (6.4.1) en het herleide inkomen na overlijden (6.4.2). De 10% regeling is met ingang van 2012 vervallen en het herleid inkomen bij overlijden geldt dan enkel nog voor alleenstaanden.

Bij beëindiging in de loop van het berekeningsjaar van partnerschap of medebewonerschap (lees hierna voor partner ook medebewoner) blijft het volledige jaarinkomen (toetsingsinkomen) van de inmiddels vertrokken partner bepalend voor de tegemoetkoming over de maanden waarin het partnerschap heeft bestaan.
Is het inkomen van de partner echter aanzienlijk gestegen na het vertrek, dan zou naar de partnerperiode een draagkrachtverhoging doorwerken die er in feite niet was. Om dat effect ongedaan te maken bestond de 10% regeling. Zie verder 6.4.1.

Omgekeerd is bij overlijden van aanvrager of partner sprake van een deeljaarinkomen dat, als dit niet wordt herleid naar een normaal jaarinkomen, leidt tot een draagkrachtverlaging die er feitelijk niet was. Tegelijk met de afschaffing van de 10% regeling is ook de herleiding van het inkomen na overlijden geschrapt, althans in partnersituaties. Het eerste is nadelig voor belanghebbenden, het tweede voordelig.

6.4.1 Herleiding inkomen bij overlijden vanaf 2010/2011

1873665 00724

Praktisch gezien is veelal al voor de jaren 2010 en 2011 van de herleiding bij overlijden afgezien, nadat de staatssecretaris dit op 16 juni 2011 had goedgekeurd, in aantwoorden die hij op Kamervragen gaf 1). De bijzonderheid daarbij was, dat hij deze tegemoetkoming alleen achterblijvende partners aanbood, en niet liet gelden bij overleden medebewoners. B/T past het echter bij de huurtoeslag wel bij medebewoners toe, cfm de regeling vanaf 2012.

Aan de Raad van State is door de erven van een alleenstaande aanvrager voorgelegd de vraag of er wel herleid mag worden als er een alleenstaande sterft en er zijn nog medebewoners (zoals bij Kgb en Kot doorgaans kinderen medebewoner zijn). Het standpunt van B/T was dat vanwege de samenhang met artikel 7 Awir medebewoners alleen in aanmerking worden genomen als dit in de desbetreffende inkomensafhankelijke regeling is bepaald. De Raad van State is het er wel mee eens dat medebewoners niet worden meegenomen bij het bepalen van de draagkracht (muv de HT) maar volgens de Awir wel bij het herleiden van inkomen. Dus moest in dit geval in een procedure over de ZT (er waren kinderen) B/T afzien van de herleiding (AbRvS: 201109550/1/A2, 12 december 2012).

. . . . .
1) publicatienr 2011Z04758
In de praktijk komt dat er op neer dat B/T standaard wil afzien van herleiden bij overlijden van een alleenstaande bij de KGB en Kinderopvangtoeslag (daar zijn immers altijd kinderen aanwezig - behoudens de situatie waarbij kinderen tot twee huishoudens behoren (zie 2.5.2) maar dat komt weinig voor). Bij ZT zal bekeken moeten worden of er medebewoners zijn of niet.

De uitspraak wordt toegepast vanaf 12 december 2012: tot dat moment onherroepelijk vaststaande toeslagen worden niet aangepast. Definitieve toeslagen van na dat moment kunnen met toepassing van art. 21a Awir, ook buiten de bezwaartermijn worden herzien.
Voor de vraag of er een medebewoner aanwezig is op het adres geldt het moment van overlijden. Als er dan een medebewoner is - het criterium is: iemand die op dat adres achterblijft - dan wordt er niet herleid. Zou de medebewoner een paar dagen voor het overlijden zijn uitgeschreven, dan wordt er wel herleid, want er blijft op het moment van overlijden niemand achter.

6.4.1.1 Box 3 inkomen en herleiding inkomen bij overlijden vanaf 2011
Door een wetswijziging in de IB per 1 januari 2011 wordt het inkomen bij overlijden ongunstig herleid als er box 3 (inkomsten uit sparen en beleggen zijn). Dat komt omdat in de IB bij overlijden de herleiding naar tijdsgelang is vervallen. Dat betekent dat bij iemand met vermogen die in februari overlijdt en box 3 inkomen heeft van € 2.000 (wat een jaarbedrag is) door de herleiding van art. 8, derde lid, Awir, het inkomen op die grond – volstrekt onredelijk – nog met € 10.000 stijgt (door herleiding 6/12 maal € 2.000 is € 12.000: minus € 2.000 betekent een stijging van € 10.000). Deze onzuiverheid is per 2014 met terugwerkende kracht naar het jaar 2011 gerepareerd. De erven van de aanvrager kunnen in bezwaar, als dat tot een voordeliger uitkomst leidt, kiezen voor het toetsingsinkomen van het voorafgaande jaar (art. 8, vierde lid, Awir).

6.4.2. 10% regeling tot en met 2011

Als na vertrek van de partner diens inkomen flink is gestegen dan kan de aanvrager een beroep doen op de 10% regeling (Awir 2011: artikel 8, leden 3 en 4). Zonder zo'n regeling zou bij de belanghebbende (de aanvrager) een draagkrachtverhoging in aanmerking worden genomen die hij/zij feitelijk in de partnerperiode niet heeft. In dit geval kon de aanvrager t/m 2011 op grond van de 10% regeling verzoeken om bij de partner een afwijkend lager toetsingsinkomen voor de partnerperiode in aanmerking te nemen. Dit heet het herleide toetsingsinkomen. Bij de berekening voor toeslagen wordt dan geen rekening gehouden met de inkomensstijgingen van de partner na vertrek. Bepaalde inkomensbestanddelen tellen dan bij de partner niet mee. Diens toetsingsinkomen wordt herleid. In de partnerperiode wordt dan een uitzondering gemaakt op het hanteren van het werkelijke toetsingsinkomen (volledig jaarinkomen). Zou de vertrokken partner bijvoorbeeld zelf een aanvraag indienen voor de rest van het jaar dan geldt voor die aanvraag wel het werkelijke toetsingsinkomen..

Wat zijn de voorwaarden?
Is het herleide toetsingsinkomen van de partner substantieel lager (minimaal 10%) dan zijn werkelijke toetsingsinkomen, dan kan de aanvrager gebruik maken van de 10%-regeling. De 10%-regeling is beperkt van opzet en geldt alleen voor de volgende inkomensbestanddelen:
- belastbaar loon dat is genoten na beëindiging van het partnerschap
- winst uit een onderneming die na de beëindiging van het partnerschap is gestart
- belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden als de werkzaamheden na beëindiging van het partnerschap zijn gestart

Deze regeling geldt alleen als het partnerschap in het berekeningsjaar is geëindigd. Beëindiging van een partnerschap kan betekenen dat de partner vertrekt van het gezamenlijk adres maar het kan ook betekenen dat juist de aanvrager vertrekt. Ook in dat geval ondervindt de aanvrager de nadelige gevolgen van een inkomenstoename van de partner die op het adres is achtergebleven. De aanvrager blijft immers verantwoordelijk voor de aanvraag.

Als de norm van 10% inkomensverschil niet wordt gehaald, of als aan de overige voorwaarden niet wordt voldaan, dan telt het werkelijk toetsingsinkomen (volledige jaarinkomen) van de partner mee in de partnerperiode.

Let op!
De 10% regeling geldt ook bij beëindiging van medebewonerschap (Awir artikel 8, lid 4).
Voorbeeld
- partnerperiode 5 maanden
- belastbaar loon partner € 1.000 per maand gedurende partnerperiode
- belastbaar loon partner € 2.000 per maand gedurende niet-partnerperiode
- herleid toetsingsinkomen bedraagt 12 x € 1.000 = € 12.000
- werkelijk toetsingsinkomen bedraagt 5 x € 1.000 + 7 x € 2.000 = € 19.000

Het herleid toetsingsinkomen van de partner is ten minste 10% lager dan het werkelijk toetsingsinkomen: 10% van € 19.000 is minder dan het inkomensverschil van € 7.000. Dit betekent voor de belanghebbende dat het

1873665 00724

gezamenlijke toetsingsinkomen over de partnerperiode bestaat uit het eigen werkelijk toetsingsinkomen + het herleide toetsingsinkomen van de partner. De inkomensstijging van de partner na de partnerperiode van € 7.000 (7 x € 1.000) blijft voor de aanvrager buiten beschouwing.

6.4.2.1. Achteraf constateren

Meestal zal het voorkomen dat de aanvrager er pas bij de definitieve toekenning achter komt dat zijn ex-partner meer is gaan verdienen. De aanvrager kan dan in bezwaar een beroep doen op toepassing van de 10%-regeling.

De 10%-regeling is daarom niet in de voorschotfase beoordeeld. Omdat er nog geen sprake is van definitieve inkomens, is de beoordeling dan ook moeilijk te maken. De aanvrager is met een informatiebrief op de hoogte gebracht dat na het einde van het berekeningsjaar beoordeeld zal worden of toepassing van de 10%-regeling doorgang kan vinden. Belastingdienst/Toeslagen gaat in dat geval na of, en in welke mate, het inkomen van de partner na beëindiging van het partnerschap is toegenomen.

6.4.2.2. 10% regeling alleen voor aanvrager

Alleen de aanvrager kan een beroep doen op de 10%-regeling. De verklaring is dat de aanvrager de belanghebbende is en de verantwoordelijkheid draagt voor de financiële gevolgen in de periode van partnerschap. De vertrokken partner heeft deze verantwoordelijkheid niet en is in principe niet meer betrokken bij de aanvraag van de aanvrager (en dus de partnerperiode). Alleen in de situatie dat de aanvrager is overleden, kan de partner zo nodig een beroep doen op toepassing van de 10%-regeling.

6.4.2.3. 10%-regeling bij overlijden van de aanvrager

Als de aanvrager is overleden, zal de partner na de partnerperiode als nabestaande een inkomen ontvangen (bijvoorbeeld een weduwenpensioen). Dit kan inkomen zijn dat de partner voor het eerst ontvangt en dat kan leiden tot een toename van reeds bestaand inkomen. Dit (toegenomen) inkomen kan leiden tot een terugvordering over de periode van partnerschap. De partner kan in dat geval een beroep doen op de 10%-regeling.

In deze situatie is het partnerschap beëindigd en wordt de achterblijvende partner verantwoordelijk gesteld voor de terugbetaling van de vordering over de partnerperiode, die kan ontstaan op de aanvraag van de overleden aanvrager. De overleden aanvrager kan niet meer als belanghebbende een beroep doen op de 10%-regeling, terwijl deze in feite aanspraak zou kunnen maken op de uitzondering.

Deze situatie past bij de uitgangspunten van de 10%-regeling. Een beroep op de regeling door de partner voldoet namelijk aan de 2 belangrijke criteria voor de beoordeling:

1. De partner is ongewild belanghebbende geworden, in die zin dat hij/zij verantwoordelijk is geworden voor de aanvraagperiode gedurende het partnerschap.

2. De overleden aanvrager, noch de partner heeft als belanghebbende gedurende de partnerperiode genoten van het inkomen dat is ontstaan na de partnerbreuk.

Het inkomen dat de achterblijvende partner verwerft na het overlijden van de aanvrager, kan buiten beschouwing blijven in de periode van partnerschap als het herleid toetsingsinkomen van de partner ten minste 10% lager is dan het werkelijke toetsingsinkomen. Na de partnerperiode geldt dan voor de partner uiteraard het werkelijk toetsingsinkomen (Awir, artikel 8, lid 1 en lid 2).

Voorbeeld
De aanvrager is overleden op 25 mei 2007. Onder toepassing van artikel 8, lid 5 (oud) van de Awir heeft hij/zij in 2007 een herleid toetsingsinkomen van € 18.000. De achterblijvende partner ontvangt vanaf mei 2007 een weduwenpensioen van € 900 per maand. Daarvoor genoot hij/zij geen inkomen. Het toetsingsinkomen van de partner uit het inkomen van mei - december 2007 bedraagt € 7.200. Als gevolg hiervan ontstaan terugvorderingen op de zorgtoeslag en de huurtoeslag in de partnerperiode. De achterblijvende partner wordt in dat geval als belanghebbende voor de aanvraag in de partnerperiode aangemerkt en kan een beroep doen op de 10%-regeling.

Herleid toetsingsinkomen = 12 x € 0. Wanneer de partner in de maand van overlijden van de aanvrager en als gevolg van dat overlijden inkomen heeft genoten, blijft dit maandinkomen buiten beschouwing (weduwenpensioen in mei 2007).

Werkelijk toetsingsinkomen (4 x € 0) + (8 x € 900) = € 7.200.

Het herleid toetsingsinkomen is ten minste 10% lager dan het werkelijk toetsingsinkomen: 10% van € 7.200 is minder dan het inkomensverschil van € 7..200. Als inkomen van de partner wordt in dat geval in de partnerperiode het herleid toetsingsinkomen van € 0 gehanteerd. Het werkelijke toetsingsinkomen van € 7.200 wordt gehanteerd vanaf juni 2007 en blijft in de partnerperiode geheel buiten beschouwing.

6.4.2.4. Partnerperiode, BRP-registratie en herleiding inkomen

Bij een beroep op de 10%-regeling zal de aanvrager aangeven per wanneer de partner is vertrokken. Vanaf de aangegeven vertrekdatum zal het inkomen van de partner dan meestal al hoger zijn. De aangegeven vertrekdatum kan echter eerder zijn dan de vertrekdatum in de BRP-registratie.

De vertrekdatum in de BRP is in beginsel leidend voor de berekening van het herleid toetsingsinkomen van de partner en daarmee voor de beoordeling of de 10%-norm wordt gehaald. Als de aanvrager kan aantonen dat de partner feitelijk eerder van het adres is vertrokken, dan kan van een eerdere vertrekdatum worden uitgegaan. Deze datum geldt dan voor de beoordeling van het inkomensverschil op basis van de 10%-norm en voor de uitzondering op het toetsingsinkomen (Awir, artikel 6, lid 3 en UR Awir, artikel 3, lid 2 onder c). Zie ook de uitleg in het onderdeel Huurtoeslag over de BRP en terugwerkende periodes.

1873665 00724

Kan de aanvrager het eerdere vertrek van de partner niet (voldoende) aantonen, dan is dat op zich geen reden de 10%-regeling af te wijzen met het argument dat het hogere inkomen van de partner niet na de BRP-vertrekdatum is ontstaan. In dat geval wordt de BRP-datum van de partner als uitgangspunt genomen Deze BRP-datum heeft dan gevolgen voor de beoordeling van de uitzondering en voor de berekening van het herleid toetsingsinkomen van de partner in de partnerperiode.

Belang aantonen eerder vertrek
De aanvrager heeft er belang bij het eerdere vertrek van de partner te kunnen aantonen als het inkomen van de partner daarna ten minste 10% is toegenomen. Hoe later in het berekeningsjaar wordt uitgegaan van beëindiging van het partnerschap, des te geringer is de kans dat aan de norm van een ten minste 10% lager herleid toetsingsinkomen wordt voldaan. Verder zal bij het hanteren van een latere BRP-vertrekdatum een deel van het (hogere) inkomen van de partner meetellen in het herleid toetsingsinkomen. Voordat een beslissing op de 10%-regeling wordt genomen, wordt de aanvrager in de gelegenheid gesteld het eerdere vertrek van de partner aan te tonen. Zie onder 'Bewijzen aantonen eerder vertrek'.

Voorbeeld 1
Aanvrager doet een beroep op de 10%-regeling. Hij/zij geeft aan dat zijn/haar partner is vertrokken per 1 september 2007 en daarna meer uren is gaan werken. Het inkomen van de partner is per 25 september 2007 gestegen, van € 200 naar € 1.500. Uit de BRP-registratie blijkt echter dat de partner op 10 december 2007 van het adres van de aanvrager is uitgeschreven. De aanvrager kan niet aantonen dat de partner eerder is vertrokken.

In deze situatie moet worden uitgegaan van het vertrek van de partner volgens de BRP-registratie. Deze uitschrijvingsdatum op 10 december 2007 leidt er toe dat een beroep op de 10%-regeling niet van toepassing is. Voor de toeslag wordt dan rekening gehouden met het vertrek van de partner per 1 januari 2008. In dat geval is er geen sprake van beëindiging van het partnerschap in het berekeningsjaar.

Voorbeeld 2
Aanvrager meldt dat zijn/haar partner is vertrokken per 1 september 2007 en daarna is gaan werken. Het maandinkomen van de partner is per 25 september 2007 € 1000. Uit de BRP-registratie blijkt dat de partner op 25 oktober 2007 van het adres van de aanvrager is uitgeschreven. De aanvrager kan niet (voldoende) aantonen dat de partner eerder is vertrokken.

De BRP-vertrekdatum is leidend. Voor de aanvrager geldt in dat geval een partnerperiode tot 1 november 2007. De berekening van de 10%-norm wordt gebaseerd op het herleide toetsingsinkomen in de partnerperiode, die in dit geval dus loopt tot 1 november 2007. Dit inkomen van de partner is dan inclusief het inkomen dat hij/zij geniet vanaf 1 september 2007 tot 1 november 2007. Het feit dat de partner vanaf september 2007 inkomen heeft, is op zich niet voldoende bewijs om voor een uitzondering van het vertrek per september 2007 uit te gaan.

De inkomens voor de partner worden dan als volgt berekend:
Herleid toetsingsinkomen: (8 x € 0) + (2 x € 1.000) / 10 maanden = € 200.

€ 200 x 12 maanden = € 2.400.
Werkelijk toetsingsinkomen: (8 x € 0) + (4 x € 1.000) = € 4.000.

Het herleid toetsingsinkomen is ten minste 10% lager dan het werkelijk toetsingsinkomen: 10% x € 4.000 is minder dan het inkomensverschil van € 1.600.

De toeslag in de partnerperiode tot 1 november 2007 wordt toegekend op basis van het toetsingsinkomen van de aanvrager en het herleid toetsingsinkomen van de partner van € 2.400. De inkomenstoename van de partner van € 1.600 vanaf 1 november 2007 blijft dan buiten beschouwing.

Voorbeeld 3
Aanvrager meldt dat zijn/haar partner is vertrokken per 1 september 2007 en daarna is gaan werken. Het maandinkomen van de partner is per 25 september 2007 € 1.000. Uit de BRP-registratie blijkt dat de partner op 25 oktober 2007 van het adres van de aanvrager is uitgeschreven. De aanvrager kan aantonen dat de partner vanaf september 2007 is vertrokken.

De inkomens voor de partner worden dan als volgt berekend:
Herleid toetsingsinkomen: 12 x € 0 = € 0.
Werkelijk toetsingsinkomen: (8 x € 0) + (4 x € 1.000) = € 4.000.

Het herleid toetsingsinkomen is ten minste 10% lager dan het werkelijk toetsingsinkomen: 10% x € 4.000,- is minder dan het inkomensverschil van € 4.000.

De toeslag in de partnerperiode tot 1 september 2007 wordt toegekend op basis van het toetsingsinkomen van de aanvrager en het herleid toetsingsinkomen van € 0 van de partner. De inkomenstoename van € 4.000 van de partner vanaf 1 september 2007 blijft dan buiten beschouwing.

Voorbeeld 4
Aanvrager meldt dat zijn/haar partner is vertrokken per 1 september 2007 en daarna meer uren is gaan werken. Het maaandinkomen van de partner was tot 1 september 2007 € 1.000 en is daarna gestegen met € 1.000. Uit de BRP-registratie blijkt dat de partner op 25 oktober 2007 van het adres van de aanvrager is uitgeschreven. De aanvrager kan aantonen dat de partner eerder is vertrokken, maar pas vanaf 1 oktober 2007.

De inkomens voor de partner worden dan als volgt berekend:
Herleid toetsingsinkomen: (8 x € 1.000) + (1 x € 2.000) / 9 maanden = € 1.111.
€ 1.111 x 12 maanden = € 13.333.
Werkelijk toetsingsinkomen: (8 x € 1.000 + (4 x € 2.000) = € 16.000.

Het herleid toetsingsinkomen is ten minste 10% lager dan het werkelijk toetsingsinkomen: 10% x € 16.000 is minder dan het inkomensverschil van € 2.667.

De toeslag in de partnerperiode tot 1 oktober 2007 wordt toegekend op basis van het toetsingsinkomen van de aanvrager en het herleid toetsingsinkomen van de partner van € 13.333. De inkomenstoename van de partner van € 2.667 blijft dan vanaf 1 oktober 2007 buiten beschouwing.

1873665 00724

Bewijzen aantonen eerder vertrek
Voor de aanvrager kan het lastig zijn bewijzen op te sturen over het eerdere vertrek van de partner (of van de medebewoner). Het zal dan moeten gaan om officiële stukken waarover de aanvrager beschikt. Dit kunnen bijvoorbeeld stukken zijn over:
- in gang zetten van de echtscheiding
- opheffen of wijziging van (gezamenlijke) bankrekeningen of verzekeringen op het adres
- aanpassen van de huurovereenkomst
- wijzigen van een hypotheekakte of een andere notariële akte die erop duidt dat het partnerschap of het medebewonerschap is beëindigd

6.4.2.5 10%-regeling niet van toepassing

Als niet wordt voldaan aan de voorwaarden om het herleid toetsingsinkomen van de partner onder de 10%-regeling toe te passen, dan gelden de overige bepalingen voor de draagkracht in het huishouden en het hanteren van de toetsingsinkomens (Awir artikel 7 en artikel 8, behalve lid 4 en 5).

Daarnaast zijn er ook verschillende situaties waarvoor de 10%-regeling niet geldt en dan wordt voor de berekening van de toeslag uitgegaan van toetsingsinkomen(s).

Draagkracht en hanteren toetsingsinkomen
Vanaf de beëindiging van het partnerschap wordt de draagkracht voor beide partners anders en geldt voor elk van de partners het individuele toetsingsinkomen voor de berekening van de toeslag. Als een beroep op de 10%-regeling niet van toepassing is, dan zijn de effecten ten opzichte van de feitelijke draagkracht gedurende het berekeningsjaar als volgt.

In de situatie dat één van de partners na de breuk per 1 juli bijvoorbeeld een toetsingsinkomen heeft verworven van bijvoorbeeld € 6.000, dan geldt dit inkomen voor het gehele berekeningsjaar. In feite geldt dan het inkomen over een half jaar voor het gehele berekeningsjaar. Op basis van dit toetsingsinkomen wordt de toeslag toegekend op een omgerekend maandinkomen van € 500, terwijl het feitelijk actuele inkomen vanaf juli € 1.000 bedraagt. Als de partner (of aanvrager) in de periode vóór de partnerbreuk geen (of een laag) inkomen had, kan er over die periode een terugvordering ontstaan. Daartegenover staat dat het feitelijk actuele inkomen vanaf juli twee maal hoger is. Immers, het inkomen van € 6.000 dat verworven is in het halve jaar na het partnerschap wordt (terecht) niet tijdsevenredig herleid tot € 12.000.

Andersom werkt het natuurlijk ook: een inkomen van één of beide partners dat na beëindiging van het partnerschap lager wordt, zal tot een nabetaling over de partnerperiode kunnen leiden.

Situaties waarvoor de 10% regeling niet geldt

- *Aanvrager ontvangt een (hoger) inkomen na de breuk met de partner*
  In de situatie dat de aanvrager geen inkomen genoot in de periode van partnerschap en na beëindiging van het partnerschap een (hoger) inkomen ontvangt, kan de aanvrager geen beroep doen op de 10%-regeling. Ondanks dat deze inkomenstoename het directe gevolg is van

de partnerbreuk, wordt dit (hogere) inkomen als toetsingsinkomen meegerekend in het gehele berekeningsjaar en dus ook in de partnerperiode. Dat is voor de aanvrager niet bezwaarlijk, want over de periode na de verbreking van het partnerschap is de toeslag – tegenover het dan hogere maandinkomen – relatief aan de hoge kant, terwijl deze over de partnerschapsperiode relatief lager uitvalt. Dat de aanvrager daardoor over de partnerperiode gerekend, minder toeslag krijgt, zal deze daarom redelijkerwijs niet met de ex-partner kunnen afrekenen.

- *Hogere uitkering door aangaan partnerschap*
  Voor uitkeringsgerechtigden die elkaars partner worden kan het aangaan van partnerschap nadelig uitpakken voor de toeslag in de 'voorhuwelijkse' periode. Dit is bijvoorbeeld het geval als twee alleenstaanden met een uitkering uit de Wet Werk en Bijstand (WWB) vanaf de samenwoning een gezamenlijke WWB-gezinsuitkering op één naam ontvangen, die hoger is dan de alleenstaande uitkering.

  Daar staat tegenover dat de andere partner dan geen inkomen meer heeft. In de periode dat deze nog alleenstaande was (de 'voorhuwelijkse' periode) geldt in dat geval een lager jaarinkomen. Bij uitkeringen op minimum niveau zal dit lagere toetsingsinkomen echter niet snel tot een nabetaling leiden. De partner die vanaf het partnerschap de volledige gezinsuitkering ontvangt, krijgt dan te maken met een hoger jaarinkomen (toetsingsinkomen) dat meetelt in de 'voorhuwelijkse' periode. Hieruit zal hoogstwaarschijnlijk een terugvordering ontstaan. In dat geval ligt de oplossing bij de uitkeringsinstantie die op verzoek van de aanvrager de gezamenlijke uitkering zou kunnen omzetten in individuele jaaruitkeringen.

  Voor deze situatie(s) is geen uitzondering mogelijk. Dit ondanks dat de uitkeringsgerechtigden een uitkering op minimum niveau ontvangen. De 10%-regeling voorziet niet in een uitzondering op het toetsingsinkomen in een periode voorafgaand aan het partnerschap.

- *Aanvrager krijgt een partner met een eigen inkomen*
  In de situatie dat de aanvrager in het berekeningsjaar een partner met een eigen inkomen krijgt, heeft dit voor hem geen nadelig effect over de periode voor het aangaan van het partnerschap. Het inkomen van de partner telt pas mee vanaf het partnerschap. In de periode voorafgaand aan het partnerschap – de 'voorhuwelijkse periode' - telt voor de aanvrager het inkomen van de partner niet mee.

- *Partner overlijdt in het berekeningsjaar*
  In de situatie dat een partner in de loop van het berekeningsjaar overlijdt is de 10%-regeling niet van toepassing. Voor de aanvrager geldt dat het inkomen van de partner tot aan overlijden tijdsevenredig als toetsingsinkomen wordt meegerekend in de partnerperiode (Awir 2011, artikel 8, lid 5).

6.4.3. Herleid toetsingsinkomen bij overlijden – tot 2012

Bij het overlijden van de aanvrager, de partner of een medebewoner wordt het inkomen herleid naar een jaarinkomen (Awir, artikel 8, lid 5). Als voor de

1873665 00724

berekening van de toeslag zou worden uitgegaan van het daadwerkelijk ontvangen inkomen dan zou een onjuist beeld van de draagkracht ontstaan. Hiervoor wordt het toetsingsinkomen, dat is verkregen op basis van de eerste leden van artikel 8, tijdevenredig herleid naar een jaarinkomen. Zoals reeds opgemerkt (6.4) is deze regeling vervallen per 2012, en praktisch gezien al eerder.

Hoe gaat dit tijdsevenredig herleiden in zijn werk? In de regelgeving is dat niet verder uitgewerkt. Een eventuele uitwerking in een nadere ministeriële regeling, zoals lid 6 (Awir, artikel 8) mogelijk maakt, is er niet gekomen. Deze bevoegdheid van Toeslagen om het toetsingsinkomen vast te stellen in afwijking van blauw is één van de drie uitzonderingen die Toeslagen heeft op het inkomensmonopolie van blauw (de andere twee uitzonderingen zijn het inkomen in de partnerperiode bij de 10% regeling en het bijzondere inkomen bij Huurtoeslag). In het Definitief Toekennen systeem is een inkomensmodule ingebouwd die bij overlijden het fiscale inkomen rekenkundig herleidt naar een jaarinkomen. Deze strict rekenkundige herleiding berekent het aantal maanden in het jaar dat betrokkene in leven was, deelt het fiscale inkomen door dat aantal maanden en vermenigvuldigt het met twaalf.

De stricte berekening van het herleide inkomen wordt bevestigd door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRS) in de uitspraak d.d. 30 november 2011, nr. 201105379/1/H2, LJN: BU6333. (link: http://zoeken.rechtspraak.nl/detailpage.aspx?ljn=BU6333). De ABRS geeft aan dat zoals hierboven beschreven de juiste wijze is en Toeslagen mag bij deze tijdsevenredige herleiding binnen het toetsingsinkomen geen onderscheid maken tussen verschillende soorten inkomensbestanddelen, zoals de vakantie-uitkering. Het gehele toetsingsinkomen moet door hetzelfde aantal maanden worden gedeeld. Zie overweging 2.3.1 in de uitspraak.

Een onjuist inkomensgegeven van blauw kan het geval zijn als betrokkenen zelf (ten onrechte) vermeende inkomensbestanddelen doorgeven en blauw die niet controleert maar zo overneemt. Het gaat dan om inkomensbestanddelen die volgens de wet (IB) niet tot het inkomen behoren. In die gevallen is Toeslagen uitgegaan van een verkeerd inkomensgegeven maar dan moet blauw daarop worden geattendeerd. Toeslagen mag niet zelf het basisgegeven aanpassen.

Wat blauw niet mee zou moeten nemen in het fiscale loon (is het basisgegeven voor Toeslagen) van de overledene:
-eenmalige uitkeringen en verstrekkingen ter zake van overlijden van de werknemer voor zover deze
uitkeringen en verstrekkingen niet overtreffen driemaal het loon over een maand. Dit speelt wanneer de werkgever de uitkering toerekent aan de overleden werknemer *(volgens artikel 11, eerste lid, onderdeel m, Wet op de Loonbelasting 1964: geen loon, dus geen belastbaar loon, en daarmee geen inkomen uit werk en woning als bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, Wet Inkomstenbelasting 2001)*.
-hetzelfde geldt voor een eenmalige uitkering van een pensioenfonds *(idem als vorige)*

Voorbeeld
herleiden inkomen bij overlijden met samenloop van 10% -regeling

Een aanvrager overlijdt halverwege april en heeft tot dat moment een (fiscaal) jaarinkomen van € 8.000. De toeslagpartner heeft in de partnerperiode geen inkomen maar daarna €1.500 per maand. De aanvraag stopt na overlijden per 1 mei en de toeslagpartner dient voor zichzelf per dezelfde datum een nieuwe aanvraag in. De nieuwe aanvraag gaat uit van het nieuwe jaarinkomen van € 12.000.
De oude aanvraag van de overleden aanvrager wordt nu herberekend op basis van twee nieuwe inkomens. Immers op basis van het naar een jaarinkomen herleide inkomen van de overleden aanvrager (8000/4*12=€ 24.000) en op basis van het jaarinkomen van de voormalige toeslagpartner van € 12.000. Dit zal dan leiden tot een terugvordering op deze aanvraag die terechtkomt bij de erven van de overleden aanvrager. Door de erven kan ook een beroep worden gedaan op de 10%-regeling. Immers de toeslagpartner is “vertrokken van de aanvraag” en het gestegen inkomen van de toeslagpartner was niet aanwezig in de partnerperiode.

6.4.3.1. Besluit Stas van 16 juni 2011 na kamervragen

Op 17 juni 2011 antwoorde Staatssecretaris Weekers op vragen van o.a. kamerlid Groot van 9 maart 2011 (publicatienummer: 2011Z04758)(tevens soortgelijke kamervragen van Bashir, 29 maart 2011 en Paulus Jansen, 31 maart 2011) “voortaan het herleiden van inkomen bij overlijden achterwege te laten in situaties waarin sprake is van een achterblijvende partner”.

De Staatssecretaris sluit hierbij aan bij de in werking getreden vereenvoudiging van Toeslagen. Ook is in de afweging meegenomen dat het voor nabestaanden vaak ingewikkeld is om in een situatie van overlijden een beroep te doen op de 10% regeling. Bij Toeslagen is daarom vanaf berekeningsjaar 2010 de automaat omgebouwd en wordt bij een overlijdenssituatie waarbij sprake is van een toeslagpartner in dat kalenderjaar geen inkomen meer herleid naar een jaarinkomen. Dat betekent dat ook niet meer herleid wordt in situaties waarbij niet de aanvrager maar de toeslagpartner overlijdt, in welk geval overigens geen beroep op de 10% regeling kan worden gedaan
Het is de bedoeling dat in deze situaties in beginsel alleen het inkomen niet meer wordt herleid naar een jaarinkomen en dat niet ook daarnaast nog een beroep wordt gehonoreerd op de 10% regeling. De reden daarvoor is dat de Staatssecretaris de uitzondering op het herleiden toepast om te zorgen dat niet minder toeslag wordt ontvangen dan waar mensen recht op hebben omdat een beroep op de 10%-regeling achterwege blijft . Met het niet herleiden naar een jaarinkomen zal in de regel meer toeslag worden ontvangen dan met alleen het honoreren van de 10% regeling. Om die reden is na het toepassen van de uitzondering geen plaats meer voor het honoreren van een verzoek 10% regeling. Maar als betrokkene bovenop het beroep op de uitzondering tevens verzoekt om de (wettelijke) 10%-regeling dan moet dat ook beoordeeld en eventueel gehonoreerd worden.

Voor Toeslagen was het voor oudere berekeningsjaren nog een vraag hoe de term “voortaan” in het besluit van de Staatssecretaris moest worden uitgelegd. Daartoe is een uitwerking (matrix) gemaakt welke gevallen en verzoeken nog conform het besluit behandeld moeten worden en welke daarbuiten vallen (te vinden bij de werkinstructies op Toeslagenweb).

Hierboven is de vindplaats aangegeven van het antwoord van de Staatssecretaris, Hieronder volgen nog een paar passages uit dit antwoord:
.....
Zoals uit het aangedragen voorbeeld blijkt, kan deze regeling in de praktijk tot een onredelijke uitkomst leiden in situaties waarin er sprake is van een achterblijvende partner die na het overlijden meer inkomen krijgt. Weliswaar biedt de Awir de mogelijkheid om de gevolgen hiervan weg te nemen door middel van de zogenaamde 10%-regeling. Die leidt er toe dat bij de vaststelling van de draagkracht gedurende de partnerperiode een inkomensstijging na het overlijden van meer dan 10% bij de achterblijvende partner buiten beschouwing wordt gelaten. Nabestaanden zijn vaak niet op de hoogte van het bestaan van de 10%-regeling. Het is ook een ingewikkelde regeling waar zij zelf een beroep op moeten doen. Bij de totstandkoming van de regeling is onderkend dat de Belastingdienst/Toeslagen de regeling niet op eigen initiatief zou kunnen uitvoeren. Ik vind het niettemin onbevredigend als dit ertoe leidt dat mensen minder toeslag krijgen dan waarop zij recht hebben.
.....
Zowel het schrappen van de regeling van het herleiden van het inkomen als het schrappen van de 10%-regeling is door het vorige kabinet al voorgesteld naar aanleiding van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek Vereenvoudiging Toeslagen. Dit voorstel spreekt mij aan omdat het – naast de onredelijke uitwerking die deze regelingen kunnen hebben – vereenvoudigen van het toeslagenstelsel in mijn beleid hoge prioriteit heeft. Ik onderzoek de mogelijkheden om beide regelingen bij het Belastingplan 2012 af te schaffen. Vooruitlopend hierop zal ik de Belastingdienst/Toeslagen opdracht geven om het herleiden van het inkomen bij overlijden voortaan achterwege te laten in situaties waarin sprake is van een achterblijvende partner. Op deze wijze hoeft geen beroep gedaan te worden op de ingewikkelde 10%-regeling en is de onredelijkheid weggenomen.
.....

Vermogen

Bij de huurtoeslag is bepaald dat een aanvrager geen recht heeft op een toeslag als hij, zijn partner of een medebewoner ‘voordeel heeft uit sparen en beleggen’. Bij de zorgtoeslag en het kindgebonden budget geldt vanaf 2013 ook een vermogenstoets. In verband met de vermogenstoets per 2013 is in de Awir in artikel 7, vijfde lid, opgenomen dat ook het buitenlands vermogen dat niet onder de Nederlandse jurisdictie valt, wel onder het toepassingsbereik van het voordeel uit sparen en beleggen gaat vallen.

Het vermogen en het voordeel uit sparen en beleggen wordt vastgesteld door de Belastingdienst ‘blauw’. Belastingdienst/Toeslagen hoeft dit dus niet zelf te bepalen. Per BSN/sofinummer wordt doorgegeven hoe groot het vermogen c.q. het voordeel uit sparen en beleggen is.

Hoofdstuk 5 van de Wet IB2001 bevat de relevante artikelen. De rendementsgrondslag staat beschreven in artikel 5.3. De stap naar het voordeel uit sparen en beleggen staat beschreven in artikel 5.2 (en

hieronder). De laatste stap (voor Belastingdienst/Toeslagen niet meer van belang) van voordeel uit sparen en beleggen naar belastbaar inkomen box 3 staat beschreven in artikel 5.1.

Stapsgewijze bepaling vermogen (miv 2011)

1. bezittingen minus schulden op 1 januari = A
2. voordeel uit sparen en beleggen = 4% * A 3. belastbaar inkomen uit sparen en beleggen (box 3) = voordeel uit sparen en beleggen – persoonsgebonden aftrek

Tot 2011 was sprake van een vermogensbepaling op grond van een gemiddelde rendementsgrondslag. Het vermogen aan het begin en aan het einde van het jaar werd gemiddeld.

Vermogensgrenzen
Er is geen voordeel uit sparen en beleggen wanneer het vermogen beneden het heffingvrije vermogen blijft. Het heffingvrije vermogen, wat overigens geldt per persoon, is afhankelijk van de gezinssituatie en of betrokkene 65 jaar of ouder is in 2006. Het heffingvrije vermogen staat vermeld in artikel 5.5 van de Wet IB2001. De verhogingen van het heffingvrije vermogen voor ouderen staan vermeld in artikel 5.6 van de Wet IB2001. Deze bedragen kunnen per berekeningsjaar wijzigen.

Vermogensgrenzen huurtoeslag
In tabelvorm (ook op www.toeslagen.nl) ziet het heffingvrije vermogen voor de huurtoeslag er bijvoorbeeld voor 2014 zo uit:

Uw situatie	Vermogen
U bent jonger dan de AOW-leeftijd	€ 21.139
U bent jonger dan de AOW-leeftijd en een alleenstaande ouder. U kreeg van 1 juli t/m 31 december 2005 huursubsidie bij een vermogen van meer dan € 20.300. In 2006 t/m 2013 kreeg u huurtoeslag en in 2014 hebt u recht op alleenstaande-ouderkorting.	€ 42.278
U hebt de AOW-leeftijd en uw inkomen is niet meer dan € 14.302	€ 49.123
U hebt de AOW-leeftijd en uw inkomen is meer dan € 14.302 maar niet meer dan € 19.895	€ 35.131
U hebt de AOW-leeftijd en uw inkomen is meer dan € 19.895	€ 21.139

Tot en met 2011 kon het heffingvrije vermogen overigens nog worden verhoogd met een bedrag per minderjarig kind (was in 2011: € 2.779).

Vermogensgrenzen zorgtoeslag en kindgebonden budget
De zorgtoeslag en het kindgebonden budget hebben beide dezelfde, maar van de huurtoeslag afwijkende, vermogensgrenzen.
Er bestaat vanaf 2014 geen recht meer op zorgtoeslag of kindgebonden budget bij een vermogen per 1 januari 2014 van meer dan:

- € 101.139 voor een alleenstaande
- € 122.278 voor partners

1873665 00724

Vermogen per berekeningsjaar
Het vermogen van de partner of medebewoner speelt uitsluitend een rol als het partnerschap of medebewonerschap het gehele berekeningsjaar heeft geduurd. Met deze extra voorwaarde wordt bijvoorbeeld voorkomen dat de aanvrager in het hele jaar geen toeslag kan ontvangen omdat hij halverwege het jaar met een vermogend persoon is getrouwd.

Aansluiting bij de inkomstenbelasting
De vermogensdefinitie in de Awir sluit aan bij de definitie van vermogen voor de inkomstenbelasting, omdat op die manier de uitvoering efficiënter kan plaatsvinden. Het vermogen in box 3 is immers een onderdeel van de aangifte inkomstenbelasting en daarom bekend bij de Belastingdienst.

Uitzondering: diverse vrijstellingen IB (tussen 2007 en 2012).
In 2006, het eerste jaar van de Awir, golden voor het vermogen alle reguliere vrijstellingen in box 3 ook voor Toeslagen Daaronder waren ook de vrijstellingen van afdeling 5.3 en 5.3A – die voor maatschapppelijke beleggingen, groene beleggingen, sociaal-ethische beleggingen, beleggingen in durfkapitaal en culturele beleggingen. Uitbreiding van de fiscale stimulering van deze twee soorten vermogen naar inkomensafhankelijke regelingen met een vermogenstoets werd echter onnodig en ongewenst beschouwd. Sinds 1 januari 2007 zijn deze daarom in de Awir uitgesloten (via aanpassing van art. 7, lid 3 en lid 4, Awir).

Per 2013 is in de IB van de genoemde vrijstellingen alleen nog een vrijstelling voor groene beleggingen over. En zoals de jaren daarvoor telt die vrijstelling voor groene beleggingen niet mee als het om Toeslagen gaat.

Uitzondering: bijzondere berekeningen/hardheidsclausule vermogen
De behandeling van dit onderdeel valt samen met de inhoud van de paragraaf Bijzondere berekeningen.

Bijzondere berekeningen

Onder bijzondere berekeningen wordt een berekening van de toeslag verstaan waarbij een of meer van de grondslagen worden aangepast. Het is een verzamelterm die Belastingdienst/Toeslagen koos voor intern gebruik. Een belanghebbende kan om een bijzondere berekening verzoeken wanneer hij meent dat sprake is van een bijzondere situatie. De aanpassing van de grondslag moet terug te voeren zijn op een wettelijke basis of lagere regelgeving. De belanghebbende moet stukken kunnen overleggen die de bijzondere situatie aangeven en daarmee de bijzondere berekening rechtvaardigen.

Het merendeel van de bijzondere berekeningen is tot en met 2012 uitsluitend van toepassing bij de berekening van huurtoeslag. Voor de andere toeslagen bestaan veel minder bijzondere berekeningen (eigenlijk alleen maar de 10%-regeling, die is Awir-breed, en per 2012 vervallen). Dit is vooral terug te voeren op de erfenis die is meegekomen met de huurtoeslag (voorheen huursubsidie). Dat is een regeling die op het moment dat de Awir regelingen begonnen reeds een kleine 40 jaar geschiedenis kende. Vanaf 2013 komen, door de vermogenstoets bij de zorgtoeslag en het kindgebonden budget, ook daar bijzondere berekeningen in beeld. De werking is gelijk aan die bij de huurtoeslag.

Bijzonder vermogen

Er bestaat geen aanspraak (recht) op huurtoeslag als sprake is van voordeel uit sparen en beleggen bij de aanvrager, de partner, of de medebewoner. Bij een bepaalde hoogte van het vermogen geldt dat vanaf 2013 ook voor de Zorgtoeslag en het Kindgebonden Budget. Bij de bepaling van het recht op een toeslag kan Belastingdienst/Toeslagen echter (een deel van) het vermogen buiten beschouwing laten. In dat geval wordt gesproken van bijzonder vermogen.

Hoewel in de reguliere situatie de berekeningswijze van voordeel uit sparen en beleggen niet door Belastingdienst/Toeslagen wordt gedaan, moet Belastingdienst/Toeslagen bij het honoreren van bijzonder vermogen wel een berekening maken. Belastingdienst/Toeslagen moet immers vaststellen of met het buiten beschouwing laten van het bijzondere deel van het vermogen geen voordeel uit sparen en beleggen meer bestaat.

De belanghebbende kan een verzoek indienen om een deel van het vermogen buiten beschouwing te laten voor de berekening van de Huurtoeslag, de Zorgtoeslag en het Kindgebonden Budget. Dit vermogensbestanddeel telt dan niet mee bij de rendementsgrondslag als bedoeld in artikel 5.3 van de wet IB 2001. Als het gevolg daarvan is dat de belanghebbende geen voordeel uit sparen en beleggen heeft, dan is er recht op huurtoeslag.

Soorten bijzonder vermogen

6.6.2.1. Regeling t/m 2012
De bijzondere vermogensbestanddelen die buiten beschouwing kunnen worden gelaten (Uitvoeringsregeling Awir, artikel 9) zijn:
- vermogen van een pleegkind
- vermogen van een minderjarig kind waarover aanvrager, partner, medebewoner en kind niet kunnen beschikken
- smartengeld (immateriële schadevergoeding)
- schadevergoedingen die door de overheid, het Nederlandse Rode Kruis, of fabrikanten van farmaceutische producten zijn betaald aan hemofiliepatiënten die met het aids-virus zijn besmet
- vergoedingen op grond van de Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers die zijn uitgekeerd aan de slachtoffers zelf
- uitkeringen uit het DES-Fonds die zijn verstrekt aan slachtoffers van het gebruik van DES-preparaten
- individuele uitkeringen in het kader van tegoeden Tweede Wereldoorlog aan leden van de Joodse, Sinti, Roma en Indische gemeenschappen. Meer specifiek gaat het om uitkeringen van:
  - de Stichting Maror-gelden Overheid
  - de Stichting Het Gebaar
  - de Stichting Rechtsherstel Sinti en Roma
  - de Stichting Joods Humanitair Fonds
  - de Stichting Individuele Maror Gelden
  - de Stichting Individuele Verzekeringsaanspraken Sjoa
  - de Stichting Individuele Bankaanspraken Sjoa
  - de Stichting Individuele Effectenaanspraken Sjoa

Als het in een verzoek gaat om een ander soort vermogen of niet exact de situatie die hierboven staat beschreven, dan wordt het verzoek niet gehonoreerd.

1873665 00724

Bij een sommenverzekering is de hoogte van de uitkering niet afhankelijk van de schade. De Raad van State heeft geoordeeld dat de vergoeding niet zomaar als louter materiele schadevergoeding mag worden aangemerkt. Een deel moet dus eventueel buiten beschouwing blijven. Blijvende invaliditeit heeft altijd schadelijke gevolgen en ook een sommenverzekering strekt er toe om die gevolgen op te vangen. Onder die schadelijke gevolgen kan in beginsel ook immateriele schade worden begrepen (AbRvS, 12 maart 2014, ECLI:NL:RVS:2014:810). Op grond van jurisprudentie van rechtbanken is het aan de belanghebbende om uiteen te zetten welk deel van de schadevergoeding immaterieel moet zijn.

6.6.2.2. Regeling vanaf 2013

Vanaf 2013 gelden dezelfde bijzondere vermogensbestanddelen als hiervoor genoemd, met nog enkele extra:

- uitkeringen van de rooms-katholieke kerk aan slachtoffers van seksueel misbruik;
- bijzondere uitkeringen aan veteranen bij wie ten gevolge van inzet tijdens oorlogsomstandigheden of een crisisbeheersingsoperatie invaliditeit is vastgesteld;

6.6.2.3. Overgangsrecht letselschade ZT en KGB

Met de invoering van de vermogenstoetsen in de zorgtoeslag en het kindgebonden budget kon geen rekening worden gehouden bij toe te kennen uitkering op grond van letselschade. Die toetsen zijn aangekondigd in het regeerakkoord dat op 11 oktober 2011 als Kamerstuk beschikbaar kwam. Tot dat moment konden belanghebbenden bij de letselschadeclaim geen rekening houden met het eventuele, op grond van de toets, vervallende toeslagen. Na deze datum konden de belanghebbende en de vergoeder van de schade redelijkerwijze verwachten dat er een vermogenstoets kon worden ingevoerd. Bij de bepaling van de hoogte van de schadevergoeding wordt in dat geval rekening gehouden met het bestaan van een vermogenstoets, waarna na deze datum geen sprake meer is van benadeling van een belanghebbende door de invoering van een vermogenstoets. Voor de huurtoeslag bestond de vermogenstoets al lang zodat de overgangsregeling beperkt kan blijven tot de nieuw ingevoerde vermogenstoetsen voor de zorgtoeslag en het kindgebonden budget. Op de kinderopvangtoeslag heeft de regeling geen effect omdat in deze toeslag geen vermogenstoets bestaat. De overgangsregeling loopt tot 1 januari 2023 en houdt in dat vergoedingen voor letselschade waarvan de hoogte is vastgesteld bij overeenkomst of bij rechtelijke uitspraak met een datum voor 11 oktober 2011 in mindering komen op het vermogen voor de zorgtoeslag en het kindgebonden budget (art. 9 Uitv. Reg Awir).

6.6.2.4 Regeling vanaf 2014

Per 2014 komen er, net als in 2013, twee bijzondere vermogensbestanddelen bij:

- vergoedingen voor slachtoffers van seksueel misbruik in jeugdzorginstellingen tussen 1945 en 2012 (ook wel genoemd: regeling Samson);
- voorschotten PGB over 2012 en 2013 uitbetaald voor 1 januari van het subsidiejaar.

De laatste geldt dus voor 2012 enkel voor de Huurtoeslag, omdat pas per 2013 de vermogenstoets voor de Zorgtoeslag en het KGB is ingevoerd.

Honoreren bijzonder vermogen

In de voorschotfase wordt gekeken of de vermogensbestanddelen die de belanghebbende voorlegt, vallen onder de uitzonderingen. De belanghebbende krijgt daarover een brief waarin staat of (een deel van) de vermogensbestanddelen in aanmerking komt om buiten beschouwing te worden gelaten. Als dat niet het geval is, staat in de brief welke vermogensbestanddelen wel buiten beschouwing kunnen worden gelaten.

Aan het eind van het kalenderjaar kan bekeken worden wat het voordeel uit sparen en beleggen van de belanghebbende is. Dan kan pas worden beoordeeld of nog steeds sprake is van voordeel uit sparen en beleggen wanneer het bijzondere vermogensbestanddeel buiten beschouwing wordt gelaten. Dus bij de definitieve toekenning wordt voor het eerst beoordeeld of het verzoek om het bijzondere vermogen buiten beschouwing te laten kan leiden tot een toekenning huurtoeslag. Het kan noodzakelijk zijn om vanuit Belastingdienst/Toeslagen in deze fase contact op te nemen met de Belastingdienst 'blauw' om inzicht te krijgen in de samenstelling van het vermogen en de vermogensbestanddelen.

Overgangsregeling heffingvrij vermogen voor alleenstaande ouder met kind

Bij de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel Awir bleek dat de vermogensystematiek onder de Awir betekende dat alleenstaande ouders tussen wal en schip zouden vallen. Zij hadden vroeger een grens van het 'rekenvermogen' dat gold voor een meerpersoonshuishouden.

Rekenvermogen in en na de Huursubsidiewet

Rekenvermogen is een term die werd gehanteerd ten tijde van de Huursubsidiewet. In de huursubsidiesystematiek gold een alleenstaande ouder met kind als een meerpersoonshuishouden. Daarvoor gold in de periode van 1 juli 2005 - 31 december 2005 (peiljaar vermogen 2004) de grens van het rekenvermogen van € 38.504. Maar onder de Awir hebben ze alleen het heffingvrije vermogen van de ouder (2006: € 19.698) en de toeslag daarop voor het kind (2006: € 2.631).

De Huursubsidiewet, artikel 4 (inmiddels vervallen) en de bepalingen die daarop berusten, verstaat onder rekenvermogen het gezamenlijk vermogen van de huurder en de medebewoners in het peiljaar. Bij de bepaling van het gezamenlijk vermogen wordt het vermogen van een inwonend kind of pleegkind van de huurder of een medebewoner, dat op de peildatum jonger dan 23 jaar is, slechts in beschouwing genomen voor zover het meer dan € 925 bedraagt. Onder vermogen wordt verstaan de gemiddelde rendementsgrondslag, bedoeld in artikel 5.2 van de Wet IB 2001, met dien verstande dat die grondslag wordt bepaald zonder rekening te houden met de vrijstelling maatschappelijke beleggingen, bedoeld in afdeling 5.3 van die wet en de vrijstelling beleggingen in durfkapitaal, bedoeld in afdeling 5.3a van die wet.

Bij de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel Awir werd vooropgesteld dat betreffende alleenstaande ouders er financieel niet op achteruit mochten gaan. Het amendement met die strekking (29 765 nr.13) luidt: 'Dit amendement beoogt om bij wijze van overgangsmaatregel de

vermogenstoets voor alleenstaande ouders te handhaven op het niveau van vóór de inwerkingtreding van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen.'

Het bepaalde is terug te vinden in artikel I onder punt 11 van de Aanpassingswet Awir. Een alleenstaande ouder (onder de 65 jaar) aan wie over de periode 1 juli 2005 - 31 december 2005 huursubsidie is toegekend bij een rekenvermogen van meer dan € 20.300, en die in 2006 recht heeft op een alleenstaande-ouderkorting (artikel 8.15 van de Wet IB 2001), heeft voor het berekeningsjaar 2006 tweemaal recht op het heffingvrije vermogen van € 19.698. Dit bedrag van € 20.300 is niet duidelijk te herleiden. Wellicht terug te voeren naar het betreffende peiljaar 2004. Heffingvrije vermogen destijds € 18.800, toeslag voor een kind € 2.510 tezamen € 21.310. Maar het bedrag staat zo in de Aanpassingswet Awir en daar moeten we dus van uitgaan.

In communicatie voor 2006 geeft Belastingdienst/Toeslagen het als volgt aan:

'Als u voldoet aan alle onderstaande voorwaarden, heeft u in 2006 recht op een heffingvrij vermogen van € 39.396:
- U bent een alleenstaande ouder.
- U bent jonger dan 65 jaar.
- Er is over de periode 1 juli 2005 - 31 december 2005 huursubsidie aan u toegekend bij een rekenvermogen van meer dan € 20.300.
- U heeft in 2006 recht op een alleenstaande-ouderkorting.'

Het betekent dat voor opvolgende jaren weer het dubbele heffingvrije vermogen geldt als nog steeds aan alle voorwaarden wordt voldaan. Dat betekent dat de aanvrager ook onafgebroken recht moet houden op huurtoeslag. Als er in een berekeningsjaar, om welke reden ook (bijvoorbeeld inkomen te hoog), geen recht meer bestaat op huurtoeslag, dan kan in het opvolgende berekeningsjaar geen uitzondering meer gelden voor het heffingvrije vermogen van deze alleenstaande ouder.

Voorbeeld
Van Belastingdienst 'blauw' krijgt Belastingdienst/Toeslagen door dat er bij de heer A voordeel is uit sparen en beleggen. A dient een bezwaarschrift in nadat zijn huurtoeslag 2006 bij de definitieve toekenning is afgewezen vanwege het voordeel uit sparen en beleggen. Dit voordeel uit sparen en beleggen komt (deels) voort uit een groot bedrag (€ 32.500) aan smartengeld dat hij 5 jaar geleden heeft ontvangen vanwege ernstig letsel bij een ongeval. A (45 jaar) is getrouwd met K (43 jr.), ze hebben een dochter Z (12 jr.). Het vermogen van K is nihil. Bij de aangifte hebben A en K een verzoek gedaan om het heffingvrije vermogen van K bij dat van A op te tellen (Wet IB2001, artikel 5.5, lid 2 en 3). Ook mag hij € 2.631 bij zijn heffingvrije vermogen optellen vanwege zijn minderjarige dochter. Zijn heffingvrije vermogen komt dus op € 39.396 + € 2.631 = € 42.027.

Uit nadere informatie van Belastingdienst 'blauw' aan Belastingdienst/Toeslagen blijkt dat de bezittingen minus schulden van K op 1 januari 2006 uitkomen op € 55.000. De bezittingen minus schulden op 31 december 2006 komen uit op € 58.000. A's gemiddelde rendementsgrondslag wordt dan € 56.500 en komt uit boven zijn heffingvrije vermogen van € 42.027.

Let op
A's voordeel uit sparen en beleggen wordt dan gesteld op 4% van de overschrijding (dus 4%* € 14.473 = € 588).

Het vermogensdeel van € 32.500 voldoet aan de eisen en is voldoende onderbouwd met bewijsstukken. Belastingdienst/Toeslagen kan het buiten beschouwing laten. Het telt dan niet mee bij de rendementsgrondslag. De gemiddelde rendementsgrondslag wordt dan [(€ 22.500 + € 25.500): 2] = € 24.000 en komt daarmee niet meer uit boven zijn heffingvrije vermogen van € 42.027. Er is dan geen voordeel meer uit sparen en beleggen. A kan in aanmerking komen voor huurtoeslag.

1873665 00724

Verlenen van toeslagen

Het verlenen van toeslagen is aan regels gebonden. Ze worden in dit hoofdstuk behandeld.

Uitgangspunten

Toeslagen en Awb
Belastingdienst/Toeslagen moet zich bij de uitvoering van haar taken aan de bepalingen van de Awir, de toeslagwetten en de Algemene wet bestuursrecht (Awb) houden. In artikel 12 van de Awir wordt een uitzondering gemaakt op de geldigheid van paragraaf 4.2 van de Awb (over subsidies) voor Belastingdienst/Toeslagen. Deze paragraaf is niet van toepassing, omdat de invulling van het begrip subsidie, uit de Awb niet op alle toeslagen van toepassing is. Bovendien is het proces van toekenning van subsidies uit die Awb-paragraaf niet toegesneden op de processen van de Belastingdienst. Wel is binnen de gekozen systematiek van aanvragen en toekennen van toeslagen door Belastingdienst/Toeslagen zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de relevante bepalingen uit paragraaf 4.2 van de Awb.

Sofi- en burgerservicenummer
Bij de uitvoering maakt Belastingdienst/Toeslagen gebruik van het sociaal-fiscaalnummer (Awir, artikel 13). Deze verplichting is in de wet opgenomen om het toekennen van toeslagen te vereenvoudigen: omdat alle bij de uitvoering betrokkenen verplicht zijn om gebruik te maken van het sofinummer, kunnen de benodigde gegevens snel bij elkaar worden gebracht.

Het sofinummer is met ingang van 2008 vervangen door het burgerservicenummer (BSN). Dit geldt voor iedereen die bij een Nederlandse gemeente staat ingeschreven. De gemeenten geven het burgerservicenummer uit. Het nummer zelf blijft gelijk, alleen de naam verandert. Voor mensen die in het buitenland wonen, blijft het sofinummer wel bestaan en ook de uitgifte ervan door de Belastingdienst.

Vanwege de automatisering draait alles om het BSN. Met een BSN kun je een aanvraag indienen, bellen met de belastingtelefoon, bezwaar afboeken, besluiten nemen, bellen met andere organisaties etc. Nu blijkt dat bepaalde groepen mensen, vooral mensen die in belabberde omstandigheden verkeren en illegaal in NL zijn, geen BSN krijgen. Dit is echter geen wettelijke reden is om iemand een toeslag te weigeren. Het wettelijk voorschrift is niet, dat je een BSN moet hebben wil je in aanmerking komen voor een toeslag. De werkelijkheid past dus niet naadloos op onze automatisering: zie ook art. 9 Awir resp. paragraaf 2.6. Ook uit wat daar is geschreven blijkt ook dat B/T per geval zou moeten kunnen afwegen of iemand toch recht heeft op een toeslag. Daarnaast is er natuurlijk de juridische eis dat B/T ook van een weigering van een toeslag een besluit moet afgeven. Ook als iemand geen BSN heeft. Aanvragen zonder bsn kunnen niet anders dan handmatig worden verwerkt. Het doel is wel om in alle gevallen een besluit af te geven. Hetzij alsnog geautomatiseerd omdat iemand toch een BSN blijkt te hebben, hetzij een handmatig besluit. In deze

situatie heeft het volgen van de wet de voorkeur: maw de aanvraag wordt via een besluit afgewezen.

Gezamenlijk recht
Toeslagen worden op aanvraag toegekend door Belastingdienst/Toeslagen. Tegemoetkomingen worden toegekend per inkomensafhankelijke regeling. Voor situaties waarin partners gezamenlijk recht hebben op één toeslag, regelt dat de toeslag uitsluitend wordt toegekend aan degene die de toeslag heeft aangevraagd (artikel 14, tweede lid, Awir).

Afronding op hele euro's
De definitief toe te kennen toeslag wordt afgerond op hele euro's (Awir artikel 14, vierde lid). De berekende voorschotbedragen worden in het geautomatiseerde systeem niet afgerond. De uitbetaling van de voorschotten gebeurt echter wel in hele euro's en ook op de voorschotbeschikking worden de bedragen in hele euro's afgedrukt.

Doelmatigheidsgrens: 24 euro/jaar
Een toeslag wordt niet toegekend als deze lager is dan 24 euro per jaar. Op de definitieve beschikking voor een dergelijke situatie wordt dan een toeslag met hoogte nul afgedrukt.

Aanvraagtermijn

Voor burgers die geen IB-aangifte hoeven doen, loopt de aanvraagtermijn voor een toeslag tot 1 april van het jaar volgend op het jaar waarop de toeslag betrekking heeft (hierna aangeduid als: T+1). Burgers die wel aangifteplichtig zijn, kunnen hun toeslagaanvraag in beginstel ook indienen tot 1 april T+1, eventueel verlengd met uitstel IB voor de aanvrager de partner of de medebewoner (Awir, artikel 15).
Voor de berekeningsjaren 2012 en verder wordt de termijn van 1 april met 5 maanden verlengd naar 1 september. Dit is (daarom) per 1 januari 2013 in de Awir opgenomen. Deze termijn sluit aan bij de standaard uitsteltermijn inkomstenbelasting voor particulieren waardoor veel minder controle nodig is of er wel uitstel is geweest. Dit vereenvoudigt de uitvoering. Voor papieren aanvragen wordt een week respijt in acht genomen: 7 september.
In de Wet kinderopvang is voor de aanvragen kinderopvang al per 2012 een beperking opgenomen met het oog op fraudebestrijding. Aanvragen kinderopvang na afloop van het jaar zijn niet meer mogelijk vanaf 2014. Vanaf 2013 iswettelijk geregeld dat een aanvraag kinderopvang met niet meer dan 1 kalendermaand terugwerkende kracht mag worden ingediend (art. 1.1a, vijfde lid,Wko). Deze beperking is door de Minister echter weer opgeheven (zie handboek Wko, Hfdst 1) voor de jaren 2012 en 2013. Per 2014 is er bij de kinderopvangtoeslag een nieuwe beperking in terugwerkende kracht , maar nu van drie maanden. Omdat de beperking alleen voor aanvragen, en niet voor wijzigingen geldt, kan een voorschot bijvoorbeeld na afloop van het jaar nog naar de werkelijke opvangkosten worden aangepast.

De memorie van toelichting bij Awir-artikel 15 is iets ruimer dan de wettekst. Voor het bepalen van de aanvraagtermijn moet niet alleen worden gekeken naar de indieningstermijn voor de IB-aangifte, maar ook naar de vraag of de inspecteur een aanmaningstermijn heeft gesteld en of die termijn al verstreken is. Concreet betekent dit:

1873665 00724

1. als de IB-aangifte is ingediend voordat de indieningstermijn is verstreken: de toeslagaanvraag kan worden gedaan tot en met de datum van de indieningstermijn
2. als de IB-aangifte is ingediend ná het verstrijken van de indieningstermijn en er is nog geen aanmaningstermijn gesteld: de toeslagaanvraag kan worden gedaan tot 2 weken na indiening van de IB-aangifte. Vanaf aanvraagjaar 2012 is dat 7 september 2013. Daarnaast zijn aanvragen 2012 die op papier zijn ontvangen na 1 september 2013 tijdig als ze voor 1 september bij de BelTel zijn besteld (zie evenwel de speciale regeling 2012 hierna).
3. als de eerste IB-aangifte 1) is ingediend ná het verstrijken van de indieningstermijn, maar vóórdat de door de inspecteur gestelde aanmaningstermijn is verstreken: de toeslagaanvraag kan worden gedaan tot en met de datum van de aanmaningstermijn

. . . . .

1) Vaak komt het voor dat een tweede aangifte wordt ingediend. Dat geldt als een aanvulling. Bepalend voor de indiening Wko is de datum binnenkomst van de eerste aangifte

4. als de aangifte is ingediend na het verstrijken van de door de inspecteur gestelde aanmaningstermijn: de toeslagaanvraag is te laat als deze niet voor het verstrijken van de aanmaningstermijn is ontvangen.

Als meer personen bij de toeslag zijn betrokken en voor hen gelden verschillende data voor het indienen van de IB-aangifte, dan geldt voor de aanvraagtermijn van de toeslag de laatste datum. Uitstel IB voor een medebewoner geldt niet alleen voor aanvragen huurtoeslag, maar ook voor aanvragen van overige toeslagen, hoewel medebewoners daarbij geen rol spelen. Dat heeft de RvS op 3 april 2013 beslist (nr. 201207005/1/A2 : ECLI:NL:RVS:2013:BZ7622 3 april 2013)

.

In 2014 is wettelijk geregeld dat bij de aanvraagtermijn alleen wordt gekeken naar de uitstel voor het doen van de IB-aangifte van personen waarvan de draagkracht van belang is bij de aanspraak van een toeslag. Dit houdt dus in dat voor de bepaling van de uiterste aanvraagtermijn voor de zorgtoeslag het uitstel voor het doen van een IB-aangiften van een medebewoner(s) niet meer relevant is.

Buitenlandse belastingplichtigen hebben standaard uitstel voor het indienen van een aangifte tot 1 juli jaar t+1. Die drie maanden uitstel wordt dus ook aangehouden voor toeslagaanvragen van belanghebbenden die in het buitenland wonen. Bij toeslagaanvragen 2012 en verder bij buitenlandse belastingplichtigen is dat niet meer nodig: 1 september is de datum zowel voor in het binnenland wonenden, voor als degenen die in het buitenland wonen. De datum van 1 september ligt immers na 1 juli (IB-uitstel buitenlandse belastingplichtigen).

De uitstelregeling belastingconsulenten gaat uit van een standaarduitstel tot 1 maart van jaar t+2. Daarbij hoort de verplichting voor de consulenten om iedere maand een evenredig deel van hun uitstelkwantum in te leveren. Doen ze dat niet, dan kunnen ze gestraft worden met intrekking van het uitstel – er worden dan door de belastingdienst posten aangewezen die een verkorte uitsteltermijn krijgen. In dat geval geldt de verkorte uitsteltermijn. Aan de BD is gevraagd om bij die verkorte uitsteltermijn ook te wijzen op de gevolgen voor (het aanvragen van) toeslagen.

Belanghebbende X had in eerste instantie tot 1 mei 2012 uitstel voor het doen van aangifte inkomstenbelasting over het jaar 2010. Dit uitstel is daarna echter ingekort tot 1 februari 2012. Belanghebbende X kon derhalve ook tot 1 februari 2012 een aanvraag zorgtoeslag voor 2010 indienen. Belanghebbende X heeft deze aanvraag echter pas op 1 mei 2012 en derhalve te laat ingediend.... De rechtbank overweegt dat met het inkorten van het uitstel voor de aangifte inkomstenbelasting tot 1 februari 2012, ook het verleende uitstel voor de aanvraag zorgtoeslag voor 2010 tot die datum is ingekort. De wet biedt Belastingdienst/Toeslagen geen ruimte om van de gestelde termijn als bedoeld in artikel 15, lid 1, van de Awir af te wijken. De rechtbank verwijst in dit verband naar de uitspraak van de Afdeling van 10 oktober 2012, LJN: BX9728. Daarnaast kent de Awir geen hardheidsclausule op grond waarvan van voormelde termijn kan worden afgeweken, zoals ook volgt uit de uitspraak van de Afdeling van 11 april 2012, LJN: BW1606. (Rechtbank Gelderland, 10 september 2013, 12/1729).

De verlenging van de aanvraagtermijn voor een toeslag geldt niet als iemand niet verplicht IB-aangifte moet doen, maar bijvoorbeeld 2 jaar na het berekeningsjaar zelf nog besluit een T-biljet in te dienen. De verlenging geldt ook niet, als de inspecteur inkomstenbelasting op een later tijdstip (na 1 april, volgend op het berekeningsjaar) besluit dat een belanghebbende alsnog aangifte inkomstenbelasting over het berekeningsjaar moet doen. Ook geldt de verlenging van de aanvraagtermijn niet als een aanvrager uitstel krijgt voor het indienen van zijn aangifte wereldinkomen want dat is iets anders dan het doen van aangifte inkomstenbelasting (AbRvS, 17 april 2013, 201210374/1/A2).

Let op!
Voor het bepalen of een aanvraag op tijd is geweest, wordt net als bij bezwaarschriften gebruikgemaakt van artikel 6:9 van de Awb. Zie voor de uitwerking hiervan betreffende paragraaf in het Handboekonderdeel AWB.

Speciale regeling 2006
De staatssecretaris van Financiën heeft de aanvraagtermijn voor het berekeningsjaar 2006 eenmalig verlengd tot 1 juni 2007. Alle aanvragen die voor die datum bij Belastingdienst/Toeslagen zijn binnengekomen, zijn nog in behandeling genomen. Voor aanvragen 2006 die later binnengekomen zijn, geldt bovenstaande opsomming.

Speciale regeling 2007-2009
Aanvragen over de jaren 2007 t/m 2010 zijn nog in behandeling genomen als ze uiterlijk zijn ontvangen op:
- 2007: 23 mei 2008
- 2008: 16 juni 2009
- 2009: 1 juni 2010

Speciale regeling 2010 en 2011
Aanvragen over de jaren 2010 en 2011 worden conform MT besluit nog in behandeling genomen tot en met 15 april (t+1). Voor aanvragen Huur- en zorgtoeslag geldt echter dat het systeem nog open is blijven staan tot resp. 12 mei 2011 en 10 mei 2012. Voor deze twee jaren zijn er dus verschillende behandeltermijnen voor aanvragen Huur/Zorg en aanvragen Kot/KGB. Voor 2012 maakt NTS het mogelijk dat voor alle toeslagen 15 april 2013 kan worden aangehouden.

Speciale regeling 2012
Op 17 september 2013 heeft het MT er mee ingestemd dat voor de late papieren aanvragen Huur, Zorg en KGB over 2012, waarvan niet terug te vinden is dat de burger in augustus al contact heeft gehad met de Beltel (geldt voor vrijwel alle gevallen), de uiterste datum voor 'tijdig ontvangen' van 7 september wordt gewijzigd in 20 september.

Voor aanvragen die later zijn binnengekomen, geldt de opsomming onder 1 t/m 4 hierboven.

B/CFD en Belastingdienst/Toeslagen hebben voor de beoordeling of een aanvraag op tijd is, een handmatig proces afgesproken. B/CFD controleert:
1. of er een aangifteplicht bestaat
2. of is aangemaand en de aanmaningstermijn is verstreken
3. wanneer de aangifte is ingediend

Deze informatie wordt, samen met de aanvraag, naar Belastingdienst/Toeslagen (kantoor Den Haag) gestuurd, waar dan de aanvraag ofwel in behandeling wordt aanvaard, dan wel afgewezen.

Bijzondere situatie KGB
Voor de start van een aanvraag KGB moet er een startsignaal zijn van de SVB. In buitenlandsituaties wil het wel voorkomen dat de kinderbijslagtoekenning op zich laat wachten. Wanneer dit leidt tot het overschrijden van de aanvraagtermijn, dan hanteert B/T de datum van de aanvraag voor kinderbijslag bij de SVB als datum voor de aanvraag kindgebonden budget. Ook gold dat als een aanvrager in 2006 recht had op de kinderkorting bij de inkomstenbelasting wat niet heeft geleid tot een toekenning van de kindertoeslag in 2008, de aanvraag voor het kindgebonden budget voor die periode toch tijdig is.

Bijzondere situatie kinderopvangtoeslag
Ook bij de kinderopvangtoeslag is het mogelijk dat de aanvraagtermijn wordt overschreden in buitenlandsituaties. Met name, als aanvragen maar een beperkte terugwerkende kracht kennen. Dat doet zich voor als een aanvrager verzoekt om een buitenlandse kinderopvang in het register buitenland op te nemen en SZW doet daar vier maanden over. De kinderopvang wordt dan wel naar moment aanvraag in het register opgenomen maar als de aanvrager nog geen aanvraag heeft gedaan en er geldt een twk van drie maanden dan kan hij maar zo te laat zijn. In zo'n geval accepteert B/T ook nog een aanvraag per registratiedatum van de buitenlandse kinderopvanginstelling. Een aanvrager hoeft het niet zo ver te laten komen trouwens. Hij kan een aanvraag doen met beperkte gegevens over de buitenlandse opvang. Mocht deze uitvallen dan kan de aanvrager verzoeken om extra tijd voor het antwoord totdat SZW een beslissing heeft genomen.

Ondertekening partner en medebewoner

Als de aanvrager een partner heeft, zal deze moeten instemmen met de aanvraag. Dit gebeurt door de partner de aanvraag ook te laten ondertekenen. Er zullen immers gegevens van de partner moeten worden

verstrekt aan Belastingdienst/Toeslagen, zoals diens inkomen, en de partner wordt aansprakelijk voor eventuele terug te betalen toeslagbedragen.

Wanneer de aanvrager huurtoeslag aanvraagt, moeten niet alleen de partner, maar ook eventuele medebewoners instemmen met de aanvraag en deze mede ondertekenen. Dit omdat in de Wet op de huurtoeslag is bepaald dat ook het toetsingsinkomen van medebewoners van belang is voor de hoogte van het recht op huurtoeslag.

Met de ondertekening geven de partner en eventuele medebewoners aan dat de over hen vermelde gegevens op het aanvraagformulier kloppen. Bovendien wordt met de ondertekening aangegeven dat Belastingdienst/Toeslagen over deze gegevens inlichting kan inwinnen bij, en informatie geven aan, de aanvrager. De inkomens- en vermogensgegevens van een partner en medebewoners zijn immers van invloed op de hoogte van de toeslag van de aanvrager. Belastingdienst/Toeslagen communiceert met de aanvrager over de hoogte van de toeslag en zal daarbij ook moeten communiceren over de hoogte van het inkomen of vermogen van een partner of een medebewoner.

Met de ondertekening wordt de partner mede aansprakelijk voor eventuele schulden die uit de aanvraag voortvloeien. Zie daarvoor het hoofdstuk Terugvordering van dit onderdeel van het Handboek Toeslagen.

Voorschotverlening

Artikel 16 van de Awir regelt dat Belastingdienst/Toeslagen vooruitlopend op de definitieve toekenning van een toeslag een voorschot verleent aan de aanvrager. Het voorschot wordt verleend tot het vermoedelijke bedrag van de definitieve toekenning en wordt in maandelijkse termijnen uitbetaald.

Een aanvraag voor een toeslag geldt niet slechts voor één jaar, maar ook voor de erop volgende jaren. Belastingdienst/Toeslagen verleent na een aanvraag dus over volgende jaren opnieuw een voorschot en doet een definitieve toekenning, zonder dat daaraan opnieuw een aanvraag voorafgaat. Belastingdienst/Toeslagen zal in dat geval uitgaan van de gegevens die ten grondslag liggen aan de voorschotverlening en eventueel ook al de definitieve toekenning van het voorafgaande berekeningsjaar.

Uiteraard kan - en in sommige gevallen moet - de aanvrager Belastingdienst/Toeslagen voorafgaand aan of na ontvangst van de voorschotbeschikking voor het nieuwe berekeningsjaar op de hoogte stellen van wijzigingen die van invloed zullen zijn op de hoogte van het voorschot (artikel 17 Awir en paragraaf 4.7).

Er wordt geen voorschot verleend als binnen acht weken na ontvangst van de aanvraag een definitieve toekenning kan worden gedaan. Hierbij kan worden gedacht aan een eenvoudige aanvraag, die pas na afloop van het berekeningsjaar wordt ingediend. De toeslag zal dan meteen definitief worden toegekend, zodat een voorafgaand voorschot niet nodig is.

Artikel 16, tweede lid, Awir bepaalt op welk moment Belastingdienst/Toeslagen de voorschotten verleent: het moment waarop

1873665 00724

de aanvrager de beschikking van Belastingdienst/Toeslagen ontvangt. Als de aanvrager zijn aanvraag minstens 8 weken voor het begin van het nieuwe berekeningsjaar heeft ingediend, zal hij zijn voorschotbeschikking voor het begin van dat berekeningsjaar ontvangen. Ook wanneer de aanvraag automatisch is gecontinueerd naar volgende jaren, ontvangt de aanvrager zijn voorschotbeschikking voor het begin van het nieuwe berekeningsjaar.

Wordt een aanvraag minder dan 8 weken voor het nieuwe berekeningsjaar of tijdens dat berekeningsjaar ingediend bij Belastingdienst/Toeslagen, dan verleent Belastingdienst/Toeslagen het voorschot binnen 8 weken na ontvangst van de aanvraag.

Nieuwe regels vanaf 2014
Met ingang van het jaar 2014 wordt de termijn waarbinnen Belastingdienst/Toeslagen een voorschotbeschikking moet hebben afgegeven, verlengd naar 13 weken. Dit geeft Belastingdienst/Toeslagen meer tijd voor onderzoek en het vragen van (extra) informatie , voordat er een voorschot wordt verleend. Deze termijn kan overigens nog worden verlengd met nog eens 13 weken. Aan het aanleveren van extra informatie kan Belastingdienst/Toeslagen de voorwaarde stellen dat deze informatie aan de balie moet worden overgelegd. De aanvrager moet deze informatie duidelijk, stellig en zonder voorbehoud, verstrekken.

Bij een aanvraag na 1 april van jaar t+1 hoeft geen voorschot meer verstrekt te worden.

Indien Belastingdienst/Toeslagen niet beschikt over voldoende gegevens om het voorschot te verlenen, of als de aanvrager onbekend is, dan kan het voorschot op nihil worden vastgesteld. Uiteraard krijgt de aanvrager de gelegenheid om zijn aanspraak op een toeslag aannemelijk te maken.

Ook zit in de pijplijn dat, als er eerder fraude (een vergrijpboete of strafbeschikking is opgelegd) is gepleegd met de toeslagen door de aanvrager of de partner (en eventueel de medebewoner(s) als die draagkracht van belang is voor de aanspraak) het voorschot op nihil kan worden vastgesteld.

Als er geen gegevens bekend zijn over het adres of er bestaat twijfel over de juistheid van het bij Belastingdienst/Toeslagen bekende adresgegeven, kan het voorschot worden aangepast. Het voorschot kan dan lager worden vastgesteld of zelfs op nihil worden vastgesteld. Dat geldt ook als de inspecteur IB om die reden afziet van het opleggen van een voorlopige aanslag.

Bij twijfel over (of ontbreken van) het adres kan de betaling van het voorschot ook worden opgeschort. Zo hoeft er dan ook niet uitbetaald te worden wanneer er een definitieve beschikking owrdt opgelegd.

Deze maatregelen komen uit de aanpassing van de Awir op grond van de wet aanpak en fraude toeslagen en fiscaliteit.

Als een belanghebbende zijn lopende aanvraag heeft stopgezet en later toch weer de betreffende toeslag wil ontvangen, moet hij een nieuwe aanvraag doen. Dit geldt ook voor een stopzetting gedurende het berekeningsjaar.

Voorbeeld
Mevrouw A. woont in een huurhuis en ontvangt huurtoeslag. Op 1 april gaat ze samenwonen in het huis dat zij met haar partner kocht. Ze zet haar huurtoeslag stop. Op 1 november gaat ze weer in een huurhuis wonen nadat haar relatie is verbroken. Om voor dit nieuwe huurhuis huurtoeslag te kunnen ontvangen, dient zij een nieuwe aanvraag in.

Als een belanghebbende geen toeslag meer wil ontvangen omdat hij door een inkomensstijging denkt daar geen recht meer op te hebben, is het verstandiger als hij de inkomenswijziging doorgeeft in plaats van een stopzetting. Aan de hand van het nieuwe inkomen berekent Belastingdienst/Toeslagen de toeslag opnieuw en stopt deze als dat nodig is. Mocht het inkomen later in het jaar toch weer dalen, dan hoeft de belanghebbende alleen die daling door te geven om weer toeslag te ontvangen. Hij hoeft voor een volgend berekeningsjaar geen nieuwe aanvraag te doen.

Maandsystematiek

Per 1 januari 2009 zijn de artikelen 5 en 49 van de Awir gewijzigd. Dat heeft gevolgen voor de regelingen voor en na die datum.

Regeling vanaf 2009

Wijzigingen met betrekking tot een toeslag gaan in op een vast moment. Met ingang van 1 januari 2009 is dit als volgt geregeld:

- *Voor huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget*
  Op grond van artikel 5 van de Awir gaan wijzigingen in de omstandigheden en de leeftijd van de aanvrager, zijn partner of een medebewoner ná de eerste van de maand pas in vanaf de maand erna. Een wijziging op de eerste van de maand gaat diezelfde maand al in.

- *Voor kinderopvangtoeslag*
  Artikel 1a, lid 1 van de Wet kinderopvang zegt tot en met 2011 dat artikel 5 van de Awir niet van toepassing is én dat met de aanwezigheid van een partner geen rekening wordt gehouden in de maand waarin het partnerschap begint óf eindigt. Een nieuwe partner telt pas mee vanaf de maand die volgt op de maand dat hij/zij bij de aanvrager is komen wonen. Het vertrek van een partner werkt al door vanaf de eerste dag van de maand dat hij/zij vertrekt. Per 2012 (komst TVS) geldt voor de kinderopvangtoeslag bij (ont)partnering ook de Awir systematiek.
  Alle overige wijzigingen kinderopvangtoeslag gaan meteen in (dagsystematiek).

Voorbeeld 1
A en B ontvangen huur-, zorg-, kinderopvangtoeslag en kindgebonden budget. Het partnerschap dat de aanvrager met zijn partner had, eindigt per 15 oktober. Dit betekent voor de kinderopvangtoeslag t/m 2011 dat vanaf 1 oktober geen rekening meer wordt gehouden met de partner. Voor de andere toeslagen betekent dit vanaf 1 november geen sprake meer is van partnerschap: en voor de kinderopvangtoeslag geldt deze systematiek ook vanaf 2012.

1873665 00724

Voorbeeld 2
C en D gaan met ingang van 1 juni 2009 samenwonen in het appartement van C. D schrijft zich bij de gemeente ook per die datum in op het adres van C. Met ingang van 1 juni 2009 gelden C en D als toeslagpartners voor de huur- en zorgtoeslag en het kindgebonden budget. Voor de kinderopvangtoeslag met ingang van 1 juli 2009. Bij samenwoning op 2 juni 2009 of later in diezelfde maand is er geen verschil tussen de vier toeslagregelingen.

Voorbeeld 3
Een kind gaat per 5 september naar een andere kinderopvanginstelling. Deze wijziging heeft vanaf 5 september gevolgen voor de kinderopvangtoeslag.

Let op
Artikel 5 van de Awir geldt als hoofdregel voor ingangsdata. Verschillende toeslagwetten kennen hun eigen regels hierover. Deze hebben voorrang op de hoofdregel.

Voorbeeld
A wordt op 1 augustus 2009 18 jaar. Toepassing van artikel 5 van de Awir zou er toe leiden dat hij met ingang van augustus 2009 zorgtoeslag zou kunnen ontvangen. Echter wordt A volgens artikel 1, onderdeel c van de Wet op de zorgtoeslag pas met ingang van september 2009 als verzekerde aangemerkt, zodat de zorgtoeslag pas vanaf september in kan gaan.

7.5.3. Regeling 2006 tot en met 2008

Voor de berekeningsjaren 2006 tot en met 2008 geldt materieel hetzelfde als hiervoor beschreven over de periode t/m 2011. Formeel was het echter anders geregeld via de artikelen 5 en 49 Awir :

- *Artikel 5*
  Voor de toepassing van deze wet en de daarop rustende bepalingen, alsmede voor de toepassing van inkomensafhankelijke regelingen, wordt met de aanwezigheid van een partner of medebewoner geen rekening gehouden in de kalendermaand waarin het partnerschap of medebewonerschap aanvangt of eindigt.

- *Artikel 49*
  Voor de berekeningsjaren 2006, 2007 en 2008 wordt voor de beoordeling van de aanspraak op of de bepaling van de hoogte van een tegemoetkoming op grond van een inkomensafhankelijke regeling als bedoeld in artikel 11, eerste lid, een wijziging in de omstandigheden en van de leeftijd van de belanghebbende, de partner of een medebewoner die zich voordoet na de eerste dag van de maand, in aanmerking genomen vanaf de eerste dag van de daaropvolgende maand, en blijft artikel 5 buiten toepassing.

Kinderopvangtoeslag
Voor de kinderopvangtoeslag geldt voor de berekeningsjaren 2006 tot en met 2008 de hoofdregel van artikel 5 van de Awir. Materieel is dit niet anders dan in 2009. Met de aanwezigheid van een partner wordt ook van 2006 tot en met 2008 geen rekening gehouden in de maand waarin het partnerschap begint óf eindigt. Dit houdt in dat een nieuwe partner pas

meetelt in de maand nadat de partner bij de aanvrager is komen wonen. Het vertrek van een partner wordt al in aanmerking genomen vanaf de maand waarin dit vertrek plaatsvindt.

Alle overige wijzigingen hebben ook in 2006 tot en met 2008 met ingang van de dag waarop deze zich voordoen, gevolgen voor de toeslag. Daarvoor is dus sprake van een dagsystematiek.

Huur-, zorgtoeslag en kindertoeslag
Tot en met 2008 geldt voor de huur-, zorg- en kindertoeslag niet de hoofdregel uit het toenmalige artikel 5 van de Awir, maar een afwijkende regeling (Awir, artikel 49). Deze houdt in dat wijzigingen in de omstandigheden en de leeftijd van de aanvrager, zijn partner of een medebewoner ná de eerste van de maand pas gevolgen hebben vanaf de maand erna. Een wijziging die precies op de eerste van de maand plaatsvindt, heeft al gevolgen met ingang van die maand.

Uitbetaling

Een aanvrager ontvangt een toeslag op basis van de gegevens en omstandigheden van het berekeningsjaar zelf. De toeslag heeft immers betrekking op de kosten die de aanvrager in dat jaar moet maken. Omdat de definitieve gegevens en omstandigheden pas na afloop van het berekeningsjaar bekend zijn, ontvangt de aanvrager in eerste instantie een voorschot op de toeslag. De procedure is in het algemeen als volgt:

Procedure uitbetaling toeslagen

1. De aanvrager vraagt een toeslag aan.
2. Belastingdienst/Toeslagen behandelt de aanvraag en verleent een voorschot op de toeslag. Het moment van indienen van de aanvraag bepaalt hoe Belastingdienst/Toeslagen het verleende voorschot uitbetaalt. In het geval dat de hoogte van het voorschot onder de doelmatigheidsgrens uitkomt, wordt geen voorschot uitbetaald.
3. Belastingdienst/Toeslagen kent na afloop van het berekeningsjaar de definitieve toeslag toe.
4. Het bedrag van de definitieve toekenning wordt door Belastingdienst/Toeslagen verrekend met het voorschot. Een eventueel verschil wordt in één keer betaald of teruggevorderd.

Het berekende bedrag van een voorschot of een definitieve toekenning kan worden verrekend.

Uitbetaling van het voorschot

Artikel 22 van de Awir bevat regels voor het uitbetalen van een voorschot. Het voorschot wordt in beginsel in maandelijkse termijnen uitbetaald, in de maand voorafgaand aan de maand waarin de aanspraak bestaat.
Er worden 4 situaties onderscheiden:

1. De aanvrager dient enkele maanden voor begin van het berekeningsjaar een aanvraag in die leidt tot het verlenen van een voorschot eveneens voor het begin van het berekeningsjaar. Belastingdienst/Toeslagen betaalt het voorschot in dat geval uit in

1873665 00724

twaalf maandelijkse termijnen. De eerste betaling is in de maand december voorafgaand aan het berekeningsjaar (Awir, artikel 22 lid 1).

Voorbeeld
In oktober 2011 dient A een aanvraag zorgtoeslag in, met ingangsdatum 1 januari 2002. Hij zal in december 2011 zijn eerste voorschot over 2012 ontvangen en vervolgens iedere maand, tot en met november 2012. Als A's aanspraak blijft bestaan, loopt zijn voorschot na november 2012 door, zie daarvoor de paragraaf over automatisch continueren.

2. De aanvrager dient later dan in situatie 1 wordt bedoeld, maar vóór 1 november van het berekeningsjaar, een aanvraag in. Onder de voorwaarden dat de aanvrager een voorschot ontvangt en de datum van de voorschotbeschikking vóór 1 november van het berekeningsjaar ligt, betaalt Belastingdienst/Toeslagen het voorschot uit in het aantal termijnen dat overeenkomt met het aantal resterende maanden in het berekeningsjaar, te rekenen vanaf de maand na de maand van dagtekening. De uitbetaling van het eerste voorschot vindt plaats in de maand van dagtekening en elke volgende termijn, telkens een maand later (Awir, artikel 22, lid 2).

   Voorbeeld
   B dient in mei 2011 een aanvraag huurtoeslag in voor zijn huurwoning waar hij al het hele jaar in woont. De ingangsdatum van de aanvraag is 1 januari 2011. In juni 2011 ontvangt hij de voorschotbeschikking. B heeft voor 2011 recht op 6 maandelijkse voorschotten huurtoeslag, voor de maanden juli tot en met december. Het eerste voorschot krijgt Piet in juni 2011 betaald, het laatste voorschot in november van dat jaar.

3. De aanvrager vraagt een toeslag aan; hij heeft slechts voor een deel van het berekeningsjaar recht op een toeslag. In dat geval betaalt Belastingdienst/Toeslagen het voorschot in zoveel termijnen uit als het aantal kalendermaanden waarin het recht bestaat. De uitbetaling van het eerste voorschot vindt niet eerder plaats dan in de maand voorafgaand aan de maand waarin het recht ontstaat (Awir, artikel 22, lid 3).

4. De aanvrager dient laat in het berekeningsjaar of erna een aanvraag in voor een toeslag over dat berekeningsjaar. Als de voorschotbeschikking een datum heeft van na 31 oktober van het berekeningsjaar, wordt het voorschot in één keer uitbetaald (Awir, artikel 22, lid 5).

   Voorbeeld
   C dient in januari 2012 een aanvraag zorgtoeslag in over 2011. In februari 2012 ontvangt hij een voorschotbeschikking en krijgt in één keer het gehele bedrag van het voorschot uitbetaald.

Inhaalbevoorschotting
Het is mogelijk dat een voorschot later wordt verleend dan het moment waarop – eerder in het berekeningsjaar – de aanspraak op een toeslag is ontstaan. In die gevallen wordt het deel dat betrekking heeft op de al verstreken maanden in één keer uitbetaald, het restant volgt in maandelijkse termijnen. (Awir, artikel 22, lid 4).

Voorbeeld

Met ingang van 1 februari 2011 heeft D aanspraak op huurtoeslag voor een bedrag van € 1.100, voor de maanden februari tot en met december van dat jaar. De beschikking is gedagtekend 31 maart 2011. D ontvangt in maart de eerste uitbetaling, deze bedraagt € 300. Dit bedrag bestaat uit de 'inhaaltermijnen' van februari en maart en het reguliere voorschot voor april. De volgende termijnen, steeds een bedrag van € 100, worden betaald in de maanden april tot en met november 20011.

Herberekening van het voorschot na een mutatie
Als een mutatie leidt tot een wijziging van de hoogte van het voorschot, wordt de verhoging of verlaging van het jaarbedrag uitgesmeerd over de resterende voorschotten die nog voor het berekeningsjaar worden uitbetaald.

Opschorting van de uitbetaling van een voorschot
Artikel 23 van de Awir bepaalt dat Belastingdienst/Toeslagen bevoegd is om de uitbetaling van een voorschot op te schorten. Omdat het voorschot in de regel in maandelijkse termijnen wordt uitbetaald, houdt opschorting in dat uitbetaling van de nog resterende maandelijkse termijnen wordt gestaakt. Van deze bevoegdheid kan gebruik worden gemaakt als er een aanleiding is om herziening van het verleende voorschot te overwegen. Met ingang van 2014 is vastgelegd dat dit in ieder geval kan als een adresgegeven ontbreekt, of als er twijfel is over de juistheid van het adres. Vooruitlopend op de herziening kan Belastingdienst/Toeslagen daarmee voorkomen dat uitbetaalde bedragen alsnog moeten worden teruggevorderd.

Belastingdienst/Toeslagen zal slechts van deze bevoegdheid gebruik kunnen maken als er sprake is van een concrete aanwijzing die het onmiddellijk stopzetten van de uitbetaling wenselijk maakt. Hiervan zal in de regel sprake zijn in het geval van een aan de aanvrager, diens partner en/of een medebewoner toe te rekenen handeling of nalaten.

Als de aanvrager door Belastingdienst/Toeslagen is gevraagd informatie te verstrekken, maar daar binnen de gestelde termijn geen gehoor aan geeft, moet Belastingdienst/Toeslagen de opschorting van de uitbetaling schriftelijk kenbaar maken. Deze schriftelijke mededeling is een beschikking, zodat tegen de opschorting bezwaar en beroep mogelijk zijn.

Om praktische redenen zal Belastingdienst/Toeslagen overigens eerder kiezen voor aanpassing van de beschikking omdat het opschorten van betalingen binnen het huidige invorderingssysteem een handmatig en bewerkelijk proces is.

Wijze van uitbetaling

Artikel 25 van de Awir regelt dat Belastingdienst/Toeslagen bedragen uitsluitend per bank of giro betaalt. Een andere vorm van betaling zou vanwege de massaliteit van alle toeslagen te bezwaarlijk zijn. Belastingdienst/Toeslagen kan aan zijn betalingsverplichting tegenover de aanvrager voldoen door het bedrag bij te schrijven op diens bankrekening. Met ingang van 1 december 2013 is dat in beginsel de enige wijze van betalen geworden. Voor een kinderopvanginstelling kan een uitzondering worden gemaakt als deze een convenant met Belastingdienst/Toeslagen heeft gesloten. De toeslagen kunnen dan op verzoek naar die kinderopvanginstelling worden overgemaakt. Verhuurders kunnen ook

1873665 00724

opteren voor deze uitzondering. Daar hebben ze echter tot op heden geen gebruik van gemaakt.

Situatie tot 1 december 2013
Voor 1 december 2013 waren er veel ruimere mogelijkheden om geld over te maken. Vaak zal overigens gewoon sprake zijn van een eigen rekening of van bijschrijving op een zogenaamde 'en/of rekening' die ten name beide partners staat. Daarnaast kon de aanvrager de toeslag laten overmaken op rekening van zijn partner, de kinderopvang, de verhuurder, zijn oma.... In feite was er geen beperking ten aanzien van de ontvanger van het geld. Daarvan werd misbruik gemaakt, vandaar de aanscherping tot betaling louter op de eigen rekening miv 1 december 2013.
Door een rekening van een derde voor de uitbetaling aan te wijzen kon de aanvrager ervoor zorgen dat de uit te betalen toeslag werd uitbetaald aan een ander dan de persoon die daar formeel gesproken recht op heeft. Hierdoor was het bijvoorbeeld mogelijk dat de huurtoeslag door Belastingdienst/Toeslagen rechtstreeks op de rekening van de verhuurder wordt gestort, het zogenoemde geclusterd betalen (zie het onderdeel Huurtoeslag van dit handboek). Die mogelijkheid is per 1 december 2013 vervallen. Ook betaling aan een kinderopvanginstelling of gastouderbureau kwam veel voor. Artikel 6 van de Uitvoeringsregeling Awir schrijft voor dat het gegevensverkeer tussen Belastingdienst/Toeslagen en de rekeninghouder waar de toeslag op wordt gestort, plaatsvindt met gebruikmaking van het sofinummer van de aanvrager.

Belastingdienst/Toeslagen kon van de uitbetaling op rekening van een ander dan de aanvrager afwijken als daar gegronde redenen voor zijn (artikel 25, tweede lid, oud). Gegronde redenen zijn een dreigend faillissement of een surceance van betaling bij betaling op rekening van een verhuurder of kinderopvanginstelling. Een andere reden kan zijn de verdenking van misbruik of frauduleus handelen door de rekeninghouder. In feite wordt dan voorkomen dat door betaling aan de derde de tegemoetkoming niet ten goede komt aan het doel waarvoor deze is bestemd. Een belanghebbende hoeft niet altijd tijdig te weten dat zich zo'n situatie voordoet. Belastingdienst/Toeslagen kan de belanghebbende dan als het ware te hulp schieten. Vanaf 2014 is deze mogelijkheid geregeld in het derde lid van artikel 25. Bij regeling worden de mogelijkheden vastgelegd. Dat gaat dan vooral om de ontvangst van een toeslag voor bijvoorbeeld een kinderopvanginstelling mogelijk te maken.

Automatisch continueren

Een aanvraag voor een toeslag geldt niet slechts voor dat jaar, maar ook voor de daarop volgende jaren. Belastingdienst/Toeslagen verleent na een aanvraag over volgende jaren opnieuw een voorschot en doet een definitieve toekenning, zonder dat daaraan opnieuw een aanvraag voorafgaat. Het automatisch continueren vindt plaats in november of december van het lopende berekeningsjaar. Het tijdstip is gebaseerd op art. 16, tweede lid, Awir. Belastingdienst/Toeslagen kan de aanvrager eventueel voor het automatisch continueren verzoeken om nadere informatie (Awir, artikel 18).

Als aanvragers in het lopende berekeningsjaar een voorschot van nul hebben ontvangen (Awir, artikel 15, lid 5), vindt geen automatische continuering plaats. Er kunnen ook andere situaties zijn waarin automatisch continueren niet zinvol is, zoals de beëindiging van het hebben van kinderopvang of het niet meer wonen in een huurwoning.
Belastingdienst/Toeslagen laat de aanvrager in een brief schriftelijk weten dat - en vanaf welk jaar - de eerder gedane aanvraag niet meer zal gelden. Als de aanvrager voor een nieuw berekeningsjaar toch een toeslag wil ontvangen, moet hij een nieuwe aanvraag doen. Als hij geen brief over het niet continueren van de toeslagen ontving en zijn nieuwe aanvraag is eigenlijk te laat ingediend, dan beschouwt Belastingdienst/Toeslagen de aanvraag toch als op tijd ingediend op voorwaarde dat dit binnen een redelijke termijn is nadat de aanvrager weet dat hij aanspraak heeft op een toeslag. Bij twijfel over de redelijke termijn kan een behandelaar de zaak voorleggen via het Kennisloket.

Dan nog de volgende situatie. Een aanvrager ontvangt op grond van een (door deze ingevuld) te hoog inkomen in enig jaar een nihilbeschikking. B/T ziet dan af van automatisch continueren naar jaar t+1. Als het inkomen naderhand op een zodanig bedrag wordt vastgesteld dat toch recht op een toeslag over jaar t ontstaat, dan wordt dat recht nog steeds geacht door te lopen naar jaar t+1 en verder. Als deze belanghebbende dan alsnog opteert voor dezelfde toeslag in jaar t+1 (en eventueel verder) dan is hij altijd tijdig, want hij doet dat op basis van de oude, geaccepteerde, aanvraag.

Een aanvrager die een toeslag stopt, beïndigt zijn aanvraag. Er wordt dan niet automatisch gecontinueerd en de gestopte aanvraag geldt ook niet (meer) als een aanvraag op basis waarvan later, buiten de termijn, alsnog met succes een aanvraag over een later jaar ingediend zou kunnen worden. Op de gestopte aanvraag kan wel nog altijd een wijziging worden ingediend. Er is immers een (voorschot)beschikking geweest over dat jaar. Die kan altijd nog weer worden aangepast.

Wanneer er twijfel bestaat over de juistheid van een adres of als er geen adres bekend is, kan Belastingdienst/Toeslagen afzien van uitbetaling van de tegemoetkoming. Of de beschikking aanpassen.

Informatie-uitwisseling

Deze paragraaf gaat over de informatie-uitwisseling van en met B/T
Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen het opvragen van gegevens aan betrokkenen, aan derden en het verstrekken van gegevens door B/T.

Opvragen informatie bij aanvrager

De aanvrager is verplicht om uit eigen beweging B/T te informeren over bepaalde wijzigingen in de omstandigheden.
Daarnaast heeft B/Toeslagen zelf de bevoegdheid om bij aanvrager, zijn partner of medebewoner informatie op te vragen die van belang is voor de beoordeling van de aanvraag en de hoogte van de toeslag (artikel 18, lid 1). Gegevens en inlichtingen die voor de beoordeling nodig zijn, kunnen in verschillende fasen van de toekenningsprocedure opgevraagd worden:
- voorafgaand aan de verlening van een voorschot;

1873665 00724

- lopende de uitbetaling van het voorschot;
- voorafgaand aan de definitieve toekenning;
- nadat de tegemoetkoming is toegekend.

Reactietermijn

Betrokkene is verplicht de gevraagde informatie binnen een bepaalde termijn te verstrekken (artikel 18, lid 2). Als de informatie niet tijdig wordt verstrekt, stuurt B/Toeslagen een aanmaning waarbij een nieuwe termijn wordt gesteld (artikel 18, lid 3). Hierbij wordt op de gevolgen gewezen als de gevraagde informatie niet binnen de nieuwe termijn wordt verstrekt.

Bestuurlijke boete

Let op!

Als de informatie niet binnen de gestelde termijn van de aanmaning wordt verstrekt, kan een boete van maximaal € 1.500 worden opgelegd (artikel 40, lid 1). Bedrag van de maximale boete is op 1-7-2012 van € 1.500,-- gewijzigd in € 4.920,--)

Informatie wordt niet verstrekt

Als aanvrager, zijn partner of medebewoner de gevraagde informatie niet verstrekt, heeft dat gevolgen voor (artikel 18, lid 4):

- een verleend voorschot: het voorschot kan worden herzien. Dat zou kunnen betekenen dat de uitbetaling daarvan wordt stop gezet.
- een toeslag die nog niet is toegekend: de hoogte van de toeslag wordt dan ambtshalve bepaald
- een tegemoetkoming die is toegekend: de tegemoetkoming kan worden herzien op basis van het vermoeden dat de definitieve toekenning te hoog is geweest (zie ook hoofdstuk 6.4.2. en 6.6.).

Opvragen informatie bij anderen dan aanvrager

Informatie van derden

Ook anderen dan aanvrager zijn verplicht om aan B/T op haar verzoek kosteloos informatie te verschaffen waarvan de kennisneming van belang kan zijn voor de uitvoering van de Awir (artikel 38, lid 1). Dit is nader uitgewerkt in artikel 1a Uitvoeringsbesluit.

Aan B/T worden desgevraagd, zo mogelijk langs elektronische weg, gegevens verstrekt die van belang kunnen zijn voor de uitvoering van de Awir. De volgende gegevens worden daarbij verstrekt onder vermelding van het burgerservicenummer van degene op wie de gegevens betrekking heeft (artikel 1b, Uitvoeringsbesluit):

a) Voor zover het de toekenning van huurtoeslagen betreft door de verhuurder: gegevens inzake het huurcontract, waaronder in elk geval begrepen de huurprijs van de woning;
b) Voor zover het de toekenning van kinderopvangtoeslagen betreft door het kindercentrum, het gastouderbureau of de gastouder: gegevens inzake het kinderopvangcontract, waaronder in elk geval begrepen de uurprijs voor de kinderopvang en het aantal kinderen en uren waarvoor kinderopvang wordt genoten;
c) Voor zover het de toekenning van zorgtoeslagen betreft door de zorgverzekeraar, bedoeld in artikel 1, onderdeel b, van de Zorgverzekeringswet: gegevens inzake de zorgverzekering;
d) Voor alle toeslagen: gegevens m.b.t. inkomen, loon en vermogen van de inspecteur;
e) Voor zover van belang voor de toeslag: informatie over militairen en gedetineerden van de ministeries van Defensie en Justitie.

Reactietermijn
Betrokkene is verplicht de gevraagde informatie binnen een bepaalde termijn te verstrekken (artikel 38, lid 2). Als de informatie niet tijdig wordt verstrekt, maant B/T hem aan onder het stellen van een nieuwe termijn (artikel 38, lid 3).

Bestuurlijke boete

Let op!
Als de informatie niet binnen de gestelde termijn wordt verstrekt, kan een bestuurlijke boete van maximaal € 1.500 worden opgelegd (artikel 41, lid 1). Het bedrag van de maximale boete is op 1-7-2012 van € 1.500,-- gewijzigd in € 4.920,--)

Verstrekken van informatie door B/T

Op gegevens die B/T onder zich heeft of krijgt, rust geheimhouding. Dit is niet geregeld in de Awir, maar vloeit voort uit artikel 2.5 Awb.

Let op!
Het "Voorschrift Informatieverstrekking 1993" is niet van toepassing aangezien dit een uitwerking is van artikel 69 Awr (Immers de Awr geldt niet voor toeslagen, tenzij de Awir dat expliciet aangeeft).

Het voorgaande houdt in dat B/Toeslagen in principe geen gegevens mag verstrekken. In artikel 38a is echter opgenomen dat ter verbetering van de dienstverlening, voortvloeiende uit de uitvoering van de Awir, gegevens kunnen worden verstrekt. Dit is uitgewerkt in artikel 2 Uitvoeringsbesluit en betreft de gegevensverstrekking aan Hulp- en informatiepunten (Hip's). In dit artikel is tevens opgenomen dat de Hip's verplicht zijn tot geheimhouding en de gegevens uitsluitend op verzoek van de aanvrager mogen raadplegen of aan hem mogen verstrekken.

Definitieve toekenning

De toeslag wordt toegekend op basis van de inkomensgegevens afkomstig uit de BRI. Deze komen uit de aangifte of aanslag, of, als geen aangifte wordt gedaan, op basis van de jaaropgave(n) of de NINBI-beschikking. Is er geen inkomen dan wordt dit inkomen fictief op nihil gesteld (Awir 2012: artikel 14, derde lid). Artikel 19 Awir regelt de termijn voor de definitieve toekenning. Tot en met het berekeningsjaar 2012 moet definitief toegekend worden binnen 13 weken na de laatste van belang zijnde aangifte inkomstenbelasting. Aangiften ontvangen vóór 1 april worden geacht op 1 april te zijn ingediend. Wordt geen geen aangifte inkomstenbelasting gedaan dan is de termijn 1 december jaar t+1. Vanwege de komst van de dwangsomregeling bij definitief toekennen is de termijn van 13 weken per 2013 verlengd naar negen maanden. Daardoor moet de definitieve toekenning op basis van aangiftegegevens uiterlijk 31 december van jaar t+1 zijn beslag hebben gekregen. Per saldo een verruiming van de beslistermijn met 6 maanden. Bij uitstel voor het doen van aangifte schuift de termijn dienovereenkomstig op. De datum van 31 december jaar t+1 geldt dan ook als geen aangifte wordt gedaan. Beide beslistermijnen

1873665 00724

worden ook opgeschort met de wachttijd bij het verkrijgen van gegevens en inlichtingen gevraagd door B/T in het kader van toezicht voor het definitief toekennen (art. 19, derde lid, Awir). Een uitzondering betreft opgelegde aanslagen inkomstenbelasting: wanneer deze meer dan acht weken voor het einde van de termijn van 13 weken c.q. 9 maanden, zijn opgelegd, dan geldt nog een termijn van acht weken voor de definitieve toekenning. Nu de Belastingdienst voornemens is om het proces van definitieve vaststelling met de mogelijkheid van “soepel herzien” aanmerkelijk te versnellen wordt de termijn van acht weken – die in het kader van de dwangsomregeling niet is aangepast - voor Belastingdienst/Toeslagen ineens een knelpunt.

Op basis van de aangifte
Bij het toekennen van een toeslag op basis van gegevens in de aangifte inkomstenbelasting gaat het om de aangiften van al degenen van wie de draagkracht een rol speelt voor de hoogte van de definitief toe te kennen toeslag, dus zowel van de aanvrager als van zijn eventuele partner. En bij de huurtoeslag ook van de eventuele medebewoners.

Om te bewerkstelligen dat de toeslag in beginsel voor 1 juli van het jaar volgend op het berekeningsjaar wordt vastgesteld (zodat geen heffingsrente is verschuldigd, zie artikel 27, lid 2 van de Awir), was de beslistermijn in artikel 19, eerste lid, gekoppeld aan het moment van indiening van de aangifte inkomstenbelasting. Dit moment is voor de aangiften die worden ingediend vóór 1 april bij fictie vastgesteld op 1 april. De beslistermijn was voor de berekeningsjaren t/m 2012 gesteld op dertien weken na de indiening van de laatste in dit kader van belang zijnde aangifte inkomstenbelasting, zodat de definitieve toekenning er vóór 1 juli jaar t+1, moet zijn.

De vaststelling wordt gevolgd door een herziening als de inspecteur bij het vaststellen van de aanslag inkomstenbelasting afwijkt van de gegevens in de aangifte (Awir, artikel 20).

Als de inspecteur van de Belastingdienst besluit om ambtshalve een aanslag inkomstenbelasting op te leggen omdat geen aangifte is ingediend, is het moment waarop de aanslag wordt vastgesteld bepalend voor de definitieve toekenning. Van een dergelijke situatie is slechts sprake, als al degenen van wie de draagkracht een rol speelt voor de hoogte van de tegemoetkoming (de aanvrager, zijn partner en eventuele medebewoners) en die voor een aanslag inkomstenbelasting in aanmerking komen, geen aangifte hebben ingediend. Vanaf 2014 kan Belastingdienst/Toeslagen – als de inspecteur IB constateert dat een adres twijfelachtig is, ook dan het voorschot aanpassen. Dat volgt uit het aan artikel 16 Awir toegevoegde zevende lid, letter b.

Op basis van de NINBI-beschikking
Als er voor de aanvrager, partner en/of medebewoner(s) een NINBI-beschikking wordt vastgesteld, dan vindt de definitieve toekenning plaats binnen acht weken na de vaststelling van de laatste NINBI-beschikking. Uitzondering op deze termijn: als de genoemde achtwekentermijn eerder verstrijkt dan de termijnen zoals die gelden voor het definitief toekennen op basis van de IB-aangifte, dan geldt niet de achtwekentermijn maar de termijn zoals die zou gelden in het geval wordt toegekend op basis van aangifte.

Op basis van de loonopgave(n)
In alle andere gevallen dan hiervoor genoemd – er wordt geen aanslag inkomstenbelasting opgelegd, dan wel geen NINBI beschikking afgegeven – moet de beschikking tot toekenning zijn genomen uiterlijk 31 december van het jaar volgend op het berekeningsjaar. Dit was t/m het berekeningsjaar 2012: 1 december.

Huishouding met meerdere varianten
Het is natuurlijk mogelijk dat in een toeslaghuishouden slechts één persoon aangifte doet en de andere niet. De toekenningstermijnen voor die situaties zijn als volgt:

1. Een persoon doet aangifte IB, de andere personen niet (zijn ontvangen een jaaropgaaf): hier geldt de toekenningstermijn op basis van aangifte.
2. Een persoon doet aangifte IB, een persoon ontvangt een NINBI-beschikking en een persoon ontvangt een jaaropgaaf: de toekenningstermijn op basis van aangifte geldt, tenzij de termijn voor toekenning op basis van de NINBI-beschikking later verloopt. In dat geval geldt de laatste termijn.
3. Een persoon ontvangt een NINBI-beschikking, de andere persoon (personen) ontvangt een jaaropgaaf: de termijn voor toekenning op basis van de NINBI-beschikking geldt.

Als de termijnen voor Belastingdienst/Toeslagen te kort blijken te zijn, heeft Belastingdienst/Toeslagen voor de berekeningsjaren t/m 2012 de mogelijkheid om de beslistermijn te verlengen. Hiervoor moet vanzelfsprekend een gegronde reden bestaan, bijvoorbeeld gerezen twijfel over de gegevens die ten grondslag liggen aan de gevraagde toeslag. Belastingdienst/Toeslagen zal dan de aanvrager om nadere informatie of bewijsstukken vragen. Bij verlenging van de termijn zal Belastingdienst/Toeslagen moeten aangeven voor welke datum de aanvrager de beschikking wel tegemoet kan zien. In de praktijk is de termijn geregeld niet gehaald, maar is de termijn nooit formeel verlengd. Met ingang van de berekeningsjaren 2013 en verder is dit door de invoering van de wet dwangsom verleden tijd. De enige verlenging van de termijn die mogelijk is, vloeit voort uit de tijd die gemoeid gaat met de verstrekking van de door Belastingdienst/Toeslagen gevraagde inlichtingen, als bedoeld in art. 18 en 38 Awir.

Uitbetaling restant definitief toegekende toeslag

De aanvrager ontvangt binnen 4 weken na dagtekening van de beschikking de uitbetaling van zijn toekenning. Als de aanvrager eerder voorschotten heeft ontvangen, worden die met de definitieve toekenning verrekend. Uitbetaling vindt dan slechts plaats voor zover daartoe na verrekening met het voorschotbedrag nog grond bestaat. Dit staat ook op de beschikking vermeld. De verrekening van een verleend voorschot kan niet alleen leiden tot een uitbetaling, maar ook tot een terugvordering. Een en ander is afhankelijk van de hoogte van het voorschot en het uiteindelijk vastgestelde bedrag van de definitieve toekenning. Een te laag voorschot leidt tot een nabetaling. Een te hoog voorschot tot een terugvordering (Awir, artikel 24). Zie verder het hoofdstuk Terugvordering.

Per 2014 kan ook hier bij een onjuist adres of bij twijfel over het adres afgezien worden van uitbetaling van het restant (art. 24a Awir). Praktisch is dat lastig te realiseren (zie ook 7.6.1)

1873665 00724

Rente

Over bedragen die de aanvrager van Belastingdienst/Toeslagen ontvangt of aan Belastingdienst/Toeslagen moet terugbetalen, wordt gedurende het berekeningsjaar geen rente berekend (Awir, artikel 27). Het wetsartikel bepaalt dat uitsluitend over het tijdvak van 1 juli volgend op het berekeningsjaar tot de datum van de definitieve toekenning of de herziening van die definitieve toekenning rente wordt berekend.

Naast deze rente kan een aanvrager, ook gedurende het berekeningsjaar, invorderingsrente in rekening worden gebracht.

Voorbeeld
Mevrouw A en haar partner ontvangen over 2006 € 600 voorschot huurtoeslag. Bij de definitieve toekenning van de huurtoeslag over 2006 blijkt dat A recht heeft op een toeslag van € 1000. De datum van de beschikking van de definitieve toekenning is 1 oktober 2007. Dit betekent dat A rente vergoed krijgt over de maanden juli, augustus en september 2006.

Voorbeeld
B heeft in december 2005 een aanvraag huurtoeslag gedaan. Door een fout in de automatisering berekent Belastingdienst/Toeslagen de toeslag op hoogte nul. In april 2006 wordt de fout ontdekt en wordt duidelijk dat B aanspraak heeft op € 2.400 huurtoeslag over 2006.
Belastingdienst/Toeslagen betaalt de voorschotten over de maanden januari tot en met april in één keer uit en de andere voorschotten volgens de reguliere systematiek. Omdat de nabetaling plaatsvindt in het berekeningsjaar zelf, vergoedt Belastingdienst/Toeslagen geen rente.

7. Dwangsom

8.1 Dwangsom bij definitief beschikken

Voor de wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen wordt verwezen naar Hoofdstuk 4 van het Handboek Awb. Vanaf 2013 kent de Awir (artikel 12, tweede lid) ook een dwangsomregeling. Daarover gaat dit onderdeel. Naast de op grond van de Awb verschuldigde dwangsommen kan een dwangsom voor Belastingdienst/Toeslagen bij aanvragen alleen aan de orde komen vanaf het berekeningsjaar 2013 bij het definitief beschikken en bij bezwaren tegen definitieve beschikkingen. Voor de hele voorschotfase en bezwaren in de voorschotfase geldt paragraaf 4.1.3.2. van de Awb niet (art. 12, tweede lid, Awir). Dat dit zo is wordt gemotiveerd vanuit fraudebestrijding: op deze wijze is B/T beter in staat om het uitbetalen van toeslagen aan de poort te controleren. Vanwege de dwangsomregeling zijn ook een paar termijnen voor het opleggen van een definitieve beschikking aangepast (zie 7.8 hiervoor).

8.2 Hoogte dwangsom

Het financiële risico dat B/T bij de toepassing van de dwangsomregeling loopt is beperkt. Het dwangsombedrag wordt gesteld op € 10 voor iedere week die B/T in gebreke is. Daarbij is de maximaal te verbeuren dwangsom € 100. Mocht het gaan om definitieve toekenningen of nabetalingen onder de € 100, dan is de maximaal te verbeuren dwangsom lager, nl € 30. Gaat het om definitieve toekenningen of nabetalingen onder de € 30, dan kan B/T geen dwangsom verbeuren. Deze veel lagere bedragen in vergelijking met de Awb zijn te verklaren enerzijds uit het massale proces van B/T en anderzijds uit het feit dat diverse afzonderlijke toeslagen (zorg en kgb met name) relatief lage bedragen kennen.

8.3 Uitzondering

Het massale proces van Toeslagen kan er toe leiden dat er b.v. bij een systeemfout of andere verstoring van het uitvoeringsproces massaal bezwaarschriften worden ingediend. Wanneer belanghebbenden dan massaal een beroep op de dwangsomregeling dreigen te doen dan kan dat kostbaar worden. De Minister kan in zo'n geval bij ministeriele regeling paragraaf 4.1.3.2 van de Awb buiten toepassing verklaren. Die regeling moet binnen acht weken leiden tot een wetsvoorstel. Wanneer dat voorstel wordt ingetrokken of een van de kamers van de Staten_Generaal neemt het niet aan, dan wordt de ministeriele regeling ook meteen ingetrokken.

9 Herziening van voorschotten en definitieve toekenningen

Onder herziening wordt verstaan het door Belastingdienst/Toeslagen ambtshalve of op verzoek wijzigen dan wel intrekken van een eerder genomen voorschot of een definitieve toekenning (DT).

Tot een herziening kan worden besloten:
- op verzoek van de belanghebbende
- door Belastingdienst/Toeslagen (ambtshalve, dus zonder een verzoek van de belanghebbende)
- naar aanleiding van een bezwaarschrift

De bezwaartermijn start volgens art. 35 Awir op de dag na die van de dagtekening van de beschikking. Datzelfde geldt voor de beroepstermijn (dag na dagtekening uitspraak: art. 36 Awir). Dat komt omdat in het geautomatiseerde proces van de Belastingdienst voorschotten meestal geruime tijd voor de dagtekening worden verstuurd. De dagtekening is dan een eenvoudiger ijkpunt dan de datum van de bekendmaking van art. 6:8 Awb.

In grensoverschrijdende situaties (Kinderopvangtoeslag of KGB) wordt in een aantal gevallen de toeslagbeschikking opgemaakt met dagtekekening en naar de Svb gestuurd. De Svb betaalt vervolgens de toeslag uit: dat is in die gevallen waarin Nederland eventueel een aanvulling moet verlenen op het buitenlandse recht op gezinsbijslag. Het moment van de (latere) bekendmaking van de Svb beschikking over de aanvulling bepaalt dan de termijn voor het indienen van het bezwaarschrift: de belanghebbende was namelijk niet eerder op de hoogte van de toeslagbeschikking (zie ook HB Awb, 3.1.4)

Dit hoofdstuk gaat per beschikkingstype in op de verschillende herzieningsvarianten.
1. voor voorschotten
2. voor definitieve toekenningen

9.1. Herziening voorschotbeschikking

9.1.1. Op verzoek

De bevoegdheid van Belastingdienst/Toeslagen om de voorschotbeschikking te herzien staat in artikel 16, lid 4, van de Awir. Daarbij maakt het niet uit of de belanghebbende daartoe wel of geen verzoek heeft ingediend. Er staan immers geen voorwaarden voor een herziening in dit artikel. Bovendien kan een herziening op grond van deze bepaling zowel in het nadeel als in het voordeel van de belanghebbende zijn.

In de voorschotfase wordt een verzoek om herziening door Belastingdienst/Toeslagen doorgaans aangemerkt als een mutatieverzoek. Een mutatieverzoek wordt in beginsel altijd door Belastingdienst/Toeslagen gehonoreerd met een aangepaste voorschotbeschikking. Alleen wanneer er twijfel is over de juistheid van

1873665 00724

het verzoek of de daarin verstrekte gegevens wordt nader onderzoek gedaan.

Omdat er sprake is van een bevoegdheid moet Belastingdienst/Toeslagen bij de uitoefening daarvan de belangen afwegen en ook laten blijken dat die belangenafweging heeft plaatsgevonden. Omdat de meeste herzieningen het gevolg zijn van een mutatieverzoek, blijkt uit de nieuwe beschikking al dat deze afweging heeft plaatsgevonden. Wordt een herzieningsverzoek echter afgewezen, dan moet aan de belanghebbende worden aangegeven waarom het verzoek is afgewezen.

Nadat de DT-beschikking is afgegeven, is een herziening van de voorschotbeschikking niet meer mogelijk. Hoewel een dergelijke herziening strikt juridisch genomen nog wel mogelijk is, zal deze herziening nergens toe leiden omdat op basis van artikel 24, lid 2, van de Awir deze herziening wordt verrekend met de definitieve vaststelling.

9.1.2. Naar aanleiding van een bezwaarschrift

Wanneer een belanghebbende een bezwaarschrift tegen een voorschotbeschikking heeft ingediend, dat aan alle voorwaarden voldoet (zie het handboek Awb: 3.1.2), dan moet naar aanleiding daarvan een heroverweging plaatsvinden. Deze heroverweging kan leiden tot een herziening van het voorschot. De wettelijke basis voor deze herziening is dan niet artikel 16, lid 4, van de Awir, maar artikel 7:11, lid 2, van de Awb. Wanneer blijkt dat het voorschot op een te laag bedrag is vastgesteld, wordt dit herzien naar aanleiding van het bezwaarschrift. Op de beschikking komt dan ook te staan: Beslissing op bezwaar.

Wanneer het bezwaarschrift niet aan alle voorwaarden voldoet, kan het voorschot toch herzien worden, maar dan op basis van artikel 16, lid 4, van de Awir. Dit is dan echter geen beslissing op bezwaar, maar een nieuw primair besluit. Op het bezwaarschrift moet ook dan nog wel een beslissing worden genomen: namelijk dat het niet-ontvankelijk is.

Het is in beginsel niet mogelijk om iemand slechter te maken van zijn bezwaarschrift. Dit wordt het verbod op reformatio in peius genoemd. Dit betekent echter niet dat als tijdens de bezwaarbehandeling wordt ontdekt dat een voorschot te hoog is, dit niet mag worden aangepast. In artikel 6:18, lid 1, van de Awb is namelijk bepaald dat het feit dat er een bezwaar is ingediend niet betekent dat de bevoegdheid uit artikel 16, lid 4, Awir komt te vervallen.

Voorbeeld
In de volgende situatie kan worden overgegaan tot een herziening ten nadele tijdens bezwaar, ofwel er is geen sprake van strijd met het verbod op reformatio in peius.

De belanghebbende gaat in bezwaar tegen de herziening van zijn voorschot huurtoeslag vanwege een verlaging van de rekenhuur. Tijdens bezwaar blijkt - op aangeven van de belanghebbende zelf - dat een onderhuurder ten onrechte niet is meegenomen bij de vaststelling van het voorschot. Door deze omstandigheid kan geen aanspraak meer worden gemaakt op huurtoeslag. Aangezien dit zonder bezwaar op

1873665 00724

grond van artikel 16, lid 4 van de Awir tot een herziening van het voorschot kan leiden, is dit tijdens bezwaar ook mogelijk.

9.1.3. Wijzigen gegevens belanghebbende

De toeslagensystematiek is gebaseerd op voorschotverlening, waarbij het voorschot is gebaseerd op de gegevens die bij Belastingdienst/Toeslagen bekend zijn. Wanneer er niet de juiste gegevens bij Belastingdienst/Toeslagen bekend zijn, moet de belanghebbende deze alsnog doorgeven. Het gaat hier dus om informatie die de belanghebbende op eigen initiatief moet verstrekken. Deze verplichting is neergelegd in artikel 17 van de Awir. Per toeslagsoort kan het om verschillende wijzigingen gaan. Ze worden hieronder behandeld.

Voor alle toeslagen

In artikel 5 van de Uitvoeringsregeling Awir is bepaald in welke gevallen belanghebbenden wijzigingen moeten melden. Dit kan zowel schriftelijk als elektronisch en in sommige gevallen ook telefonisch. Het gaat om de volgende wijzigingen:

- het aangaan of beëindigen van een partnerschap
- een verhoging van het inkomen van de aanvrager zelf, zijn partner en/of zijn medebewoner(s), die leidt tot een verlaging van de tegemoetkoming van meer dan 100 euro
- een verhuizing van de aanvrager zelf, zijn partner en/of zijn medebewoner(s) naar of vanaf een buiten Nederland gelegen woonadres dan wel tussen twee buiten Nederland gelegen woonadressen

Voor de huurtoeslag

Ontvangt de aanvrager een voorschot huurtoeslag, dan moet hij ook aan Belastingdienst/Toeslagen doorgeven:

- een wijziging in de huurprijs (in veel gevallen wordt de wijziging in de huurprijs door de verhuurder doorgegeven) - het aangaan of beëindigen van een huurovereenkomst of een onderhuurovereenkomst
- een verandering van verhuurder
- een verhoging van het geschatte vermogen van de aanvrager zelf, zijn partner en/of zijn medebewoner(s), waardoor over het berekeningsjaar waarschijnlijk sprake zal zijn van 'voordeel uit sparen en beleggen'
- de komst of het vertrek van een medebewoner

Omdat het vermogen in de IB vanaf 2011 wordt bepaald per peldatum 1 januari is de verhoging van het geschatte vermogen nog maar beperkt van waarde: alleen voor de periode tussen het automatisch gecontinueerde voorschot en 2 januari van het berekeningsjaar waar dat voorschot over gaat. In theorie kan het vermogen ook op 1 januari nog stijgen (denk aan een erfenis). Stijgingen van na die datum hebben geen invloed meer op dat voorschot.

Voor zorgtoeslag

Ontvangt de aanvrager een voorschot zorgtoeslag, dan moet hij Belastingdienst/Toeslagen ook op de hoogte stellen van een beëindiging van zijn zorgverzekering, of van een opschorting van die zorgverzekering in het geval van detentie (Zorgverzekeringswet, artikel 24).

Voor kinderopvangtoeslag

Ontvangt de aanvrager een voorschot kinderopvangtoeslag, dan moet hij aan Belastingdienst/Toeslagen doorgeven:

- een wijziging in het soort of het aantal uren genoten kinderopvang door een kind van hemzelf of van zijn partner
- een wijziging van het geregistreerde kindercentrum of geregistreerde gastouderbureau
- een wijziging van de uurprijs
- - een wijziging van de tegemoetkoming van de gemeente of het UWV (als bedoeld in artikel 22 en artikel 29 van de Wet kinderopvang)
Deze laatste geldt dus voor de jaren t/m 2012.

Wordt alleen kindgebonden budget ontvangen, dan gelden uitsluitend de voorwaarden als hiervoor genoemd onder alle toeslagen.

Zoals hiervoor toegelicht regelen artikel 17 van de Awir en artikel 5 van de Uitvoeringsregeling Awir de gevallen waarin de aanvrager verplicht is om uit zichzelf wijzigingen door te geven aan Belastingdienst/Toeslagen.

9.1.4. Verzoek om inlichtingen

Belastingdienst/Toeslagen kan op grond van artikel 18 van de Awir de aanvrager, zijn partner en/of zijn medebewoner(s) ook vragen om inlichtingen te verstrekken die nodig zijn om te kunnen beoordelen of en tot welk bedrag aanspraak bestaat op een toeslag. B/T krijgt daarnaast ook autonoom, van andere bestuursorganen zoals gemeenten of DUO, gegevens binnen op basis waarvan (voorstellen tot) aanpassingen aan voorschotten worden gedaan.Belastingdienst/Toeslagen kan op verschillende momenten om gegevens en inlichtingen vragen: voorafgaand aan de verlening van een voorschot, lopende de uitbetaling van het voorschot, voorafgaand aan de definitieve toekenning van de toeslag, of nadat de definitieve toekenning heeft plaatsgevonden. Vanaf 2014 is in het tweede lid opgenomen dat de gegevens en inlichtingen moeten worden verstrekt op een door B/T aangegeven wijze. Het artikel biedt daarmee de wettelijke ndersteuning voor de al in 2013 gehanteerde aanpak om bij onbekendheid van de aanvrager of bij andere gesignaleerde grote risico's de aanvrager te verplichten om zich persoonlijk bij een balie van een Belastingkantoor te melden met zijn gegevens. Niet verschijnen betekent: geen toeslag.

Belastingdienst/Toeslagen moet een termijn stellen voor het verstrekken van de gevraagde gegevens en inlichtingen. Worden die niet binnen die termijn verstrekt, dan zal Belastingdienst/Toeslagen de betrokkene rappelleren onder het stellen van een nieuwe termijn. Dat hoeft overigens enkel bij informatie ten behoeve van definitief toekennen. Dat neemt niet weg dat rappelleren wel de lijn is die B/T ook in de voorschotfase toepast. Vanzelfsprekend zal Belastingdienst/Toeslagen dan wijzen op de gevolgen die optreden als de gevraagde informatie ook dan niet wordt verstrekt. Dit kan er in theorie toe leiden dat de uitbetaling van de termijnen van een voorschot tijdelijk wordt opgeschort (artikel 23 van de Awir). In de praktijk wordt dit middel weinig gebruikt om het bewerkelijke karakter ervan. Blijft een aanvrager, zijn partner of de medebewoner(s) in gebreke te voldoen aan het in dit artikel bepaalde, dan kan Belastingdienst/Toeslagen het voorschot herzien. Dit kan inhouden dat de toeslag op nihil wordt gezet.
Belastingdienst/Toeslagen kan het voorschot ook wijzigen zonder dat eerst gevraagd wordt om inlichtingen, omdat er bijvoorbeeld betrouwbare derdeninformatie is verkregen (b.v. een huurwijziging) of bijvoorbeeld bij een vermoeden van een fraude.

Gaat het om inlichtingen die gevraagd worden voorafgaand aan het definitief toekennen van de toeslag, dan leidt het niet-verstrekken ertoe dat Belastingdienst/Toeslagen de hoogte van de toeslag ambtshalve bepaalt. Dat de aanvrager de gevraagde informatie niet heeft verstrekt, zal kunnen leiden tot de conclusie dat niet te bepalen is of de aanvrager voldoet aan alle voorwaarden voor de toeslag. Het gevolg daarvan is dat de hoogte van de toeslag op nihil wordt gesteld.

Per 2013 is aan artikel 18 een vierde lid toegevoegd dat het mogelijk maakt om de toeslag ambtshalve vast te stellen als de de inspecteur niet, of niet tijdig, gegevens over het Ninbi (niet in Nederland belaste inkomen) ontvangt. Komen er later alsnog gegevens binnen dan is herziening op basis van de artt. 20, 21 en 21a Awir mogelijk. (Zie ook 9.2)

Artikel 38 Awir (in samenhang met art. 1a van het Uitvoeringsbesluit Awir) geeft B/T de mogelijkheid om gegevens op te vragen bij b.v. andere uitvoeringsorganisaties of bij kinderopvanginstellingen of verhuurders. Van die mogelijkheid wordt veel gebruik gemaakt om huurgegevens te verkrijgen (voorschotverlening) of gegevens over de kinderopvang (ten behoeve van definitief toekennen). Kinderopvanginstellingen die per 2014 gebruik maken van de mogelijkheid om af te wijken van het ene rekeningnummer voor de aanvrager, die dus de toeslag op de rekening van de opvang laten storten, verbinden zich bij convenant tot het aanleveren van de opvanggegevens aan B/T gedurende de vorschotfase.

Op grond van artikel 16, vijfde lid, Awir kan B/T het voorschot herzien. Daaraan zijn geen voorwaarden verbonden. Er is ook geen sprake van een tijdslimiet zoals bij het herzien van een definitieve toekenning.

In februari 2012 heeft B/T het voorschot kinderopvangtoeslag van belanghebbende herzien naar nihil. De AbRvS zegt daarover: uit art. 16 lid vier (thans: lid vijf) volgt dat B/T, zolang hij de tegemoetkoming nog niet heeft toegekend, de hoogte van het voorschot mag herzien. Dat art. 15 lid 1 Awir een termijn stelt tot wanneer een aanvraag om een tegemoetkoming kan worden ingediend en art. 19 lid 1 [Awir] een termijn waarbinnen de Belastingdienst/Toeslagen tot toekenning van de tegemoetkoming dient te komen, maakt dit niet anders. Uit die bepalingen noch uit enige andere bepaling van de Awir, volgt dat het verstrijken van vorenbedoelde termijnen ertoe leidt dat de hoogte van het voorschot niet meer mag worden herzien (AbRvS, 11 december 2013, ECLI:NL:RVS:2013:2373).

Wanneer er informatie wordt opgevraagd na de definitieve vaststelling, betekent het niet aanleveren van de informatie niet automatisch dat de tegemoetkoming herzien kan worden. (Zie voor de voorwaarden paragraaf 9.2.)

9.2. Herziening van een DT-beschikking

Net als bij een voorschot kan een definitief vastgestelde tegemoetkoming worden herzien naar aanleiding van een bezwaarschrift of een verzoek van de belanghebbende. Hierbij gelden wel deels andere regels omdat een “definitieve” toekenning niet zo maar mag worden herzien. Dit onderscheid blijkt ook uit de wet. Zoals hierboven

aangegeven staan in artikel 16, lid 4, van de Awir geen voorwaarden voor het herzien van een voorschot. In de artikelen 20, 21 en 21a van de Awir staan deze wel voor de herziening van een definitief vastgestelde tegemoetkoming.

9.2.1. Herziening naar aanleiding wijziging inkomen

Wanneer na een definitieve vaststelling van een toeslag een inkomensgegeven (verzamelinkomen of de jaaropgaaf) of een niet in Nederland belastbaar inkomen (NINBI) wordt vastgesteld of gewijzigd en hieruit blijkt dat de toeslag op een onjuist bedrag is vastgesteld, dan *moet* de toeslag worden herzien (artikel 20, lid 1, van de Awir). Deze herziening kan zowel in het voordeel als het nadeel van de belanghebbende zijn en kan dus leiden tot een nabetaling of een terugvordering.

De herziening moet gebeuren binnen acht weken na het bekend worden van het inkomensgegeven dan wel binnen acht weken nadat de vaststelling of wijziging van het NINBI onherroepelijk is geworden (artikel 20, lid 2, Awir). De termijn voor de herziening hangt dus af van de wijziging van het inkomen. De herzieningstermijn van vijf jaar die geldt voor de herziening op basis van artikel 21 of 21a van de Awir geldt hier dan ook niet.

Toepassing van artikel 20 Awir wacht niet op bezwaar IB
Gelet op vaste rechtspraak van de Afdeling, zie onder meer de uitspraak van 7 juli 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BN0491 en de uitspraak van 8 augustus 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BX3915, dient ter bepaling van de draagkracht, waarvan het recht op en de hoogte van de zorgtoeslag afhankelijk is, ingevolge artikel 7, lid 1, gelezen in verbinding met artikel 8, lid 1, van de Awir, het verzamelinkomen, zoals in de aanslag inkomstenbelasting is opgenomen, in aanmerking te worden genomen. Uit het voorgaande volgt dat Belastingdienst/Toeslagen op grond van artikel 20, lid 2, van de Awir gehouden was om naar aanleiding van het door de inspecteur vastgestelde verzamelinkomen het recht op zorgtoeslag voor 2008 te herzien.

B/T hoeft bij het definitief vaststellen van een tegemoetkoming en het eventueel opleggen van een terugvordering van voorschotten dus geen rekening te houden met een eventuele lopende procedure tegen de aanslag IB van belanghebbende. Wel geldt dat lopende de procedure bij Blauw, voor de terugvordering van een tegemoetkoming door B/T uitstel van betaling verleend kan worden (artikel 8 Uitvoeringsregeling Awir). RvS, 16 april 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1321.

9.2.2 Herziening in het nadeel van de belanghebbende

Wanneer een toeslag definitief is vastgesteld mag deze niet meer zomaar worden herzien, zeker niet in het nadeel van de belanghebbende. Dit betekent echter niet dat een onjuiste toekenning nooit teruggedraaid mag worden. Artikel 21 van de Awir biedt namelijk de mogelijkheid om in bepaalde gevallen een DT-beschikking te herzien in het nadeel van de belanghebbende.

Ten eerste mag een DT-beschikking worden herzien wanneer er na de vaststelling nieuwe feiten of omstandigheden zijn (artikel 21, lid, 1, onder a, van de Awir). Dit zijn feiten of omstandigheden waarvan Belastingdienst/Toeslagen bij de vaststelling redelijkerwijs niet op de hoogte kon zijn. Deze herzieningsbevoegdheid geldt dus niet voor gevallen waarbij na de DT-beschikking alsnog stukken worden opgevraagd, die eigenlijk voor de vaststelling hadden moeten worden opgevraagd. Een nieuw feit is bijvoorbeeld aanwezig als een jaaropgave kosten kinderopvang zou worden ontvangen van een kindercentrum die afwijkt (lager is) dan de jaaropgave die belanghebbende eerder toezond en op basis waarvan de DT is vastgesteld.

Woningcorporatie stuurt B/T eigener beweging een huurspecificatie. Daaruit blijkt een lagere kale huurprijs dan die welke B/T heeft gebruikt bij DT. Nieuw feit. (Rb Utrecht: 7 februari 2014: UTR 13/2422 – geen ECLI bekend).

Ten tweede bestaat er de bevoegdheid om een DT-beschikking te herzien als de toeslag op een te hoog bedrag is vastgesteld en de belanghebbende of zijn partner wist dit of behoorde dit te weten (artikel 21, lid 1, onder b, van de Awir). Het gaat er hier dus niet alleen om of de belanghebbende het feitelijk wist, want deze bevoegdheid geldt ook als hij het redelijkerwijs behoorde te weten.

Omdat de herziening op basis van artikel 21, lid 1, van de Awir een bevoegdheid is, moet gemotiveerd worden waarom gebruik wordt gemaakt van deze bevoegdheid. Het spreekt voor zich dat, op het moment dat Belastingdienst/Toeslagen weet dat er bij een DT-beschikking een te hoog bedrag is vastgesteld, beoordeeld moet worden of art 21 Awir toestaat om tot herziening over te gaan. Als dat zo is , dan zal Belastingdienst/Toeslagen zo snel mogelijk overgaan tot het herstellen van de te hoge vaststelling. Dus ook als Belastingdienst/Toeslagen eerder een fout heeft gemaakt.

Belastingdienst/Toeslagen doet dit omdat het belangrijk is dat de toeslagen alleen terecht komen bij die mensen die er recht op hebben. Belastingdienst/Toeslagen moet namelijk zorgen voor een doelmatige en rechtmatige uitvoering van de inkomensafhankelijke regelingen, op basis van zowel de materiewetten waarin de gerechtigheid tot de toeslag is geregeld als de bepalingen in de Awir (Kamerstukken II, 2004-2005, 29764, nr.3, p.4). Een te hoge en onjuiste vaststelling brengt een onterechte besteding van publieke middelen met zich mee. De herziening is dan ook bedoeld als een correctie op een onjuiste en te hoge vaststelling en niet als een straf.

Daarnaast zal aan de belanghebbende moeten worden medegedeeld waarom gebruik wordt gemaakt van de herzieningsbevoegdheid. Dit geldt eveneens wanneer een negatieve beslissing wordt genomen op een bezwaarschrift tegen een herziening van een DT-beschikking. De bewijslast voor deze herziening ligt bij B/T. Zo zal B/T ook moeten aantonen dat de belanghebbende wist dat er iets niet goed was aan de toeslag. Dat lukt niet altijd, blijkt uit de rechtspraak. Het lukt wel als de toeslag hoger is dan de gemaakte kosten (kinderopvang

AbRvS, 4 april 2013, , als het inkomen met nul op de beschikking staat terwijl dit inkomen positief is, of als belanghebbende geen eigen bijdrage heeft betaald (kinderopvang) terwijl in de vraagbrief door B/T uitdrukkelijk is meegedeeld dat er kosten moeten worden gemaakt als voorwaarde voor het recht (AbRvS 10 april 2012, ECLI:NL:RVS:2013:BZ7656).

Nog een voorbeeld: B/T wijst een aanvraag zorgtoeslag af omdat deze te laat is. Ook het bezwaar daartegen wordt afgewezen. Belanghebbende gaat in beroep. Lopende het beroep stelt het systeem toch een DT vast, waarbij is uitgegaan van een tijdige aanvraag. B/T herziet die DT naar nihil. In zo'n geval moet belanghebbende weten dat hij geen recht had, gezien de afwijzing van zowel aanvraag als bezwaarschrift.

Herzien lukt niet als na DT nog stukken zijn opgevraagd en het blijkt dan dat de eigen bijdrage niet is betaald, c.q. dat het contract niet deugde. Dan hoeft de belanghebbende op moment DT niet te weten dat de toeslag te hoog was (AbRvS, 3 april 2013, **ECLI:NL:RVS:2013:BZ7597** , 2). Het lukt ook niet als de verklaring omtrent het gedrag (vog) van de gastouder de opschortende voorwaarde was voor de start) van de overeenkomst. Als de gastouder de vog op een later tijdstip dan de ingangsdatum aan het gastouderbureau heeft gegeven, dan hoefde de belanghebbende dat niet te weten (AbRvS, 3 april 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ7589)

Een belanghebbende meende dat een herziening van de DT en de daaruit volgende terugbetalingsverplichting een inmenging was in het eigendomsrecht als bedoeld in artikel 1, Eerste Protocol, bij het EVRM. Dat klopt, zegt de AbRvS. Maar die inmenging

- is gerechtvaardigd (algemeen belang van de staat bij een juiste besteding van gemeenschapsgelden),
- bij wet voorzien (artikel 21 Awir), en
- gaat niet verder dan het doel vereist (gelet op draagkracht moet teveel ontvangen bedrag worden terugbetaald).

Dus geen strijd met artikel 1, EP, bij EVRM. (AbRvS, 8 augustus 2012, **ECLI:NL:RVS:2012:BX3915**
Ten slotte mag een DT-beschikking niet meer worden herzien op basis van artikel 21 van de Awir, indien vijf jaar zijn verstreken na de laatste dag van het berekeningsjaar. (Een DT mag buiten die termijn wel opgelegd worden: zie 9.1.4) Voor het berekeningsjaar 2006 geldt dus dat deze herziening niet meer mogelijk is vanaf 1 januari 2012.

9.2.3. Herzien in het voordeel van de belanghebbende

Een herziening in het voordeel van de belanghebbende kan voortkomen uit een verzoek of bezwaarschrift. De herziening naar aanleiding van een bezwaarschrift is beschreven in paragraaf 8.2.4. Daarnaast kan Belastingdienst/Toeslagen uit eigen beweging (ambtshalve) een DT-beschikking herzien. Hiervan is sprake als er geen bericht van de klant aan ten grondslag ligt, maar Belastingdienst/Toeslagen zelf constateert dat de beschikking onjuist is.

Na een geheel of gedeeltelijk afwijzende DT-beschikking kan de belanghebbende een nieuwe aanvraag doen. Dit is geregeld in artikel 4:6, eerste lid, van de Awb. Met een dergelijke 'nieuwe aanvraag' vraagt

1873665 00724

de belanghebbende eigenlijk Belastingdienst/Toeslagen om ten gunste van hem terug te komen op een eerder genomen, geheel of gedeeltelijk afwijzende beschikking. Artikel 4:6 stelt hierbij als voorwaarde dat de belanghebbende nieuwe gebleken feiten of veranderde omstandigheden meldt. Indien hij dit niet doet mag de aanvraag direct worden afgewezen onder verwijzing naar de eerdere beschikking (artikel 4:6, lid 2, van de Awb).

Naast de algemene bevoegdheid van artikel 4:6 van de Awb kent de Awir sinds 2011 voor BT een verplichting om in bepaalde gevallen de DT-beschikking te herzien in het voordeel van de belanghebbende. Dit is neergelegd artikel 21a van de Awir. Artikel 21a verschilt hierin van artikel 21, omdat artikel 21 een bevoegdheid bevat, en art. 21a een verplichting Hoewel artikel 21a pas vanaf 2011 in de Awir opgenomen is, wordt deze ook toegepast op oudere jaren. De achterliggende reden van artikel 21a van de Awir is dat iedereen de toeslag krijgt waar hij recht op heeft.

In de praktijk zal een belanghebbende meestal een herzieningsverzoek doen zonder daarbij een wettelijke bepaling aan te geven. Dergelijke verzoeken moeten – behoudens de voorschotfase - worden opgevat als een verzoek om toepassing van artikel 21a van de Awir. Op deze verzoeken zal een primair besluit moeten worden genomen. Tegen de beslissing op het verzoek kan de belanghebbende eventueel bezwaar maken.

Herzieningsmogelijkheden

Artikel 21a van de Awir is nader uitgewerkt in artikel 5a van de Uitvoeringsregeling. In dit artikel is bepaald wanneer wel en niet herzien moet worden. Uitgangspunt hierbij is dat altijd wordt herzien als “BT is gebleken” dat de DT-beschikking onjuist is. Het blijft echter wel aan de belanghebbende om aan te tonen dat de DT-beschikking onjuist is. Als een belanghebbende met een gemotiveerd verzoek komt, waaruit blijkt dat de tegemoetkoming onjuist is, kan direct worden herzien. Indien een belanghebbende geen feiten of omstandigheden in zijn verzoek aandraagt of indien deze feiten of omstandigheden al eerder zijn aangedragen, kan het verzoek direct worden afgewezen. Indien er een gemotiveerd verzoek ligt, maar de belanghebbende heeft onvoldoende bewijsstukken overlegd, dan moet de belanghebbende in de gelegenheid worden gesteld alsnog de bewijsstukken te overleggen. Daarnaast geldt dat als na de DT-beschikking bij Belastingdienst/Toeslagen (ambtshalve) twijfel ontstaat over de juistheid (mogelijk te lage toeslag) zonder dat de belanghebbende hierop wijst), het niet aan B/T is om uitgebreid onderzoek te doen.

Op de hoofdregel dat altijd wordt herzien bestaat een aantal uitzonderingen:

- Er wordt niet meer herzien als vijf jaar zijn verstreken na de laatste dag van het berekeningsjaar. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen een herzieningsverzoek van de belanghebbende en een constatering van Belasingdienst/Toeslagen dat de DT-beschikking onjuist is (zonder dat de belanghebbende hierop wijst).

Bij een herzieningsverzoek is het moment van het verzoek bepalend, waarbij tevens artikel 6:9 van de Awb geldt (zie paragraaf 2.1.4. van het handboek Awb). Bij een constatering van Belastingdienst/Toeslagen is het moment van constateren bepalend.

Voor het berekeningsjaar 2006 betekent dit bijvoorbeeld dat een verzoek dat na 31 december 2011 wordt gedaan direct wordt afgewezen en dat vanaf 1 januari 2012 er geen herzieningen op initiatief van B/T over dat berekeningsjaar meer plaats vinden (behoudens inkomen).

- Er wordt niet herzien als de onjuistheid van de DT-beschikking het gevolg is van nieuwe jurisprudentie en de beschikking dateert van voor de uitspraak. Als een belanghebbende nalaat zelf in bezwaar en/of beroep te gaan, kan hij niet meeliften op het succes van een ander. Deze uitzondering geldt niet als de minister anders heeft bepaald, maar die situatie heeft zich nog niet voorgedaan.

- Er wordt niet herzien als de onjuistheid van de DT-beschikking het gevolg is van nieuw beleid van de minister en de beschikking dateert van voor het nieuwe beleid, tenzij de minister anders heeft bepaald.

  Een voorbeeld hiervan is de beslissing om bij overlijden niet langer te herleiden als er een achterblijvende partner of medebewoner is. Dit is vanaf berekeningsjaar 2012 in de wet opgenomen, maar de staatssecretaris heeft op 16 juni 2011 (namens de minister) al bepaald dat het herzien niet meer gebeurt bij beschikkingen met een dagtekening van na 31 december 2010. Voor het herleiden geldt dus dat een DT alleen wordt herzien als deze gedagtekend is na 31 december 2010.

- Er wordt niet herzien als de onjuistheid van de DT-beschikking het gevolg is van het feit dat niet tijdig een beroep op een faciliteit is gedaan, die alleen op verzoek wordt toegepast. Voor een aantal faciliteiten geldt een termijn waarbinnen het verzoek gedaan moet worden. Als de belanghebbende deze termijn laat verstrijken, mag niet op basis van artikel 21a alsnog de faciliteit worden toegekend.

  Voor de toeslagen gaat het om de volgende faciliteiten:
  - 10%-regeling (artikel 8, lid 4, Awir) (vervallen vanaf berekeningsjaar 2012)
  - hardheidsclausule (artikel 47 Awir + artikel 9 Uitvoeringsregeling Awir)
  - bijzondere gevallen uit hoofdstuk 2 van het Besluit huurtoeslag

Voorbeeld 1:
Een belanghebbende heeft huurtoeslag en zorgtoeslag ontvangen. Als nu blijkt dat er 200 euro te veel aan huurtoeslag is toegekend, maar 500 euro te weinig aan zorgtoeslag, dan zullen doorgaans beide toeslagen herzien worden, waardoor de belanghebbende per saldo 300 euro extra ontvangt (200 terugbetalen aan huurtoeslag en 500 extra ontvangen aan zorgtoeslag). Wanneer echter de 200 euro aan te veel betaalde

1873665 00724

huurtoeslag niet kan worden teruggevorderd (omdat artikel 21 niet mag worden toegepast), wordt voor de zorgtoeslag maar 300 euro extra toegekend.

Voorbeeld 2:
Een belanghebbende en diens ex-partner hebben in 2006 elk zorgtoeslag ontvangen voor een alleenstaande, 403 euro. Omdat er toen eigenlijk sprake was van toeslagpartnerschap heeft een van beide eigenlijk recht op een bedrag van 1.156 euro en de ander geen recht.

Wanneer nu een van beiden alsnog met het verzoek komt om zijn bedrag te corrigeren naar 1.156 euro maar de zorgtoeslag van de ex-partner mag niet meer herzien worden, dan betekent deze uitzondering, dat aan de verzoeker nu (slechts) een bedrag van 753 euro worden toegekend (zijnde 1.156 minus de 403 die niet teruggevorderd kan worden). Omdat er al eerder 403 euro was toegekend leidt dit tot een nabetaling van 350 euro.

Wanneer een bezwaar tegen een herziening niet onvankelijk is wordt ook de heziening als zodanig beoordeeld, ook als het bezwaar niet daarover gaat. Art. 21a geeft ons echter geen uitgebreide onderzoeksplicht. We hoeven o.b.v. 21a dus niet uitgebreid stukken op te vragen, dus ook het feit dat artikel 21 niet juist toegepast zou zijn moet uit de aanwezige stukken en feiten blijken.

9.2.4. Naar aanleiding van een bezwaarschrift

Wanneer een belanghebbende een bezwaarschrift tegen een DT-beschikking heeft ingediend, dat aan alle voorwaarden voldoet (zie paragraaf 2.1 van het handboek Awb), zal naar aanleiding daarvan een heroverweging plaatsvinden. Deze heroverweging kan leiden tot een herziening van het voorschot. De wettelijke basis voor deze herziening is artikel 7:11, lid 2, van de Awb. (zie ook paragraaf 2.3 van het handboek Awb). Wanneer dus blijkt dat de toeslag op een te laag bedrag is vastgesteld, wordt deze herzien naar aanleiding van het bezwaarschrift.

Wanneer het bezwaarschrift niet aan alle voorwaarden voldoet, bijvoorbeeld omdat dit te laat is ingediend, kan de toeslag soms toch herzien worden, maar dan op basis van artikel 21a van de Awir. Dit is echter dan geen beslissing op bezwaar, maar een nieuw primair besluit. Voor de herziening gelden dan wel de regels van artikel 21a, zoals hierboven beschreven. Op het bezwaarschrift zal dan ook nog wel een beslissing genomen moeten worden, maar dit zal dan niet-ontvankelijk zijn. De belanghebbende krijgt dan twee beschikkingen: een beslissing op bezwaar (niet-ontvankelijk) en een primair besluit (herziening van de toeslag).

Het is niet mogelijk om iemand slechter te maken van zijn bezwaarschrift. Dit wordt het verbod op reformatio in peius genoemd. Dit betekent echter niet dat als tijdens de bezwaarbehandeling wordt ontdekt dat een DT-beschikking te hoog is, dit niet mag worden aangepast. In artikel 6:18, lid 1, van de Awb is namelijk bepaald dat het feit dat er een bezwaar is ingediend niet betekent dat de bevoegdheid uit artikel 21 van de Awir komt te vervallen. Of de toeslag moet worden

herzien wordt dan echter getoetst aan de regels van artikel 21, zoals hierboven beschreven,

9.2.5 Wijziging fiscale gegevens

Als uit een wijziging van het verzamelinkomen, belastbaar loon, NINBI, of een (navorderings)aanslag inkomstenbelasting blijkt dat de toeslag tot een te hoog of te laag bedrag is toegekend, moet Belastingdienst/Toeslagen de eerder genomen DT-beschikking herzien. Deze verplichting voor Belastingdienst/Toeslagen om tot een herziening over te gaan, is neergelegd in artikel 20, lid 1 en 2 van de Awir.

Een herziening op grond van artikel 20, lid 1 en 2 van de Awir is geen bevoegdheid, maar een verplichting. Belastingdienst/Toeslagen zal dus moeten overgaan tot herziening als uit een wijziging van het inkomen blijkt dat de toeslag bij DT tot een te hoog of te laat bedrag is toegekend.

Het regime van artikel 21/21a van de Awir is niet van toepassing op de herziening in verband met wijziging van de fiscale gegevens.

1873665 00724

10 Terugvordering Toeslagen

10.1 Achtergrond

Belastingdienst/Toeslagen kan bij beschikking teveel of onterecht uitbetaalde toeslag terugvorderen. De invorderingstaken die voortvloeien uit het terugvorderen van een toeslag worden niet door Belastingdienst/Toeslagen zelf uitgeoefend. Belastingdienst/Toeslagen heeft alle directeuren van de overige segmenten mandaat verleend om namens Belastingdienst/Toeslagen in te vorderen. De directeuren hebben op hun beurt weer 'eigen' medewerkers gemandateerd om deze bevoegdheden uit te voeren. In de uitoefening van die invorderingstaak treden zij niet op in hun hoedanigheid van ontvanger maar als het bestuursorgaan Belastingdienst/Toeslagen.

De belastingdeurwaarder is in de Awir bevoegd verklaard voor het verrichten van deurwaarderswerkzaamheden in opdracht van Belastingdienst/Toeslagen.

10.2 Verhouding tot Awb en Invorderingswet

Zowel de Algemene wet bestuursrecht (Awb) als hoofdstuk 2 van de Awir bevat de procedures voor het vaststellen, uitbetalen en terugvorderen van inkomensafhankelijke tegemoetkomingen door Belastingdienst/Toeslagen. De Uitvoeringsregeling Awir bevat onder meer regels over uitstel van betalen.

Belastingdienst/Toeslagen heeft een terugvorderingsbeleid, beschreven in paragraaf 9.3.1 en volgende. Tegen een terugvorderingsbeschikking is bezwaar en beroep mogelijk.

Hoofdstuk 2, paragraaf 3 van de Awir heeft betrekking op de wijze van uitbetaling en terugvordering van een toeslag en omschrijft ook de bevoegdheden van Belastingdienst/Toeslagen om een teruggevorderde toeslag in te vorderen. Daarnaast kan Belastingdienst/Toeslagen gebruikmaken van de mogelijkheden die het civiele recht een schuldeiser biedt.

Op de uitvoeringsprocedure van Belastingdienst/Toeslagen is de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing, met uitzondering van titel 4.2 (zie Awir, artikel 12). Verder zijn artikel 3:40 en de hoofdstukken 4, 6 en 7 van de Awb niet van toepassing op de verrekeningsbeschikking als bedoeld in artikel 30 van de Awir, en de aanmaning en het dwangbevel als bedoeld in artikel 32 van de Awir.

Dit betekent dat tegen een verrekening, het verzenden van een aanmaning of de uitvaardiging van een dwangbevel geen bezwaar of beroep mogelijk is. Dit is wel mogelijk voor de daarbij in rekening gebrachte vervolgingskosten, omdat in de Awir de Kostenwet invordering rijksbelastingen van overeenkomstige toepassing is verklaard. Dit zijn de aanmaningskosten en de dwangbevelkosten. Geschillen hierover worden behandeld door de fiscale rechter.

In de Awir wordt op diverse plaatsen de Invorderingswet 1990 en de Leidraad Invordering 2008 van toepassing verklaard.

10.3 Terugvordering

Aanleiding voor het terugvorderen op grond van de Awir ontstaat als:
- het te verlenen voorschot op de toeslag is herzien tot een lager bedrag dan reeds is uitbetaald
- de toegekende toeslag is vastgesteld tot een lager bedrag dan het voorschot dat is verleend
- de toegekende toeslag is herzien tot een lager bedrag

Op grond van art. 26 Awir heeft Belastingdienst/Toeslagen de verplichting om teveel uitbetaalde bedragen terug te vorderen. Lang is aangenomen dat het een bevoegdheid was waarbij Belastingdienst/Toeslagen als uitgangspunt hanteerde dat alle bedragen worden teruggevorderd die onverschuldigd zijn betaald. Daarom krijgt de belanghebbende automatisch en in alle gevallen een beschikking. De 'belanghebbende' is de persoon voor wie de toeslag of het voorschot bedoeld was. De Raad van State heeft op ons verzoek over de verplichting bewust een uitspraak gedaan in de zaak Keplinger:

Voor zover het betoog van [appellant] ziet op de terugvordering, kan het niet slagen, reeds omdat, zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (uitspraken van 19 januari 2011 in zaak nr. 200908677/1/H2, 16 februari 2001 in zaak nr. 201006437/1/H2 en 2 maart 2011 in zaak nr. 201006597/1/H2), de Belastingdienst niet bevoegd is van terugvordering af te zien indien een herziening van een tegemoetkoming of een herziening van een voorschot leidt tot een terug te vorderen bedrag (AbRvS: 30-3-2011 LJN: BP9548: 201007422/1/H2).

10.3.1 Terugvorderingsbeleid

Het vaststellen van de terugvordering en het bepalen van de hoogte van het terug te vorderen bedrag vindt plaats door Belastingdienst/Toeslagen. Belastingdienst/Toeslagen heeft als terugvorderingsbeleid dat alle onverschuldigd betaalde bedragen altijd worden teruggevorderd. Het gaat immers om publieke middelen die rechtmatig besteed moeten worden. Bij de invordering (gemandateerd aan de regiokantoren van de Belastingdienst) zijn diverse betalingsregelingen mogelijk.

Alleen in een individueel en bijzonder geval kan Belastingdienst/Toeslagen afzien van de (gehele) terugvordering. Het moet dan gaan om dringende redenen in die zin dat de terugvordering van het bedrag tot onaanvaardbare gevolgen voor de schuldenaar leidt. Het moet dan gaan om incidentele gevallen, waarin iets bijzonders en uitzonderlijks aan de hand is, en waarin een individuele afweging plaatsvindt van alle relevante omstandigheden. De beoordeling hiervan vindt altijd plaats in afstemming met de juristen van Handhavingsregie en Productieregie.

10.3.2 Beschikking

Een terugvordering wordt aan de belanghebbende bekendgemaakt door het toezenden van een beschikking. Het kan gaan om een aparte terugvorderingsbeschikking, die volgt op een herziening in de voorschotfase of om de vaststellings- of herzieningsbeschikking waarin de verrekening is meegenomen. Deze beschikkingen zijn voor bezwaar vatbaar.

Bezwaar tegen terugvordering
Omdat in alle gevallen automatisch een terugvorderingsbeschikking wordt gegenereerd, kan Belastingdienst/Toeslagen alleen nadat bezwaar is gemaakt tegen de terugvorderingsbeschikking toetsen of sprake is van een individueel en bijzonder geval als belanghebbende daarop een beroep doet. kan het bezwaar tegen een terugvordering niet kennelijk ongegrond zijn.

Individueel geval
Bij het behandelen van het bezwaar moet daarom wel eerst worden getoetst of het gaat om een individueel geval. Vaak zal dit aan de orde zijn als iemand schrijft dat hij vanwege zijn persoonlijke situatie of omstandigheden niet wil of niet kan terugbetalen. Hij beroept zich dan op zijn concrete situatie.

Het komt ook voor dat in bezwaar wordt aangevoerd dat Belastingdienst/Toeslagen moet afzien van terugvordering voor een hele groep van belanghebbenden, of dat het onredelijk is dat een hele groep mensen moet terugbetalen terwijl Belastingdienst/Toeslagen fouten heeft gemaakt. In deze gevallen is er geen sprake van een individueel geval. Het bezwaar is dan om deze reden ongegrond. Tegen deze beslissing op bezwaar kan de belanghebbende in beroep gaan bij de rechtbank.

Bijzondere situatie
Alleen als de terugvordering leidt tot onaanvaardbare gevolgen voor de schuldenaar is er sprake van dringende redenen die de situatie zo bijzonder maken dat Belastingdienst/Toeslagen kan afzien van (een deel van) de terugvordering.

Er is in ieder geval geen sprake van een bijzondere situatie als het bezwaar van de belanghebbende kan worden opgelost in de invorderingsfase met een terugbetalingsregeling. Dit betekent dat een slechte financiële positie geen reden is om af te zien van terugvordering. Ook het feit dat het terugvorderingsbedrag heel hoog is leidt om dezelfde reden niet tot een uitzondering.

Er is meestal ook geen sprake van een bijzondere situatie als de terugvordering is ontstaan door toedoen van Belastingdienst/Toeslagen (door bijvoorbeeld te blijven uitbetalen terwijl belanghebbende heeft gevraagd de uitbetalingen te stoppen).

Er zijn nog geen voorbeelden te geven waarbij er wel sprake is van een bijzondere situatie. Het moet echt gaan om schrijnende gevallen. Zo is het voorstelbaar dat zich gevallen voordoen waarbij de belanghebbende door de terugvordering van Belastingdienst/Toeslagen in een noodsituatie komt of waarbij de belanghebbende in levensbedreigende omstandigheden verkeert. Een beslissing dat er sprake is van een bijzondere situatie wordt genomen in overleg met de juristen van Productie- en Handhavingsregie.

Tegen de beslissing om het bezwaar tegen de terugvordering (on)gegrond te verklaren kan de belanghebbende in beroep gaan bij de rechtbank.

10.3.3 Betalingstermijn

Voor terugvordering geldt een betalingstermijn van 6 weken te rekenen vanaf de dagtekening op de terugvorderingsbeschikking. Deze termijn geldt voor iedere terugvordering, ongeacht de aanleiding om tot terugvordering over te gaan.

Voor een door Belastingdienst/Toeslagen opgelegde boete geldt ook een betalingstermijn van 6 weken, te rekenen vanaf de dagtekening op de boetebeschikking.

De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op deze termijnen.

10.3.3.1 Rente bij te late betaling

Wanneer de betalingstermijn van een terugvordering wordt overschreden, wordt invorderingsrente in rekening gebracht (Invorderingswet 1990, artikel 28 en artikel 29). De rente die dan wordt gerekend is niet de wettelijke rente (gebaseerd op het Burgerlijk Wetboek) maar de invorderingsrente zoals die door de Belastingdienst wordt gehanteerd bij de te late betaling van een belastingschuld (Invorderingswet 1990). Het percentage van de invorderingsrente wordt ieder kwartaal opnieuw vastgesteld.

Dat houdt onder meer in dat de rente enkelvoudig wordt berekend over het tijdvak dat aanvangt op de dag na de vervaldag van de betalingstermijn (Invorderingswet 1990, artikel 28, lid 1) en eindigt op de dag voorafgaand aan die van de betaling. Daaruit vloeit ook voort dat rente kan worden vergoed door Belastingdienst/Toeslagen. Dat gebeurt met name als de belanghebbende aan zijn betalingsverplichting heeft voldaan en het bedrag van de terugvorderingsbeschikking naderhand wordt verminderd.

10.3.4 Betalingsherinnering

Als de terugvordering niet of niet volledig binnen de betalingstermijn wordt voldaan, zendt Belastingdienst/Toeslagen de belanghebbende eerst (kosteloos) een schriftelijke betalingsherinnering voordat tot dwanginvordering wordt overgegaan.

Het betalingsgedrag van de belanghebbende, of zijn gedrag bij het verstrekken van informatie rond de toekenning van een toeslag of voorschot, kan aanleiding zijn om het sturen van een betalingsherinnering achterwege te laten en direct tot dwanginvordering over te gaan.

10.3.5 Aanmaning

Als de terugvordering niet of niet volledig binnen de betalingstermijn wordt voldaan, zendt Belastingdienst/Toeslagen belanghebbende een aanmaning om alsnog binnen een termijn van 10 dagen na dagtekening van de aanmaning te betalen. Een aanmaning wordt ook verzonden als de betalingsherinnering niet of niet tijdig tot algehele voldoening van de terugvordering leidt (Awir, artikel 32, lid 1).

1873665 00724

10.3.6 Dwangbevel

Als na het verstrijken van de aanmaningstermijn de openstaande schuld nog steeds niet is voldaan, heeft Belastingdienst/Toeslagen de bevoegdheid een dwangbevel uit te vaardigen (Awir, artikel 32, lid 2).

De betekening van het dwangbevel vindt plaats op grond van artikel 32, lid 3 van de Awir, met overeenkomstige toepassing van artikel 13 van de Invorderingswet 1990. Dit houdt in dat naast de in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voorgeschreven wijze van betekening van het dwangbevel door een belastingdeurwaarder, betekenen ook kan door verzending van een afschrift van het dwangbevel per post.

De tenuitvoerlegging van het dwangbevel verloopt volgens artikel 32, lid 4 van de Awir volgens de regels van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering dan wel - als er sprake is van een per post betekend dwangbevel - volgens de specifieke regels van tenuitvoerlegging op grond van de Invorderingswet 1990, artikel 14, lid 2.

10.3.7 Verzet

Tegen de tenuitvoerlegging van het dwangbevel is op grond van artikel 32, lid 5 van de Awir verzet mogelijk met overeenkomstige toepassing van artikel 17 van de Invorderingswet 1990. Uit het van overeenkomstige toepassing verklaren van dit artikel volgt dat het instellen van verzet een schorsende werking heeft ten aanzien van de tenuitvoerlegging. Ook de uitsluitingsgronden van artikel 17 voor het kunnen instellen van verzet zijn van toepassing. Zo kan het verzet niet gegrond zijn op de stelling dat de terugvorderingsbeschikking niet is ontvangen.

10.3.8 Vordering

In artikel 32, lid 5 van de Awir is artikel 19 van de Invorderingswet 1990 gedeeltelijk van overeenkomstige toepassing verklaard. Dit houdt in dat Belastingdienst/Toeslagen wel gebruik kan maken van de bevoegdheid tot het doen van een vordering onder de werkgever, de uitkeringsinstantie of een andere derde als bedoeld in de Invorderingswet 1990 (artikel 19, lid 1). Het tweede lid van artikel 19 is niet van toepassing. De terugvordering van teveel betaalde toeslag moet namelijk worden aangemerkt als een concurrente schuld. Daarbij hoort niet dat Belastingdienst/Toeslagen, als ware het een preferente schuldeiser, ten aanzien van de in dat lid genoemde derden het middel van de vordering in stelling kan brengen. Als van faillissement of toepassing van de wettelijke schuldsaneringsregeling zal Belastingdienst/Toeslagen de terugvorderingen ter verificatie moeten indienen bij de curator of bewindvoerder.

De overeenkomstige toepassing van artikel 19, lid 1 houdt wel in dat aan het doen van een vordering een vooraankondiging voorafgaat. Bovendien moet rekening worden gehouden met de beslagvrije voet, dat is een regeling uit het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Dat wil zeggen dat de vordering slechts wordt gedaan voor zover sprake is van periodieke inkomsten (zoals loon of een uitkering), die uitstijgen boven het vrij te laten normbedrag om te voorzien in de kosten van het bestaan.

1873665 00724

10.3.9 Faillissement en WSNP

Zodra Belastingdienst/Toeslagen weet dat ten aanzien van een belanghebbende het faillissement is uitgesproken dan wel de wettelijke schuldsaneringsregeling van toepassing is verklaard, zullen eventuele invorderingsmaatregelen worden gestaakt en lopende betalingsregelingen beëindigd. Openstaande terugvorderingen over de periode voorafgaand aan het tijdstip van faillissement of schuldsanering, moeten ter verificatie worden aangemeld bij de curator of de bewindvoerder. Uit de Awir (artikel 45, beslagverbod) vloeit voort dat een eventuele toeslag niet in de boedel vloeit.
Na afloop van het faillissement kan Belastingdienst/Toeslagen de dan nog resterende terugvorderingen verrekenen met dwanginvordering en verrekening. Dit geldt niet voor de resterende terugvorderingen; de nakoming daarvan kan niet rechtens worden afgedwongen. gevr deze ter verduidelijken – ik snap er niets van.

10.3.10 Minnelijke schuldsaneringsregeling

Voor toeslagen geldt dat het invorderingsbeleid voor belastingschulden zoals verwoord in artikel 73.5, van de Leidraad Invordering 2008, overeenkomstig wordt toepast. Dit houdt in dat Belastingdienst/Toeslagen na de totstandkoming van een zogenoemde 'minnelijke schuldsaneringsregeling' volgens de gedragscode van de Nederlandse vereniging voor Volkskrediet, onder voorwaarden gedurende 36 maanden uitstel van betaling verleent voor teruggevorderde bedragen.

10.3.11 Verjaring

Voor de verjaring van het door Belastingdienst/ Toeslagen uit te oefenen recht van dwanginvordering en de bevoegdheid tot verrekening sluit de Awir aan op de Invorderingswet 1990. In artikel 32, lid 7 van de Awir is artikel 25 van de Invorderingswet 1990 van overeenkomstige toepassing verklaard. Dit betekent dat de verjaringstermijn 5 jaar bedraagt, te rekenen vanaf de dag waarop de terugvordering opeisbaar is. De verjaringstermijn voor de terugvordering van een toeslag is hetzelfde als voor een belastingaanslag.

10.4 Verrekening

Artikel 30 van de Awir bevat het verrekeningsregime voor toeslagen. Voorwaarde voor verrekening is dat er sprake moet zijn van een schuld die voortvloeit uit een terugvordering van teveel of onterecht betaalde toeslag.

10.4.1 Verrekenen: hoe?

Verrekening van de schuld is in de eerste plaats mogelijk met een aan dezelfde belanghebbende uit te betalen toeslag. In de regel zal het dan gaan om een uit te betalen toeslag op grond van dezelfde inkomensafhankelijke regeling als die waarop de terugvorderingsschuld betrekking heeft. Verrekening van de schuld met een uit te betalen toeslag op grond van een andere inkomensafhankelijke regeling is ook mogelijk. Voor de verrekening is niet relevant op welk berekeningsjaar de terugvordering of het uit te betalen bedrag betrekking heeft.

In de tweede plaats kan een teruggevorderd bedrag aan toeslag ook worden verrekend door een aan dezelfde belanghebbende uit te betalen teruggaaf die voortvloeit uit een aanslag of voorlopige aanslag inkomstenbelasting. Van deze bevoegdheid zal alleen gebruik worden gemaakt als de belastingontvanger de belastingteruggaaf niet met belastingschulden wil verrekenen.

In de Awir is bepaald dat de terugvorderingsschuld opeisbaar moet zijn voordat tot verrekening kan worden overgegaan. Dat houdt in dat na het vaststellen van de beschikking waaruit de betalingsverplichting voortvloeit de belanghebbende niet direct met een verrekening - van bijvoorbeeld lopende voorschotten - wordt geconfronteerd. De belanghebbende krijgt eerst de gelegenheid om de betalingstermijn te benutten om betalingsmaatregelen te treffen.

Het initiatief om tot verrekening over te gaan zal in de regel bij Belastingdienst/Toeslagen liggen. De belanghebbende kan Belastingdienst/Toeslagen echter ook verzoeken om van de verrekeningsbevoegdheid gebruik te maken. In dat geval kan ook verrekening plaatsvinden voordat de betalingstermijn is verstreken.

Voor eventueel in rekening gebrachte rente of bestuurlijke boete geldt dat zij de verrekening volgen zoals die wordt toegepast op de hoofdsom (de terugvordering).

10.4.2 Verrekening bij uitstel van betaling

Zolang Belastingdienst/Toeslagen uitstel heeft verleend voor de betaling van een terugvordering, vindt voor deze terugvordering in beginsel geen verrekening plaats met termijnbedragen van een verleend voorschot op de toeslag of een voorlopige teruggaaf IB. Verrekening met termijnbedragen is echter wel toegestaan als de termijnbedragen worden gebruikt voor de aflossing van een terugvordering in kader van uitstel van betaling.

10.5 Uitstel van betaling

De Awir biedt Belastingdienst/Toeslagen de mogelijkheid uitstel van betaling te verlenen voor een teruggevorderd bedrag.

10.5.1 Uitstel: wanneer?

Op grond van een delegatiebepaling zijn nadere regels voor het verlenen van uitstel van betaling opgenomen in de Uitvoeringsregeling Awir. Artikel 7 van deze regeling bevat regels voor uitstel van betaling in verband met betalingsproblemen, artikel 8 voor uitstel in verband met een ingediend bezwaar tegen de terugvordering. Zie hiervoor ook artikel 25.5 van de Leidraad Invordering 2008.

10.5.2 Standaardbetalingsregeling

Centrale Betalingsregeling Toeslagen (CBT)
De CBT voorziet in een automatische betalingsregeling voor terugvorderingsbeschikkingen. Door de invoering van de CBT ontstaan er

verschillende mogelijkheden voor het betalen van een terugvorderingsbeschikking (TVB):

1. Belanghebbende betaalt het bedrag binnen 6 weken maanden terug en maakt daarbij gebruik van de bij de TVB gevoegde acceptgiro.
2. Belanghebbende betaalt (voor de laatste betaaldatum) middels de toegezonden acceptgiro (van de TVB) de eerste termijn waarmee hij aangeeft mee te willen doen aan de centrale betalingsregeling (ook wel CBT genoemd). Na de eerste betaling ontvangt belanghebbende een brief van de Belastingdienst met de bevestiging van deelname aan de CBT en informatie over de vervolgprocedure. Na ontvangst van iedere termijnbetaling ontvangt belanghebbende eveneens een Mededeling Termijnbetaling (inzake de afschrijving) met een nieuwe acceptgiro.
3. Belanghebbende heeft een toereikend lopend voorschot waarmee het bedrag van de terugvorderingsbeschikking kan worden verrekend. Belanghebbende hoeft voor deze optie niets te doen. Het bedrag van de terugvorderingsbeschikking wordt (na 6 weken) verrekend met het lopende voorschot van dezelfde toeslag (huur met huur, enzovoorts).
4. Belanghebbende kan het bedrag in geen geval betalen en maakt gebruik van een betalingsregeling op maat.
5. Belanghebbende betaalt niets en er zijn geen lopende voorschotten. Hij komt in de invordering en vervolgens de dwanginvordering terecht.

Verrekenen met lopende voorschotten van hetzelfde toeslagmiddel
Deze vindt plaats als onderdeel van de automatische betalingsregeling.

Voorwaarde voor een betalingsregeling is dat er geen sprake mag zijn van verwijtbaarheid. Belastingdienst/Toeslagen geeft dit aan met een indicatie bij het beschikkingsnummer:

- Bij geen verwijtbaarheid staat in het beschikkingsnummer op de eerste positie na het jaar het cijfer 0.
- Bij verwijtbaarheid staat in het beschikkingsnummer op de eerste positie na het jaar het cijfer 1.
- Bij een onvolledige betaling én verwijtbaarheid wordt CBT niet opgestart, maar wordt een aanmaning verstuurd. Bij verwijtbaarheid wordt ook geen betalingsherinnering verstuurd.

Het termijnbedrag van de standaardbetalingsregeling is € 20 en geldt voor iedere terugvorderingsbeschikking afzonderlijk. Het maximaal aantal termijnen is 24, vanaf 1 maand na de dagtekening van de terugvorderingsbeschikking. Het eventuele restbedrag wordt in de laatste termijn betaald, afgerond op hele euro's. De eerste termijn moet zijn voldaan op de vervaldag (= laatste dag van de betalingstermijn) van de terugvorderingsbeschikking.

Als het teruggevorderde bedrag groter is dan € 480, dan wordt het maandelijks af te lossen bedrag zodanig verhoogd dat aflossing binnen 24 maanden mogelijk is.

Voorbeeld 1

1. bedrag terugvorderingsbeschikking = € 373
2. bedrag terugvorderingsbeschikking delen door € 20 = 18,65 termijnen
3. resultaat is een betalingsregeling over 18 termijnen van € 20 en een laatste (19e) termijn van € 13

1873665 00724

Voorbeeld 2

1. bedrag terugvorderingsbeschikking = € 933
2. bedrag delen door de maximale looptijd van 24 termijnen
3. resultaat is een betalingsregeling over 23 termijnen van € 39 en een laatste (24e) termijn van € 36

Belanghebbende maakt tijdig het maandelijks verschuldigde termijnbedrag over naar de rekening van de Belastingdienst. Hij kan hiervoor de OLA (optische leesbare acceptgiro) gebruiken die hem samen met de terugvorderingsbeschikking wordt toegezonden. Na iedere betaling wordt aan belanghebbende een nieuwe OLA toegezonden totdat de gehele terugvorderingsbeschikking is voldaan. Als op de vervaldag niet een betaling van ten minste € 20 (of een hoger termijnbedrag afhankelijk van de omvang van de terugvordering) is ontvangen, controleert de COA of verrekening plaats kan vinden met een lopend voorschot van dezelfde toeslag. Verrekening vindt vervolgens plaats als minimaal het verschuldigde CBT-termijnbedrag kan worden voldaan. Het maandelijkse voorschotbedrag wijzigt als gevolg van de verrekening. Het kan zelfs tot nul worden verlaagd als het CBT-termijnbedrag groter is dan het maandelijkse voorschotbedrag.

10.5.3 Bezwaarschriften en CBT

Belanghebbende kan tegen de terugvorderingsbeschikking bezwaar maken. Als gevolg van het bezwaar wordt aan belanghebbende uitstel van betaling verleend totdat op het bezwaarschrift wordt beslist. Zodra het bezwaarschrift is afgehandeld en de uitspraak negatief is voor de belanghebbende, rekent het systeem terug tot de vervaldag van de terugvordering.

Omdat de uitspraken op bezwaarschriften nogal op zich kunnen laten wachten, kunnen zich de volgende twee situaties voordoen:

1. Belanghebbende doet alvast mee aan de CBT en heeft, bij negatieve uitspraak van het bezwaar, recht op de volledige 24 maanden CBT. Als er een positieve uitspraak volgt op het bezwaar krijgt belanghebbende zijn reeds in termijnen betaalde geldbedrag terug.

2. Belanghebbende wacht de uitspraak op zijn bezwaarschrift af en doet niet mee aan de CBT. Als zijn bezwaarschrift wordt afgewezen, dan moet belanghebbende de openstaande vordering over de resterende maanden betalen.
   Voorbeeld
   Belastingdienst/Toeslagen doet na de laatste vervaldag 9 maanden over de afhandeling van een bezwaarschrift. Belanghebbende heeft recht op 24 maanden CBT. De hele vordering moet nu dus in 15 maanden worden betaald in plaats van de eerdere 24 maanden.

Let op
De COA werkt vorderingsgericht. Dit betekent dat bij samenloop van meerdere vorderingen, deze niet automatisch met elkaar in verband worden gebracht. De situatie kan zich voordoen dat belanghebbende tijdens de looptijd van een standaardregeling te maken krijgt met een nieuwe terugvorderingsbeschikking in het kader van dezelfde toeslag. In die gevallen vindt een vernieuwing van de standaardregeling plaats door het bedrag van de nieuwe terugvordering op te tellen bij het nog resterende

bedrag van de terugvordering waarvoor de standaardregeling loopt. Voor het totaal geldt dan weer de hiervoor omschreven aflossingssystematiek van € 20 per maand gedurende maximaal 24 maanden.

Voorbeeld
Belanghebbende A maakt gebruik van de standaardregeling voor een terugvorderingsbeschikking huurtoeslag van € 400. Op een tijdstip dat hij nog € 240 moet aflossen, ontvangt hij een nieuwe terugvordering huurtoeslag van € 80. A kan dan (opnieuw) gebruikmaken van de standaardregeling door gedurende 16 maanden € 20 af te lossen.

De COA houdt rekening met een door B/CA instelbaar tolerantiebedrag van € 10 per termijn. Hiermee wordt een langzaam groeiend tekort op de hoofdsom, als gevolg van verantwoorde invorderingsrente, opgevangen. Een CBT eindigt bij een volledige betaling of verrekening van de gehele terugvordering. Ook als belanghebbende niet voldoende heeft betaald, er geen verrekenmogelijkheden (meer) zijn én er meer dan € 10 achterstand is, eindigt de CBT en start het normale invorderingstraject met de verzending van de betalingsherinnering.

Als belanghebbende geen of te weinig voorschot ontvangt en niet het maandelijkse termijnbedrag overmaakt, begint na 6 weken maanden de dwanginvordering. Dit houdt in dat als belanghebbende wel andere voorschotten krijgt dan waarop de terugvorderingsbeschikking betrekking heeft, hiermee verrekend gaat worden en wel tot het gehele bedrag van het voorschot. De COA bekijkt dan als het ware of er een uitbetaling van een toeslag gaat geschieden en verrekent deze met de terugvorderingsbeschikking.

Als belanghebbende niet voldoet aan de regels van de CBT, dan wordt de dwanginvordering op hem toegepast.

Alle mutaties in de CBT (start, betalingen, verrekeningen en beëindiging) worden zichtbaar gearchiveerd in DACAS. Meer hierover wordt behandeld in de module waarin de binnen de Belastingdienst gehanteerde systemen aan bod komen.

Let op
[redacted] vond de achterkant van de terugvorderingsbeschikking niet duidelijk genoeg. Daarom krijgt iedere belanghebbende met een terugvorderingsbeschikking gedagtekend op of na 10 april 2007, binnen een week na ontvangst van de terugvorderingsbeschikking een brief met nadere uitleg over de CBT.

10.5.4 Betalingsregeling op basis van betalingscapaciteit

Belastingdienst/Toeslagen kan een andere betalingsregeling toestaan dan de standaardregeling. Hiervan kan slechts sprake zijn als de belanghebbende schriftelijk kenbaar maakt dat hij niet in staat is om de terugvordering te voldoen onder de condities die gelden voor de standaardregeling (Uitvoeringsregeling Awir, artikel 7, lid 4). Hij moet Belastingdienst/Toeslagen dan ook op het daartoe bestemde formulier de benodigde informatie verstrekken, zodat Belastingdienst/Toeslagen kan beoordelen of er sprake is van onvoldoende betalingscapaciteit om een maandelijkse aflossing overeenkomstig de standaardregeling te kunnen verrichten.

1873665 00724

Als maatstaf voor de beoordeling of iemand over voldoende betalingscapaciteit beschikt, gelden de regels zoals die ook voor de invordering van belastingschulden gelden. Daarnaast geldt het uitgangspunt, zoals dat ook voor de invordering van belastingschulden geldt, dat het beschikken over vermogen een uitsluitingsgrond vormt om in aanmerking te komen voor een betalingsregeling die rekening houdt met de betalingscapaciteit.

De artikelen 12 en 13 van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 zijn van overeenkomstige toepassing verklaard, met dien verstande dat:
- naast het netto-besteedbaar inkomen van de belanghebbende rekening wordt gehouden met het netto-besteedbaar inkomen van een eventuele partner als bedoeld in artikel 3 van de Awir
- bevoorrechte schulden (zoals belastingschulden) op het vermogen in mindering mogen worden gebracht

Als uit de verstrekte gegevens blijkt dat de betalingscapaciteit voldoende is om de terugvordering af te lossen volgens de standaardregeling, wijst Belastingdienst/Toeslagen het verzoek af. Mocht echter blijken dat de maandelijkse betalingscapaciteit lager is dan € 20 maar wel voldoende om het bedrag van de terugvordering in maximaal 24 maanden te voldoen (zij het met een lager bedrag dan € 20) dan zal Belastingdienst/Toeslagen een alternatieve betalingsregeling toestaan, gebaseerd op de betalingscapaciteit.

Als de belanghebbende wel over betalingscapaciteit beschikt, maar niet voldoende om de terugvordering in 24 maanden af te lossen, zal Belastingdienst/Toeslagen een regeling voor 24 maanden treffen, gebaseerd op de aanwezige betalingscapaciteit. In de uitstelbeschikking zal worden opgenomen dat de regeling opnieuw wordt bezien na verloop van 12 maanden. Na die 12 maanden zal Belastingdienst/Toeslagen de belanghebbende opnieuw een vragenformulier toesturen. Wordt na ontvangst van dat formulier een inkomensverbetering geconstateerd, dan wordt het lopende uitstel ingetrokken en een nieuwe uitstelregeling getroffen op basis van de hogere betalingscapaciteit, gedurende de resterende 12 maanden. Als een inkomensvermindering wordt geconstateerd, dan wordt een nieuwe uitstelregeling getroffen op basis van de lagere capaciteit voor de resterende periode van 12 maanden.

10.5.5 Niet verder bemoeilijken

Als de belanghebbende een betalingsregeling is toegestaan als bedoeld in artikel 7, lid 3 van de Uitvoeringsregeling Awir, die rekening houdt met een betalingscapaciteit die ontoereikend is om het teruggevorderde bedrag binnen 24 maanden te voldoen, zal Belastingdienst/Toeslagen na afloop van die regeling de belanghebbende meedelen geen invorderingsmaatregelen te nemen voor de nog openstaande schuld.

Als aan de hand van de gegevens op het door belanghebbende ingevulde vragenformulier is vastgesteld dat hij niet over enige betalingscapaciteit beschikt, zal Belastingdienst/Toeslagen de belanghebbende na die vaststelling meedelen geen invorderingsmaatregelen te treffen met betrekking tot de terugvordering in kwestie.

In beide situaties wordt aan de mededeling de voorwaarde verbonden dat eventuele toeslagen en teruggaven IB, voor zover die niet in maandelijkse termijnen worden uitbetaald, zullen worden verrekend met de buiten invordering gelaten schuld.

10.5.6 Geen betalingsregeling bij opzet of grove schuld

Als het ontstaan van de terugvordering te wijten is aan opzet of grove schuld van de belanghebbende of diens partner, dan komt die belanghebbende niet in aanmerking voor een betalingsregeling zoals hier bedoeld (Uitvoeringsregeling Awir, artikel 7, lid 6). In dat geval is er ook geen plaats voor enige terughoudendheid in de uitoefening van de bevoegdheid tot dwanginvordering of verrekening.

10.5.7 Uitstel van betaling bij bezwaar tegen terugvordering

Belastingdienst/Toeslagen kan uitstel van betaling verlenen voor een terugvordering van een toeslag als de belanghebbende tegen die terugvordering bezwaar indient. Het bezwaarschrift moet dan wel ingediend zijn vóór het verstrijken van de bezwaartermijn (binnen 6 weken na dagtekening van de terugvorderingsbeschikking), voorzien van de gronden van het bezwaar.

Voor een niet-ontvankelijk bezwaar wordt in de regel geen uitstel van betaling verleend.

Het voorgaande is van overeenkomstige toepassing op een ingediend bezwaar van de belanghebbende tegen de herzienings- of toekenningsbeschikking van Belastingdienst/Toeslagen die aanleiding tot terugvordering vormt.

10.5.8 Uitstel van betaling bij bezwaar tegen aanslag IB

Belastingdienst/Toeslagen verleent automatisch uitstel van betaling voor een terugvordering van een toeslag als de belanghebbende een (fiscale) procedure voert met de inspecteur over de aanslag IB die aan die terugvordering ten grondslag ligt.

10.6 Aansprakelijkheid partner

De partner van de belanghebbende als bedoeld in, artikel 3 van de Awir is aansprakelijk voor de schuld die voortvloeit uit een terugvordering die de belanghebbende onbetaald laat.

10.6.1 Partner aansprakelijk: wanneer?

Conform de systematiek van de Awir zal de partner alleen aansprakelijk worden gesteld voor zover die ook feitelijk partner van de belanghebbende was gedurende de periode waarop de terugvordering betrekking heeft. Een nieuwe partner kan dus niet aansprakelijk worden gesteld voor een terugvordering die ziet op de periode waarin er nog geen sprake was van partnerschap.

1873665 00724

Van aansprakelijkheid voor eventueel met de terugvordering samenhangende schulden in de vorm van een bestuurlijke boete, kan slechts sprake zijn als een gedraging van de partner ten grondslag ligt aan - of mede ten grondslag ligt aan - het feit dat een boete is opgelegd.

10.6.2 Hoofdelijke aansprakelijkheid derden

Met ingang van 2014 kan Belastingdienst/Toeslagen bij derden aan wie het voorschot of de tegemoetkoming is uitbetaald, de terugvordering invorderen. Daartoe moet het bedrag van de terugvordering kunnen worden toegerekend aan de aan die derde uitbetaalde bedragen. Wanneer de terugvordering ontstaat door de verrekening van het uitbetaalde voorschot met de tegemoetkoming, wordt de bij die derde te verhalen terugvordering verhoudingsgewijs berekend.

Ook medebewoners wiens draagkracht van belang is voor de aanspraak op een toeslag van de aanvrager, kunnen hoofdelijk aansprakelijk worden gesteld. De toeslag moet dan wel op de bankrekening van die medebewoner zijn uitbetaald. De terugvordering aan die medebewoner kan niet meer bedragen dan het bedrag dat hij aan toeslag op zijn rekening heeft ontvangen.

10.6.3 Invordering van aansprakelijkheidschuld

De aansprakelijkstelling van de partner (of derde, waaronder medebewoner) vindt bij beschikking plaats. Voor de aansprakelijkgestelde partner staat dezelfde rechtsgang open als die voor de belanghebbende. De aansprakelijkgestelde moet het bezwaar dus richten tot Belastingdienst/Toeslagen en voor wat betreft het beroep tegen die uitspraak tot de bestuursrechter van de rechtbank. Als hogere beroepsinstantie fungeert de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Voor de aansprakelijkheidsschuld geldt een betalingstermijn van 6 weken. Ten aanzien van de in te vorderen aansprakelijkheidsschuld gelden dezelfde verrekening- en dwanginvorderingsbepalingen als voor belanghebbenden. Dat geldt ook voor het verkrijgen van uitstel van betaling.

10.7 Beslag

De door Belastingdienst/Toeslagen uit te betalen toeslagen zijn slechts beperkt vatbaar voor beslag. Het derdenbeslag moet worden gelegd onder het organisatieonderdeel Belastingdienst/Toeslagen.

10.7.1 Beperkt vatbaar

De door Belastingdienst/Toeslagen uit te betalen toeslagen zijn slechts beperkt vatbaar voor beslag. Zo kan:
- de verhuurder (voor niet betaalde huur) beslag leggen op de huurtoeslag
- de zorgverzekeraar (voor niet betaalde premie) beslag leggen op de zorgtoeslag
- de kinderopvangstelling (voor niet betaalde kinderopvangkosten) beslag leggen op de kinderopvangtoeslag
- Belastingdienst/Toeslagen (voor niet betaalde terugvorderingsbeschikkingen) beslag leggen op alle toeslagen

Het moet om een vordering gaan tot nakoming van een betalingsverplichting wegens een geleverde prestatie (bijvoorbeeld verhuur van een woning aan de belanghebbende) waarbij de betalingsverplichting ter zake van die prestatie (de huur) oorzaak is voor de tegemoetkoming (de huurtoeslag).

Voor het overige geldt een beslagverbod. Dit geldt ook voor de per 1 januari 2008 in werking getreden Kindertoeslag en diens opvolger, het Kindgebonden budget, vanaf 2009.

Bij derdenbeslag (door een verhuurder, een zorgverzekeraar of een kinderopvanginstelling) geldt de eis dat de vordering betrekking moet hebben op het niet naleven van betalingsverplichtingen in het jaar 2006 of later. Zo is het voor een zorgverzekeraar niet mogelijk beslag te leggen op een zorgtoeslag 2012 in verband met onbetaald gebleven verzekeringspremies uit het jaar 2011.

Het derdenbeslag moet worden gelegd onder het organisatieonderdeel Belastingdienst/Toeslagen. Dat onderdeel is namelijk het bestuursorgaan dat op grond van de Awir belast is met de uitbetaling van toeslagen. Een gelegd beslag onder (de ontvanger van) de regiokantoren is niet rechtsgeldig. In die gevallen meldt (de ontvanger van) het regiokantoor op het verklaringsformulier geen toeslag onder zich te hebben en wordt voor nadere informatie verwezen naar Belastingdienst/Toeslagen.

10.7.2 Informatieverzoeken van gerechtsdeurwaarders

Een gerechtsdeurwaarder die gerechtigd is beslag te leggen ten laste van een schuldenaar is bevoegd aan Belastingdienst/Toeslagen te vragen of er periodieke betalingen worden verricht aan de schuldenaar. Belastingdienst/Toeslagen is verplicht schriftelijk te antwoorden en kan zich daarbij niet beroepen op een geheimhoudingsplicht, mits de gerechtsdeurwaarder in zijn verzoek om informatie duidelijk maakt dat hij handelt in opdracht van een schuldeiser die bevoegd is beslag te leggen op een toeslag.

1873665 00724

11 Heffings-, invorderings- en coulancerente

In het proces van uitbetalen, verrekenen en terugvorderen van toeslagen zijn verschillende soorten rente betrokken, op verschillende momenten. In dit hoofdstuk worden ze besproken.

11.1 Drie soorten rente

Heffingsrente (Awir, artikel 27) heeft betrekking op de periode die voorafgaat aan de formalisering van een toeslag en ziet op het 'late' tijdstip van definitieve toekenning. Bij het opleggen van een beschikking kan Belastingdienst/Toeslagen heffingsrente in rekening brengen of uitbetalen. Dit gebeurt vanaf 1 juli van het jaar dat volgt op het berekeningsjaar.

Invorderingsrente (Awir, artikel 29) heeft betrekking op de periode na de formalisering van een toeslagschuld. Belastingdienst/Toeslagen brengt invorderingsrente in rekening na overschrijding van de bij terugvordering geldende betalingstermijn van zes weken. Andersom kan ook: Belastingdienst/Toeslagen betaalt invorderingsrente over een tegemoetkoming op een eerder door een belanghebbende betaalde beschikking (Invorderingswet 1990, artikel 28).

Coulancerente (BW, artikel 6:162) heeft betrekking op schadevergoeding. De Belastingdienst kan deze rente vergoeden als een bedrag later is uitbetaald dan gebruikelijk. Er kan geen samenloop zijn met heffings- en/of invorderingsrente.

11.2 Hoogte van de rente

Het rentepercentage wordt ieder kwartaal opnieuw vastgesteld en is voor de heffings- en invorderingsrente gelijk (AWR, artikel 30f en IW 1990, artikel 29). De hoogte van de coulancerente sluit daar op aan. Het percentage wordt gepubliceerd in de Staatscourant en daarna op de Beeldkrant.

11.3 Heffingsrente (Awir, artikel 27)

Gedurende het berekeningsjaar berekent Belastingdienst/Toeslagen geen heffingsrente over bedragen die een belanghebbende ontvangt of moet terugbetalen. Dat gebeurt wel voor het tijdvak tussen 1 juli volgend op het berekeningsjaar en de datum van:
- een nieuw voorschot
- de definitieve toekenning
- de herziening van die definitieve toekenning

Deze rentesystematiek volgt de heffingsrenteregeling zoals de Belastingdienst hanteert na het verstrijken van een belastingtijdvak. Ook het te hanteren rentepercentage volgt die regeling. De algemene literatuur maakt verschil tussen aanslagbelastingen, aangiftebelastingen en toeslagen. Over bestuurlijke boeten wordt geen heffingsrente berekend.

Bij heffingsrente zijn dezelfde invorderingsbepalingen van toepassing als voor de toeslagen waarop de heffingsrente betrekking heeft. De heffingsrente volgt het regime van de terugvorderingsbeschikking. Hierdoor is bij betaling na de laatste vervaldag ook invorderingsrente over de heffingsrente verschuldigd.

Voorbeeld
Mevrouw A en haar partner ontvangen over 2007 een voorschot huurtoeslag van € 600. Bij de definitieve toekenning blijkt dat A recht heeft op een toeslag van € 1.000. De datum van de definitieve toekenningsbeschikking is 1 oktober 2008. Mevrouw A ontvangt heffingsrente over € 400, voor het tijdvak van 1 juli 2008 tot 1 oktober 2008.

Voorbeeld
Mevrouw B heeft in december 2007 een aanvraag huurtoeslag 2008 gedaan. Door een fout in de automatisering berekent Belastingdienst/Toeslagen de toeslag op € 0. In april 2008 wordt de fout ontdekt en wordt duidelijk dat B aanspraak heeft op € 2.400 huurtoeslag over 2008. Belastingdienst/Toeslagen betaalt de voorschotten over de maanden januari tot en met april 2008 in één keer uit en de andere voorschotten volgens de reguliere systematiek. Omdat de nabetaling plaatsvindt voor 1 juli 2008, vergoedt Belastingdienst/Toeslagen geen heffingsrente.

11.3.1 Definitief toekennen over 2006

In zijn brief aan de Tweede Kamer (31.066 no. 54) heeft de staatssecretaris (nogmaals) aangegeven dat als een belanghebbende een bedrag moet terugbetalen over het toeslagjaar 2006 (het eerste jaar onder het regime van de Awir), geen heffingsrente in rekening wordt gebracht. De wettelijke datum van 1 juli 2007 geldt dus ook niet. Uitgangspunt voor 2006 was dat een belanghebbende geen nadeel ondervond van eventuele problemen (al dan niet het gevolg van problemen met de inkomensgegevens) bij het definitief toekennen van een toeslag. Daarom werd wel heffingsrente uitgekeerd.

Bij heffingsrente kunnen zich dus twee situaties voordoen:
1. belanghebbende heeft over het jaar 2006 recht op een uitbetaling en vanaf 1 juli 2007 op heffingsrente
2. belanghebbende moet over het jaar 2006 geld terugbetalen, er wordt geen heffingsrente berekend

11.3.2 Definitief toekennen over 2007, 2008 en 2009

Voor 2007, 2008 en 2009 is besloten de heffingsrente hetzelfde te regelen als voor 2006:
- geen heffingsrente vragen als mensen moeten terugbetalen
- wel heffingsrente uitbetalen als zij een nabetaling ontvangen

11.4 Invorderingsrente (Awir, artikel 29)

Bij terugvordering geldt een betalingstermijn van 6 weken, te rekenen vanaf de dagtekening op de terugvorderingbeschikking of boetebeschikking. Deze termijn geldt voor iedere terugvordering, ongeacht de aanleiding om tot

1873665 00724

terugvordering over te gaan. Voor een door Belastingdienst/Toeslagen opgelegde boete geldt ook een betalingstermijn van 6 weken, te rekenen vanaf de dagtekening op de boetebeschikking. Uitstel in verband met bezwaar of uitstel in verband met een betalingsregeling maakt dit niet anders.

Als een terugvorderingbeschikking geheel of gedeeltelijk wordt betaald ná de laatste vervaldag, dan brengt Belastingdienst/Toeslagen invorderingsrente in rekening. De invorderingsrente geldt voor de periode die begint na de laatste of enige vervaldag tot de dag voor de werkelijke ontvangst van de betaling. Eerst wordt de rentecomponent afgerekend, daarna wordt het restant afgeboekt van de terugvordering. Als dag van ontvangst geldt de datum waarop het bedrag op de rekening van de Belastingdienst staat. Hierop is één uitzondering: bij contante betaling op het postkantoor geldt de dag van de storting. Het afgestempelde ontvangstbewijs geldt hiervoor als bewijs.

De berekende rente wordt aan de klant meegedeeld en is voor bezwaar vatbaar. De berekening van de rente gebeurt geheel automatisch.

Belastingdienst/Toeslagen kan ook invorderingsrente vergoeden. Dat gebeurt vooral als een belanghebbende aan zijn betalingsverplichting heeft voldaan en het bedrag van de terugvorderingbeschikking naderhand wordt verminderd. Vergoeding vindt plaats over het verschil tussen het bedrag van de vermindering en het openstaande bedrag, maar ten hoogste over het op de terugvordering betaalde bedrag. De renteperiode loopt vanaf de laatste vervaldag tot aan de datum van de vermindering (dus niet tot de datum van de daadwerkelijke afboeking!).

11.4.1 Bezwaar tegen berekende invorderingsrente

Een bezwaarschrift naar aanleiding van een beschikking van in rekening gebrachte invorderingsrente moet worden behandeld door het competente regiokantoor. Als zo'n bezwaarschrift toch bij Belastingdienst/Toeslagen binnenkomt, moet deze het bezwaarschrift doorsturen. Belastingdienst/Toeslagen noteert hierbij de datum van ontvangst op het bezwaarschrift (dit is van belang voor de beoordeling van de tijdigheid) en stuurt het zo spoedig mogelijk door naar het competente regiokantoor. Belastingdienst/Toeslagen bericht een belanghebbende dat zijn bezwaarschrift is doorgestuurd naar het competente regiokantoor.

11.4.2 Centrale Betalingsregeling Toeslagen (CBT)

Omdat bij deelbetalingen rente wordt afgerekend, ontstaan er achterstanden op de hoofdsom. Dit betekent weer dat iemand die gebruik maakt van de standaardbetalingsregeling, uit de regeling kan vallen. Dit is niet de bedoeling. De COA houdt daarom rekening met een door B/CA instelbaar tolerantiebedrag van € 19 per termijn. Hierdoor wordt een langzaam groeiend tekort op de hoofdsom, als gevolg van verantwoorde invorderingsrente, opgevangen.

Een CBT eindigt bij een volledige betaling of verrekening van de gehele terugvordering. Ook eindigt een CBT als een belanghebbende niet voldoende heeft betaald, er geen verrekenmogelijkheden (meer) zijn én er meer dan € 19 achterstand is. In dat geval start het normale invorderingstraject met de verzending van de betalingsherinnering.

11.4.3 Definitief toekennen over 2006

In zijn brief aan de Tweede Kamer over invorderingsrente (31 066/54) heeft de staatssecretaris de volgende toezeggingen gedaan:

Ten aanzien van vorderingen over het belastingjaar 2006 zijn er twee situaties waarin geen invorderingsrente in rekening wordt gebracht:
1. Als de burger aangeeft dat hij getracht heeft de te hoge toeslag stop te zetten of te wijzigen, dan wordt de invorderingsrente op zijn verzoek kwijtgescholden.
2. Ditzelfde geldt ook als de burger in aanmerking komt voor een betalingsregeling op maat.

11.4.4 Niet-verwijtbaarheid

In uitzonderlijke situaties kan terecht in rekening gebrachte invorderingsrente vervallen of worden verminderd (voorwaarde is wel dat een belanghebbende een bezwaarschrift indiende nadat de rente bij beschikking werd vastgesteld). De invorderingsrente wordt verminderd als de te late betaling niet aan de belanghebbende te wijten is en de invordering van rente in dat specifieke geval onredelijk en onbillijk is.

Voorbeeld
Een belanghebbende is verhuisd en heeft dit correct doorgegeven. Desondanks wordt de terugvorderingbeschikking toch naar het oude adres verzonden. Hierdoor bereikt de terugvorderingbeschikking een belanghebbende te laat, met als gevolg een te late betaling. Dit kan een reden zijn om de invorderingsrente (op verzoek van een belanghebbende) te laten vervallen of corrigeren.

Voorbeeld
Belastingdienst/Toeslagen neemt buitensporig veel tijd voor behandeling van een bezwaarschrift, zonder dat een belanghebbende daarop invloed heeft kunnen uitoefenen. Als een belanghebbende het bedrag van het rentenadeel aannemelijk kan maken, kan de invorderingsrente worden verminderd.

11.5 Coulancerente (BW, artikel 6:162)

Coulancerente valt in de categorie schadevergoeding en kan op verzoek van een belanghebbende worden vergoed bij een aan de Belastingdienst/Toeslagen te wijten vertraging als heffingsrente of invorderingsrente niet van toepassing is.

Een belanghebbende moet een verzoek om coulancerente schriftelijk indienen. Als Belastingdienst/Toeslagen verwacht dat er precedent werking vanuit zal gaan, dan moet er vooraf contact worden opgenomen met het Ministerie van Financiën, Directoraat Generaal Belastingdienst, team Particulieren en Formeel Recht.

Aan een belanghebbende wordt de ontvangst van het verzoek bevestigd. Het verzoek om coulancerente moet worden geregistreerd als klacht. De registratie als klacht is echter slechts voor de bestuurlijke informatie. Een verzoek om vergoeding van coulancerente wordt verder behandeld als een

1873665 00724

verzoek om schadevergoeding. Coulancerente wordt alleen vergoed, niet in rekening gebracht.

Een verzoek om coulancerente kan betrekking hebben op heffingsperiode (behandeling bij Toeslagen) en op invorderingsperiode (inhoudelijke behandeling door het competente regiokantoor). Ook als vertraging is terug te voeren tot het B/CA, dan behandelt het competente regiokantoor het verzoek. Dit betreft dan het uitbetalingstraject (zowel heffing als invordering).

Coulancerente wordt uitsluitend vergoed als gevolg van verzuim van de Belastingdienst/Toeslagen veroorzaakte vertraging. Het meest sprekende voorbeeld bij Toeslagen is uitbetaling van het voorschot die langer op zich laat wachten dan is toegestaan.

Rekenhulp
Voor berekening van het rentebedrag kan een behandelaar gebruikmaken van de afdeling Invordering. In de ontvangersadministratie(COA 007/008/009) zit een rekenprogramma. Bij dit programma hoeven alleen begindatum, einddatum en bedrag te worden ingelezen, dat vereenvoudigt de renteberekening enorm.

11.6 Adressen

Renteverzoeken die betrekking hebben op te late uitbetalingen, terwijl Toeslagen wel al beschikt heeft, moeten verstuurd worden aan:

Belastingdienst/Centrale Administratie
Klachtencoördinaat
Postbus 9047
7300 GJ Apeldoorn

.

Renteverzoeken over de periode voorafgaand aan een beschikking zijn bestemd voor Belastingdienst/Toeslagen. Daarbij moet worden bekeken of er geen andere rente al vergoed wordt, zoals heffingsrente (samenloop).

1873665 00724

12 Bijlage 1 - Wettelijke bepalingen vow

Awir
Artikel 3: Partner
- Lid 1 bepaalt wie onder welke voorwaarden als partner van de belanghebbende wordt aangemerkt.
- Lid 1 sub a stelt dat de gehuwde of geregistreerde partner, niet duurzaam gescheiden van de aanvrager leeft.
- Lid 1 sub b stelt dat de in dit lid in aanmerking te nemen partners, op hetzelfde woonadres als de aanvrager staat ingeschreven in de BRP.

Artikel 6, lid 4 in samenhang met UR Awir artikel 3
Lid 2 onder c regelt de beoordeling van de bewoningssituatie en vervolgens de mogelijkheid om van een eerdere datum uit te gaan dan de (correctie)datum in de BRP.

Artikel 14: toekennen tegemoetkoming
Lid 2 bepaalt dat als partners een gezamenlijke aanspraak op een tegemoetkoming hebben, deze uitsluitend wordt toegekend aan de aanvrager.

Artikel 15: aanvraag tegemoetkoming
- Lid 1 bepaalt de termijn waarbinnen een aanvraag uiterlijk kan worden ingediend, in het algemeen geldt tot 1 april van het jaar volgend op het berekeningsjaar, tenzij een of meer personen in het huishouden is uitgenodigd aangifte inkomstenbelasting te doen na deze indieningstermijn.
- Lid 4: een aanvraag wordt ook als aanvraag beschouwd voor opvolgende berekeningsjaren.

Artikel 17: na voorschot melding wijziging omstandigheden
- Lid 1 bepaalt dat als er een voorschot is verstrekt, belanghebbende gehouden is een relevante wijziging in de omstandigheden aan Belastingdienst/Toeslagen te melden als die wijziging van belang is voor de beoordeling van de aanspraak op de toeslag of op de hoogte ervan.
- Lid 2 verwijst naar de nadere uitwerking in de Uitvoeringsregeling Awir voor het melden van de omstandigheden en de termijn die hiervoor geldt.

Artikel 26
Terugvordering is verschuldigd door belanghebbende (is de aanvrager)

Artikel 33: aansprakelijkheid bij terugvordering
Lid 1 bepaalt dat de partner van de belanghebbende hoofdelijk aansprakelijk is voor een door de belanghebbende verschuldigd bedrag aan terugvordering.

Uitvoeringsregeling Awir (volgt uit artikel 17, lid 2 van de Awir)
Artikel 5: melding wijziging omstandigheden

- Lid 1 regelt dat belanghebbende binnen 4 weken een wijziging van omstandigheden moet melden als die leidt tot beëindiging of tot een verlaging van de tegemoetkoming
- Lid 2 sub a bepaalt dat onder een wijziging wordt verstaan het aangaan of het beëindigen van het partnerschap.
- Lid 2 sub c bepaalt dat onder een wijziging wordt verstaan een verhuizing van de belanghebbende, diens partner of een medebewoner naar of vanaf een buiten Nederland gelegen woonadres (emigratie of remigratie), of buiten Nederland gelegen woonadressen.
- Lid 3 regelt vervolgens de omstandigheden die voor de huurtoeslag worden aangemerkt, zoals onder b: het aangaan of het beëindigen van een huurcontract, en onder e.: de komst of het vertrek van een medebewoner.
- Lid 4 regelt als omstandigheid de beëindiging van de zorgverzekering of een opschorting van die verzekering als bedoeld in artikel 24 van de Zorgverzekeringswet.
- Lid 5 regelt een zestal gewijzigde omstandigheden die betrekking hebben op de kinderopvang als zodanig (aantal uren, soort opvang, opvanginstelling, uurprijs) en eventuele vergoedingen (van de werkgever, de gemeente of Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen).

Wet op de huurtoeslag

Artikel 1, sub c, onder 1°
Hieruit volgt dat de aanvrager als huurder zijn hoofdverblijf in de door hem gehuurde woning moet hebben om in aanmerking te komen voor huurtoeslag.

Artikel 7, lid 2
Ten aanzien van een bepaalde woning kan slechts aan één huurder een huurtoeslag worden toegekend.

Artikel 23
Bij een verhuizing van de huurder blijft het recht op de huurtoeslag in stand (rekening houdend met de gegevens die dan gelden en de huurder voldoet aan de voorwaarden voor het recht op de toeslag).

Wet op de zorgtoeslag

Artikel 1, sub c
Definitie van een verzekerde: de persoon, bedoeld in artikel 1, onder f of in artikel 69 (in het buitenland wonende persoon) van de Zorgverzekeringswet (uit deze definitie volgt de verzekeringsplicht of CVZ-recht). Verordening EEG nr. 140871 artikel 13 geeft aan in welk land een persoon verzekerd is voor de sociale zekerheid (uit deze verordening volgt dat bij wonen en werken in het buitenland er geen recht op de zorgtoeslag is).

Wet Kinderopvang

Artikel 5
- Lid 1 bepaalt dat een ouder (onder bepaalde voorwaarden) aanspraak heeft op een kinderopvangtoeslag in de door hem of door zijn partner te betalen kosten van kinderopvang.
- Lid 2 regelt dat een ouder en diens partner geacht worden gezamenlijk één aanspraak op de toeslag te hebben.

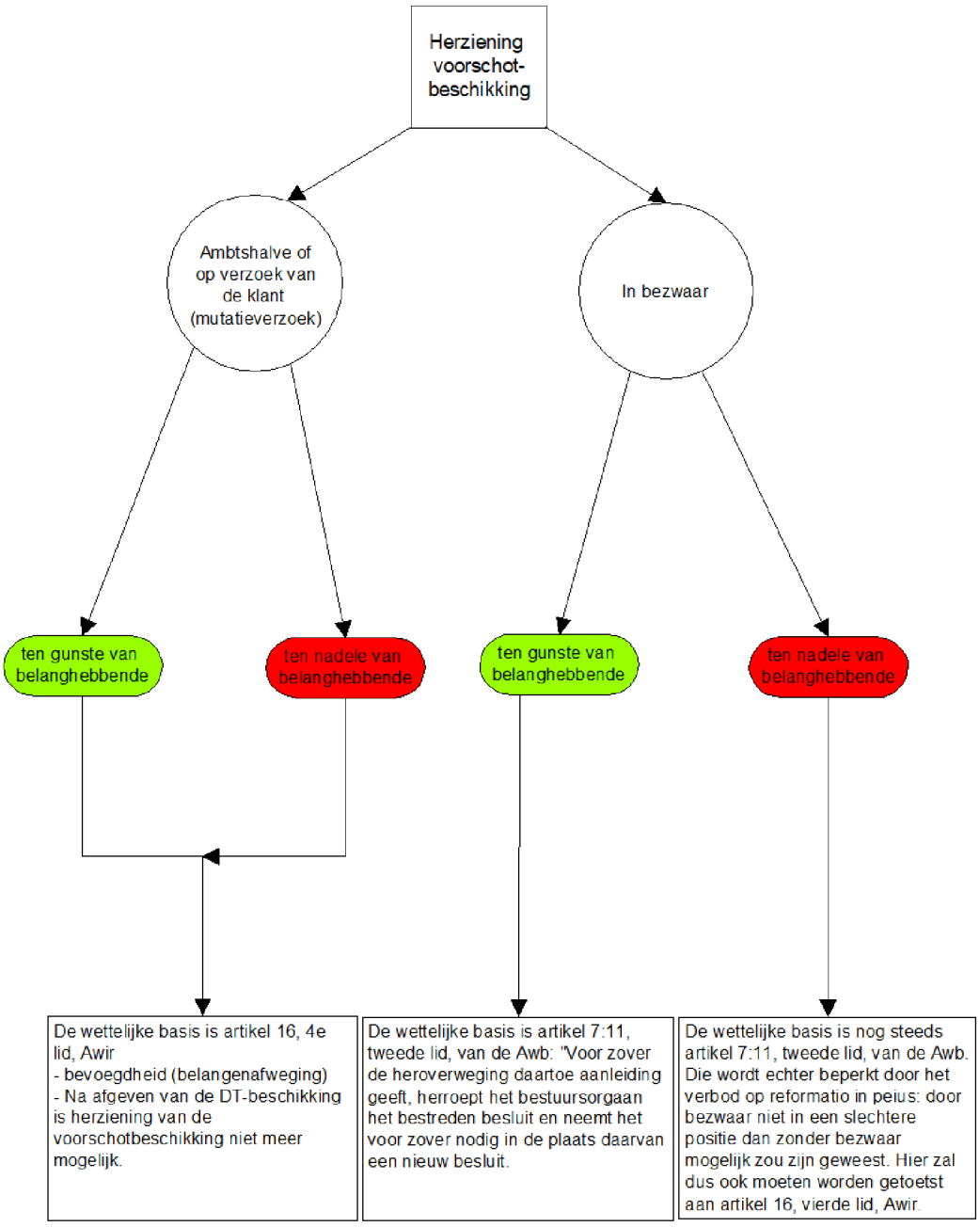
1873665 00724

Wet Kindertoeslag (2008) (vanaf 2009: Wet kindgebonden budget)

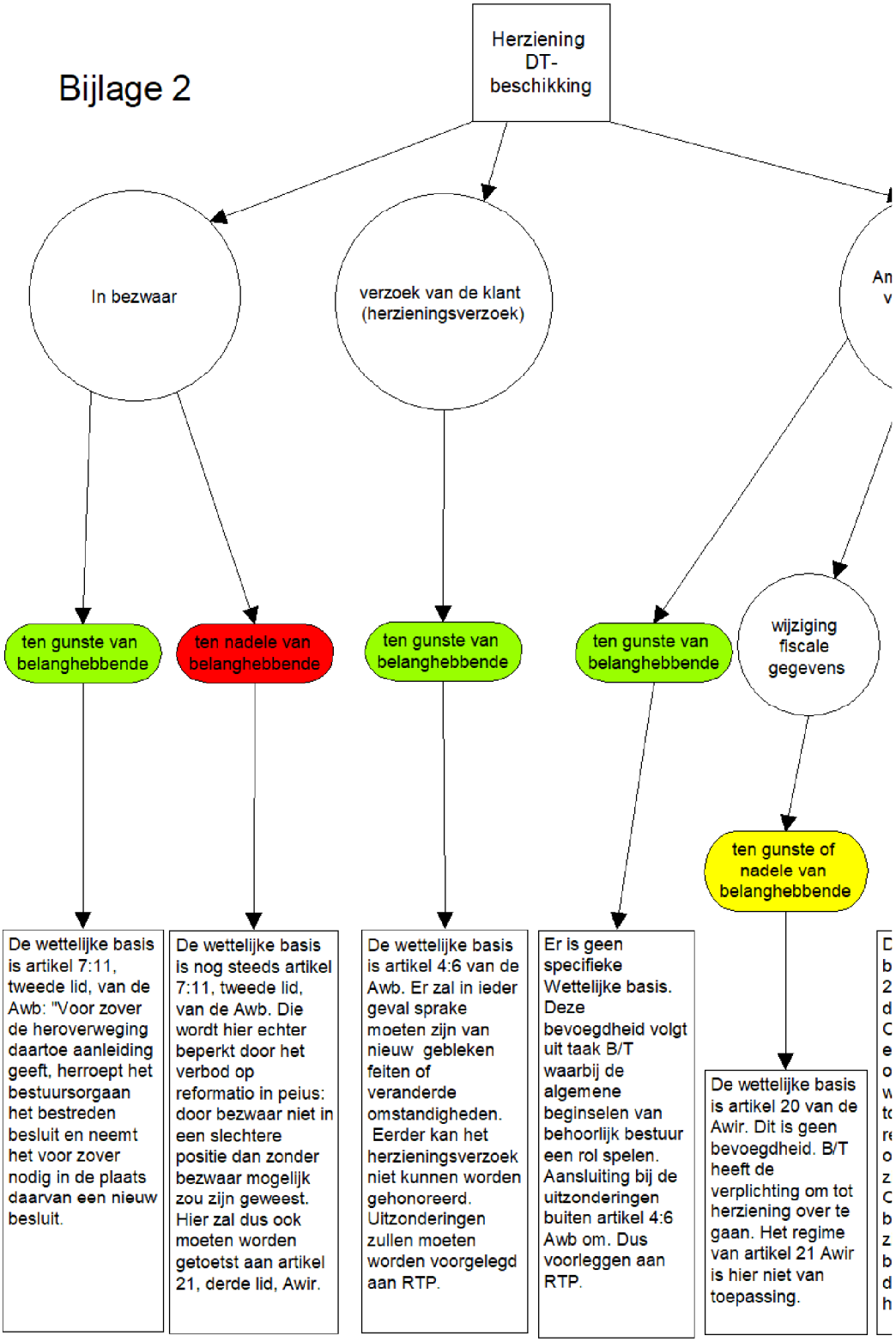
Artikel 1
Lid 3 bepaalt dat artikel 4 van de Awir niet van toepassing is; hieruit volgt dat een kind niet hetzelfde woonadres hoeft te hebben als de ouder.

Artikel 2
- Lid 1 bepaalt dat de ouder aanspraak op een kindertoeslag heeft voor een kind voor wie aan die ouder op grond van artikel 18 van de Algemene Kinderbijslagwet kinderbijslag wordt betaald of zou worden betaald als de artikelen 7, tweede lid (voorwaarden recht voor 16 en 17 jarigen), en 7a (geen recht op kinderbijslag i.v.m. studiefinanciering) van die wet niet van toepassing zouden zijn.
- Lid 4 bepaalt dat als een ouder en zijn partner die ook ouder is van een kind (niet van een gezamenlijk kind), beiden kinderbijslag ontvangen voor een kind dat tot het huishouden behoort, zij één gezamenlijke aanspraak op de toeslag hebben.
- Lid 5 bepaalt dat als beide ouders kinderbijslag ontvangen op grond van het recht op de kinderbijslag van één van die ouders, de kindertoeslag alleen aan de ouder wordt toegekend die recht op de kinderbijslag heeft.

13 Bijlage 2 - Schema herziening voorschotbeschikking

14 Bijlage 3 – Schema herziening DT-beschikking

15 Bijlage 4 – Concept herzien hoofdstuk Terugvordering

15.1 Achtergrond

Het kantoor van Belastingdienst/Toeslagen in Utrecht bepaalt het recht op toeslagen en voorschotten. Kantoor Utrecht beslist ook over het terugvorderen van te veel uitbetaalde toeslagen. Belastingdienst/Toeslagen voert de hiermee samenhangende invorderingstaken niet zelf uit, maar mandateerde de 13 belastingdienstregio's om in te vorderen. De regio's treden niet op als ontvanger, maar namens het bestuursorgaan Belastingdienst/Toeslagen.

De belastingdeurwaarder is volgens de Awir bevoegd om deurwaarderswerkzaamheden uit te voeren in opdracht van Belastingdienst/Toeslagen.

15.2 Verhouding tot Awb en Invorderingswet

Zowel de Awb als hoofdstuk 2 van de Awir bevat de procedures voor het vaststellen, uitbetalen en terugvorderen van inkomensafhankelijke toeslagen door Belastingdienst/Toeslagen.

De Uitvoeringsregeling Awir bevat onder meer regels over uitstel van betaling.

Belastingdienst/Toeslagen heeft een terugvorderingsbeleid. Tegen een terugvorderingsbeschikking is bezwaar en beroep mogelijk.

Hoofdstuk 2, paragraaf 3 van de Awir heeft betrekking op de wijze van uitbetaling en terugvordering van een toeslag en omschrijft de bevoegdheden van Belastingdienst/Toeslagen om een terugvordering in te vorderen. Daarnaast kan Belastingdienst/Toeslagen gebruikmaken van de mogelijkheden die het civiele recht een schuldeiser biedt.

Op de uitvoeringsprocedure van Belastingdienst/Toeslagen is de Awb van toepassing, met uitzondering van titel 4.2 (zie Awir, artikel 12). Verder zijn artikel 3:40 en de hoofdstukken 4, 6 en 7 van de Awb niet van toepassing op de verrekeningsbeschikking als bedoeld in artikel 30 van de Awir, en de aanmaning en het dwangbevel als bedoeld in artikel 32 van de Awir. Dit houdt onder meer in dat tegen voornoemde beschikkingen geen bezwaar en beroep mogelijk is. Omdat in de Awir de Kostenwet invordering rijksbelastingen van overeenkomstige toepassing is verklaard, is echter wel bezwaar en beroep mogelijk tegen eventuele in rekening gebrachte vervolgingskosten in verband met die beschikkingen. Dit zijn de aanmaningskosten en de dwangbevelkosten. Geschillen hierover worden behandeld door de fiscale rechter.

In de Awir wordt op diverse plaatsen de Invorderingswet 1990 en de Leidraad Invordering 2008 van toepassing verklaard.

15.2.1 Bezwaar en beroep

Voor de uitvoeringsprocedure van Belastingdienst/Toeslagen geldt in beginsel de Awb. Een beschikking van de Belastingdienst/Toeslagen is een voor bezwaar vatbare beschikking, waartegen beroep openstaat bij de bestuursrechter en hoger beroep bij de Raad van State.

Daarnaast kan de Belastingdienst/Toeslagen gebruikmaken van de mogelijkheden die het civiele recht een schuldeiser biedt (Awb, artikel 4:124), zoals ongerechtvaardigde verrijking en onverschuldigde betaling (TOR-procedures/onrechtmatige daad).

Bezwaar en beroep, AWB conform (bestuursrecht):

Bezwaar is mogelijk tegen de volgende heffingsbesluiten:
- vaststellingsbeschikking (verstuurd door Belastingdienst/Toeslagen)
- terugvorderingsbeschikking (verstuurd vanuit B/CA)

Bezwaar is mogelijk tegen de volgende inningsbesluiten:
- de rentebeschikking (bericht financiële mutatie voor zover daarop rente is berekend)
- de beschikking inzake de betalingsregeling
- de beschikking intrekking/voortijdige beëindiging van de betalingsregeling

Bezwaar en beroep, AWB conform (fiscaal recht):
- aanmaningskosten
- kosten dwangbevel

Geen bezwaar en beroep mogelijk:
- tegen de verrekening
- tegen de aanmaning
- tegen het dwangbevel

Belastingdienst/Toeslagen (kantoor Utrecht) behandelt dus alleen heffingsbesluiten. De andere bezwaarschriften zijn door het mandaat uitbesteed aan de regiokantoren.

15.3 Terugvordering in theorie

In de volgende situaties ontstaat een aanleiding voor terugvordering op grond van de Awir:
- Het te verlenen voorschot moet lager zijn dan het bedrag dat al is uitbetaald.
- De toegekende toeslag is lager dan het verleende voorschot.
- De toegekende toeslag is herzien tot een lager bedrag.

Belastingdienst/Toeslagen is niet wettelijk verplicht om teveel uitbetaalde bedragen terug te vorderen. Wel hanteert Belastingdienst/Toeslagen als uitgangspunt dat hij alle bedragen terugvordert die onterecht zijn betaald. Daarom ontvangt de belanghebbende automatisch en in alle gevallen een beschikking.

1873665 00724

15.3.1 Terugvorderingsbeleid

Het terugvorderingsbeleid van Belastingdienst/Toeslagen bepaalt dat alle onverschuldigd betaalde bedragen worden teruggevorderd. Het gaat immers om publieke middelen die rechtmatig besteed moeten worden. Belastingdienst/Toeslagen bepaalt de hoogte van het terug te vorderen bedrag. Invorderen (door de regiokantoren van de Belastingdienst) kan met diverse betalingsregelingen.

Alleen in een incidenteel, individueel en bijzonder geval kan Belastingdienst/Toeslagen afzien van de (gehele) terugvordering. Het moet dan gaan om een terugvordering die tot onaanvaardbare gevolgen voor de schuldenaar leidt. Belastingdienst/Toeslagen maakt dan een individuele afweging van alle relevante omstandigheden. De beoordeling vindt altijd plaats in afstemming met BBT/Rechtstoepassing.

15.3.2 Beschikking

Belastingdienst/Toeslagen stuurt de belanghebbende een vaststellingsbeschikking (beslissing) van de vastgestelde terugvordering. Het kan gaan om een aparte terugvorderingsbeschikking volgend op een herziening in de voorschotfase, of om de vaststellingsbeschikking waarin de verrekening is meegenomen. Deze beschikkingen zijn vatbaar voor bezwaar.

Bezwaar tegen terugvordering
Een terugvorderingsbeschikking wordt in alle gevallen automatisch gegenereerd. Belastingdienst/Toeslagen kan daarom alleen na bezwaar tegen de terugvorderingsbeschikking toetsen of er sprake is van een individueel en bijzonder geval. Daarom mag een bezwaar niet als kennelijk ongegrond terzijde worden geschoven.

Wel of geen individueel geval
Bij het behandelen van het bezwaar moet Belastingdienst/Toeslagen eerst toetsten of het gaat om een individueel geval. Dit is vaak aan de orde als iemand schrijft dat hij vanwege zijn persoonlijke situatie of omstandigheden niet wil of niet kan terugbetalen. Hij beroept zich dan op zijn concrete situatie.

Het komt ook voor dat in bezwaar wordt aangevoerd dat Belastingdienst/Toeslagen moet afzien van terugvordering voor een hele groep van belanghebbenden, of dat het onredelijk is dat een hele groep mensen moet terugbetalen terwijl Belastingdienst/Toeslagen fouten heeft gemaakt. In deze gevallen is er geen sprake van een individueel geval. Het bezwaar is dan om deze reden ongegrond. Tegen deze beslissing op bezwaar kan de belanghebbende in beroep gaan bij de rechtbank.

Wel of geen bijzondere situatie
Alleen als de terugvordering leidt tot onaanvaardbare gevolgen voor de schuldenaar kan Belastingdienst/Toeslagen afzien van (een deel van) de terugvordering.

Er is in ieder geval geen sprake van een bijzondere situatie als het bezwaar van de belanghebbende kan worden opgelost in de invorderingsfase met een terugbetalingsregeling. Dit betekent dat een slechte financiële positie

1873665 00724

geen reden is om af te zien van terugvordering. Ook het feit dat het terugvorderingsbedrag heel hoog is leidt om dezelfde reden niet tot een uitzondering.

Er is meestal ook geen sprake van een bijzondere situatie als de terugvordering is ontstaan door toedoen van Belastingdienst/Toeslagen (door bijvoorbeeld te blijven uitbetalen terwijl belanghebbende heeft gevraagd de uitbetalingen te stoppen).

Er zijn nog geen voorbeelden te geven (stand: voorjaar 2010) waarbij wel sprake is van een bijzondere situatie. Het moet echt gaan om schrijnende gevallen. Zo is het voorstelbaar dat zich gevallen voordoen waarbij de belanghebbende door de terugvordering van Belastingdienst/Toeslagen in een noodsituatie komt of waarbij de belanghebbende in levensbedreigende omstandigheden verkeert.

Een beslissing over sprake van een bijzondere situatie wordt genomen door het kenniscentrum. Tegen de beslissing om het bezwaar tegen de terugvordering (on)gegrond te verklaren kan de belanghebbende in beroep gaan bij de rechtbank.

15.4 Terugvordering in praktijk

Nadat Belastingdienst/Toeslagen de terugvorderingsbeschikking heeft verzonden, is kantoor Utrecht geen behandelaar meer. Hoewel alle handelingen plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van Belastingdienst/Toeslagen, ligt de behandeling daarna bij de Belastingdienstregio's of B/CA. Voor vragen, klachten, bezwaren of beroepen over een dwangbevel, betekeningskosten, verwijst Belastingdienst/Toeslagen de belanghebbende, gemachtigde of rechtbank naar het verantwoordelijke regiokantoor.

15.4.1 Betalingsmogelijkheden

Behalve de vaststellingsbeschikking van Belastingdienst/Toeslagen ontvangt de belanghebbende een terugvorderingsbeschikking (met OLA). Hij heeft meerdere mogelijkheden om de schuld terug te betalen:
- betaling ineens
- betaling volgens het betaalplan (betalingsregeling uit de Awir)
- betalingsregeling op maat

Als een belanghebbende niet betaalt, volgt dwanginvordering. Belanghebbenden kunnen behalve toeslagenschulden nog belastingschulden hebben, failliet gaan en in een schuldsaneringstraject komen (WSNP, MSNP). De behandeling van TOR-posten is centraal belegd, net als beslag (beperkt mogelijk) onder Toeslagen.

15.4.2 Wie doet wat?

B/CA: uitbetalen voorschotten en toeslagen
- voorschotbetalingen
- reguliere toeslagen
- betaalopdrachten of wensen van exoten

1873665 00724

Voorbeelden:
- toeslag wel in DACAS maar niet op rekening van belanghebbende
- problemen met geclusterd betalen
- dubbele betalingen
- betalingen gestort op rekening-courant van een regiokantoor
- betalingen gestort op een verkeerd rekeningnummer (TOR)
- uitvoering TOR-procedures in samenwerking met regiokantoor Leeuwarden
- niet verwerkte betalingen (TERFO'S)
- betalingen opgevraagd door een regiokantoor middels signalering
- spoedbetaling (direct voorschot)
- ontvangen terugbetalingen
- betaalplan standaard

Regio's: invordering

Belastingdienst Oost/Project Invordering Toeslagen verzorgt de centrale invordering van toeslagen.

Voorbeelden:
- een toeslag wordt verrekend met een andere toeslag, of met een ander belastingmiddel
- vragen over de centrale betalingsregeling (CBT)
- vragen over andere vormen van betalingsregelingen (niet verder bemoeilijken)
- overlijden/nalatenschap
- uitstel in verband met bezwaar verlenen (en opheffen bij handhaving)

Een aantal invorderingswerkzaamheden is niet gecentraliseerd, maar belegd bij de afzonderlijke regio's:
- betalingsregelingen op maat (rode en blauwe schuld)
- WSNP, MSNP, faillissementen
- dwanginvordering
- procedures civiel-/bestuursrechtelijke inning

Voorbeelden:
- bezwaar tegen kosten aanmaning/dwangbevel/invorderingsrente
- toeslagen in combinatie met WSNP/MSNP

Belastingdienst Noord/Kantoor Leeuwarden verzorgt de TOR-procedures.

Derdenbeslag onder toeslagen vindt plaats bij Belastingdienst/Toeslagen, Kantoor Utrecht, Graadt van Roggeweg. Dit volgt uit artikel 45 van de Awir, waarin de voorwaarden staan voor het leggen van een derdenbeslag. Dit is een wettelijke plicht die volgt uit het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering. De administratieve afwikkeling (betaling aan de gerechtsdeurwaarder) vindt plaats bij Belastingdienst Noord/Kantoor Emmen.

15.5 Invorderingplaza

De voorzitter van het managementteam van Belastingdienst/Toeslagen mandateerde alle voorzitters van de managementteams van de 13 Belastingdienstregio's om namens Belastingdienst/Toeslagen in te

1873665 00724

vorderen. De belastingdeurwaarder is volgens de Awir bevoegd om deurwaarderswerkzaamheden uit te voeren in opdracht van Belastingdienst/Toeslagen.

Het invorderingsproces van de Belastingdienst staat uitvoerig beschreven op Invorderingplaza, in de Instructie invordering en belastingdeurwaarders.

Zoeken in de instructie kan op 3 manieren:
- op alfabet
- op thema (in logische volgorde van het invorderingsproces)
- via een index (titels uit de instructie op een rij)

Voorbeeld
Benader de terugvordering van toeslagen bijvoorbeeld via het alfabet, letter T. De linkerkolom van de inleidende pagina bevat een opsomming van de behandelde onderwerpen.